China Miéville

Şehir ve Şehir

Roman

İngilizceden Çeviren: Mehtap Gün Ayral

2. basım

Yordam Kitap

China Miéville (1972)

Britanyalı fantastik edebiyat yazarı. Cambridge Üniversitesi'nde sosyal antropoloji öğrenimini tamamlayan Miéville, yüksek lisans ve doktora derecelerini London School of Economics'te Uluslararası İlişkiler alanında almıştır. Doktora tezi, *Between Equal Rights: A Marxist Theory of International Law* adıyla 2005'te kitaplaştı. Miéville, Warwick Üniversitesi'nde yaratıcı yazarlık dersleri vermektedir.

China Miéville, yarattığı fantastik edebiyatı tuhaf kurgu olarak tanımlıyor. Fantastik edebiyatı ticarileşmeden ve tutucu klişelerden kurtarmayı amaçlayan Miéville'in politik duruşunu, fantastik romanlarından takip edebilmek mümkündür. Marksist tutumu romanlarında olduğu kadar, edebiyatla ilgili kuramsal duruşunda da belirgindir. Yordam Kitap'ın yayınladığı ve yayınlayacağı romanları şunlardır: *Kral Fare* (*King Rat*, 1998; Türkçesi 2010), *Perdido Sokağı İstasyonu* (*Perdido Street Station*, 2000; Türkçesi 2011), *Yara* (*The Scar*, 2002; Türkçesi 2013), *Demir Konsey* (*Iron Council*, 2004), *Un Lun Dun* (*Un Lun Dun*, 2007; Türkçesi 2012), *Şehir ve Şehir* (*The City & The City*, 2009; Türkçesi 2012), *Kraken* (*Kraken*, 2010; Türkçesi 2013).

İlk romanı *Kral Fare* ile hem Uluslararası Korku Cemiyeti hem de Bram Stoker ödüllerine aday gösterilen China Miéville, çok sayıda ödül kazanmıştır. *Perdido Sokağı İstasyonu* ile 2001 yılında kazandığı Arthur C. Clarke ve Britanya Fantezi ödülleri, *Yara* ile 2003'te kazandığı Britanya Fantezi ödülü, *Demir Konsey* ile 2005'te kazandığı Arthur C. Clarke ödülü, *Şehir ve Şehir*'le kazandığı Arthur C. Clark ve Hugo ödülleri, bunlardan bazılarıdır.

Eserin orijinal adı:
The City & The City
(2009, Londra: Pan Books)

Yordam Kitap'ta China Miéville Eserleri

Kral Fare

Perdido Sokağı İstasyonu

Yara

Un Lun Dun

Şehir ve Şehir

Kraken

ŞEHİR VE ŞEHİR

China Miéville

İngilizceden Çeviren
Mehtap Gün Ayral

Yordam Kitap: 158 • **Şehir ve Şehir** • China Miéville • ISBN 978-605-5541-63-7
İngilizceden Çeviren: Mehtap Gün Ayral • *Kitap Editörü:* Eda Sezgin
Düzeltme: Tuğçe Turcan • *Kapak ve İç Tasarım:* Savaş Çekiç • *Sayfa Düzeni:* Gönül Göner
Birinci Basım: Temmuz 2012 • *İkinci Basım:* Aralık 2013
© China Miéville, 2009; © Yordam Kitap, 2009
(Telif hakları Anatolialit aracılığıyla alınmıştır)

Yordam Kitap Basın ve Yayın Tic. Ltd. Şti. (Sertifika No: 10829)
Çatalçeşme Sokağı Gendaş Han No: 19 Kat:3 34110 Cağaloğlu - İstanbul
Tel: 0212 528 19 10 • **Faks:** 0212 528 19 09
W: www. yordamkitap. com • **E:** info@yordamkitap. com
www.facebook.com/YordamKitap • www.twitter.com/YordamKitap

Baskı: **Pasifik Ofset Ltd. Şti.** (Sertifika No: 12027)
Cihangir Mah. Güvercin Caddesi No: 3/1 Baha İş Merkezi A Blok Kat: 2
34310 Haramidere - İstanbul
Tel: 0212 412 17 77

roman

ŞEHİR VE ŞEHİR

Sevgili annem
Claudia Lightfoot'un
anısına

Teşekkür

Bu kitabı yazarken bana yardımları dokunan Stefanie Bierwerth, Mark Bould, Christine Cabello, Mic Cheetham, Julie Crisp, Simon Kavanagh, Penny Haynes, Chloe Healy, Deanna Hoak, Peter Lavery, Farah Mendleson, Jemime Mieville, David Moench, Sue Moe, Sandy Rankin, Maria Rejt, Rebecca Saunders, Max Schaefer, Jane Soodalter, Jesse Soodalter, Dave Stevenson, Paul Taunton ve editörlerim Chris Schluep ve Jeremy Trevathan'a minettarım. Del Rey&Mac Millan'daki herkese çok teşekkür ederim. Bruno Schulz'un mükemmel çevirisi için John Curan Davis'e çok teşekkür ederim.

Çok şey borçlu olduğum sayısız yazar arasında, bu kitabın ortaya çıkmasında katkıları olan Raymond Chandler, Franz Kafka, Alfred Kubin, Jan Morris ve Bruno Schulz'a çok teşekkürler.

"Şehrin derinliklerinde, deyim yerindeyse, çift caddeler, birbirinin tıpatıp aynısı olan sokaklar, uyduruk, gerçekte var olmayan, hayali yollar vardı."

Bruno Schulz
The Cinnamon Shops and Other Stories

Birinci Kısım

BESŹEL

1

NE SOKAĞI, ne de mahalleyi görebiliyordum. Etrafımız toprak rengi binalarla çevriliydi. Mahalleli uyanır uyanmaz üstüne ne bulursa geçirmiş, saçlar başlar darmadağın, ellerinde kahveleriyle pencerelerden sarkmış, bir yandan kahvaltılarını ederken, bir yandan da bizi seyrediyorlardı. Binaların ortasında kalan bu alan kim bilir ne amaçla açılmıştı. Maketten bir arazi gibiydi.

Belki de burayı ağaçlandırıp bir de yapay göl konduracaklardı. Küçük bir koruluk vardı, ama fidanlar kurumuştu.

Çimenlerin arasından ayrık otları fışkırmıştı, iki tarafı kamyon altında ezilmiş çöplerle kaplı patikalar oluşmuştu. Etrafta çeşitli birimlerden polisler vardı. Buraya ilk gelen dedektif ben değildim –Bardo Naustin ve tanıdığım birkaçı benden önce gelmişti– ama içlerinde en kıdemli olanı bendim. Komiser yardımcısının arkasından, memur arkadaşların toplaştığı yere gittim. Fıçı şeklindeki çöp kovalarıyla çevrili bir kaykay sahasıyla, az katlı metruk bir yapının ortasında duruyorlardı. Uzakta rıhtımdan gelen sesleri duyabiliyorduk. Mahallenin gençleri, ayakta dikilen polislerin önündeki duvara oturmuştu. Martılar havada dönüp duruyor, yiyecek arıyorlardı.

"Müfettiş," dedi biri. Başımı sallayarak dönüp baktım. Biri bana kahve ikram etti, ama istemedim ve görmem gereken kadının yanına gittim.

Kaykay rampasının hemen yanında yatıyordu. Ölülerin dinginliği hiçbir şeye benzemez. Rüzgâr tıpkı bu kadının saçlarında dolaştığı gibi, bütün ölülerin saçlarında dolaşır, ama ölüler hiç

tepki vermez. Kadın çok çirkin bir pozisyonda yatıyordu. Bacakları sanki kalkıverecekmiş gibi kıvrılmış, kolları da tuhaf bir şekilde bükülmüş, yüzü yere yapışmıştı.

Genç kadının, tepesinde topladığı kahverengi saçları, topraktan fışkıran otlara benziyordu. Neredeyse çıplaktı. Sabahın ayazında kadını bu halde görmek, insanın tüylerini ürpertiyordu. Külotlu çorabı kaçmıştı. Topuklu ayakkabılarının teki ayağındaydı. Ayakkabının diğer eşini aradığımı gören bir kadın polis, uzaktan bana el salladı. Ayakkabının başında duruyordu.

Ceset bulunalı ancak birkaç saat olmuştu. Ölen kadına baktım. Pislik içindeydi, nefesimi tuttum, yüzünü görebilmek için yere doğru eğildim, ama görebildiğim tek şey açık kalmış bir gözdü.

"Shukman nerede?"

"Daha gelmedi, Müfettiş..."

"Biriniz arayın, söyleyin elini çabuk tutsun." Parmağımla saatime vurdum. *Olay yeri* denen şey, benden sorulurdu. Patolog Shukman gelene kadar, kimse cesedi yerinden oynatamazdı. Yapılacak başka şeyler de vardı elbette. Etrafı kontrol ettim. Burası gözlerden uzak bir yerdi. Çöp konteynerleri bizi saklıyordu, ama mahallenin her yerinden, böcekler gibi, üstümüze yönelen bakışları hissedebiliyordum. Sanki etrafımız sarılmıştı.

Yan yana iki çöp konteynerinin durduğu yerde, paslı zincirlerin yanında ıslak bir şilte vardı. "Şilte kadının üstündeydi." Konuşan, Lizbyet Corwi'ydi. Lizbyet, daha önce de birkaç kez birlikte çalışma fırsatı bulduğum zeki bir kadındı. "Pek de iyi saklayamamışlar aslında, bir çöp yığını gibi görünsün istemişler, herhalde." Cesedin çevresinde, dikdörtgen şeklinde bir koyu toprak izi gördüm, ıslak şiltenin iziydi bu. Naustin yere çömelmiş, toprağı inceliyordu.

"Çocuklar bulmuş," dedi Corwi.

"Nasıl bulmuşlar?"

Corwi topraktaki pati izlerini gösterdi.

"Kedinin bir şeyleri tırmaladığını görmüşler. Ne olduğunu anlayınca da tabanları yağlamışlar, sonra da polisi aramışlar. Bi-

zimkiler geldiğinde..." Corwi, daha önce görmediğim iki devriye memuruna baktı.

"Cesedi yerinden mi oynatmışlar?"

Corwi başını salladı. "Yaşıyor mu diye kontrol etmek istemişler."

"Adları ne bunların?"

"Shushkil ve Briamiv."

"Kadını bulanlar da bunlar mı?" Duvara tünemiş çocukları gösterdim. İki kız, iki oğlan vardı. On beş yaşlarındaydılar. Soğukkanlı bir şekilde oturmuş, önlerine bakıyorlardı.

"Evet, serseriler işte."

"Sana da sabah sabah iş çıktı."

"Toplum hizmeti fedakârlık ister, değil mi ya?" dedi Corwi. "Belki de ayın keşini seçmek için toplanmışlardır. Sabah yediye doğru gelmişler buraya. Kaykay sahası ona göre ayarlanmış besbelli. Birkaç yıl önce yapılmış burası. Mahallenin gençleri sıraya bindirmişler işi. Gece yarısından sabah dokuza kadar serseriler, dokuzdan on bire kadar çeteler, on birden gece yarısına kadar da kaykaycılarla patenciler kullanıyormuş."

"Üstlerinden bir şey çıktı mı?"

"Oğlanın birinde küçük bir çakı bulduk. Ama çok küçük. Onunla fare bile kesemez. Oyuncak gibi bir şey. Hepsi de tütün çiğniyor. Başka bir şey yok." Corwi omuz silkti. "Duvarın dibinde bulduğumuz esrar onların değil, ama etrafta onlardan başka kimse de yoktu."

Öbür polisin elindeki torbayı gösterdi. Torbanın içinde reçineyle kaplı minik ot demetleri vardı. Bu otun sokaktaki adı *Feld*, bilimsel adı ise *Catha edulis* idi. Tütün ve kafeinle güçlendirilip sakız gibi çiğneniyor, içindeki uyuşturucu madde dil altından kana karışıyordu. Üç ismi vardı: Ona ana vatanında *khat*, İngilizcede kedi anlamına gelen *cat*, bizim dilimizde ise *feld* deniyordu. Otu kokladım. Çok kalitesizdi. Ceketlerinin içinde tir tir titreyen dört gencin yanına gittim.

"N'aber, polis?" dedi içlerinden biri. Oğlan Besź aksanlı hip-hopvari bir İngilizceyle konuşuyordu. Gözlerime baktı, rengi atmıştı. O da, yanındaki arkadaşları da pek iyi görünmüyordu. Oturdukları yerden kadının cesedini görmeleri mümkün değildi, ama yine de o tarafa bakamıyorlardı.

Feldi bulduğumuzu anlamışlardı, onlara ait olduğunu düşündüğümüzü sanıyorlardı. Hiçbir şey söylemeden kaçarak uzaklaşabilirlerdi.

"Ben Müfettiş Borlú," dedim. "Ağır Suçlar Birimi (ASB)."

İlk adımın Tyador olduğunu söylemedim. Tam arada bir yaştaydım, ilk adıyla hitap edilmek için çok yaşlı, ergen çocuklarla teklifsizce konuşmak içinse çok gençtim. "Senin adın ne?" dedim. Oğlan önce biraz tedirgin oldu. Yine o aynı aksanla konuşmaya çalıştı, yapamadı.

"Vilyem Barichi."

"Onu sen mi buldun?" Oğlan başını salladı. Arkasından arkadaşları da başlarını salladılar. "Anlat bakalım."

"Biz buraya şey için geldiydik, şey..." Vilyem ağzından bir şeyler kaçırmaktan korkarak duraladı, ona uyuşturucuyla ilgili hiçbir şey sormadım. Başını önüne eğdi. "Neyse, geldik işte... Şu şiltenin altında bir şey gördük, kaldırıp baktık."

"Orda ne vardı biliyor musun?" Vilyem'in konuşmaktan çekindiğini gören arkadaşı lafı onun ağzından almıştı. Öcülere inanacak birine benziyordu.

"Kurtlar mı vardı?" dedim. Birbirlerine baktılar.

"Evet, öyle, birkaç uyuz köpek dolanıyordu etrafında ve sonra..."

"Düşündük ki..."

"Ne zaman geldiniz siz buraya?" dedim.

Vilyem omuz silkti. "Bilmem. Birkaç saat olmuştur herhalde."

"Başkasını gördünüz mü?"

"Orada bazı adamlar gördük."

"Torbacılar mı?" dedim, omuz silkerek.

"Sonra çimenlerin oraya bir minibüs yanaştı, sonra buraya geldi ve kısa bir süre sonra da çekip gitti. Biz kimseyle konuşmadık."

"Ne zaman geldi bu minibüs?"

"Bilmiyorum."

"Daha güneş doğmamıştı," dedi kızlardan biri.

"Peki. Vilyem, çocuklar, isterseniz size kahvaltı verelim, bir şeyler için." Başlarında bekleyen memurun yanına gittim. "Ailelerine ulaşabildik mi?" diye sordum.

"Yoldalar, patron. Bir tek şununki hariç" dedi, kızlardan birini işaret ederek. "Onun ailesine ulaşamıyoruz."

"Öyleyse aramaya devam edin. Onları da merkeze getirin."

Dört genç birbirlerine baktılar. "Saçmalıyorsun adamım," dedi Vilyem'in ağzından lafı alan oğlan. Kararsızdı. Verdiğim talimatlara karşı gelme hakkının olduğunu biliyordu, ama dediğimi yapmak durumunda kalacağının da farkındaydı. Çaylar içildi, kahvaltı edildi, kayıt kuyut işleri gibi can sıkıcı birtakım formaliteler tamamlandı. Fenerler yakılıp, arkası yer yer aşınmış olan ıslak, ağır şilte incelendi.

STEPEN SHUKMAN İLE YARDIMCISI Hamd Hamzinic sonunda gelebildiler. Manidar bir tavırla saatime baktım. Adam beni görmezden geldi. Cesede doğru eğilince boğazından bir hırıltı çıktı. İlk gözlemlerini yaparken, Hamzinic de notlar aldı.

"Ne zaman ölmüş?" dedim.

"On iki saat kadar olmuş," diye cevap verdi Shukman. Kadının koluna bastırdı. Ceset sarsıldı. Shukman, yerde kaskatı vaziyette yatan cesedin dengesiz halinden, ölüm anında başka bir pozisyonda olduğunu anladı. "Cinayet burada işlenmemiş," dedi. Bu adamın işinde çok iyi olduğunu duymuştum, ama şu ana kadar, bunu kanıtlayacak bir şey görmemiştim.

Olay yeri inceleme ekibine, "İşiniz bitti mi?" diye sordu. Aralarından bir kadın farklı açılardan bir iki fotoğraf daha çektikten sonra başını salladı. Shukman, Hamzinic'le beraber kadını sırt

üstü çevirdi. Kaskatı olmuş ceset, sanki onunla mücadele ediyordu. Manzara çok tuhaftı, sanki ölü bir böcekle oynuyorlardı. Kadının ters dönmüş kolları, belinin hizasında sallanıyordu.

Rüzgârda uçuşan kâküllerinin altından bize bakıyordu. Yüzü korkuyla gerilmişti: Bu şaşkın ifade sonsuza kadar yüzünde kalacaktı. Genç bir kadındı. Ağır bir makyaj yapmış, sürdüğü boyalar suratına dağılmıştı. Tanınması imkânsızdı, onu tanıyan biri bile, kim olduğunu anlayamazdı. Bunu daha sonra öğrenecektik nasılsa, o huzur içinde yatarken... Önü olduğu gibi pıhtılaşmış kanla kaplıydı. Fotoğraf makinelerinin flaşları ardı ardına patladı.

"Evet, işte ölüm sebebi," dedi Shukman. Kadının göğsündeki yarayı gösterdi.

Sol yanağında, çenesinin altına doğru, kıpkırmızı derin bir yarık vardı. Yüzü boydan boya kesilmişti.

Kesik, birkaç santimetre derinliğinde ve bir fırça darbesi gibi dümdüzdü. Ağzından çenesinin altına doğru iniyor, tam orada keskin bir dönüş yapıp çene kemiğinin arkasına doğru bir delik açıyordu. Kadının artık görmeyen gözleri bana bakıyordu.

"Flaşsız pozlar da çek," dedim.

Shukman söylenip dururken, ben de diğerleri gibi başka tarafa baktım. Üniformalı olay yeri inceleme ekibi –biz aramızda onlara *oyim* deriz– olay yerini çembere alıp incelemeye başladı. Çöp bidonlarını ters çevirip boşalttılar, yerdeki tekerlek izlerini araştırdılar. Bazı yerlere işaretler koyup numaralar yazdılar, fotoğraflar çektiler.

"Tamamdır," dedi Shukman. "Artık cesedi kaldırabiliriz." Birkaç kişi onu yüklenip bir sedyeye koydu.

"Tanrı aşkına biriniz kapatın şunun üstünü," dedim. Memurlardan biri koşup bir örtü getirdi ve yeniden Shukman'ın arabasına yöneldiler.

"Öğleden sonra bu iş üstünde çalışmaya başlarım," dedi Shukman. "Sen de gelecek misin?" Bir yorum yapmadan sadece başımı salladım. Corwi'nin yanına gittim.

"Naustin," diye seslenerek onu da yanımıza çağırdım.

Naustin, "Buyrun Müfettiş," diyerek bana yaklaştı.

"Ne buldun?"

Kahvesinden bir yudum alıp tedirgin bir tavırla bana baktı.

"Fahişe olabilir" dedi. "İlk izlenimim bu, Müfettiş. Bulunduğu yer, dayak yemiş olması, sonra..." Naustin kadının abartılı makyajını ima ederek, "Fahişe olması kuvvetle muhtemel" dedi.

"Sence müşterisiyle kavga mı etti?"

"Evet, ama... Sadece vücuttaki yaralar olsa, anlarım. Müşterisinin istediği bir şeyi yapmak istememiş olabilir. O da kadına saldırmıştır. Ama bu..." Naustin çenesini sıvazladı. "Bu başka bir şey."

"Sapık mı?"

Naustin omuz silkti. "Belki. Adam kadını kesiyor, öldürüyor, sonra da çöpe atıyor. Kendine de çok güveniyor, baksanıza. Cesedin bulunmasından hiç korkmamış."

"Ya kendine çok güveniyor ya da çok aptal."

"Ya da hem kendine çok güveniyor *hem de* çok aptal."

"Yani, kendine çok güvenen, aptal bir sadistle karşı karşıyayız," dedim. Naustin kaşlarını kaldırarak, *"Belki"* dedi.

"Tamam. Bu mümkün," dedim. "Etrafta fahişelik yapan kızları bir araştırın. Buraları iyi bilen üniformalı memurlardan biri yapsın bu işi. Kızlara son zamanlarda onları rahatsız eden biri olmuş mu, diye sorun. Fotoğrafları da dağıtın. Kadının adına Fulana Detail deyin." Bu, benim kimliği belirlenemeyen kadınlar için kullandığım genel bir isimdi. "Hepsinden önce Barichi ve arkadaşlarını sorgulamanı istiyorum. Onlara iyi davran, Bardo, bize yardımcı olmak gibi bir mecburiyetleri yok. Bu konuda çok ciddiyim. Yaszek'i de yanına al." Ramira Yaszek çok başarılı bir sorgu memuruydu. "Öğleden sonra beni ararsın." Naustin uzaklaşınca Corwi'ye döndüm. "Daha birkaç yıl öncesine kadar, telekız cinayetlerine bakacak adam bulamazdık" dedim.

"Çok büyük mesafe katettik," diye cevap verdi. Ölen kadından çok da yaşlı değildi.

"Naustin fahişe işlerini pek sevmez, ama şikâyet de etmeyecektir," dedim.

"Çok mesafe katettik," dedi yeniden.

"Yani?" Tek kaşımı kaldırdım. Naustin'e doğru baktım, bekledim. Corwi'nin, Shulban'ın ortadan kaybolmasına ilişkin davada çalıştığını anımsıyordum. Olay, başta göründüğünden çok daha karmaşıktı.

"Aklımızın bir köşesinde bulunsun diye, başka olasılıkları da değerlendirmemiz gerek, diye düşünüyorum," dedi Corwi.

"Neymiş onlar?"

"Makyajı," dedi. "Kahverengi ağırlıklı, toprak tonlarda. Ağır bir makyaj, ama vamp kadın makyajı değil. Saçına dikkat ettiniz mi?" Evet, etmiştim. "Boyalı değildi. Gelin, Gunter Caddesi'nde şöyle bir dolaşalım, oralarda takılan kızlara bir bakın, bahse girerim ki dörtte üçü sarışındır. Kalanı da ya siyah ya da kızıl saçlıdır. Sonra... Kirliydi de saçları, ama benimkilerden iyiydi yine de." Corwi ellerini saçlarında gezdirdi.

Beszel'deki fahişeler, özellikle böyle mahallelerde, önce çocuklarının yiyecek ve giyecek ihtiyacını karşılamaya bakardı; sonra da kendileri için *feld* ya da kokain alırlardı. Karınlarının doyması ve saç kremi gibi küçük ihtiyaçlarsa en son karşılanırdı. Etrafta dolaşan memurlara ve gitmeye hazırlanan Naustin'e baktım.

"Peki, buraları iyi bilir misin?" diye sordum.

"Eh işte," dedi. "Pek sık yolum düşmez bu taraflara. Beszel'in çok dışında kalıyor bu bölge. Benim asıl bölgem Lestov. İhtiyaç duyulduğu zaman birkaçımız burada görev yapmıştık. Birkaç yıl önceydi. Biraz bilirim buraları."

Lestov da şehrin kenar mahallelerinden biriydi, şehir merkezinin dışındaydı ve biz Lestov'un güneyinde, Yovic Köprüsü'yle Bulkya Sound denen bölgenin tam ortasındaydık. Burası nehrin denize döküldüğü yere çok yakındı. Aslında bir adaydı burası, ama ana karaya çok yakındı. Sanayi kalıntıları iki bölgeyi birbirine bağlıyordu, bu yüzden de burasının bir ada olduğu hiç fark edilmiyordu. Kordvenna, büyük sitelerin, depoların, duvarları graffitilerle kaplı ucuz şarap dükkânlarının bulunduğu bir yerdi. Gecekonduların aksine, Beszel'in merkezinden çok uzak olduğu için kimsenin pek aklına gelmezdi.

"Sen ne zamandır buradasın?" diye sordum.

"Altı ay oluyor. Hep bildiğiniz şeyler; kapkaç, çocuk çeteleri, uyuşturucu, fuhuş."

"Ya cinayet?"

"İki üç cinayet vakasına da rastladım. Uyuşturucu işiyle ilgili. Genellikle çözümsüz kalıyor bu işler. Kötü adamlar birbirlerini cezalandırma işini, ASB'ye bırakmadan halletmede çok başarılılar."

"Biri eline yüzüne bulaştırdı ama."

"Evet. Ya da umursamıyor."

"Tamam," dedim. "Bu işle ilgilenmeye devam etmeni istiyorum. Şu an ne yapıyorsun?"

"Mühim bir işim yok."

"Bir süre için yer değişikliği yapmanı istiyorum. Burada temasta olduğun kişiler var mı hâlâ?" Corwi dudaklarını büzdü. "Onları bulmaya çalış, bulamazsan etraftan adamlarla konuş, hangisi ötecek bakalım. Bu konuyla senin ilgilenmeni istiyorum. Gözün kulağın açık olsun, sitede de araştırma yap. Neydi buranın adı?"

"Pocost Köyü." Köy derken şaka yapmıyordu, bu benim için de şaşırtıcı bir durumdu.

"Gerçekten de köy burası," dedim. "Bakalım neler bulacaksın."

"Şefim bu işten hiç hoşlanmayacak."

"Ben onunla konuşurum. Bashazin, değil mi?"

"Gerçekten halleder misiniz? Yani geçici göreve mi getirildim?"

"Şimdiden bir şey söyleyemem. Sadece dikkatini bu işe vermeni istiyorum. Doğrudan bana bağlı olacaksın." Ona cep telefonumun ve ofisimin numarasını verdim. "Daha sonra bana Kordvenna'yı da gezdirirsin. Ha, bu arada..." Naustin'e baktım, ona baktığımı Corwi de fark etti. "Gözünü dört aç."

"Belki de o haklıdır, muhtemelen kendini beğenmiş sadistin biridir katil," dedi Corwi.

"Belki. Saçları neden o kadar 'temizmiş', öğrenelim bakalım."

Sezgilerimizin peşinden gidiyorduk. Komiser Kerevan'ın, pek de mantıklı gelmeyen ipuçlarını izleyerek bazı davaları çözüme ulaştırdığını ya da Başmüfettiş Marcoberg'in, böyle sezgilerden yoksun olduğundan, yükselmek için daha çok çalışması gerektiğini hepimiz biliyorduk. Bir olayda içimize doğan bazı şeyleri, herkesin dikkatini çekmemek için kimseyle paylaşmazdık. Ama bunlar olurdu, bir dedektifin parmaklarını öpüp boynundaki kolyeye dokunduğunu görürseniz, sonuca yaklaştığınızı bilirdiniz. Orada asılı olan şey, esrarengiz sezgilerin aziz koruyucusu Warsha olurdu.

Memur Shushkil ve memur Briamiv'e şilteyi neden yerinden oynattıklarını sorduğumda önce şaşırdılar, sonra savunmaya geçtiler, en sonunda da suratlarını asıp bana küstüler. Ben de haklarında rapor tuttum. Özür dilemiş olsalardı işi uzatmayacaktım. Polisin kanıtları bozması, kan izlerine basması, parmak izlerini dağıtması, toplanan örnekleri kaybetmesi ne yazık ki sürekli olan şeylerdi.

Gazeteciler gelmeye başlamıştı. Aralarında Petrus bilmem ne, Valdir Mohli, Rackhaus adlı genç bir çocuk ve birkaç kişi daha vardı.

Bana seslendiler. "Müfettiş!", "Müfettiş Borlú!" Hatta "Tyador!" diyen bile oldu.

Basın mensuplarının çoğu efendi çocuklardı, yazmalarını istemediğim şeyi yazmazlardı. Son birkaç yıldır yeni gazeteler çıkmaya başlamıştı. Eskilere göre daha saldırgan, daha müstehcen yayınlar yapıyorlardı. Kuzey Amerikalı ya da İngiliz sahipleri tarafından yönlendiriliyor, hatta kontrol ediliyorlardı. Bunu anlamak hiç de zor değildi. Öte taraftan, bizim eski gazeteler de o kadar ciddi, o kadar ağırbaşlıydı ki; okurken insanın canı sıkılıyordu. İnsanı rahatsız eden, bunların sansasyon merakları, hatta bu genç yazarların sinir bozucu tavırları değildi. Asıl rahatsız eden şey, onlar daha doğmadan önce yazılmış yazıları görev aşkıyla takip etmeleriydi. Mesela Rackhaus, *Rejal!* adlı bir haftalık dergide

yazıyordu. Benden bilgi vermemi istediğinde bunu yapmayacağımı bildiği halde beni soruya boğardı. Altımdaki personele rüşvet teklif eder, bazılarını kandırır ve hep aynı bahaneye sarılırdı: "Halkın bilgi edinme hakkı var!"

Bunu ilk söylediği zaman onu anlamamıştım bile. "Hak" sözcüğü, Besź dilinde istenen yere çekilebilen bir sözcüktü, onun kastettiği anlamın çok dışında şeyler de ifade edebilirdi. Demek istediğini anlayabilmek için aklımdan hemen İngilizceye çevirmiştim. Bu gencin klişelere olan bağlılığı, iletişim kurma ihtiyacının da ötesindeydi. Onu azarlarsam ve ona bir akbaba, bir mezar soyguncusu olduğunu söylersem, belki ancak tatmin olurdu.

"Ne diyeceğimi biliyorsunuz," dedim basın mensuplarına. Bana uzattıkları ses kayıt cihazları, onlarla aramda bir duvar örüyordu. "Bugün öğleden sonra ASB Merkezi'nde bir basın toplantısı yapacağız."

"Saat kaçta?" Fotoğrafımı çektiler.

"Size bilgi verilecek, Petrus."

Rackhaus bir şeyler söyledi, ama ben onu duymazdan geldim. Arkamı döndüm, mahallenin ötesine, karanlık tuğla yapıların arasında uzanan Gunter Caddesi'nin sonuna baktım. Yerdeki çöpler rüzgârda savruluyordu. Burası herhangi bir yer olabilirdi. Uzakta yaşlı bir kadın, ayaklarını sürüyerek yürüyordu. Başını çevirip bana baktı. Öylece kalakalmıştım ve göz göze geldik. Sanki bana bir şeyler söylemek ister gibiydi. Kıyafetlerine, yürüyüşüne, haline tavrına şöyle bir baktım.

Bir anda kadının aslında Gunter Caddesi'nde olmadığını ve onu görmemem gerektiğini fark ettim. Ani bir telaşla başımı çevirdim. O da aynı şeyi yaptı. Başımı kaldırıp gökyüzüne, alçalmakta olan uçağa baktım. Birkaç saniye sonra yeniden başımı çevirdim, ama bu defa tuhaf bir sokakta ağır ağır ilerlemekte olan yaşlı kadına değil, Gunter Caddesi'ndeki binalara, o kasvetli bölgeye baktım.

2

MEMURLARDAN BİRİ, BENİ Lestov'un kuzeyindeki köprünün başında bıraktı. Buraları çok iyi bilmiyordum. Bu adaya daha önce de gelmiştim elbette, ama o zamanlar küçük bir çocuktum. Okul gezisiyle, ören yerlerini ziyaret etmek için gelmiştim, ama her yerde kısa yollar keşfederdim. Şehir merkezindeki fırın, çarşı gibi yerlere giden yolu gösteren tabelayı takip ettim, küçük bir meydandaki tramvay durağına vardım. Logosunda bir kum saati olan bir bakım evi ile bir baharatçı dükkânının arasında beklemeye başladım. Hava tarçın kokuyordu.

Tramvay çanını çala çala, raylar üzerinde salınarak geldi. Koltukların yarısı boştu, ama ben ayakta durmayı tercih ettim. Şehir merkezine yaklaştıkça yolcuların çoğalacağını biliyordum. Pencere kenarında bir yerde dikilip şehrin bana yabancı olan caddelerini seyretmeye koyuldum.

O şiltenin altına beceriksizce saklanmaya çalışılan kadın, neredeyse leşçi hayvanlara yem olacaktı. Cep telefonumdan Naustin'i aradım.

"Şiltenin incelenmesi bitti mi?"

"Bitmiş olmalı, efendim."

"Kontrol et. İnceleme ekibi bir şeyler bulduysa şansımız var demektir. Briamiv ve ortağı işi berbat etmiş olabilir." Ölen kadın, belki de yeni bir hayatın eşiğindeydi. Belki de onu bir hafta sonra kanarya sarısına boyanmış saçlarla bulacaktık.

Nehir kenarındaki bu mahalleler çok karmaşıktı. Binaların çoğu yüz yıllık, hatta daha eskiydi. Tramvay, Beszel'in ara sokak-

larında yoluna devam ediyor, yanından geçtiğimiz binalar üstümüze üstümüze geliyordu. Sarsılarak yavaşladık, arabaların arkasında durduk. Durduğumuz sokakta antikacı dükkânları vardı. Diğer iş alanları gibi, antikacılık da bu şehrin önde giden iş alanlarından biriydi. Bu dükkânlarda, boşaltılan eski binalardan kalan ve birkaç Beszmark karşılığında elden çıkarılan aile yadigârı objeler cilalanıp temizleniyor, vitrinlerdeki yerlerini alıyordu.

Gazete editörlerinden bazıları çok iyimserdi. Liderleri mecliste birbirlerine karşı acımasızca atıp tutarlarken, partinin yeni üyeleri seçimlerde Beszel'i ilk sıraya getirmek için canla başla çalışıyorlardı. Yapılan her yabancı yatırımla beraber –ki bu yatırımlar herkesi hayrete düşürüyordu– övgüler katlanarak artıyordu. Kendini "Silikon Vadisi" olarak tanımlamak gafletine düşmesine rağmen, yakın zamanda yüksek teknoloji alanında faaliyet gösteren bir iki şirket Beszel'e taşınmıştı.

Kral Val heykelinin önünde tramvaydan indim. Çarşı çok kalabalıktı: Yanımdan geçenlere, yayalara ve turistlere çarpmadan yürümeye çalışıyordum. Sonunda ASB Merkezi'nin beton binası göründü. İki turist grubu, Beszli rehberler tarafından tura çıkarılmıştı. Binanın basamaklarında durup Uropa Caddesi'ne baktım. Bana seslenildiğini duymam biraz zaman almıştı.

"Corwi?"

"Patron?"

"Sen buraları iyi bilirsin. Bir ihlâl söz konusu olabilir mi?"

Bir süre sessizlik oldu.

"Sanmıyorum. Bu bölge çoğunlukla Beszel'e ait ve projenin tamamı olan Pocost Kasabası da öyle."

"Buna rağmen Günter Caddesi'nin bazı bölgeleri..."

"Evet. Ama en yakın kavşak yüzlerce metre ileride. Pek mümkün görünmüyor..." Katil ya da katiller açısından bu çok büyük bir tehlike olurdu. "Öyle olduğunu var sayabiliriz," dedi Corwi.

"Tamam. Beni gelişmelerden haberdar et. Denetimi sonra yapacağım."

* * *

BAKMAKTA OLDUĞUM BAŞKA davalar da vardı. Bir süre havadaki uçak gibi birtakım detayları da aklımda tutarak bu davalar arasında bir bağlantı kurmaya çalıştım. Kadının biri, erkek arkadaşı tarafından öldüresiye dövülmüştü. Adı ve parmak izleri havaalanına verilmiş olmasına rağmen adamı elimizden kaçırmıştık. Styelim, haneye tecavüz suçundan aranan yaşlı bir adamdı. Bir defasında elindeki İngiliz anahtarıyla çok ciddi şekilde yaralanmıştı. Bu olayın son olanlarla uzaktan yakından ilgisi yoktu. Avid Avid diye bir genç vardı, faşistin biri kafasını kaldırımın kenarına vurarak patlatmış, dibinde yattığı duvarda "Ébru Filth," yazıyordu. Özel Birim'den Shenvoi ile koordineli çalışıyordum. Shenvoi, Avid'in öldürülmesinden önce uzun bir süre gizli görevdeydi.

Masamda öğle yemeğimi yerken Ramira Yaszek aradı. "Çocukların sorgusu bitti, efendim," dedi.

"Ne çıktı?"

"Yasal haklarını tam olarak bilmediklerine şükretmek gerek. Yoksa Naustin açığa alınabilirdi." Gözlerimi ovuşturup ağız dolusu bir küfür salladım.

"Ne yaptı gene?"

"Barichi'nin arkadaşı Sergev saygısızlık etti, Naustin de onun çok üstüne gitti, cinayet zanlısı olduğunu söyledi." Yine küfür ettim. "Pek de fena olmadı aslında, ben *iyi polisi* oynadım." *İyi polis* ve *kötü polis*, İngilizceden arakladığımız ifadelerdi. Naustin sorgu sırasında insanların üstüne *çok kolay biçimde* gitme eğiliminde olan biriydi. Şüphelinin, onu sandalyesinden aşağı düşürecek kadar üstüne gitmek iyi bir yöntemdi belki, ama esrarkeş bir ergene aynı şey yapılamazdı.

"Neyse, kimse bir zarar görmedi," dedi Yaszek. "Hepsi aynı şeyi anlattı. Dördü beraber dışarı çıkmışlar. Biraz yaramazlık etmek niyetiyle, besbelli. Birkaç saat takılmışlar. O sırada -yalnız saati sorma çünkü sadece havanın karanlık olduğunu söylüyorlar- neyse, o sırada kızlardan biri minibüsün çimenlerin oradan kaykay sahasına geldiğini görmüş. Kız çok da önemsememiş çün-

kü gece gündüz, buraya minibüsler, kamyonlar gelir, mal taşır, çöp boşaltırmış. Bu minibüs de sahanın etrafında dolaşmış, sonra geri dönmüş. Biraz sonra da gazlayıp uzaklaşmış."

"Gazlayıp, ha?"

Bir yandan not alırken, tek elle de e-maillerimi yüklemeye çalışıyordum. Bağlantı sürekli kesilip duruyordu. Sistem, büyük dosyaları indiremeyecek kadar zayıftı.

"Evet. Aceleyle uzaklaşıp gitmiş. Kızın dikkatini çekmiş."

"Minibüsü tarif etti mi?"

"Sadece gri olduğunu söyledi."

"Fotoğraf taraması yaptırın bakalım, tanıdığı biri çıkacak mı?.."

"Baş üstüne, efendim. Size bilgi veririm. Daha sonra iki araç ya da minibüs daha gelmiş, Barichi'ye göre bir işleri varmış."

"Tekerlek izleri birbirine karışmış olabilir."

"Minibüs gittikten bir saat kadar sonra kız minibüsü arkadaşlarına göstermiş, birlikte gidip ne attıklarına bakmışlar. Bazen eski kasetçalarlar, ayakkabı, kitap gibi şeyler buldukları oluyormuş."

"Ve cesedi buldular." Mesajlarım yüklenmeye başlamıştı. Oyim'den bir mesaj vardı. Mesajı açıp resimlere bakmaya başladım.

"Cesedi teşhis etmişler."

KOMİSER GADLEM BENİ ÇAĞIRDI. Abartılı mimiklerle konuşması, zoraki kibarlığı bana çok yapmacık geliyordu, ama çalışırken beni rahat bırakmasını seviyordum. Bilgisayarında bir şeyler yazıp arada küfürler ediyordu. Oturup bekledim. Ekranın orasına burasına yapıştırdığı notlarda çeşitli veri tabanlarına ait olduğunu düşündüğüm şifreler yazıyordu.

"E?" dedi. "Sitelerden mi geliyorsun?"

"Evet."

"Hangisi?"

"Güneydeki. Genç bir kadın. Bıçak yaraları var. Shukman üzerinde çalışıyor."

"Fahişe miymiş?"

"Olabilir."

"Olabilir." Kulağını kaşıdı. "Ama... Aması da var değil mi? Peki, araştırmana devam et. O 'ama'nın devamını bulursan bana da söylersin, değil mi? Yardımcın kim?"

"Naustin. Bir de devriye polisi olan biri. Adı Corwi. Birinci derece memur. O bölgeyi iyi biliyor."

"O kızın bölgesi miymiş orası?" Başımı salladım.

"Elinde başka neler var?"

"Masamda mı?" dedim. Komiser başını salladı. Elimdeki diğer işlere rağmen, Fulana Detail davasını da bana verdi.

"BÜTÜN İŞLERİ hallettiniz mi?"

Gece olmuştu, saat on'a geliyordu. Cesedi bulmamızın üstünden kırk saatten fazla bir zaman geçmişti. Corwi, Gunter Caddesi'nde turluyordu. Sivil bir araçta olmamıza rağmen, üniformasını çıkarmaya gerek görmemişti. Dün geceden beri eve uğramamıştım ve sabah tek başıma geçtiğim bu sokaklardan yine geçiyordum.

Geniş caddelerde ve başka birkaç yerde daha iki şehrin birbirini kestiği kavşak noktaları vardı, ama gerisinde kalan alanlar Besźel'e aitti. Birkaç antikacıyla, dik çatılı ve yekpare camlı eski Besź tarzı yapıların önünden geçtik; bunlar atıl fabrikalar ve depolardı. Hepsi 20-30 yıllık binalardı, camları kırıktı. Çalışıyorlarsa bile, ancak yarı kapasitede çalıştıkları belliydi. Harap olmuş binaların ön cepheleri, klasik Besź tarzındaydı. Bazı binalara el konulmuş; kilise, eczane gibi yerlere dönüştürülmüştü. Bazıları ise yangına kurban gitmiş, geride kül ve karbon yığınından başka bir şey kalmamıştı.

Burası çok kalabalık bir bölge değildi, ama sakin de sayılmazdı. Arazi parçası gibi görünen şeyler ve gerisinde uzanan manzara

ise sanki hep oradaymış gibiydi. O sabah çok az denemezse de, görece daha az insan vardı.

"Shukman'ı gördün mü? Ceset üzerinde çalışıyordu."

"Hayır." Etrafa bakıyor, geçtiğimiz yerleri elimdeki harita üzerinde işaretliyordum. "Ben gittiğimde o işini bitirmişti."

"İğrendin mi?"

"Hayır."

"Tabii..." Corwi gülümsedi. "İğrendiysen bile bunu asla söylemezsin."

"Doğru." Aslında hiç iğrenmemiştim.

Corwi geçtiğimiz yerleri bana anlatmaya devam etti. Bu sabah erkenden Kordvenna'ya geldiğimi ona söylememiştim.

Corwi üniformasını çıkarmamıştı, böylece bizi sivil arabada görüp, onları tuzağa düşürmeye çalıştığımızı düşünebilecek olanlar, aslında böyle bir niyetimiz olmadığını anlayacaklardı. Mavi siyah resmî polis arabasıyla devriyeye çıkmamıştık, bu da kimseye bulaşmayacağımız anlamına geliyordu. Anlaşılması güç bir denklemdi bu!

Çevremizde gördüklerimiz olağan şeylerdi. Yoksulluk burada da hüküm sürüyordu. Soluk renkli, sıkıcı kıyafetler tam Besź şehrine uygun düşen bir tarzdı. Buna, şehrin modadan yoksun modası diyorlardı. Çevremize bakmaya devam ettiğimizde, nadiren de olsa, bazı gençlerin, ailelerinden farklı olarak daha renkli ve cıvıl cıvıl giyindiklerini fark ettik. Bu bizi çok şaşırttı.

Besźli erkeklerin ve kadınların (böyle bir ayrıma gerek var mı?) çoğunluğu bir yerden başka bir yere gitmek dışında pek bir şey yapmazlardı, işlerinden evlerine gider, evlerden de başka evlere ya da alışverişe. Arabayla yollarda gezinerek etrafı incelememiz onları tedirgin etmişti. Birkaç kişinin, tedirgin olmanın ötesinde, şüphe uyandırıcı hareketleri gözümüze çarptı.

"Bu sabah, eskiden tanıdığım birkaç kişiyle konuştum," dedi Corwi. "Bir şey duyup duymadıklarını sordum." Corwi karanlık bir sokağa yöneldi, burada yön değiştirdik ve yol yeniden aydınlanana kadar sessizce devam ettik. Yol kavisliydi ve duvar kena-

rında müşteri bekleyen kadınlar vardı. Temkinli tavırlarla bizi gözlüyorlardı. "Pek fazla bir şey bulamadım," dedi Corwi.

Daha önceki devriyesinde elinde bir fotoğraf bile yoktu. İçki dükkânında tezgâhtarlık yapan birileriyle, mahalle kiliselerinin papazlarıyla konuşmuştu ki bunların bazıları işçilik yapan son rahiplerdendi*, pazılarında dövmeleri olan ve arkalarındaki raflarda Gutierrez, Rauschenbusch, Canaan Banana'nın Beszceye çevrilmiş kitapları duran yaşlı, cesur adamlardı. Kapı önlerinde oturuyorlardı. Corwi onlara, Pocost Köyü'ndeki olayla ilgili bir şey bilip bilmediklerini sormuştu. Bir cinayet olduğunu onlar da duymuştu, ama daha fazlasını bilmiyorlardı.

Ama artık elimizde fotoğraf da vardı. Shukman göndermişti. Arabadan çıkarken fotoğrafı elimde salladım: Göstere göstere salladım ki, müşteri bekleyen kadınlar, onlara bir şey göstereceğimi ve amacımızın onları tutuklamak olmadığını anlasınlar.

Corwi kadınlardan bazılarını tanıyordu. Ellerinde sigaraları, bize bakıyorlardı. Hava soğuktu, file çorap giydiklerini gören herkes gibi ben de üşüyüp üşümediklerini merak ettim. İşlerini engelliyorduk elbette, kaldırımdan geçenlerden bazıları bize baktı. Oradan geçmekte olan devriyelerden biri, bizi görünce yavaşladı –tutuklamaya kalkacaklardı– ama direksiyondaki polis, Corwi'nin üniformasını fark edince selam verip gaza bastı. Ben de arkalarından el salladım.

"Ne istiyorsun?" diye sordu kadınlardan biri. Ayağında yüksek topuklu, ucuz çizmelerden vardı. Ona fotoğrafı gösterdim.

Fulana Detail'in yüzünü temizlemişlerdi. Yüzünde sıyrıklar vardı. Aslında bu sıyrık ve yaraları tamamen yok edebilirlerdi, ama fotoğraftaki çarpıcı görüntü, sorgulamamızda bize yardımcı olacaktı. Kadının kafasını tıraş etmeden önce çekmişlerdi fotoğrafını. Hiç de huzur içinde yatmıyordu. Sabırsız bir ifadesi vardı.

---

* Fransız Katolik Kilisesi tarafından, rahiplerin fabrika gibi yerlerde çalışmaları ve bu sayede işçilerin gündelik yaşamlarına vakıf olmaları adına oluşturulmuş misyoner gruplar. *–Editörün notu* [*Ed.*].

"Onu tanımıyorum." "Ben de tanımıyorum." Kadınların yüzünde, fotoğraftakini tanıdıklarına dair bir ifade yakalayamadım. Sokak lambasının altında toplaşıp, etraftaki bahisçilerin şaşkın bakışları altında fotoğrafı elden ele geçirdiler. Bazıları ona acıyarak baktı, ama hiçbiri Fulana'yı tanımıyordu.

"Ne olmuş buna?" Kadın kartımı istedi, çıkarıp verdim. Esmer bir kadındı, Sami ya da Türk ırkından geliyor olabilirdi. Beszceyi aksansız konuşuyordu.

"Biz de bunu bulmaya çalışıyoruz," dedim.

"Başımız belada mı?"

"Ben..."

Bir an durdum. Corwi araya girdi. "Başınız belada olduğunda biz size söyleriz, Sayra."

Bilardo salonunun önünde şarap içen gençlerin yanına gittik. Corwi gençlerin laf atmasına aldırmadan, fotoğrafı onlara gösterdi.

"Neden buraya geldik?" diye sordum, alçak sesle.

"Bunlar acemi gangsterler, patron," dedi. "Nasıl tepki verdiklerine dikkat et." Ama gençler bir şey bilmiyormuş gibi fotoğrafı geri uzattılar, ilgisiz bir ifadeyle kartımı aldılar.

Bu ritüeli birkaç kez daha tekrarladık ve her seferinde arabada biraz bekledik. Birileri fikrini değiştirir de, gelip bizimle konuşmak ister diye. Belki de birileri ölen kadın ya da ailesi hakkında bir şey biliyordur, ama ortalıkta konuşmak istemiyordur diye. Ama kimse arabamıza gelip bizimle konuşmadı. Bir sürü insana kartımı verdim ve Corwi'nin önemli olduğunu söylediği kişilerin adlarını ve görünüşlerini defterime yazdım.

"Tanıdıklarım bu kadar," dedi Corwi. Mahallede onu tanıyanlar da olmuştu, ama sonuç onu tanımayanlarla yaptığı görüşmelerden pek farklı olmamıştı. Sonunda işimizin bittiğine karar verdiğimizde saat sabahın ikisiydi. Yarım ay gökte parlıyordu; son bir yere daha uğradıktan sonra bomboş sokakta durduk, etrafta ancak bir iki kişi vardı.

"Hâlâ bir şey bulamadık," dedi Corwi.

"Her yere kadının posterlerini astıracağım."

"Gerçekten mi, patron? Komiser bunu kabul eder mi?" Mırıl mırıl konuşuyorduk. Parmaklarımı, beton ve çalılıktan başka bir şey olmayan bir alanı çevreleyen tel örgüler üzerinde gezdirdim.

"Tabii," dedim. "Kabul eder. Çok önemli bir şey değil."

"Bu, ilave personel ve fazla mesai demek. Bunlara hiç itiraz etmeyecek mi?"

"O kadının kimliğini bulmamız gerek. Boş ver, ben kendim yaparım." Posterlerin şehrin her yerine dağıtılmasını sağlayacaktım. Bir isme ulaştığımızda, eğer Fulana'nın hikâyesi tahmin ettiğimiz gibiyse, zaten belli olur, bulduğumuz birkaç ipucu da çöpe giderdi." Ne de olsa çürütülebilecek birtakım ihtimallerin peşinden gidiyorduk.

"Patron sensin, patron."

"Aslında değilim, kısa süreliğine, sadece bu iş için."

"Gidelim mi artık?" Corwi arabayı gösterdi.

"Ben tramvaya bineceğim."

"Ciddi misin? Hadi ama, bu çok uzun sürer." Corwi'ye el sallayıp ondan ayrıldım. Etraf o kadar sessizdi ki, kendi ayak seslerimden başka bir şey duymuyordum. Çıldırmış gibi havlayan bir köpek sürüsü karanlık bir sokağa daldı. Bense bana yabancı gelen turuncu sokak lambalarının ışığında yoluma devam ettim.

SHUKMAN KENDİNİ LABORATUVARA kapatmış, dış dünyayla bağını koparmıştı. Bir önceki gün, Yazsek'e telefon edip çocukların sorgusunun video kaydını sormuştum. Biraz sonra Shukman beni arayıp yanına çağırdı. Laboratuvar çok soğuktu ve kimyasal kokusundan geçilmiyordu. Kocaman, pencereleri olmayan bir yerdi burası. Çelik aksam ve yerdeki tahta döşemeler leke içindeydi. Duvarlarda ilan panoları asılıydı. Her birine tomar tomar kâğıt tutturulmuştu.

Duvarların kenarlarında, çalışma tezgâhlarının ayaklarında toz birikmişti; ama çok pis görünen bir olukta parmağımı gezdi-

rince, aslında temiz olduğunu gördüm. Lekeler çok eskiden kalmıştı. Shukman çelikten bir masanın başındaydı. Masada lekeli bir çarşaf seriliydi. Altında ise Fulana yatıyordu. Çarşafın üzerinden yüzünün bütün hatları seçiliyordu. Aramızda tartışırken, bir taraftan da ona bakıyorduk.

Hamzinic'e döndüm. Ölen kadından sadece birkaç yaş büyük olduğunu düşündüm. Ellerini kavuşturmuş, saygılı bir tavırla ayakta dikiliyordu. Belki bilerek belki de bilmeyerek orada durmuştu, ama arkasındaki panonun üzerinde küçük ama gösterişli bir *şehadet* yazısı yer alıyordu. Hamd Hamzinic, Avid Avid'in katillerinin *ébru* dediği kişilerdendi. Bu terim son zamanlarda eski kafalı, ırkçı ya da muhalif kişiler için kullanılmaya başlanmıştı. Besź kentinin en meşhur hip hop gruplarından birinin adı da Ébru W.A'ydı.

Teknik olarak, bu şekilde yaftalanan kişilerin en az yarısı bu terime hiç uymuyordu, elbette. Ama iki yüz yıldır Balkanlar'dan göç eden mülteciler, sığınma hakkını elde ederek, şehirdeki Müslüman nüfusun artmasına sebep olmuştu. Eskiden Yahudiler için kullanılan *ébru*, bu yeni gelen göçmenleri de kapsamış, herkes için kullanılan ortak bir terim haline gelmişti. Yeni gelen Müslümanlar, Besźel'de eskiden Yahudilerin yaşadığı gettolara yerleşmişti.

Mülteciler gelmeden önce de, Besźel'de azınlık teşkil eden bu iki topluluk bir arada yaşıyordu. Dönemsel politikalara göre bazen dost bazen düşman oluyorlardı. Ortanca çocuğun aptallıklarıyla ilgili fıkraların, Besźel'de yaşayan bir hahamla bir imamın Besźel Ortodoks Kilisesi hakkındaki esprili konuşmalarından doğduğunu pek az kimse bilirdi. Bu fıkralarda ne eski Semavî dinlerin inancı ne de sonrasında gelenlerin coşkusu vardı.

Besźel'in en eski işletmelerinden biri Döplir Kafe'ydi: Burada bir Müslüman ve bir Yahudi kafesi yan yana kurulmuş, aynı adı ve tabelayı paylaşıyordu. Ama ikisinin de tezgâhları ve mutfakları ayrıydı, birinde helal öbüründe ise koşer* yemekler hazırlıyordu.

* *Koşer*: İbraniceden gelir. Musevilikte, yenilmesi ve kullanılmasında dinen bir sakınca bulunmayan ürünlere verilen isim. *–Ed.*

Masalar ortaktı. İki dükkânı ayıran duvarı kaldırmışlardı. Farklı gruplar gelirdi buraya, iki patrona da selam verirler, hep beraber otururlar, herkes kendi inancına göre yemek ısmarlardı. Bazı serbest düşünceli müşterilerse, havalı bir tavırla her iki inancın yemeklerinden de sipariş verirdi. Döplir Kafe'nin tek bir işletme mi yoksa iki ayrı işletme mi olduğu sorusunun cevabı, soruyu sorana göre değişirdi: Vergi tahsildarları söz konusu olduğunda, Döplir Kafe her zaman tek bir işletmeydi.

Beszel gettosu artık resmî sınırlarla çevrelenmiş politik bir alan değil, binalardan ibaret bir yerdi. Üflesen yıkılacak kadar eski, köhne binalarla, mutenalaştırılmış binaların bir arada olduğu, diğer şehre ait yabancı bölgelerin arasında kalan bir yerdi. Yine de, bu bir alegori değil, şehrin kendisiydi. Hamd Hamzinic, çalışırken bazı tatsızlıklarla karşılaşabiliyordu. Shukman ile ilgi fikirlerimse biraz değişmişti: Onun yaşında ve mizacında birinin yanında, Hamzinic'in kendisini rahatça ifade etmesi pek mümkün değildi.

Shukman, Fulana'nın üstünü açmamıştı. Ceset ikimizin arasında uzanmış yatıyordu. Sanki dinleniyormuş gibiydi.

"Sana raporu e-maille gönderdim," dedi Shukman. "Yirmi dört-yirmi beş yaşlarında. Sağlığı yerinde, ölü olmasının dışında tabii. Ölüm saati evvelki gece on iki civarı olabilir. Ölüm sebebi göğsünde açılan yaralar. Toplam dört darbe var. Biri kalbine isabet etmiş. Uzun bir çivi ya da hançer gibi bir şeyle vurulmuş, bıçak değil. Kafasında da yaralar var, tuhaf sıyrıklar." Eğilip baktım. "Saçlarının dibinde de var. Sanki kafasını bir yere çarpmış." Shukman çarpmayı ağır çekimde canlandırır gibiydi. "Kafasının sol tarafına darbe almış. Bayılmış olmalı ya da en azından sersemlemiştir. Kesici aletle aldığı darbelerle de ölmüş."

"Başına neyle vurulmuş?"

"Ağır ve sert bir şeyle. Yumruk yemiş de olabilir, ama iri birinin yumruğu olabilir ancak. Pek ihtimal vermiyorum açıkçası." Shukman alışkın olduğu bir işi yaparcasına Fulana'nın yüzünü

açtı. Kadının derisi ölümün o çirkin rengine bürünmüştü. "İşte," diyerek, tıraşlı kafasını bana doğru çevirdi.

Koruyucu kimyasalın kokusu burnuma çarptı. Tıraş edilmiş saçları arasından kabuk bağlamış yaralar görünüyordu.

"Nedir bunlar?"

"Bilmiyorum," dedi. "Çok derin değiller. Çarpma sonucu oluşmuş olabilir." Kafasındaki sıyrıklar kalem ucu kadardı. Avuç içi kadar bir alanda düzensizce dağılmışlardı. Bazı yerlerde kısa çizgiler oluşturuyor, ortaya doğru derinleşiyorlardı.

"Cinsel ilişki belirtisi var mı?"

"Hayır. Eğer telekızsa, belki müşterisinin istediği bir şeyi yapmak istemeyince bu hale gelmiştir." Başımı salladım. Shukman bana baktı. "Cesedi yeni temizledik," dedi. "Toz toprak içindeydi. Üstünde çimen ve pas lekeleri vardı."

"Pas mı?"

"Bütün vücudunda hem de. Bir sürü sıyrık, kesik, çizik bulduk. Çoğu öldükten sonra olmuş. Ve her yanı pas içindeydi."

Yine başımı salladım. Sinir olmuştum.

"Kendisini savunabilmiş mi?"

"Hayır. Her şey çok ani ve beklenmedik bir şekilde olmuş ya da belki de arkası dönüktü. Gövdesinde çiziklerden daha fazlası var." Shukman cesedin derisindeki yırtılmaları gösterdi. "Sürüklenmiş. Katil onu sürüklerken paramparça etmiş."

Hamzinic bir şey söyleyecekmiş gibi ağzını açtı, sonra vazgeçti. Sorar gibi ona baktım. Üzgün görünüyordu. *Bir şey yok*, der gibi başını iki yana salladı.

3

AFİŞLER HAZIRDI. Çoğunu Fulana'yı bulduğumuz bölgeye dağıttık. Kyezov ve Topisza gibi ana caddeleri, alışveriş merkezlerini de ihmal etmedik. Oturduğum evin civarında bile vardı bu afişlerden.

Hâlbuki oturduğum yer hiç merkezî değildi. Beszel'in eski mahallelerinden birinde, Vulkov Caddesi'ndeki altı katlı apartmanlardan birinin en üst katında oturuyordum. Burası çok yoğun bir kavşak noktasıydı. Çok bozuk bir yapılaşma vardı, evler birbirinin üstüne binmişti sanki. Eskiden yapılmış binaların çoğu, diğer binalardan daha yüksekti. Besz kenti yarı düzensiz bir şekilde göğe doğru yükseliyordu. Çatılar mazgallarla kaplıydı.

Ascension Kilisesi, Vulkov Caddesi'nin sonundaydı. Kilisenin uzun kulelerinin gölgesi caddeye vururdu. Pencerelerde yer yer kırık, ızgara biçiminde demirler vardı. Burada haftanın belli günlerinde balık pazarı kurulurdu. Sabah kahvaltılarımı pazarcıların bağırışları arasında ederdim. Sokaklar buz kovalarına konmuş canlı deniz hayvanlarından geçilmezdi. Tezgâh başındaki genç kızlar bile anneannem gibi giyinirlerdi. Eski zamanlardan çıkıp gelmiş gibiydiler. Saçlarını mutfak bezi gibi renkli eşarplarla bağlarlardı. Önlerindeki grili kırmızılı önlükler de kir götüren cinstendi. Müşteriler tezgâhlardan önce kayıklara bakardı. Sanki en taze balıkları orada saklıyorlarmış gibi. Balıkçılar balıkları tezgâhlarına koyar, sulayıp temizlerlerdi. Beszel'deki müşteriler, iyi pazarlık eder, malın iyisinden anlarlardı.

Sabahları penceremin önünden trenler geçerdi. Benim yaşadığım şehirden değillerdi. İstesem, vagonların içine bakabilir ve yabancı yolcuların gözleriyle karşılaşabilirdim. Tren bu kadar yakından geçerdi.

Onlar da benim pencereme baktıklarında üzerinde sabahlığıyla zayıf, kırk yaşlarında, yoğurt ve kahveyle kahvaltısını yaparken gazetesini okuyan bir adam görürlerdi. En çok *Inkyistor* ve *Iy Déurnem* gazetelerini okurdum. İngilizcemi geliştirmek için de *Beszel Journal*. Genellikle yalnız olurdum. Arada bir benim yaşlarımda bir iki kız arkadaşım gelirdi. (Bu arkadaşlarımdan biri Beszel Üniversitesi'nde ekonomi tarihçisydi, diğeri ise bir sanat dergisinde yazıyordu. İkisinin birbirlerinden haberleri yoktu, ama olsaydı da, onlar için önemli olduğunu sanmam.)

Evden çıkınca, ön kapının tam karşısında Fulana'nın afişiyle karşılaştım. Gözleri kapalıydı, ama fotoğrafla oynadıkları için ölü gibi değil de, uyuşturulmuş gibi görünüyordu. Afişin altında, *Bu kadını tanıyor musunuz?* diye yazıyordu. Mat kâğıda siyah beyaz basılmış bir afişti. *Ağır Suçlar Birimi'ni Arayın,* diye bir not ilave edilmiş, altta da bizim ofisin numarası verilmişti. Afişin buralara kadar dağıtılmış olması, bölge polisinin iyi çalıştığını gösteriyordu. Belki bütün şehre dağıtmışlardı. Belki de oturduğum yeri biliyorlardı, gözümü boyamak için de afişi buraya yapıştırmışlardı.

ASB'ne birkaç kilometre uzaklıktaydım. Yürümeyi tercih ettim. Tuğla kemerlerin altından geçerek yola koyuldum. Kemerlerin üstünde başka başka binalar yükseliyordu. Aralarında küçük dükkânlar, graffitiyle doldurulmuş duvarlar vardı. Burası Beszel'in sakin bir semtiydi, ama caddeler çok kalabalıktı. Kalabalığı yararak ama insanlara bakmadan yürüyordum. Camir Yolu'na çıkarken cep telefonum çaldı. Arayan Yaszek'di.

"Minibüsü bulduk."

HEMEN BİR TAKSİYE ATLADIM. Şoföre çabuk olmasını söyledim. Mahest Köprüsü her zamanki gibi çok kalabalıktı. Western Bankası'nın köşesinden dönerken, birkaç saniye bulanık

nehre baktım. Pis tersane tekneleri ve nehrin üstünde tüten duman, rıhtımdaki binaların cephelerinde yansıyordu. Beszˊ şilepleri, deniz taksilerinin yarattığı dalgayla savruluyordu. Minibüs binaların arasında duruyordu. Ticarethaneler ve iş yerleri kanal boyunca uzanıyor, kanalla beraber çöplerin biriktiği boş bir alan iki büyük caddeyi birbirine bağlıyordu. Olay yerini güvenlik şeridiyle çevirmişlerdi. Bu alan bir kavşak noktasıydı, ama pek kullanılmıyordu. Böyle durumlarda güvenlik şeridi çekilmesi alışıldık bir durumdu. Aracın çevresinde dolaşıp duran polisleri gördüm.

"Selam, patron," dedi Yaszek.

"Corwi de geliyor mu?" diye sordum.

"Evet, ona da haber verdim." Yazsek benim yeni idari kariyerimle ilgili bir yorumda bulunmadı. Araç çok eski, defalarca çarpılmış bir Volkswagen'di. Harap durumdaydı. Rengi griden daha çok beyazdı, ama kirden rengi koyulaşmıştı.

"Parmak izlerine baktınız mı?" diye sordum. Elime plastik eldivenleri geçirdim. Olay yeri inceleme ekibindekiler başlarını sallayarak etrafımı sardılar.

"Araç kilitli değildi," dedi Yaszek.

Kapıyı açtım. Koltuğun yırtık döşemesini yokladım. Dikiz aynasında plastikten bir aziz biblosu asılıydı. Torpido gözünü açtım, içinde kir içinde eski bir harita buldum. Haritanın sayfalarını çevirdim, hiçbir şey bulamadım. Beszˊel'deki her arabada bulunabilecek haritalardan biriydi bu da. Hatta çok eski bir baskıydı ve siyah beyazdı.

"Bu araç olduğundan nasıl emin olabiliriz?" dedim. Yaszek beni arabanın arkasına götürdü. Arka kapıyı açtım. Burası daha da pisti. Küf ve plastik kokuyordu. "Bunlar ne böyle?"

Önümde duran yığını yokladım. Motor parçaları, bozuk bir televizyon, ne olduğu belirsiz birtakım parçalar, birbirine dolanmış bir sürü ıvır zıvır, birkaç parça kıyafet ve bol miktarda toz ve pas.

"Bunu gördün mü?" Yaszek yerdeki izleri gösterdi. Pek dikkat etmemiştim, ama yerdeki, yağ lekeleriydi. "Ofistekiler terk edilmiş bir minibüs ihbarı almışlar. Polis memurları kapıları açık bul-

muş. Telsiz anonsunu mu dinlemişler yoksa tesadüfen mi buradan geçiyorlarmış, belli değil. Ama her iki durumda da şanslılarmış." Bir önceki gün, bütün Beşź devriyelerine bir mesaj gönderilmiş, bütün gri araçları kontrol edip rapor vermeleri istenmişti. Aracı bulan memurların derhal bize haber vermeleri çok iyi olmuştu. "Neyse... Yerde çamura rastlamışlar. Test edildi. Sonucu bekliyoruz, ama Fulana'nın kanı bulaşmış olabilir. Yakında öğreniriz."

Çöplerin arasında duran bir şey gördüm, eğilip baktım. Molozları bir kenara iterek yavaşça çektim. Elim kıpkırmızı oldu. Her bir parçayı dikkatle inceledim, her birini elimle tarttım. Aracın motoru bir boruyla sabitlenmişti: Motor çok ağırdı, boruyu her an kırabilirdi. Boruda herhangi bir iz, kan lekesi ya da saç teli yoktu. Bu bir cinayet aleti olamazdı.

"Araçtan bir şey çıkardınız mı?"

"Hayır. Zaten bir şey yoktu. Bu gördüklerinden başka hiçbir şey yoktu. Bir iki güne kalmaz, bir sonuca varırız."

"Burası çöplük gibi," dedim. Bu arada Corwi de gelmişti. Yoldan gelip geçenler tedirgin gözlerle olay yeri inceleme ekibinin çalışmalarını seyrediyordu. "Yeterince iz bulamamak gibi bir sıkıntımız olmayacak. Fazlasıyla var. Şöyle farz edelim. Bu çöpler kadının her tarafını kaplamıştı. Ceset bu araçtaydı." Cesedin yüzü, vücudu leke içindeydi, ama elleri temizdi. Üstündeki pislikten kurtulmaya, kafasını korumaya çalışmamıştı. Bu araçta, çöplerin arasında yatarken ya baygın ya da ölü olmalıydı.

"Bu pislikle ne diye etrafta dolaştılar peki?" dedi Corwi. O gün öğleden sonra, minibüsün sahibinin adını ve adresini bulmuştuk. Ertesi gün de, kan izlerinin Fulana'ya ait olduğu onaylandı.

ADAMIN ADI Mikyael Khurusch'du, minibüsün üçüncü ve son sahibiydi. Adam sabıkalıydı. İki kez saldırı, bir defa da hırsızlık suçundan tutuklanmıştı. Sonuncusu dört yıl önceydi. "Fahişe kılığındaki bir kadın polise yanaşıp seks teklif etmiş," dedi Corwi. "Adının John olduğunu biliyoruz." Adam, O zamandan

beri gözlerden uzaktaydı, ancak acil istihbarattan alınan bilgilere göre, ufak tefek parça satışı yapıyor, haftanın üç günü Beszel'in batısındaki Mashlin pazarında tezgâh açıyordu.

Bu adamla minibüs arasında ve minibüsle Fulana arasında bir bağ vardı. Ofisime dönüp mesajlarıma baktım. Styelim davasıyla ilgili bazı gelişmeler olmuştu ve asılan posterlerle ilgili de arayanlar vardı. Ne yazık ki, iki yıldır arayan numarayı gösteren bir telefon bekliyorduk.

Fulana'yı tanıyan çok kişi çıkacağını tahmin ediyorduk, ama gelen ihbarlardan çok azı dikkate değer oluyordu. İhbarlardan birine göre afişteki kadın Gyedar'da çalışan resmî bir asistandı ve günlerdir ortalarda görünmüyordu. İsmini vermeyen biri ise kadının, Rosyn adında bir fahişe olduğunu söylemişti. Elimizde bundan daha fazla bilgi yoktu. Polisler araştırmaya devam ediyordu.

Komiser Gadlem'e Khurusch'un evine gidip onunla konuşmak istediğimi söyledim. Parmak izi ve DNA örneği verip vermeyeceğini öğrenmek istiyordum. Nasıl tepki vereceğini merak etmiştim. Reddederse, mahkeme celbi çıkarıp onu takibe alabilirdim.

Gadlem, "Peki," dedi. "Ama zaman kaybetmeyelim. Kabul etmeyecek olursa, *seqyestre* yapıp onu buraya getir."

Besź kanunları buna izin verse de, bunu yapmayı istemiyordum. *Seqyestre*, "yarı tutuklama" demekti. İş birliği yapmak istemeyen bir şahidi ya da "örgütlü bir grubu" altı saatliğine zorla alıkoyabiliyorduk. Fiziksel bir kanıt toplamaya hakkımız olmuyordu; şüpheli, iş birliğine yanaşmayabilir ve sessiz kalabilirdi. Genellikle tutuklamak için yeterli delil bulunmadığı hallerde şüpheliye suçu itiraf ettirme yoluna başvururduk. Bu taktik, kaçma riski bulunan şüphelileri oyalamamıza da yardımcı oluyordu. Ama mahkeme jürisi ve avukatlar bu taktiğe şiddetle karşı çıkıyordu. Yarı tutuklama yapılıp itirafta bulunmayan şüpheliler, daha sonra avantajlı konuma geçiyordu, çünkü polis tutuklamada aşırı hevesli davranmış gibi görünüyordu. Ama eski kafalı biri olan Gadlem bunların hiçbirini önemsemiyordu. Sonuçta bir talimat almıştım.

Khurusch, ekonomik açıdan pek de canlı olmayan bir bölgede, kısmen hareketli bir iş yürütüyordu. Acil bir operasyonla bölgeye gittik. Bölge polisi, Khurusch'un orada olduğunu tespit etmişti.

Onu dükkânın üst katındaki tozlu ofisinden çıkardık. İçerisi solmuş takvim yaprakları ve dosya dolaplarıyla doluydu. Adamın yardımcısı aptal aptal bize bakıyordu. Önce masasını toparlamaya kalktı, sonra vazgeçti. Biz Khurusch'u götürürken, arkamızdan bakakalmıştı.

Khurusch, Corwi ve diğer üniformalı polisler içeri girmeden, benim kim olduğumu tahmin etmişti. Bunu tahmin edecek kadar tecrübesi vardı. Tutuklanmayacağını da biliyordu. Bize direnip, karakola gelmeyi reddedebilirdi ve ben de Gadlem'in talimatlarına uymak zorunda kalabilirdim. Bir süre sonra bizi ilk fark ettiğinde duvardaki sallanan demir merdivenden aşağı indi. Kaçmak ister gibi bir hali vardı, ama nereye kaçabilirdi ki? Telsizden anons yapıp silahlı polislere uzaklaşmalarını ve beklemeye devam etmelerini söyledim. Khurusch onlarla karşılaşmadı.

Khurusch kaslı, iri yapılı bir adamdı. Kareli gömleği, tıpkı ofisinin duvarları gibi toz içindeydi ve rengi solmuştu. Sorgu odasında oturduğu masadan beni izliyordu. Yaszek de oturuyordu. Corwi ayaktaydı, konuşmaması tembihlenmişti, sadece izleyecekti. Odada dolanıp duruyordum. Ses kaydı yapmıyorduk. Bu, teknik olarak bir sorgulama değildi.

"Neden burada olduğunu biliyor musun, Mikyael?"

"Hayır."

"Minibüsün nerede?"

Başını kaldırıp sertçe bana baktı. Sesi değişmiş, bir anda umutlanmıştı.

"Bunu mu soracaktınız? Minibüsü, *ha*?" Khurusch arkasına yaslandı. Hâlâ temkinli, ama daha rahattı. "Buldunuz mu?"

"Bulmak mı?"

"Üç gün önce çalınmıştı. Demek buldunuz. Şimdi sizde mi? Geri... Geri alabilir miyim? Ne olmuş?"

Yaszek'e baktım. Kalkıp bana bir şeyler fısıldadı, sonra yerine oturup Khurusch'u izlemeye koyuldu.

"Evet, seni bu yüzden buraya getirdik, Mikyael," dedim. "Sen ne sanmıştın? Aslında, bir şey söylemene gerek yok, Mikyael ve ben konuş diyene kadar da çeneni kapalı tut. Bir şey duymak istemiyorum. Konumuz şu, Mikyael. Senin gibi, teslimatçılık yapan birinin minibüse ihtiyacı vardır. Aracının çalındığını ihbar etmemişsin." Bir an dönüp Yaszek'e baktım. *İhbar etmediğinden emin miydik?* Yaszek başıyla onayladı. "Çalındığını bildirmemişsin. O süprüntünün çalındığını şimdi söylüyorsun. Herhalde çok umurunda değilmiş. Yine de merak ediyorum, minibüsün çalındıysa neden bize haber vermedin, neden sigortana başvurmadın? Minibüs olmadan işini nasıl yapıyorsun?"

Khurusch omuz silkti.

"Fırsat bulamadım. Şikâyet edecektim, ama çok işim vardı..."

"Ne kadar çok işin olduğunu biliyoruz, Mik, ama yine de sormam gerekiyor. Neden şikâyette bulunmadın?"

"Fırsatım olmadı, dedim ya... Gerçekten, başka bir sebebi yok."

"Üç gündür fırsat bulamadın mı?"

"Minibüsüm sizde mi? Ne olmuş? Bir şeyler yapmışlar, değil mi? Ne yapmışlar?"

"Bu kadını tanıyor musun? Salı gecesi neredeydin, Mik?" Adam fotoğrafa baktı.

"Aman Tanrım!" Bir anda beti benzi atmıştı. "Birini mi öldürmüşler? Aman Tanrım. Bu kadını mı? Öldürüp kaçmışlar mı? Aman Tanrım." Cebinden fazla kullanılmış olduğu her halinden belli olan elektronik tabletini çıkardı ve fotoğrafa bir daha baktı. "Salı günü bir toplantım vardı. Salı gecesi mi? Toplantım vardı *işte*." Sesinden tedirgin olduğu anlaşılıyordu. "Minibüsüm o gece çalındı. Ben toplantıdaydım ve bunu ispatlayacak en az yirmi şahidim var."

"Ne toplantısı bu? Nerede?"

"Vyevus'da."

"Aracın olmadan oraya nasıl gittin?"

"Arabamla! O çalınmamıştı. Gamblers Anonymous'daydım." Adamın suratına dik dik baktım. "Tanrı aşkına, ben her hafta oraya giderim. Dört yıldır."

"En son hapse girdiğinden beri."

"Evet, kahrolası. En son hapse girdiğimden beri. Beni neden içeri tıktılar sanıyorsun?"

"Saldırı."

"Evet, bahisçimin burnunu kırdım, çünkü beni tehdit etti. Neyse ne. Salı gecesi bir sürü adamla toplantıdaydım ben."

"En fazla iki saat sürmüştür..."

"Evet, dokuzdan sonra da bara gittik. GA olana, AA değil. Gece yarısını geçene kadar oradaydım. Eve de yalnız dönmedim. Yanımda birlikte olduğum gruptan bir kadın vardı. Kime sorsanız söyler."

Bu konuda yanılıyordu. GA'daki grubun on sekiz kişisinden en az on biri, kimliklerini açığa vurmaktan kaçınacaktı. Toplantıyı düzenleyen, Zyet ile birlikte gitmiş olan at kuyruklu adamdı. Adı "Bean"di, bize hiçbirinin ismini vermemişti. Buna hakkı vardı. Ona baskı yapabilirdik, ama ne işimize yarayacaktı? Khurusch'un anlattıklarını doğrulayacak yedi kişi çıkmıştı zaten.

İçlerinde birlikte eve gittiğini iddia ettiği kadın yoktu, ama herkes bu kadının varlığını teyit etmişti. Kadını da bulabilirdik, ama dediğim gibi, ne işimize yarayacaktı ki? Olay yeri inceleme ekibi Fulana'nın üstünde Khurusch'un DNA'sını bulunca çok heyecanlanmıştı, ama sadece adamın kollarından dökülen kıllardı bunlar. Minibüse sürekli bir şeyler yüklediği için, bu kıllar bir şey kanıtlamazdı.

"Neden kimseye minibüsün çalındığını söylememiş?"

"Söylemiş," dedi Yaszek. "Sadece polise bildirmemiş. Sekreteri Ljela Kitsov'la konuştum. Birkaç gündür söylenip duruyormuş."

"Demek şikâyet etmek için fırsat bulamamış, öyle mi? Minibüs olmadan işini yapamaz ki?"

"Kitsov nehrin öte yakasına küçük teslimatlar yaptığını söyledi. Ufak çaplı işler. Sınırı geçip ufak miktarlarda mal teslim ediyor, oradan yine ufak tefek bazı mallar alıp geri geliyormuş; ucuz kıyafetler, porno CD'ler falan."

"Nereye gidiyormuş?"

"Varna, Bükreş, ara sıra da Türkiye'ye. Tabii Ul Qoma'ya da."

"Çalıntı ihbarı yapacak zamanı yok muymuş?"

"Olur böyle şeyler, patron."

Çalındığını bildirmemesine rağmen, şimdi aracı geri almak için can atıyordu. Ama minibüsünü ona veremezdik. Onu polis otoparkına götürüp aracın kendisinin olduğunu teyit ettirecektik.

"Evet, benim minibüsüm." Minibüsünü ne kadar hor kullandıkları hakkında epeyce söylendi, ama biraz abartıyordu. "Neden geri vermiyorsunuz? Arabama ihtiyacım var," dedi.

"Daha önce de söyledim, bu araç suç mahalli. İşim bittiği zaman geri alırsın. Söylenip durma." Adam burnundan soluyor, homurdanıp duruyordu. Minibüsün arkasını gözden geçirdi. Bir şeye dokunmaması için onu geri çektim.

"Bunlar da ne? Bilmiyorum," dedi.

"İşte bundan bahsediyorum," dedim. Parçalanmış kablolar, bir sürü çer çöp.

"Bunların burada ne işi var bilmiyorum. Ben koymadım. Öyle bakmayın. Bu çöpleri neden taşıyayım ki?"

Daha sonra ofisimde Corwi'ye şöyle dedim: "Lütfen, yanılıyorsam, beni düzelt, Lizbyet. Karşımızda telekız olması muhtemel bir ceset var. Kimse onu tanımıyor. Çalıntı bir minibüse konup çöpe atılıyor. Minibüsün arkası da çöp dolu. Bunun sebebi de belli değil. Bütün o çer çöpün içinde cinayet silahına benzer bir şey yok. İşte bu kesin." Masamın üstündeki evrakları karıştırdım.

"Bütün şehir çöp dolu," dedi Corwi. "Beszel'in her tarafı çöp içinde. Adam bu çöpleri her yerden bulmuş olabilir. Ya da adamlar..."

"Çöpleri arabaya doldurdu, cesedi buraya sakladı, sonra da çöplüğe attı ve minibüsü de oraya bıraktı."

Corwi benim bir şeyler dememi bekler gibiydi. Cesedin etrafında çöpler vardı ve kadının her yeri pas içindeydi.

4

İKİ İHBAR DA ASILSIZ ÇIKTI. Ofis memuru ihbarları değerlendirmekten artık vazgeçmişti. Üstüne üstlük istifa etmiş, bir haber verme zahmetinde bile bulunmamıştı. Kadını Beszel'in doğusunda, Byatsialic'de bulduk. Bizi sıkıntıya soktuğu için çok mahcuptu. "Bu zamana dek hiç istifa etmedim," deyip duruyordu. "Böyle çalışanlar olduğu sürece de etmem. Böyle amirlerim olduğu müddetçe de etmezdim. Bu ilk defa oluyor." Corwi "Fahişe" Rosyn'i kolayca bulmuştu. Kadının çalıştığı yer belliydi.

"Bu kadın Fulana'ya hiç benzemiyor, patron." Corwi bana fotoğrafı gösterdi. Rosyn gülümsüyordu. Bu asılsız ihbarın kaynağını bulamamıştık. Bu iki kadını neden birbiriyle karıştırdıklarını da anlayamamıştık. Bilgi toplamak üzere görevlendirdiğim memurlardan da geri dönüşler oldu. İş telefonumda sesli ve sessiz mesajlar vardı.

Yağmur başladı. Evimin tam karşısında duran sütuna yapıştırdıkları Fulana posterinin boyaları yağmurla birlikte akmıştı. Posterin üstüne bir el ilanı yapıştırılmıştı. Bir Balkan tekno gecesini haber veriyordu. İlan Fulana'nın yüzünü yarı yarıya kapatmıştı. Gecenin haberi Fulana'nın ağzından ve çenesinden taşıyordu. Tekno ilanını yana kaydırdım. Fulana yeniden ortaya çıktı. Kapalı gözlerinin yanı başında bazı isimler yazıyordu: DJ Radie, Tiger Ku, Heart Beats. Elimde Fulana'ya ait başka fotoğraflar yoktu. Ama Corwi'ye göre onlar bu şehirde bir yerlerdeydi.

Khurusch minibüsünü istiyordu, elbette. Cesedin üstünde bulduklarını kılları saymazsak, adam masum görünüyordu. O kumar-

baz arkadaşları yalan söylemiş de olabilirdi. Minibüsü ödünç verdiği kişilerin isimlerini istedik. Khurusch birkaç isim saydı, ama minibüsün yabancı birileri tarafından çalındığında ısrar ediyordu. Cesedi bulmamızdan sonraki Pazartesi günü bir telefon geldi.

"Ben Borlú," dedim. Uzun bir sessizlik oldu, sonra karşıdaki adımı tekrarladı.

"Dedektif Borlú."

"Yardımcı olabilir miyim?"

"Bilemiyorum. Birkaç gün önce bana yardım edebileceğinizi düşünmüştüm. Size ulaşmaya çalışıyordum. Daha çok ben size yardım edebilirim." Adam yabancı bir aksanla konuşuyordu.

"Ne? Kusura bakmayın, biraz yüksek sesle konuşur musunuz? Hatlar çok kötü de."

Hatta cızırtı vardı. Adamın sesi eski bir kayıt cihazından geliyor gibiydi. Uzun duraksamalar hattan mı kaynaklanıyor, yoksa adam bana cevap verirken özellikle mi yavaş konuşuyordu, tam anlayamadım. Beszcesi iyiydi, ama aksanı çok tuhaftı. Artık hiç kullanmadığımız deyimler kullanıyordu. "Kimsiniz? Ne istiyorsunuz?" diye sordum.

"Size vereceğim bilgiler var."

"Bilgi hattımızla görüştünüz mü?"

"Onlarla konuşamam." Yurtdışından arıyordu. Beszel'in fi tarihten kalma telefon hatları kendini hemen belli ediyordu. Ses yankılanıyordu. "Bu yüzden sizi aradım."

"Numaramı nereden buldunuz?"

"Borlú, kapa çeneni." Keşke bu konuşmayı kaydetseydim, diye düşündüm.

"Google'dan buldum. Adını gazetelerde gördüm. Şu kızın soruşturmasını sen yapıyormuşsun. Sana ulaşmak zor değil. Yardım etmemi istiyor musun, istemiyor musun?"

Etrafıma bakındım. Kimse yoktu. "Nereden arıyorsun?" Perdeyi aralayıp dışarı baktım, sanki caddeden beni gözetleyen biri varmış gibi. Elbette kimseyi göremedim.

"Hadi ama, Borlú. Nereden aradığımı biliyorsun."

Not almaya başladım. Bu aksanı tanımıştım.

Ul Qoma'dan arıyordu.

"Nereden aradığımı biliyorsun, bu yüzden adımı sormaya falan kalkma."

"Benimle konuşman kanuna aykırı değil, biliyorsun."

"Daha ne anlatacağımı bile bilmiyorsun sen. *Sana ne anlatacağımdan haberin yok.*" Birden sustu. Ahizeyi eliyle kapatıp bir şeyler söylediğini duydum. "Beni dinle, Borlú. Bu tür durumlarda nasıl davrandığını bilmiyorum, ama seninle başka bir ülkeden konuşuyor *olmak* beni delirtiyor, bu çok aşağılayıcı bir durum."

"Ben politikacı değilim. Bak, eğer istersen..." Ul Qoma'nın dili olan İllitanca konuşmaya başladım.

"Böyle iyi," diye sözümü kesti. İllitan aksanıyla Besźce konuşuyordu. Nasıl olsa o da aynı lanet dil." Bu dediğini not ettim. "Artık çeneni kapat. Vereceğim bilginin ne olduğunu öğrenmek istiyor musun?"

"Elbette." Ayağa kalkmış, bu konuşmayı takibe almanın bir yolunu arıyordum. Hattımda bu tür bir donanım yoktu. Onu telefonda oyalamaya kalksam bile, BesźTel'e ulaşıp telefonun kaynağını bulmak saatler sürerdi.

"O kadın... Öldü, değil mi? Öldü, evet. Onu tanırdım."

"Çok üzgünüm..." Saniyeler süren sessizlikten sonra tek söylediğim bu oldu.

"Onu tanıyordum... Yeni tanışmıştık. Sana yardım etmek istiyorum, Borlú, ama *polis* olduğun için değil. Tanrı aşkına. Otoriteni tanımıyorum. Ama Marya... Eğer öldürüldüyse, o zaman değer verdiğim bazı insanlar da tehlikede demektir. Kendim de dahil. Hem, o bunu hak ediyor... Yani, tüm bildiklerim bundan ibaret."

"Adı Marya'ydı. Bana öyle demişti. Onunla burada, Ul Qoma'da tanıştım. Bildiklerim bunlarla sınırlı. Fazlası da beni ilgilendirmez zaten. O kadın bir yabancıydı. Onu politik çalışmalarından tanıyorum. Ciddi, işine bağlı biriydi. Ama başta onun böyle biri olduğunu anlamamıştım. Çok bilgili biriydi, zamanını hiç boşa harcamazdı."

"Bak," dedim.

"Bütün bildiğim bu. Burada yaşıyordu."

"Onu Beszel'de bulduk, ama?"

"Hadi canım." Sinirlenmişti. "Hadi canım sen de. Bu olamaz. Orada bulduysanız bile, önceden buradaydı. İstersen gidip birliklere, radikallere sor. Onu tanıyan biri mutlaka çıkacaktır. O her yere girmişti. Bütün yeraltına. İki tarafa da. Her yere girip çıkıyordu çünkü her şeyi bilmek istiyordu. Öğrendi de. İşte hepsi bu."

"Öldürüldüğünü sen nasıl öğrendin?" Nefes alıp verişini duyuyordum.

"Borlú, aptal aptal konuşup vaktimi boşa harcıyorsun. Onu resminden tanıdım. Yardım edebileceğime inanmasam seni arar mıydım sanıyorsun? Önemli olduğunu düşünmesem? Nasıl öğrendim sanıyorsun? *Astığınız o posterleri gördüm.*"

Telefonu kapattı. Bir süre daha telefonda bekledim, belki kapatmamıştır diye.

Astığınız posterleri gördüm. Önümde duran deftere baktım, aldığım notlara bunu da ekledim: *bok/bok/bok.*

OFİSTE FAZLA kalmadım. "İyi misin, Tyador?" diye sordu Gadlem. "Garip görünüyorsun..." Öyle göründüğümün farkındaydım. İçtiğim *aj Tyrko* bana pek iyi gelmemişti. Oldukça sert, Türk usulü bir kahveydi. Beni daha da sabırsız yapmıştı.

Eve dönerken, sınırları fark edemedim, görmem ve görmemem gereken şeyleri karıştırdım. Bu şehirden olmayan insanlarla çevrilmiştim. Kalabalık ama Beszel'in olmayan sokaklardan geçiyordum. Gerçekten çevremde olan binalara odaklandım. Katedraller, barlar, daha önceden okul olan bir tuğla bina... Benim de okuduğum okul... Diğerlerini görmezlikten geldim ya da görmezlikten gelmeye çalıştım.

O akşam Sariska'yı aradım. Tarihçi olanı. Seks iyi bir fikir olabilirdi, ama ara sıra üzerinde çalıştığım davalar hakkında konuşmayı da severdi. Zeki bir kadındı. Numarasını iki kere çevirdim,

ama her seferinde, cevap vermesine fırsat bırakmadan telefonu kapattım. Onu bu işin içine sokamazdım. Devam etmekte olan soruşturmalarda gizlilik esastı. Bu konudan bahsederek suçuma onu da ortak edemezdim.

Bok/bok/bok notlarını düşünüp duruyordum. Sonunda iki şişe şarap alıp eve geldim. Zeytin, peynir ve sosis eşliğinde iki şişeyi de mideye indirdim. Anlamsız notlar aldım, sanki olayı çözebilecekmişim gibi, esrarengiz şemalar çizdim. Durum açıktı. Bana kötü bir şaka yapılıyor olabilirdi, ama pek de öyle görünmüyordu. Bence telefondaki adam gerçekleri söylüyordu.

Yürütmekte olduğum soruşturma hakkında epey bilgi edinmiştim. Daha fazlası için nereye gitmem ve kiminle konuşmam gerektiğini de öğrenmiştim. Zaten benim işim de buydu. Ama aldığım bilgiler işe yaramazsa bir yere varamayacaktım. Daha da kötüsü, bu işin peşinden gitmek kanuna aykırı olacaktı, üstelik sadece Besź kanunlarına da değil. Başım ihlâlden ötürü belaya girebilirdi.

Beni arayan muhbir o posterleri görmüş olamazdı. Posterleri onun ülkesine götürmemiştik. Bunu bana söylememeliydi. Beni suçuna alet etmişti. Bilgi, Besźel'de sakıncalı bir maddeydi. Aldığım azıcık bir miktar bile beynimde bir travma yaratmaya yetmişti. Suç ortağı olmuştum. Bitmiştim. (Belki de sarhoş olduğum için, adamın bu bilgiyi nereden öğrendiğini söylemesine gerek olmadığını düşündüm. Söylememek için bazı sebepleri olmalıydı.)

BEN YAPAMAZDIM, ama kim böyle bir konuşmanın kanıtlarını yakmaya ya da yırtıp atmaya kalkışmazdı ki? Ama elbette böyle bir şey yapamazdım. Gecenin geç bir vaktinde, mutfakta oturmuş, notları önüme çekmiş, *bok/bok* yazıp duruyordum. Müziği açtım: *Little Miss Train*. Van Morrison'la Corisa Yakov'un düetini dinliyordum. Arapların ünlü şarkıcısı Ümmü Gülsüm'ün 1987 tarihli turnesinden. Burada onu Umm Calsoum diye anarlar.

Biraz daha şarap içtim, gizemli yabancı, ihlâlci Marya-Fulana'nın fotoğrafını notlarımın yanına koydum.

Kimse onu tanımıyordu. Her ne kadar Pocost bir Beszel bölgesi de olsa, Beszel'i fazla bilmiyordu. Belki de onu başka bir yerde öldürüp cesedini buraya taşımışlardı. Çocukların cesedi bulmaları, bütün bu soruşturmalar, her şey ihlâl sebebi olabilirdi. Bu olayda ısrar ederek kendimi zan altında bırakmamalıydım. Belki de soruşturmayı yarıda bırakmak en doğrusuydu. Bunu yaptığımı bir an için düşünmek bile hayaldi. Sonuçta işimi yapmak zorundaydım. Bu uğurda kanunları, mevcut protokolleri çiğneyecek olsam bile.

Çocukken İhlâl oynardık. Çok severek oynadığım bir oyun değildi, ama sıram gelince ben de tebeşirle çizili sınır çizgisinden yürür ve arkadaşlarım tarafından kovalanırdım. Suratlarında korkunç bir ifade, ellerini pençe yapmış halde peşimden koşarlardı. Sıram gelince ben de onları kovalardım. Yerdeki çubukları ve taşları yerlerinden söküp bunların Besz'in büyülü cevherleri olduğuna inanır, saklambaç oynardık ve saklambaça kendi aramızda kaçak avı derdik.

Hayatta her şeye tapınılabilir. Beszel'de İhlâl'e tapan bir tarikat vardır, örneğin. Rezilce bir durum, ama işin içindeki güçler göz önüne alındığında o kadar da şaşırtıcı değil. Dinsel örgüt kurmaya karşı olan bir kanun yok, dinlerinin doğası gereği şiddete meyilli olsalar da. Bu tarikatın üyeleri, seks konulu televizyon programlarının vazgeçilmez malzemesidir.

Sabahın üçünde hâlâ ayaktaydım, sarhoş bir halde Beszel'in sokaklarına (ve daha da ötesine) bakıyordum. Havlayan köpekleri ve bir iki cılız, hasta kurdun ulumasını duydum. Masanın üstü kâğıtlarla doluydu. Üzerlerinde yazılı her şey birer varsayımdan ibaretti. Fulana-Marya'nın yüzünde şarap kadehinin izi çıkmıştı. *bok/bok/bok* yazdığım notlarımın üzerinde de aynı izden vardı.

Uykuya dalmam an meselesiydi. Mutfakta oturmuş sakız çiğneyip bir şeyler okuyordum. (Sigaraya yeniden başlamak istemi-

yordum.) Sariska ya da Bizsaya yarı uyanık bir halde yatak odasından banyoya geçerken beni böyle görmeye alışkınlardı. İçimden ne şehrin gece manzarasına ne de (görmezden gelmeye çalışsam da ışıkları buraya dek ulaşan) diğer şehre bakmak geliyordu.

Bir defasında Sariska bana bakıp gülmüş, "Şu haline bak," demişti, pek şefkat gösteriyor sayılmazdı. "Baykuş gibi orada öyle oturuyor. Hüzünlü bir hilkat garibesi. Duygusal pislik seni. Gece oldu, ışıklar yandı diye, hiçbir şey kavrayacak değilsin." Şu anda yanımda değildi, benimle dalga geçemezdi, ama ben yine de, neyi kavrayabileceğimi merak ederek, yalandan da olsa, başımı kaldırıp dışarı baktım.

Bulutların üstünden uçaklar geçiyordu. Katedralin kuleleri, gökdelenlerin ışığıyla aydınlanmıştı. Sınırın karşısında hilal biçiminde, geriye doğru eğimli yapılar vardı. Bir şeye bakmak için bilgisayarımı açmak istedim, ama çevirmeli bağlantıyla uğraşmak vakit kaybıydı, sinirlenip vazgeçtim.

"Detaylara sonra bakarım," diye düşündüm, ama sanırım sesli düşündüm. Notlar aldım. Sonunda, direkt hattından Corwi'yi aradım.

"Lizbyet. Aklıma bir şey geldi." Yalan söylediğimde çok hızlı konuşurdum. Özellikle yavaş konuşmaya gayret ettim. Ama Corwi aptal değildi. "Saat çok geç oldu. Sana mesaj bırakıyorum, çünkü yarın gelemeyebilirim. Sokaklarda sürterek bir şey bulamayacağız. Kimsenin onu tanımadığı açık. Fotoğrafını bütün şehre dağıttık. Eğer bir telekızsa, belki şansımız yaver gider. Ama bir taraftan da başka şeylere bakmak istiyorum."

Konuşmaya devam ettim. "Düşündüm de, bence bu kadın buralı değil. Çok tuhaf bir durum, hiçbir ipucu yok. Muhalif Birim'den tanıdığım bir adamla konuşuyordum, gözetlediği insanların kimliklerini gizlediklerinden bahsetti. Naziler, kızıllar, birleşmeciler falan. Neyse, adamın dediklerinden sonra, ne tür insanlar kimliklerini gizler, diye düşündüm. Düşündüğüm şey, bir saniye hatta kal, bazı notlarıma bakıyorum... Evet, bence birleşmecilerle başlayalım."

"Çılgınlar Takımı'yla konuş. Adlarını, toplantı yerlerini öğrenmeye çalış. Benim bu konuda fazla bilgim yok. Shenvoi'yi bul. Seni benim gönderdiğimi söyle. Bulabildiklerine fotoğrafı göster, tanıyorlar mıymış, sor. Sana tuhaf davranacaklarını söylememe gerek yok, herhalde. Seni etraflarında görmek istemeyeceklerdir. Ama elinden geleni yap. Bana bilgi ver, cep telefonum açık olacak. Dediğim gibi, yarın ofise gelmeyeceğim. Tamam. Yarın konuşuruz. Hoşçakal."

Telefonu kapattıktan sonra, "Berbattım," diye düşündüm. Sanırım yine sesli düşündüm.

İdari Birim'den Taskin Cerush'u aradım. Bu kadınla üç ya da dört soruşturma önce direkt hattından görüşmüştüm. O zamanlar bürokratik işlemlerde bana çok yardımcı olmuştu. İşinde çok başarılı bir kadındı.

"Taskin, ben Tyador Borlú. Yarın bana cep telefonumdan ulaşabilir misin? Bir davayı Gözetim Komitesi'ne göndermek istiyorum, yardımın gerek. Ya da bu davayı İhlâl'e havale etmek istersem, ne yapmam gerekir? Varsayımsal olarak?" Göz kırparak güldüm. "Bu aramızda kalsın, olur mu? Sağol Task. Bana bilgi verirsen sevinirim. Bu işlere vakıf olan sensin. Teşekkürler."

Şu acayip muhbirin bana söyledikleri hakkında sorulacak fazla bir şey yoktu. Söylediklerinden bazılarını not almıştım.

aynı dil
otoriteyi tanımak - tanımamak
şehrin iki tarafı

Beni aramasının mantıklı bir sebebi olmalıydı. Gördüğü şey her neyse onu beni aramaya itmişti. Belki de korkuyordu, Marya-Fulana'nın ölümü onu etkilemiş olabilirdi. Bana, Beszel'deki suikastçıların, Marya'yı ve sınırları pek de dikkate almadığını görmüş olabileceklerini söylemişti. Beszel'de olay çıkaran gruplardan herhangi biri bu türden bir suça ve yasak ihlâline karışmışsa, bunlar büyük ihtimalle beni arayan muhbir ve yoldaşları olmalıydı. Bunlar birleşmecilerdi.

GECENİN IŞIKLARIYLA AYDINLANMIŞ ŞEHRE BAKARKEN, Sariska'nın benimle alay edişini düşündüm. Bu kez baktığımda, diğer şehri gördüm. Bu yasaktı, ama yine de yaptım. Herkes bazen bunu yapmamış mıdır zaten? Görmemem gereken tek göz odalar, metal çerçevelerle birbirine bağlı reklam panolarının sarktığı bölmeler. Yoldan geçenlerden birine baktım, Beszelli değildi. Bunu kıyafetinden, renginden, yürüyüşünden anlamıştım, ama yine de bakmaya devam ettim.

Kafamı çevirdim, birkaç metre uzaklıktaki tren yoluna baktım. Tren gelene kadar bekledim. Hızla gelip geçerken trenin pencerelerine, içerideki yolcuların gözlerine baktım. Pek azı beni fark etti ve çok şaşırdılar. Birbirine bağlı vagonlar büyük bir hızla geçip gittiler: Aslında bir suç işlenmişti ama bu onların suçu değildi. Muhtemelen kendilerini suçlu da hissetmediler. Muhtemelen bu bakışmayı da unuttular. Hep yabancı trenleri seyredebileceğim bir yerde yaşamak istemişimdir.

5

BU DİLLERİ BİLMEYEN BİRİ İÇİN, İllitanca ve Besźce çok farklı gelir. Alfabeleri farklıdır. Besźcede yirmi dört harf vardır, soldan sağa yazılır. Sesler net ve açık telaffuz edilir, ünlü, ünsüz ve yarı-ünlü harflerin üzerinde aksanlar vardır. Kiril alfabesini andırır. (Aslında bu benzetme Besźellileri kızdırır.) İllitanca ise Roman alfabesiyle yazılır. Daha yeni bir dildir.

Son yüzyılda ve öncesinde yazılmış seyahatnameleri okuduğunuzda, sağdan sola yazılan o güzel İllitanca kaligrafisi ve uyumsuz ses düzeniyle karşılaşırsınız. Hemen hemen herkes, Sterne'in seyahatnamesini okumuştur:

"Alfabeler diyarında, *Arapça, Dame Sanskrit'in* dikkatini çekti. (Muhammed'in kesin emirlerine rağmen sarhoş olmuştu ya da yaşından ötürü kandırılmıştı.) Dokuz ay sonra *gayrimeşru bir çocuk* doğdu. Bu çocuğun adı *İllitan* oldu. Güzel bir hermafroditti*.

Annesiyle babasına çok benziyordu, ama sesi, onu büyüten kuşlarınkine benzedi."

Bu metin 1923 yılında, Ya Ilsa'nın devrimleri sırasında, bir gece kaybolmuştu: Sanıldığının aksine, Atatürk onu örnek almıştı. Ul Qoma'da bile bu İllitanca metinleri kütüphanecilerden ve aktivistlerden başka kimse okuyamazdı.

Her neyse, ister orijinal ister sonradan yazılmış olsun, İllitancanın Besźceyle hiçbir benzerliği yoktu. İki dil birbirini andırmıyordu bile. Ama bu ayrım, göründüğü kadar derin değildi. Ciddi

* *Hermafrodit*: Çift cinsiyetli. *-Ed.*

kültürel farklılıklara rağmen, iki dilin yapıları ve ses birimleri (eğer değilse de temel sesleri), birbirine çok yakındı. Sonuçta iki dil de aynı kökenden geliyordu. Bunu söylemek bir tür kışkırtma olarak düşünülebilirdi, ama gerçek buydu.

Beszel'in karanlık çağları fazlasıyla karanlık geçti. Şehir iki bin yedi yüz yıl önce, yine bu sahil şeridinde kurulmuştu. Şehirde hâlâ o çağlardan kalma eserler bulunuyordu. Şehir o zamanlar, kıyı korsanlarından korunmak için nehrin birkaç kilometre yukarısına gizlenmiş bir liman şehriydi. Öteki şehirle aynı zamanda kurulmuştu, elbette. Şimdi kuşatılan harabeler ya da bazı yerlerdeki antik kalıntılar şehrin esasını oluşturuyordu. Yozhef Parkı'ndaki mozaikler gibi, daha eski dönemlere ait kalıntılara da rastlanmıştı. Bunlar, Beszel'den önceki döneme ait Romanesk kalıntılardı. Beszel, belki de bunların üstüne inşa edilmişti.

O zamanlar başkaları aynı yerde Ul Qoma'yı kurarken, bizim inşa ettiğimiz şehir Beszel olabilirdi de, olmayabilirdi de. Belki kalıntılar üzerinde birlikte yükselip bir sebeple sonradan ayrılmışlardı ya da belki de en başından beri ayrılardı ve eski Beszel komşusuyla iç içe olmayı hiç istememişti. Ben arkeoloji okumadım, ama okusaydım bile, bu sorunun yanıtını bilemezdim.

"PATRON..." Lizbyet Corwi arıyordu. "Patron tam isabet. Nereden bildin? Budapeşte Caddesi altmış sekiz numarada buluşalım."

Saat öğleye yaklaşmasına rağmen, hâlâ giyinmemiştim. Mutfak masasında kâğıtlardan bir dağ oluşmuştu. Politika ve tarih kitapları süt şişesinin yanında bir kule gibi yükseliyordu. Diz üstü bilgisayarımı bu karışıklıktan çıkarsam iyi olurdu, ama umursamadım. Notlarımın üstüne dökülen kakaoyu elimle sildim. Sıcak Fransız çikolatasının üstündeki zenci tipleme bana gülümsüyordu. "Neden bahsediyorsun sen? Neresi orası?"

"Bundalia'da," dedi Corwi. Nehrin kenarında, Funicular Parkı'nın kuzeybatısında bir endüstriyel bölge burası. "Benimle

dalga mı geçiyorsun, patron? Bana dediğini yaptım. Etrafı soruşturdum, belli başlı grupları, kimin birbiri hakkında ne düşündüğünü falan araştırdım. Bütün sabah etrafta dolanıp sorular sordum. Etrafa korku saldım. Bu alçaklar, üniformalılara daha çok saygı göstermiyor, biliyor musun? Bu işten çok umutlu değildim, yapmam gerekeni yaptım. Neyse, etrafta neler döndüğünü anlamaya çalışıyorum. İçlerinden biri benimle konuştu. Şu bahsettiğiniz gizli örgütlerin birinden olabilir. Önce hiç niyeti yoktu, ama sonra açıldı. Siz çok zeki bir adamsınız, efendim. Budapeşte Caddesi altmış sekiz numara. Burası birleşmecilerin merkez binası."

Corwi'nin şaşkınlığı şüpheye dönmüştü. Onunla telefonda konuşurken yazdığım notları görse, kim bilir neler düşünecekti. Dizin sayfaları açık duran kitaplarda birleşmecilikle ilgili bilgiler vardı. Bunlar arasında Budapeşte Caddesi'ndeki bir adrese hiç rastlamamıştım.

Tipik politik klişeler yüzünden, birleşmeciler kendi içlerinde birçok gruba ayrılmıştı. Bazı gruplar yasal değildi. Hem Beszel'de hem de Ul Qoma'da kardeş organizasyonları vardı. Yasal olmayan gruplar tarihte pek çok defa şehirlere Tanrı, kader, tarih ya da insan odaklı bir düzen getirebilmek için şiddet kullanımını savunuyorlardı. Elinden bir iş gelmeyen bazıları da milliyetçi entelektüelleri hedef almıştı. Pencerelerine taş atıyor, kapılarını dışkıyla sıvıyorlardı. Görülmesi ve görülmemesi gerekenler konusunda henüz acemi olan mülteciler ve yeni gelen göçmenler arasında gizli gizli propaganda yapmakla suçlanıyorlardı. Aktivistler, şehrin bu belirsizliğini kendi çıkarları doğrultusunda kullanıyorlardı.

Özgürlük hareketini ve birleşmeyi savunanlar, köktencileri eleştiriyordu, gizli düşüncelerinin ya da onları bir arada tutan bağın bir önemi yoktu. Birleşen şehrin nasıl olacağı, dilinin ve adının ne olması gerektiği hakkında farklı görüşler savunuyorlardı. Bu gruplar yasal bile olsalar, yine de sürekli gözleniyorlar, hangi şehirde olurlarsa olsunlar yetkililer tarafından düzenli olarak kontrol ediliyorlardı. Bu sabah Shenvoi'yle konuşurken, "İsveç peyniri," demişti. "Muhtemelen, birleşmeciler içinde, Gerçek

Vatandaşlar, Naziler ya da diğer kaçakların arasındakilerden daha fazla muhbir ve casus var. Onları pek önemsemezdim. Güvenlikten birilerinin lafı olmadan bir şeye karışmazlardı."

Birleşmeciler yaptıkları her şeyden İhlâl'in haberdar olacağını kabul etmek istemeseler de, durum böyleydi. Bu demek oluyor ki eğer bunu hali hazırda bilmiyor olsaydım, şehri ziyaretim esnasında ben de onların gözetimi altında olacaktım.

Şehre nasıl gireceğimi hep merak etmiştim. Corwi beni bekliyordu, taksi tutsam iyi olurdu, ama hayır, ben Vencelas Meydanı'na kadar tramvaya binip oradan aktarma yapmayı tercih ettim. Yürürken şehrin öte tarafındaki binalara bakmamak için dikkatimi şehrin Besź tarafındaki binalara ve üzerlerindeki süslemelere verdim.

Budapeşte Caddesi boyunca uzanan eski binalar kelebek çalılarıyla kaplanmıştı. Bu çalılar Beszel'in simgesi gibidir, ama Ul Qoma'da bulunmazlar, orada bu çalıları yabani ot diye keserler. Bu yüzden birbirini çapraz kesen iki yol söz konusu olduğunda hangisinin Beszel'e ait olduğunu anlamak hiç zor olmazdı. Çalılıklar henüz çiçek açmamışlardı, birkaç binadan dağınık biçimde fışkırmışlardı, ama sonrasında Beszel'in ucuna doğru çok muntazam görünüyorlardı.

Tüm binalar evlerin koruyucu tanrısı *Lares** gibi tepemden dik dik bana bakıyorlardı sanki. Hepsi de, üzerlerinden fışkırmış çalılarla küçük ve sakallı garip bir adamı andırıyorlardı. Yirmi otuz yıl önce, buralar bu kadar harap değildi; caddeler daha kalabalık olurdu. İnsanlar daha çok gürültü yapar ve sokaklar müdürlerini ziyarete giden takım elbiseli genç memurlarla dolup taşardı. Kuzeydeki binaların arka tarafı sanayi bölgesiydi. Hemen ötesinde nehrin kenarında yük gemilerinin çalıştığı antrepolar vardı, şimdi buraları gemi iskeletleriyle dolu bir mezarlık gibiydi.

Ul Qoma şehriyle paylaşılan alan o zamanlar sakindi, sonrasında ise işler tersine döndü. Beszel'in nehir endüstrisi zayıfladık-

* *Lares*: Eski Roma'da ev, şehir gibi yerlerin koruyucu tanrılarına verilen isim. –*Ed.*

ça Ul Qoma'nın işleri hızlandı. Artık Beszĺilerden çok yabancılarla dolup taşıyordu kaldırımlar. Ul Qoma'nın, etrafı kaleler gibi çevrilmiş, lümpen barok tarzdaki kenar mahalleleri çok önceden yıkılmıştı (Onları yakından görmedim ama birkaçı resmî olmayan bazı kaynaklarca kayıt altına alınmış ve bu tarzı, gördüğüm bu fotoğraflardan hatırlıyorum), sonrasında yenilenmiş ve yerlerine galeriler ile çeşitli binalar yapılmıştı.

Binaların numaralarına baktım. Hepsi betondan yapılmış ve diğer şehre ait binalarla iç içeydi. Beszel'in bu bölgesi çok sakindi. Beszel'e ait alanlar oldukça sakinken, sınırın görmemem gereken öte yanında çalışan adamlar ve kadınlar vardı. Genç ve dinamiklerdi. Hafiften seslerini duyuyordum, anlaşılmayan birtakım mırıltılar. Bu sesler, sanki yıllarca öteden gelir gibiydi.

"Patron, bu Pall Drodin."

Drodin otuzlu yaşlarının sonlarında, uzun boylu, zayıf biriydi. Kulağında bir sürü küpe vardı. Deri ceketinde ne olduğu anlaşılmayan birtakım nişanlar, işaretler vardı. Üzerindeki salaş pantolonla çok uyumluydu. Asık suratıyla bana baktı. Sigara içiyordu.

Tutuklu değildi. Corwi onu tutuklamamıştı, Corwi'ye bakıp başımı sallayarak onu onayladığımı gösterdim, sonra arkamı dönüp etraftaki binalara baktım. Tabii ki sadece Beszel'dekilere.

"İhlâl?" diye sordum. Drodin şaşkın şaşkın baktı, Corwi de öyle. Adam bir yanıt vermedi. "Bizi gözetleyen bazı güçler olduğunu düşünmüyor musun?" diye sordum.

"Evet, var," dedi. Kızmış gibiydi, kızdığından emindim. "Tabii, tabii. Bana nerde olduklarını mı soruyorsun?" Bu soruyu sormak belki de anlamsızdı, ama ne Beszelli ne de Ul Qomalı hiç kimse bu gerçeği göz ardı edemezdi. Drodin gözünü dikmiş bana bakıyordu. "Yolun karşısındaki şu binayı görüyor musun? Eskiden kibrit fabrikasıydı." Binanın duvarında rengi solmuş, yer yer dökülmüş, belki yüz yıllık, bir alev halesinin içinden gülümseyen bir semender* resmi vardı. "Oraya gelip gidenler var. Girip çıkmaması gereken şeyler var."

---

* Yazar burada, semender ile ilgili efsaneye bir gönderme yapmaktadır. Rivayete göre semende ateşte yanmayan, hatta ateşi söndüren hayvandır. *-Ed.*

"Sen onları görüyor musun?" diye sordum. Adam rahatsız oldu. "Ortaya çıktıkları yer orası mı sence?"

"Yo, yo. Orada eleme yapıyorlar..."

"Drodin, arabaya bin. Biz de hemen geleceğiz," dedi Corwi. Adam arabaya bindi. "Sorun nedir, patron?"

"Ne sorunu?"

"Bütün o İhlâl meselesi falan." *İhlâl* derken sesini alçalttı. "Ne yapıyorsun, patron?" Cevap vermedim. "*Ben* burada işi çözmeye uğraşıyorum, neredeyse başardım derken, İhlâl'le falan uğraşamam, patron. O şeyi işin içine sokamayız. Bu saçmalığı nereden çıkardın?" Ben yine cevap vermeyince Corwi sinirlendi ve arabaya binmem için kapıyı açtı.

Beszqoma Dayanışma Cephesi, dekorla pek uğraşmamıştı. İçeride iki oda vardı, hatta iki buçuk oda bile denebilirdi. Duvarlardaki raflar dosya ve kitaplarla doluydu. Yalnız bir köşe boş bırakılmış, oraya da tam kameranın karşısına gelecek şekilde bir sandalye yerleştirilmişti.

"Buradan yayın yapılıyor," dedi Drodin. Nereye baktığımı fark etmişti. "İnternet üzerinden." Bana web adresini verdi.

"Ben geldiğimde herkes gitmişti," dedi Corwi.

Drodin arka odadaki masasına geçti. İki sandalye daha vardı. Bize oturmamızı teklif etmedi, ama Corwi'yle ben yine de oturduk. Ortalık kitaplardan geçilmiyordu. Bir bilgisayar vardı, toz içindeydi. Duvarda Beszel ve Ul Qoma'yı gösteren büyük ölçekli bir harita vardı. İki şehre ait bölgeler ve birbirini çapraz kesen kısımlar gösterilmiş, sınırlar griye boyanmıştı. Bir süre oturup birbirimize baktık.

"Bakın..." dedi Drodin. "Biliyorum... Böyle şeylere alışkın olmadığımı biliyorsunuz... Sizler benden hoşlanmıyorsunuz, bunu anlıyorum." İkimiz de cevap vermedik. Drodin masasındaki ıvır zıvır şeylerle oynamaya başladı. "Ben ispiyoncu değilim," dedi.

"Tanrı aşkına, Drodin," dedi Corwi. "Günah çıkarmak istiyorsan git kendine bir rahip bul." Ama Drodin devam etti.

"Ben sadece... O kadının içinde olduğu şeyle bir ilgimiz olduğunu düşünüyor olabilirsiniz. Belki de vardır, ama bu kimsenin bizi cezalandırmasını haklı çıkarmaz. Anladınız mı? Ha?"

"Yeter artık," dedi Corwi. "Saçmalamayı bırak." Etrafına bakındı. "Kendini zeki sandığını biliyorum, ama şu anda burada suç unsuru olabilecek ne kadar çok şey gördüğümün farkında mısın? Mesela şu harita. Dikkatli olduğunu sanıyorsun, ama burada gördüklerimiz seni içeri tıkmaya yeter de artar bile. Kitaplara hiç gelmeyeyim. Kaç tanesi yasaklı bunların? Evraklarına bakmamı ister misin? Böyle bir yerin varlığı zaten başlı başına Beszel egemenliğine hakarettir. Her şey gün gibi ortada işte."

"Tıpkı Ul Qoma'nın kulüpleri gibi" dedim. "Ul Qoma neonları. Bunu mu istiyorsun, Drodin? Yerel çeşitliliği mi tercih edersin?"

"Bay Drodin, birbirimize yardımcı olacağız, ama saçmalamanın alemi yok, ne işler karıştırdığınızın farkındayız."

"Anlamıyorsunuz," diye mırıldandı. "Arkadaşlarımı korumak zorundayım. Dışarıda tuhaf şeyler oluyor."

"Tamam," dedi Corwi. "Neyse, ne. Mesele nedir, Drodin?" Fulana'nın fotoğrafını çıkarıp adamın önüne bıraktı. "Bana anlattıklarını patronuma da anlat bakalım."

"Evet, bu o," dedi adam. Corwi'yle ikimiz, aynı anda eğilerek adamın önündeki fotoğrafa baktık.

"Adı ne?" diye sordum.

"Byela Mar olduğunu söylemişti." Drodin omuz silkti. "Bana dediği buydu. Biliyorum, ama ne diyebilirim ki?"

Bunun akıllıca seçilmiş takma bir ad olduğu belliydi. Byela, Besź'de hem erkeklere hem de kadınlara konan bir addı. Mar ise makul bir soyadıydı. İkisi birlikte söylendiğinde *byé lai mar* deyişini çağrıştırıyordu. Balıkçıların işler rast gitmediğinde kullandığı bir deyişti bu: "Bunlardan sadece yem olur."

"Bu pek de alışılmadık bir şey değil. Temasta olduklarımızın çoğu takma isim kullanır."

"*Noms de unification**" dedim. Beni anlayıp anlamadığından emin değildim. "Bize şu Byela'dan bahset," diye devam ettim. Byela, Fulana, Marya derken isimler gittikçe çoğalıyordu.

"Bilemiyorum, üç yıl kadar önce buradaydı. Belki daha az. O zamandan beri de görmedim. Yabancı olduğu çok açıktı."

"Ul Qoma'dan mı geliyordu?"

"Hayır. İllitanca biliyordu, ama akıcı konuşamıyordu. Bazen Beszce bazen İllitanca konuşurdu. Ne de olsa ikisi de aynı kökenden geliyor. Başka bir dil konuştuğunu hiç duymadım. Bana nereden geldiğini hiç söylemedi. Aksanından Amerikalı ya da İngiliz olduğunu düşünmüştüm. Ne yaptığı hakkında bir fikrim yoktu. Bu hoş değil... İnsanlara böyle sorular sormak kabalık olur."

"Toplantılarınıza mı geldi? Organizasyonu o mu yapıyordu?" Corwi bana döndü, sesini alçaltmaya gerek duymadan, "Bu heriflerin ne işler karıştırdıklarını bilmiyorum, patron. Ne soracağımı bilmiyorum," dedi. Drodin hiç sesini çıkarmadan ona bakıyordu. Geldiğimizden beri, adamın ekşi suratında en ufak bir değişiklik olmamıştı.

"Dediğim gibi, birkaç yıl önce çıkageldi. Kütüphanemizi kullanmak istedi. Broşürlerimiz ve eski kitaplarımız vardı... Şehirler hakkında başka yerlerde bulunamayacak türde şeyler."

"Biz de bakalım, patron," dedi Corwi. "Zaten burada hiçbir şey kurallara uygun değil."

"Tanrı aşkına, yardımcı olmuyor muyum? Yasak kitaplar yüzünden beni içeri mi tıkacaksınız? Burada Birinci Sınıf hiçbir şey yok. İkinci Sınıf olanlar da zaten internette mevcut."

"Tamam, tamam," dedim ve ona devam etmesini söyledim.

"Neyse, kadın geldi ve uzun uzun konuştuk. Fazla kalmadı, ancak birkaç hafta. Bana daha önce neler yaptığını sormayın, çünkü bilmiyorum. Tek bildiğim, her gün olmadık saatlerde çıkıp geldiği ve kitaplara baktığı. Bazen de benimle tarihimiz, şehirlerin tarihi, neler yaptığımız, kampanyalarımız gibi şeyler hakkında konuşurdu."

---

* *Noms de unification (Fr.)*: Birleşme isimleri. *-Ed.*

"Ne kampanyası?"

"Kardeşlerimiz hapiste. Burada *ve* Ul Qoma'da. Sadece düşünceleri yüzünden. Uluslararası Af Örgütü bizim yanımızda. Temaslar kuruyoruz. Eğitim veriyoruz. Yeni gelen göçmenlere yardım ediyoruz. Tanıtımlar düzenliyoruz." Beszel'de birleşme yanlısı gösteriler küçük çaplı olur ama gerilimli geçerdi. Milliyetçiler gösteriyi dağıtmaya kalkar, yürüyüşe katılanları vatan haini olmakla suçlarlardı. Politikayla en alakasız olanlar bile, birleşmecileri sevmezdi. Ul Qoma'da da durum çok farklı değildi. Orada toplanmalarına dahi izin verilmezdi. Bu tür şeyler çok büyük öfkeyle karşılandığı için, Ul Qomalı birleşmecilerin saldırıya uğrama ihtimali çok fazlaydı.

"Nasıl biriydi? İyi giyinir miydi? Görünüşü nasıldı?"

"Çok şık giyinirdi. Buralılardan çok farklıydı." Drodin kendi kendine güldü. "Çok da zekiydi. Başta ondan çok hoşlanmıştım. Çok etkilenmiştim. Başta."

Anlatmaya devam etmesi için üstelememizi ister gibi sustu. Sanki her şeyi zorla anlatıyormuş gibiydi. "Sonra ne oldu?" diye sordum.

"Tartıştık. Diğer arkadaşlara çok kötü davranıyordu çünkü. Kütüphaneye ya da alt kata inerken hep birilerinin ona bağırdığına şahit olurdum. O kimseye bağırmazdı, sakin konuşmasıyla herkesi çılgına çevirirdi. Sonunda ona gitmesini söylemek zorunda kaldım. O... O tehlikeli biriydi." Yine bir sessizlik oldu. Corwi'yle birbirimize baktık. "Gerçekten, abartmıyorum," dedi. "Buraya gelmenizin sebebi o, değil mi? Size tehlikeli biri olduğunu söyledim."

Fotoğrafı eline alıp inceledi. Yüzünde acıma, öfke, nefret ve korkunun izleri dolaştı. Korktuğu kesindi. Kalktı, masanın etrafında dolandı. Aptalca bir hareketti, çünkü oda küçücüktü, volta atacak yer yoktu.

"Asıl sorun..." Drodin pencerenin önüne gitti, dışarı baktı, sonra bize döndü. Beszel'in ya da Ul Qoma'nın, belki de ikisine ait olan ufuk çizgisinin önünde durdu.

"Sürekli gizli kapaklı şeyler hakkında sorular sorup dururdu. Batıl inançlar, dedikodular, şehir efsaneleri ve daha bir sürü çılgınca şeyler işte. Ben bunların üstünde çok durmazdım, çünkü bu tür şeyler hep anlatılır. Hem, o da bu saçmalıklara prim vermeyecek kadar zeki bir kadındı. Sonra anladım ki, sadece bilgi toplamak istiyor."

"Merak etmedin mi?"

"Ettim, tabii. Genç, zeki ve yabancı bir kız. *Etkileyici de.*" Dediğine kendi de güldü. Başını salladı. "Tabii ki merak ettim. Buraya gelen herkesi merak ederim. Bazıları saçma sapan konuşur, bazıları mantıklıdır. Ama kimsenin ağzından laf almaya çalışmam. Bir ara bir kadın gelirdi, benden yaşlı... On beş yıl boyunca ara ara görüştük. Gerçek adını bile bilmezdim. Tamam, belki kötü bir örnek oldu ama o kadının sizden biri, bir ajan olduğundan emindim. Ne demek istediğimi anladınız herhalde. Ben kimseye soru sormam."

"Byela Mar, neyin peşindeydi, peki? Neden onu kapı dışarı ettin?"

"Mesele şu. Bu işlere bulaşırsanız..." Birden, Corwi'nin araya girmek istediğini fark ettim. Ona hafifçe dokunarak *sırası olmadığını* anlatmaya çalıştım. Drodin bize bakmıyordu, onun gözü şehirlerin haritasındaydı. "Bu işlere bulaşırsanız, sınırları zorlarsınız... Çizgiyi aştığınız anda başınızın belaya gireceğini bilmelisiniz. Tıpkı sizin bugün buraya gelmeniz gibi. Yanlış bir telefon görüşmesi yaptığımız anda, Ul Qoma'daki kardeşlerimizi tehlikeye atarız. Polisler tepelerine çöker. Ya da daha kötüsü olur." Dönüp bize baktı. "O kadın burada kalamazdı, yoksa başımız İhlâl'le belaya girecekti ya da bunun gibi şeyler."

"Onun derdi... Hayır, onun bir derdi *yoktu*, o *takıntılı* biriydi. Orciny'yle kafayı bozmuştu."

Drodin dikkatle bana baktı. Hiç tepki vermedim, sadece gözlerimi kısmış onu dinliyordum. Söyledikleri beni şaşırtmıştı, aslında.

Corwi'nin, Orciny'nin ne olduğundan haberi olmadığı belliydi. Öğrendiği anda oraya gitmek isteyebilirdi. Ben bunları düşünürken Drodin, Orciny'nin ne olduğunu anlatıyordu. Ona göre bu, tamamen uydurma bir şeydi.

"Orciny üçüncü şehirdir. İki şehrin arasında kalır. *İhtilaflı* bir bölgedir. Beszel, bu şehrin Ul Qoma'ya, Ul Qoma da Beszel'e ait olduğunu iddia eder. Rivayete göre, şehir ilk başta ikiye değil, üçe ayrılmıştır. Orciny de gizli şehirdir."

Eğer gerçekten bir ayrılma varsa, tabii. Bu, tarihin gölgede kalmış, bilinmeyen bir bölümüydü. O döneme ait kayıtlar silinmiş ve yok edilmişti. Her şey olmuş olabilirdi. Geçmişin o bilinmeyen anlarından geriye, kaotik bir tarih, araştırmacıları hem memnun eden hem de dehşete düşüren bir kronoloji karmaşası ve birbiriyle uyumsuz parçalar kalmıştı. Tek bildiğimiz bozkırlardaki göçebelerdi, sonrası ise şehirlerin birbirine düşman olduğu karanlık yüzyıllar. Bu konu hakkında spekülasyonlara dayalı pek çok etkinlik gerçekleştirilmiş, filmler yapılmış, hikâyeler yazılmış, oyunlar oynanmıştı (hepsi de sansür kurullarını bir parça rahatsız etmişti). Sonra tarih tekerrür etti ve Beszel ile Ul Qoma ortaya çıktı. Bu bölünme miydi, yoksa birleşme mi?

Sanki yeterince esrarengiz şey yokmuş gibi, sanki birbiriyle iç içe ama ayrı olan iki şehir yetmezmiş gibi, halk ozanları bir üçüncü şehir daha uydurmuştu. Orciny. En üst kısımlarında, belli belirsiz bir Roma stiline sahip sırevler, çitlerle çevrilmiş yapılar yer alıyordu, bunların devamında bulunan alanlar ise insanları birleştirecek ya da ayıracak şekilde pay edildi. Böylece üçüncü şehir olan Orciny oluştu, iki şehrin arasına gizlendi. Pek çok hikâyede anlatılırdı; hayali derebeyleri, belki de ihlâlden kaçanlar bu türden şehirler kurar ve buralarda mutlak egemenlik sahibi olurlardı. Orciny de böyle bir yerdi. Rivayete göre orada İlluminatiler* yaşardı.

* İlluminati, Rönesans Dönemi'nde, 1776 yılında dogmalarla mücadele amaçlı kurulmuş gizli bir cemiyettir. Ancak modern anlamıyla, yeni bir dünya düzeni sağlamak adına, siyasal, dinsel ve sosyal düzenleri altüst etmeyi amaçladığı öne sürülen; ancak faaliyetleri ve varlığı tam anlamıyla kanıtlanamamış bir yapılanmadır. -*Ed.*

Yirmi otuz yıl önce, bunları kimse önemsemezdi. Orciny hikâyeleri çocuk masalları gibi algılanırdı. Tıpkı "Kral Shavil ve Limandaki Deniz Canavarı" masalı gibi. Günümüzde Harry Potter ve Power Rangers daha popülerdi ve pek az çocuk bu eski masallardan haberdardı. Neyse...

"Ne demeye çalışıyorsun?" diye, Drodin'in sözünü kestim. "Byela halk bilimci miydi, yani? Eski efsaneleri mi araştırıyordu?" Drodin omuz silkti. Bana bakamıyordu. Üstüne gidip ne anlatmaya çalıştığını öğrenmeye çalışıyordum. Ama o omuz silkmekle yetindi. "Neden bu konuları konuşmak istemiş olabilir? Neden buraya geldi sence?"

"Bilmiyorum. Bizim de araştırdığımız şeyler var. Ele aldığımız bazı şeyler. Orciny ile ilgili hikâyeler Ul Qoma'da da anlatılır. Biz sadece belge toplamayız, sadece *sadece* bunlara inanırız, anladınız mı? Biz tarihimizi biliriz, bütün kayıtlarını..." Sesi alçalmaya başladı. "Bence, asıl ilgilendiği şey biz değildik, anladınız mı?"

Bütün muhalifler gibi, onlar da nevrotik arşivcilerdi. Aynı fikirde ol ya da olma, anlattıkları tarihe inan ya da inanma, bu tarihe, ciddi çalışma ve araştırmalarla katkıda bulundukları bir gerçekti. Kütüphaneleri, iki şehrin sınırlarına dair bilinenleri sarsacak türde kaynaklarla doluydu. Byela buraya, birleşme hakkında değil, Orciny hakkında bilgi toplamak için gelmişti. Onun bu tuhaf araştırmalarının Orciny hakkında olduğunu, onların projeleriyle hiç ilgilenmediğini fark edince çok bozulmuşlardı.

"Yani zamanını boşa mı harcıyordu?"

"Hayır, o çok tehlikeli biriydi. Gerçekten. Başımıza çok iş açacaktı. Buralarda fazla kalmayacağını söylemişti." Drodin sürekli omuz silkip duruyordu.

"Neden tehlikeli olduğunu düşündün?" Öne doğru eğildim. "Drodin, o kadının yaptıkları ihlâl miydi?"

"Tanrım, hayır. Hem öyle olsa bile bundan haberim yoktu." Ellerini kaldırdı. "Tanrı aşkına, ne kadar sıkı takip edildiğimizi bilmiyor musunuz?" Elini sokağa doğru savurdu. "Devriyeleriniz hep buralarda geziyor. Ul Qomalı polisler bizi izleyemez, ama

kardeşlerimizi izliyorlar. Daha da kötüsü, bizi burada izleyen... İhlâl'in kendisi."

Bir an hepimiz sustuk. Gözetleniyormuşuz gibi geldi.

"Sen onu gördün mü?"

"Tabii ki hayır. Ben kimim ki? Onu kim *görebilir*? Ama burada olduğunu biliyoruz. Gözlüyor. En ufak bir hata yaparsak... mahvoluruz. Siz..." Drodin başını iki yana salladı, öfke ve nefretle bana baktı. "Siz, kaç arkadaşımızın alındığını biliyor musunuz? Onları bir daha hiç göremediğimizi? Herkesten *çok daha fazla* dikkatli olmak zorundayız."

Bu doğruydu. Politik bir ironi. Beszel'le Ul Qoma arasındaki sınırı delmek için atılan her adımda, çok dikkatli olunması gerekiyordu. Eğer ben ya da arkadaşlarımdan biri bir anlığına, görmememiz gerekenler konusunda bir hataya düşersek (Kim yapmaz ki? Kim, ara sıra da olsa görmemesi gerekenleri görmek hatasına düşmez ki?), bu bir tehlike yaratmayabilirdi. Bir iki saniye için bile olsa, Ul Qomalı birinin geçtiğini görsem, sakince iki şehrin siluetini seyretsem, Ul Qoma'dan geçen bir trenin sesine kulak versem, kimse beni ihlâlden ötürü alıkoymazdı.

Ama burada, bu binada, her zaman sadece polisler değil, öfkeyle dolu İhlâl güçleri de vardı. Onların güçleri ve yetkileri Tevrat kadar yüceydi. Bu korkunç varlıklar, bir birleşmeci kılığında görünüp kaybolabilir, bir ihlâl şeklinde ortaya çıkabilir, yolunu şaşırmış Ul Qomalı bir aracın üstüne atlayabilirlerdi. Byela ya da Fulana bir ihlâl yapmış olsaydı, bunların başımıza gelmesine sebep olabilirdi. O zaman, Drodin'in korkusu pek de yersiz sayılmazdı.

"Bir şey vardı." Drodin pencereden dışarı, iki şehre doğru baktı. "O kadın İhlâl'i üzerimize salabilirdi."

"Dur bakalım," dedi Corwi. "Gittiğini söylemiştin..."

"Gideceğini söylemişti. Ul Qoma'ya. Resmî olarak." Not almaya ara verdim. Corwi'yle birbirimize baktık. "Onu bir daha görmedim. Biri onun gittiğini duymuş. Bir daha buraya gelmesine izin vermezlerdi." Omuz silkti. "Doğru olup olmadığını bilmiyo-

rum, doğruysa da, sebebini bilemem. Ama yakalanması an meselesiydi. Çok tehlikeli şeylerle uğraşıyordu. Kötü şeyler olacağından korkuyordum."

"Hepsi bu kadar değil, değil mi?" dedim. "Başka ne var?" Drodin dik dik bana baktı.

"*Bilmiyorum.* O kadın belalı biriydi, insanı korkutuyordu. Çok şeydi... Onda bir şeyler vardı. Tehlikeli şeylerin üstüne üstüne gidiyordu, ürkütmeye başlamıştı, insanı sinir ediyordu." Yine pencereden baktı, kafasını salladı.

"Ölümüne üzüldüm," dedi. "Cinayete kurban gitmesi çok korkunç. Ama buna şaşırdığımı söyleyemem."

GÜLÜNÇ VE ALAKASIZ DA GELSE, insan bu gizem ve ima arayışından kendini kurtaramıyordu. Dışarı çıktığımızda, Corwi'nin etraftaki harabe binalara baktığını gördüm. Belki de dükkânlardan birinin az ilerisine doğru baktığında, Ul Qoma'da olduğunu fark edecekti. Corwi gözetlendiğini hissetmişti. Ben de aynı şeyi hissetmiştim ve ikimiz de haklıydık, hiç huzurlu değildik.

Yola çıktık, Corwi'yi Beszél'in Ul Qoma mahallelerinden birinde öğle yemeğine götürdüm. Gittiğimiz yer parkın güneyindeydi. Vitrinlerdeki renkler ve yazılar ile binaların biçimleri, tıpkı Ul Qoma'dakiler gibiydi. Mağaza vitrinlerindeki yazılar ve bina cephelerinin benzerliği sebebiyle, Beszél'i görmeye gelen ziyaretçiler ona baktıklarında hep Ul Qoma'yı gördüklerini düşünürlerdi. Aceleci ve belli eder bir biçimde (yabancılar görmemeyi ne kadar hızlı başarabilirse) bakışlarını başka yöne çevirirlerdi. Ama dikkatle bakınca, bu sıkışık binaların ne kadar kiç ve ne kadar ucuz taklitler oldukları anlaşılıyordu. Pencereler Beszél mavisine boyanmıştı. Bu renk Ul Qoma'da yasaktı. Bu binalar Beszél'e aitti.

YulSain ve Liligi gibi birkaç caddeye İllitanca isimlere Beszce ekler eklenerek elde edilmiş melez isimler verilmişti ve bu caddeler Beszél'de yaşayan göçmenler için kültür dünyasının mer-

keziydi. Bu göçmenler, politik baskılardan kaçmak, para kazanmak (eğer dertleri para kazanmaksa buraya geldikleri için kesin pişman olmuşlardır), bir anlık heves ya da macera aramak gibi çeşitli sebeplerle buraya gelmişti. Çoğu kırklı yaşlardaydı. Daha genç olan ikinci ve üçüncü nesiller evlerinde İllitanca, dışarıda ise kusursuz bir şekilde Besźce konuşurdu. Kıyafetlerinde Ul Qoma etkisi seziliyordu. Bazen mahallenin kabadayıları evlerinin camlarını kırar, onları yolda kıstırıp döverlerdi.

Burası, hamur işi yiyecekler, kızarmış armut ve tütsü satmak umuduyla geldikleri yerdi. Besźel'deki Ul Qoma mahallesinde kokular birbirine karışırdı. İnsan bu kokuları duymamaya çalışır, yağmur gibi arsızca yayılan bu kokuların sınırın ötesinden geldiğini düşünürdü. (Bir deyişe göre, yağmur ve duman iki şehirde de aynıdır. Söz konusu "sis" olduğunda manzara Ul Qoma'dan da aynı görünür. Bunu bazen bir hava olayı olarak görüp geçebilirsiniz ya da çöplerden, atıklardan yükseldiğini düşünebilirsiniz; kimi zaman da güvercinler ya da kurtlar haber verir.) Ama o kokular Besźel'e aittir.

Ul Qoma mahallesinde oturan ama bu bölgedeki çapraz hatlardan henüz haberdar olmayan toy biri, sıkça kendi vatandaşı zannettiği bir Besźelliye yol sorma gafletinde bulunur. Ama hata yaptığını fark etmesi uzun sürmez. İhlâl böyle durumlarda hoşgörülü davranır.

Köşedeki Kafe Con ul Cai'de oturduk. Buraya sık sık gelirdim. Kafenin sahibini adıyla selamlayarak havamı da attım, çoğunluk Besź müşterilerinin yaptığı gibi. Adam muhtemelen beni tanımadı bile. "Patron," dedi Corwi. "Neden buraya geldik?"

"Hadi," dedim. "Ul Qoma yemekleri. Hadi ama. İstediğini biliyorum." Corwi'ye tarçınlı mercimek yemesini tavsiye ettim. Yanında da şekerli çay. İstemedi. "Buraya geldik," dedim. "Çünkü buranın havasını solumak istedim. Ul Qoma ruhunu yaşamaya çalışıyorum. Kahretsin. Sen zeki bir kadınsın, Corwi. Bilmediğin bir şey söylemiyorum zaten. Bana yardımcı ol biraz." Parmaklarımla saymaya başladım. "O buradaydı, şu Fulana, Byela." Marya'yı da

ekledim. "Buradaydı, kaç, üç yıl önce mi? Tehlikeli siyasi çevrelerde bulundu, ama aslında başka bir şeyin peşindeydi. *Onların* bile tehlikeli bulduğu bir şeyler. Sonra da gitti." Biraz bekledim. "Ul Qoma'ya gidecekti." Bir küfür salladım. Corwi de bana katıldı.

"Araştırdığı bir şeyler vardı," dedim. "Bir şeylerin üstüne gitti."

"Öyle düşünüyoruz."

"Evet, öyle düşünüyoruz. Sonra aniden buraya geri döndü."

"Ölü olarak."

"Ölü olarak."

"Kahretsin." Corwi önüne eğildi, tabağımdaki böreklerden bir tane aldı. Uzunca bir süre ikimiz de konuşmadık.

"Her şeyin sebebi o kahrolasıca ihlâl, değil mi?" dedi Corwi.

"...İhlâl olabilir. Sanırım öyle."

"Yarım kalan bir şey için geri dönmüş olabilir. Öldürüldüğü yere dönmüştür belki. Ya da öldükten sonra oraya taşıdılar. Çöpe attılar."

"Ya da başka bir şey," dedim.

"Ya yasak bölgeye hiç geçmediyse, belki de hep buradaydı. Drodin onu görmemiş olabilir..."

Telefon konuşmasını hatırladım. *Kuşkulandım.* "Olabilir. Drodin çok emin görünüyordu. Ama yine de şüpheleniyorum."

"Eee..."

"Tamam. Diyelim ki, bütün mesele ihlâl."

"Saçmalık bu."

"Hayır, dinle," dedim. "O zaman bu bizim sorunumuz olmaktan çıkar. Ya da en azından... Gözetim Komitesi'ni ikna edebilirsek. Belki bu işle ilgilenmem lazım."

Corwi dik dik bana baktı. "Seni takmazlar ki. Duyduğuma göre onlar..."

"Kanıtlarımızı sunacağız. Uzak bir ihtimal *olsa da*, bizi dinleyebilirler."

"Benim aldığım duyumlar öyle değil." Bakışlarını kaçırdı, sonra yeniden bana döndü. "Bunu yapmayı gerçekten istiyor musun, patron?"

"Evet. Evet. Dinle. Her şeyi anlıyorum. Saklamak istemeni anlıyorum, ama dinle. Eğer haklıysak... ihlâli soruşturamazsın. Birinin öldürülen bu yabancı kızın, Byela Fulana'nın haklarını savunması gerek." Corwi'nin suratıma bakmasını bekledim. "Biz en uygun kişiler değiliz, Corwi. Bizim yapabileceğimizden daha iyisini hak ediyor o kadın. Kimse İhlâl kadar onunla ilgilenemez. Tanrım, kim İhlâl'in kendisi adına hareket etmesini ister ki? Cinayeti çözmesini bekler?"

"Pek fazla kimse değil."

"Evet. O zaman, eğer becerebilirsek, bu işi onlara havale etmeliyiz. Komite herkesin her şeyi onlara havale etmek istediğini biliyor. Bu yüzden de işleri çok zorlaştırıyor." Corwi kararsız gözlerle bana baktı. "Elimizde kanıt yok ve detayları da bilmiyoruz. Birkaç gün araştırma yapalım. Belki kendi kendimizi çürüteceğiz. Kadının elimizdeki profiline bak. Yeterli bilgiye sahibiz. Beszel'den iki, üç yıl önce ayrılmış ve ölü olarak geri gelmiş. Belki Drodin, onun Ul Qoma'da olduğunu söylerken haklıydı. Doğru söylüyordu. Telefonun başına geçip hem orada *hem de* buradaki bazı kişilerle görüşmeni istiyorum. Elimizde ne olduğunu biliyorsun; yabancı bir kadın, araştırmacı, falan filan. Bu kadının kim olduğunu öğren. Seni kandırmaya kalkan olursa, bunun bir İhlâl meselesi olduğunu çıtlat."

Dönüşte Taskin'e uğradım.

"Borlú. Mesajımı aldın mı?"

"Bayan Cerush. Beni görmek için yarattığınız bahaneler hiç de ikna edici değil."

"Mesajını aldım ve harekete geçtim. Beni baştan çıkarmaya kalkma, Borlú. Hayal kırıklığına uğrarsın. Komiteyle görüşmek için biraz daha beklemen gerekecek."

"Prosedür nasıl işleyecek?"

"Bunu en son ne zaman yaptın? Yıllar önce, değil mi? Eminim smaç attığını falan düşünüyorsun. Bana öyle bakma. Hangi sporla ilgileniyorsun sen? Boksla mı? Seni hemen çağıracaklarını

sandığından eminim." Sesi birden ciddileşti. "Ama öyle bir şey olmayacak. Sıranı beklemek zorundasın ve bu birkaç gün sürebilir."

"Ben sanmıştım ki..."

"Hemen olacağını sandın. Ellerindeki bütün işleri bırakıp seninle ilgilenecekler, öyle mi? Ama bunlar karışık işlerdir. Kimse bundan haz etmez, ama açıkça söylemek gerekirse Ul Qoma şu an senin işin değil. Syedr koalisyona geldiğinden beri millî sorunlardan bahsedip duruyor, hükümet bunlarla çalkalanıyor. Bu yüzden işi aceleye getirmeyeceklerdir. Mülteci kampları hakkında kamuoyundan gelen talepler var. Bunları göz ardı etmeyeceklerdir."

"Şaka mı yapıyorsun? Hâlâ birkaç zavallıdan mı korkuyorlar?" Ya burada ya da diğer şehirde birilerinin bu işin üstesinden gelmesi gerekiyordu. Ama bunu ihlâl yapmadan gerçekleştirebilmeleri neredeyse imkânsızdı, bunu gerçekleştirmenin tek koşulu göçmenlik eğitimi almalarıydı. Sınırlarımız çok kesindi. Yeni gelenler umutsuz bir halde kıyıdan iki şehrin birbirini çapraz kestiği bölgelere çıktıklarında, durdukları yer hangi şehre aitse, o şehre gelmiş sayılırlardı. Bu yüzden ilk önce bir süre sahildeki kamplarda tutulurlardı. Ul Qoma hayaliyle yola çıkıp Besźel'e gelmek onlar için büyük bir hayalkırıklığı olmalı.

"Her neyse," dedi Taksin. "Bir şey daha var. El sıkışacaklar. Daha önce yaptıkları gibi talepleri geri çevirmeyecekler."

"Yanki parası uğruna kendilerini satıyorlar."

"Eleştirip durma. Yanki parası alacak biri varsa, o da benim. Eğer Yankilerden para alacaklarsa ben de alırım. Ama senin işin için acele etmeyeceklerdir. Cinayet söz konusu olsa bile. Biri mi öldü?"

CORWI'NİN, BULMASI İÇİN gönderdiğim şeyi elde etmesi uzun sürmedi. Ertesi gün, elinde bir dosyayla ofisime geldi.

"Ul Qoma'dan faks geldi," dedi. "İzleri takip ettim. Nereden başlayacağımı bildiğimden, çok zor olmadı. Biz haklıymışız."

İşte kurbanımız karşımızdaydı. Dosyası, fotoğrafı, ölüm maskemiz. Onun hayattayken çekilmiş fotoğrafları siyah beyaz olarak fakslanmıştı. Ölü kadınımız, ağzında sigarasıyla gülümsüyordu. Hakkında aldığımız notlar, onunla ilgili ayrıntılar, kırmızı kalemle yazdığımız varsayımlar, gerçekliğinden emin olduğumuz şeyler, taşıdığı bütün isimler ve onların altında yazan gerçek adıyla, işte karşımızdaydı.

6

"MAHALIA GEARY."

Masanın etrafında benimle birlikte kırk iki kişi daha vardı. (Masa, elbette ki antikaydı.) Herkes, önlerinde dosyalarıyla oturuyordu. Ben ayaktaydım. Odanın her iki köşesinde, birer kâtip tutanak tutuyordu. Masada mikrofonlar, masanın çevresinde tercümanlar vardı.

"Mahalia Geary. Yirmi dört yaşında. Amerikalı. Başta Memur Corwi olmak üzere tüm ekibim bu dava üzerinde çalışıyor. Elde edilen bütün bilgiler, bayanlar ve baylar, hepsi gönderdiğim dosyada mevcut." Dosyayı herkes okumuyordu. Bazıları kapağını bile açmamıştı.

"Amerikalı, öyle mi?" dedi, içlerinden biri.

21 tane Beszelli temsilci vardı. Sadece bazılarını tanıyordum. Mesela şu orta yaşlı kadını. Sinema akademisyenleri gibi meçli saçları vardı. Adı Shura Katrinya'ydı. Makamı olmayan bir bakandı. Saygı duyulan, ama miladını doldurmuş biriydi. Mikhel Buric, Sosyal Demokratlardandı. Resmî muhaliflerden. Genç, yetenekli ve sadece bir komitede görev alamayacak kadar hevesli biriydi. (Güvenlik, ticaret ve sanat komitelerinde de görev yapıyordu.) Büyük Yorj Syedr, Millî Cephe'nin lideriydi. Millî Cephe, Başbakan Gayardicz'in ihtilaflı bir şekilde koalisyon yaptığı sağcı gruptu. Syedr zorba ve rekabetçi bir adamdı. Yavid Nysemu, Gayardicz'in devlet ve kültür bakanı ve komite başkanıydı. Diğerleri de tanıdıktı, biraz zorlasam, isimlerini hatırlayacaktım.

Ul Qoma tarafından kimseyi tanımıyordum. Dış politikayla pek ilgili değildim.

Ul Qomalıların çoğu, hazırladığım dosyaya göz gezdirdi. Üçünde kulaklık vardı, ama çoğu Besźceyi çok iyi konuşuyor ve anlıyordu. Resmî Ul Qoma kıyafetleri içindeki bu insanları görüyor olmak çok tuhafıma gitmişti. Erkekler yine yakasız gömlekler ve yakasız koyu ceketler giymiş, kadınlarsa Besźel'de yasak olan renklerde şallara bürünmüştü. Ama zaten Besźel'de değildim.

Gözetim Komitesi, Besźel ve Ul Qoma'nın tarihî merkezindeki devasa, barok tarzda inşa edilmiş antik tiyatroda toplanmıştı. Burası, iki şehirde de aynı isme sahip olan ender yerlerden biriydi. Copula Salonu. Çünkü burası çapraz hatlarla bölünmüş bir yer değildi. Binaya bakınca nereye ait olduğunu kestirmek pek mümkün değildi. Katlardan ya da odalardan biri Besźel'e aitken, bir sonraki Ul Qoma'ya aitti. Dışarıdan bakınca her iki şehre de aitmiş gibi duruyor, ama içeriden bakınca, odaların çoğu ya her ikisine aitmiş gibi, ya da hiçbirine ait değilmiş gibi geliyordu. Her iki şehirden gelen toplam yirmi bir kanun koyucu, yardımcıları ve ben, iki şehrin de sayılamayacak bir ara yerde, sınır sayılabilecek bir noktada toplanmıştık.

Bana, orada başka bir varlık daha varmış gibi geliyordu: Toplantıya sebep olan şey. Belki de bazılarımız gözetlendiğimizi hissediyorduk.

Böyle hissedenlerin birkaçı belgeleri titizlikle inceliyorlardı, onlara geldikleri için teşekkür ettim. Önemsiz politik bir formalite işte. Bu, Gözetim Komitesi'nin olağan toplantılarından biriydi. Onlarla görüşebilmek için günlerce beklemek zorunda kalmıştım. Mahalia Geary davasını İhlâl'e devretmek istiyordum ve bunun için Taskin'in tüm uyarılarına rağmen, komiteden mümkün olan en kısa zamanda olağanüstü bir toplantı yapmasını talep etmiştim. (Kadının katilinin elini kolunu sallayarak dolanmasını kim isterdi ki? Talebimi dile getirmek için bu en iyi fırsattı.) Ama olağanüstü toplantı ancak iç savaş ya da afet gibi kriz dönemlerinde yapıldığından, talebim kabul edilmedi.

Küçük bir toplantı yapılmasını istedim. Herkesin hazır bulunması gerekmezdi... Ama o da kabul görmedi. Taskin uyarılarında çok haklıydı ve her geçen gün daha çok sabırsızlanmıştım. Komitedeki bakanlardan birinin sekreteriyle iyi görüşüyordu, bana onun numarasını vermişti. Bu sekreter, Beszel Ticaret Odası'nın, gittikçe gelişen dış ticaret fuarlarından birini organize ediyor, bunun gibi etkinliklerde başarılı bir şekilde gözetim yapan Buric, Nysemu ve Syedr'e çok güveniyordu. Bunlar çok önemli olaylardı. Katrinya'nın diplomatlarla toplantısı, Ul Qoma Ticaret'in delegesi Hurian'ın Ul Qoma sağlık bakanıyla güç bela düzenlenen toplantısı ve daha niceleri. Ama olağanüstü bir toplantı yapılamazdı. Soruşturması yarım yamalak yapılmış olan ölü kadın bir sonraki toplantıya kadar, birkaç gün daha beklemek zorundaydı. Bu toplantıda, *üzerinde uzlaşılamamış* kararlar, elektrik, kanalizyon ve atıklar başta olmak üzere birtakım kaynakların paylaşımı gibi mühim konular görüşülecekti. Bunlar arasında en karmaşık olanı ise çapraz hatlı bölgelerdeki binalardı. Bütün bu öncelikli konular arasında bana davamı açıklamak için sadece yirmi beş dakika tanınmıştı.

Belki bazıları tanınan sürelerin neden az olduğu hakkında detaylı bilgiye sahipti, ama Gözetim Komitesi'nin çevirdiği dolaplar, hiçbir zaman ilgi alanım olmamıştı. Komiteye daha önce iki defa daha sunum yapmıştım. Çok uzun zaman önceydi. O zamanlar komitenin yapısı çok daha farklıydı, elbette. Beszli ve Ul Qomalı taraflar birbirlerinden nefret ederdi: İlişkiler o zaman çok daha kötüydü. Ama İkinci Dünya Savaşı'ndaki gibi, karşı güçlerin destekçileri olduğumuz bir durumda bile, Gözetim Komitesi toplanmak zorundaydı. O zamanlar Ul Qoma için sıkıntılı günlerdi. Ne tatsız davalardı kim bilir. Okuldaki derslerden hatırladığım kadarıyla, komite, iki şehir arasındaki, kısa süren o iki korkunç savaş esnasında toplanmamıştı. Her halükârda, iki taraf da resmî olarak uzlaşmaya katkı sağlayacak gibi görünmüyordu. Daha önceden sunduğum bu davalar o kadar da önemli değildi. İlki, komiteye sevk edilen birçok olay gibi, kaçakçılıkla ilgili bir ihlâl

girişimiydi. Beszel'in batısında bir çete, Ul Qoma'daki ilaçlardan elde ettikleri uyuşturucuları pazarlıyordu. Ul Qoma, birbirine çapraz uzanan demiryollarıyla dörde ayrılıyordu. Koliler de, Ul Qoma'yı doğu-batı yönünde kesen demiryolu üzerinden gelerek şehrin eteklerinde toplanıyordu. Bir Ul Qomalı bu kolileri orada trenden teslim alıyordu. İki şehirden gelen demiryolları Beszel'in kuzeyinde kesişiyor ve tek bir yola dönüşüyordu. Dağlardan geçerek bizi kuzeydeki komşularımıza bağlıyor ve sınırda tek bir hat halini alıyordu. Bu hattı kullanmak her iki taraf için de yasaldı; ama hukuken bu hat iki ayrı demiryolundan meydana geliyordu. O ilaç kolileri de Ul Qoma'ya geliyor, burada bekletiliyor ve yol kenarına bırakılıyordu; ama koliler Beszel'de toplanıyordu ve bu da ihlâl demekti. Suçluları, bu kolileri alırken hiç görmedik, ama bunun tek muhtemel kaynak olduğunu söylediğimizde, komite ikna oldu ve davayı İhlâl'e bıraktı. Uyuşturucu ticaretinin sonu gelmişti: Tedarikçiler ortadan kayboldu.

İkinci davada ise, karısını öldüren bir adam vardı. Tam onu yakalayacağımız sırada, adam, panikle aptalca bir hareket yaptı. Beszel'de bir dükkâna dalıp kıyafetlerini değiştirdi ve Ul Qoma'ya kaçtı. Şansı yaver gitmişti, ama neler olduğunu anlamamız uzun sürmedi. İki şehrin eşiğinde duruyordu ve ne biz ne de Ul Qoma'lı polisler ona bir şey yapabiliyorduk. Herkes onun nereye gittiğini biliyordu, Ul Qoma'daki evlerde saklandığını da. İhlâl onu da aldı ve adam yok oldu.

Uzun zamandan sonra ilk kez yine böyle bir taleple gelmiştim. Kanıtlarımı ortaya koydum. Beszelli ve Ul Qomalı üyelere kibarca kendimi tanıttım. Bizi izlediğine emin olduğum o görünmez gücü de ihmal etmedim.

"Kadın Ul Qoma'da yaşıyormuş, Beszel'de değil. Cesedi bulduğumuzda da bunu tahmin etmiştik zaten. Yani, Corwi tahmin etmişti. İki yıldan uzun bir süredir Ul Qoma'da yaşıyor. Doktora öğrencisiymiş."

"Ne okuyormuş?" diye sordu Buric.

"Arkeoloji. Antik dönem. Bir kazı ekibindenmiş. Her şeyi dosyada bulabilirsiniz." Beszelli ve Ul Qomalı üyeler arasında bir kıpırdanma oldu. "İçeri böyle girmiş, ablukaya rağmen." Eğitim ve kültürle ilgili durumlarda yasal boşluklardan doğan istisnai durumlar olabiliyordu.

Ul Qoma'da sürekli kazı çalışmaları yapılırdı. Araştırma projeleri hiç bitmezdi. Bölünme Dönemi öncesi çağlara ait eserleri, bizdekilerden çok daha fazlaydı. Ul Qoma'nın bu anlamdaki üstünlüğünün bir tesadüf eseri mi yoksa Ul Qoma'ya özgü bir durum mu olduğu sürekli tartışılırdı. Bunun üzerine kitaplar yazılır, konferanslar düzenlenirdi (Ul Qoma milliyetçileri ikincisi üzerinde ısrar ederlerdi tabii ki). Mahalia Geary, Ul Qoma'nm batısındaki Bol Ye'an'da uzun dönemli bir kazı araştırmasına katılmıştı. Burası, yüz yıl önce keşfedilen Tenochtitlan ve Sutton Hoo kadar önemli bir alandı.

Bu bölgenin bölünmüş olması, bizim tarihçilerimiz açısından iyi bir şeydi. Ama köşesinde yer aldığı park için pek de bölünmüş denemezdi. Çapraz hatlar, hazinelerle dolu olduğu için dikkatle kazılmış yere çok yakındı. Orantısızlığın iyi bir şey olduğunu söyleyen Beszliler vardı. Bizim tarihî zenginliğimiz Ul Qoma'nın yarısı kadardı. Sheela-na-gig* heykelleri, mozaikten çömlekler, balta başları, müstehcen ve aykırı anlatıların yer aldığı parşömen parçaları vardı. Bunların hepsini satıp savmıştık. Ul Qoma tarafı ise, tarih konusunda tasladığı dindarlık ve yaptığı duygu sömürüsüyle (çünkü son dönemlerde yaşanan değişim ve gelişmelerin yarattığı tahribatı telafi etmesi gerekiyordu), resmî arşivcileri ve ihracata getirdiği kısıtlamalarla geçmişini korumaya çalışıyordu.

"Bol Ye'an, Kanada'daki Galler Prensi Üniversitesi'nden gelen bir grup arkeolog tarafından araştırılıyor. Geary de bu üniversiteden geliyor. Tez danışmanı yıllardır Ul Qoma'da yaşıyor. Adı Isabelle Nancy. Orada yaşayan bir grup arkeolog var. Zaman zaman konferanslar düzenliyorlar. Beszel'e bile geldikleri oluyor." Bu durum,

---

* *Sheela-na-gig*: Kelt mitolojisinde büyük bir dişilik organıyla temsil edilen bereket tanrıçası. *-Ed.*

tarihî yönden çok fakir olan ülkemiz için bir teselli kaynağıydı. "Hatırlarsan, bir süre önce çok büyük bir şey bulmuşlardı. Çok eski döneme ait eserlerin arasından çıkmıştı." Buldukları şey, uluslararası basında yer almıştı. Koleksiyona hemen bir isim takmışlardı, ama şimdi hatırlamıyordum. Aralarında bir usturlap* ve dişlilerden oluşmuş bir şey vardı. Antikythera mekanizması** gibi zamanı kestirilemeyen, karmaşık yapılı ve özel nitelikleri olan bir şeydi. Yeniden üretilmesi imkânsızdı.

"Peki, nedir bu kızın hikâyesi?" Konuşan, Ul Qomalılardan biriydi. Elli yaşlarında, şişmandı, Beszel'de hiç görülmeyen tarzda bir gömlek giymişti.

"Aylardır araştırma yapmak için Ul Qoma'daymış," dedim. "İlk olarak, Ul Qoma'dan önce Beszel'e gelmiş. Üç yıl kadar önce bir konferansa katılmak için. Hatırlarsınız, Ul Qoma'dan ödünç alınan eserler sergilenmişti ve konuyla ilgili, bir iki hafta süren seminerler düzenlenmişti. Avrupa, Amerika ve Ul Qoma'dan bir sürü akademisyen buraya gelmişti."

"Elbette hatırlıyoruz," dedi Nyisemu. "Çoğumuz oradaydık." Tabii ya. Çok sayıda resmî komite ve sivil toplum kuruluşu da oradaydı. İktidar ve muhalefet bakanlarının da katılması bekleniyordu. Açılışı başbakan yapmıştı, Nyisemu da müzedeki serginin resmî açılışını yapmıştı. Bütün politikacıların açılışta bulunmaları istenmişti.

"Neyse, bu kadın da oradaydı. Belki onu görmüş bile olabilirsiniz. Ortalığı karıştırmış, itaatsizlik ile suçlanmıştı. Bir sunum

---

* *Usturlap:* Bir yıldızın belli bir yükseklikte, genellikle 60 derecede, ufkun üstünden geçiş anını saptamaya yarayan aygıt. İlk olarak M.Ö. 3. yüzyılda Yunanlılar tarafından gökcisimlerinin göreli konumlarını ve yüksekliklerini gözlemlemek üzere kullanılmıştır. *-Ed.*

** *Antikythera mekanizması:* Üzerindeki birbirine bağlı onlarca dişli sistemi ve belirli aralıklara bölünmüş göstergeleriyle Antik Çağ'a ait olduğu söylenen, bilinen ilk bilgisayardır. Yapılan araştırmalarda mekanizmanın, ay tutulması ve güneş tutulması tarihlerini hesaplayan, belirli gezegen ve yıldızların gökyüzünde belirli konumlardan geçme dönemlerini belirleyen bir mekanizma olduğu kesinlik kazanmıştır. 20. yüzyılın başlarında bulunmuştur. *-Ed.*

sırasında, Orciny'yle ilgili feci bir konuşma yapmıştı. Onu neredeyse dışarı atacaklardı." İçeridekilerden bazıları –bunlar elbette Buric ile Katrinya ve tabi biraz da Nyisemu– sanki parlak bir şey görmüşler gibi baktılar. Ul Qomalılar içinde hiç değilse bir kişi kadını hatırlamıştı.

"Sonraları akıllandı herhalde ki, üniversitede yüksek lisansını tamamlayıp doktorasına başladı ve Ul Qoma'ya giriş hakkı kazandı. Kazı araştırmasına katılmak ve çalışmalarına devam etmek için buraya gelmişti. Konferansta yaşanan o rezaletten sonra tekrar buraya döneceğini sanmazdım. Açıkçası, buraya gelebildiğine çok şaşırdım. Tatiller dışında bütün zamanını burada geçiriyordu. Kazı yapılan yerin yakınlarında bir öğrenci evi var. Birkaç hafta önce ortadan kaybolmuş ve Beszel'de ortaya çıkmış. Pocost Köyü'nde ya da sizin deyişinizle Beszel'e ait olan, dolayısıyla Ul Qoma'nın dışında kalan yerde ve ölü olarak. Her şey dosyada yazıyor, Sayın Milletvekili."

"Bir ihlâl durumu yoktu, değil mi?" Yorj Syedr, bir askerden beklenilmeyecek kadar sakin konuşuyordu. Karşısında oturan Ul Qomalı milletvekilleri İllitanca bir şeyler mırıldanıyordu, Yorj'un tepkisi işe yaramıştı. Ona baktım. Yanında oturan Buric, sıkıntıyla gözlerini devirdi. Onun bu halini gördüğümü fark etmişti.

"Kusuruma bakmayın, Sayın Meclis Üyesi," dedim. "Ne diyeceğimi bilemiyorum. Bu genç kadın Ul Qoma'da yaşamış. Yani, elimizde buna dair kanıtlar var. Sonra ortadan kaybolmuş ve Beszel'de ölü olarak bulunmuş." Kaşlarımı çattım. "Emin değilim... Kanıt olarak başka ne gösterilebilir?"

"Duruma bağlı, aslında. Mesela, Yabancılar Bürosu'na baktınız mı? Bayan Geary'nin herhangi bir etkinlik için Budapeşte'ye falan gidip gitmediğini kontrol ettiniz mi? Belki de böyle bir şey olmuştur, sonra da Beszel'e dönmüştür. Kadının nerede olduğunu bilmediğimiz yaklaşık iki haftalık bir süre var ortada, Müfettiş Borlú."

Bakakaldım. "Dediğim gibi, konferanstaki o olaylı sunumundan sonra Beszel'e dönmesini..."

Memnuniyetsiz bir ifadeyle sözümü kesti. "İhlâl... yabancı bir güçtür." Besź ve Ul Qoma komite üyeleri şaşkınlık içinde bakakaldı. "Bunu hepimiz biliyoruz," dedi Syedr, "bunu kabul etmek işinize gelsin ya da gelmesin."

"Tekrar söylüyorum, İhlâl, *yabancı bir güçtür.* Yetkilerimizi onlara devretmek bizim elimizde. Zor durumlardan kolayca sıyrılıp, kusura bakmayın ama, her şeyi kontrol edemediğimiz bir güce yüklüyoruz. Sırf rahatımız kaçmasın diye."

"Sayın Meclis Üyesi, şaka mı yapıyorsunuz siz?" diye sordular.

Buric araya girdi. "Bence bu kadarı yeter."

"Düşmanlarımızı mutlu edecek değiliz," dedi Syedr.

"Sayın Başkan," diye bağırdı Buric. "Bu iftiralara göz mü yumacaksınız? Bu kadarı da fazla..." Bugüne dek okumuş olduğum bu yeni tarafsızlık haline ilk defa şahit oluyordum.

"Müdahale gerekli olduğunda, bunu sonuna kadar desteklerim," dedi Syedr. "Ama biz, bir süredir parti içinde yaptığımız tartışmalarda, artık durmamız... İhlâl'in otoritesine boyun eğmeye bir son vermemiz gerektiğini söylüyorduk. Müfettiş, ne kadar araştırma yaptınız? Kadının ailesiyle görüştünüz mü? Ya arkadaşlarıyla? Bu zavallı kadın hakkında *kesin olarak* ne biliyoruz?"

Bütün bunlara karşı daha hazırlıklı olmam gerekirdi. Ama hiç beklemiyordum.

Kısa bir an için de olsa, İhlâl'i görmüştüm. Görmeyen var mıydı zaten? Onun kontrolü ele alışına şahit olmuştum. İhlâl olayları derhal ve sert biçimde ele alır. İhlâl, her şeye *müdahale eder.* Ben böyle gizli saklı izin istemelere, yalvarıp yakarmalara alışkın biri değilimdir. İhlâl'e bel bağlamak. Oysa biz Besźel'de, Ul Qomalı yankesici ve hırsızları, iş üstünde görsek dahi, görmezlikten gelmemiz gerektiği telkinleriyle büyümüştük. Çünkü ihlâl, hırsızlık ve yankesicilikten daha ağır bir suçtu.

İhlâl'i ilk defa, on dört yaşımdayken görmüştüm. Bir trafik kazası olmuştu. Ul Qomalı küçük bir minibüs yolda kaymıştı. Otuz yıl önceydi. O zaman Ul Qoma yollarındaki araçlar bugünkü kadar dikkat çekmezdi. Minibüs çapraz hatlı bir yolda ilerliyordu.

O yoldaki araçların üçte biri Besź plakalıydı. Minibüs aniden sağa dönünce, Besźli sürücüler, beklenmedik bir şekilde trafiğe dalan bu davetsiz misafire tepkilerini göstermişlerdi. Çapraz hatlı şehirlerde yaşamanın getirdiği kaçınılmaz zorluklar vardı. Bir Ul Qomalı yanlışlıkla bir Besź bölgesine girse; hatta Ul Qoma tarafından geçen bir köpek bile olsa ve gelip bir Besźliyi koklasa ya da Ul Qoma'da bir cam kırılsa ve parçaları Besźli yayaların önüne saçılsa bile, Besźliler bunları görmezden gelirdi. (Bu durum Ul Qoma'da yaşansa, onlar da aynısını yaparlardı.) Mümkünse hiç dokunmamak en iyisiydi. Bu tür durumlarla baş etmenin en kolay yolu buydu. Besźliler Ul Qoma'dan yanlışlıkla kendi taraflarına geçenlere çıkıntı derlerdi. Bunlar için İllitancada da bir terim vardı, ama şimdi hatırlamıyorum. Çöp ya da çöplük gibi bir şey diyorlardı. (Sadece çöpler bir istisnaydı, o da yeterince zaman geçtiğinde. Çapraz hatlarla bölünmüş bir kaldırımın karşısında dururken ya da atıldığı yerden yasak bir bölgeye savrulduğunda, bir çıkıntı olarak kabul edilirdi. Ama bozulmaya başlayacak kadar uzun zaman orada kaldığında ve dışındaki İllitanca ya da Besźce yazılar artık pislikten görünmez hale gelip, güneşten rengi ağardığında, bir de başka başka yerlerden, hatta diğer şehirden gelen çöplerlerle de karıştığında artık o sadece bir çöp olurdu. Sisle, yağmurla, dumanla sınırları aşar, oradan oraya savrulurdu.)

Asfaltta sürüklenerek -Ul Qoma'daki hangi caddeden olduğunu bilmiyorum- Besźel'deki Künig Caddesi'nde mağazalardan birinin duvarına çarpmıştı. Mağazanın vitrinine bakmakta olan bir Besź vatandaşı hayatını kaybetmiş, Ul Qomalı sürücü de ağır yaralanmıştı. İki şehrin insanları çığlık çığlığa bağırıyordu. Ben olayı görmemiştim, ama annem görmüştü ve elimi öylesine sıkı tutuyordu ki ben de acıdan bağırmıştım. Etrafımdaki gürültüyü sonradan fark ettim.

Besźli bir çocuğun, hatta muhtemelen Ul Qomalı bir çocuğun da ilk yılları, işaretleri kavramakla geçer. Giyim tarzı ve kabul gören renkler, hatta yürüyüş ve duruş biçimleri bile öğrenilir. Hem de çok hızlıca. Çocukların çoğu, daha sekiz yaşına bile gelmeden,

ihlâl yapmanın nasıl utanç verici bir suç olduğunu öğrenmiş olur. Tabii, sokakta bunun istisnalarını görmek her an mümkün.

İhlâl yüzünden yaşanan o trafik kazasına şahit olduğumda, sekiz yaşımdan büyüktüm. O sırları hatırlamayı akıl edebilmiştim ve hepsinin saçmalık olduğunu düşünmüştüm. O anda annem, ben ve orada bulunan herkes, o Ul Qomalı kazazedeyi görmüştük. Yıllardır onları görmemek için öğrendiğim her şey boşa gitmişti.

İhlâl birkaç saniye içinde oradaydı. Etrafta şekiller ve kişiler görüyordum. Bu kişilerden bazıları muhtemelen daha önce de oradaydı ama kazanın ardından, yükselen dumanların arasından ortaya çıkmışlardı. Artık net biçimde görülüyor ve çok hızlı hareket ediyorlardı. O kadar güçlü ve her şeye o kadar hâkimlerdi ki, birkaç saniyelik bir müdahaleyle her şeyi kontrol altına almayı başarmışlardı. Bu güçle baş etmek imkânsızdı. Beszé tarafında çıkan bu arbedenin dibinde, Ul Qoma polisleri, kendi şehirlerinin meraklı sakinlerini uzaklaştırmaya çalışıyordu. Olay yerini şeritlerle çeviriyorlar, yabancıları uzak tutmaya çalışıyorlardı. İhlâl hızla hareket etmeye devam ediyor, toparlanıyor, birleşiyor, yeniden yapılanıyordu. Bütün bunlara çocuk yaştayken şahit olmak, beni çok korkutmuştu.

İhlâl'in böyle anlık görülmeleri çok az rastlanan bir durumdu. Ancak kazalarda ve sınırın delinmesi gibi felâketlerde gerçekleşebilirdi. Mesela 1927 Depremi ve büyük yangın gibi. Bir defasında, evime çok yakın bir yerde bir yangın çıkmıştı. Tek bir evden başlamıştı, ama Beszél'dekilerden birinde değil. Ul Qoma'dakilerden birinde. Yangının Ul Qoma'dan bu tarafa yayılışını, pencerelerin kıpkırmızı alevlerle parlayışını seyretmiştim. Bir defasında da, Beszél'de bir silahlı soygun olmuştu. O sırada silahların birinden çıkan kör bir kurşun, Ul Qomalı birine isabet etmişti. Bu olayların bürokrasiyle çözülmesi mümkün değildi.

Yer değiştirdim ve odada etrafıma bakındım. İhlâl, yaptığı şeylere bir açıklama getirmek zorundaydı. Ama her ne kadar, kendisine başvuran yetkililere, eylemlerini açıklamak zorunda olsa da, bu durum gücünün sınırlandırıldığı anlamına gelmiyordu.

"Kadının iş arkadaşlarıyla konuştunuz mu?" diye sordu, Syedr. "Bu konuda ne kadar çalışma yaptınız?"

"Hayır. İş arkadaşlarıyla konuşmadım. Elemanlarım konuştu."

"Ailesiyle konuştunuz mu? Bu davayı başınızdan savmaya pek hevesli gibisiniz." Masanın iki yanından yükselen mırıltıların son bulması için biraz bekledim.

"Onlarla Corwi görüştü. Buraya geliyorlar. Efendim, durumu anlayabildiğinizden emin değilim. Evet, pek *hevesliyim*. Siz Mahalia Geary'nin katilinin bulunmasını istemiyor musunuz?"

"Bu kadarı yeter," dedi Nyisemu. Parmaklarını masanın üstüne vurmaya başladı. "Müfettiş, bu şekilde konuşmak zorunda değilsiniz. Temsilciler endişelerinde haklılar, davaları İhlâl'e devretmek konusunda bu kadar acele etmemeliyiz, çünkü bu hem tehlikeli hem de davaya ihanet olabilir." Sözlerinin iyice anlaşılması için biraz bekledi. Sonra özür diler gibi bir şeyler söyledim.

"Yine de," diye devam etti. "Efendim, daha az tartışıp daha az saçmalamak yerinde olacaktır. Tanrı aşkına, bu genç kadın Ul Qoma'daydı, orada yok oldu ve Beszel'de ölü olarak bulundu. Her şey çok açık ve ortada değil mi? Bu davayı elbette İhlâl'e devredeceğiz." Syedr şikâyete başlayınca, Nysemu onu susturmak için elini havada savurdu.

Katrinya başını salladı. "İçgüdülerine kulak ver," dedi Buric. Ul Qomalılar bu türden atışmalara önceden de şahit olmuşlardı. Demokrasinin nimetleri. Tabii ki ağız dalaşını sürdürdüler.

"Hepsi bu kadar, Müfettiş," diye devam etti Buric, sesini yükselterek. "Maruzatınızı dinledik. Teşekkür ederiz. Mübaşir size yolu gösterir. Size en kısa zamanda geri dönüş yapacağız."

COPULA SALONU'NDA koridorların kendine has bir stili vardı. Salon, Beszel ve Ul Qoma için bir yaşam ve politika merkeziydi ve var olduğu yüzyıllar boyunca epey değişime şahitlik etmiş olmalıydı: Antik, yüksek tavanlı, belli bir döneme ait olmayan, tanımsız denebilecek bir tarzda yapılmıştı. Duvarlardaki

yağlıboya resimler güzel sergilenmekle birlikte hepsi çok eskiydi ve renkleri solmuştu. Beszelli ve Ul Qomalı çalışanlar koridorlarda gidip geliyorlardı. Ama salon, bir iş birliği havası taşımaktan ziyade bir boşluk hissiyatı veriyordu.

Koridordaki birkaç eski ve nadir eser alarm sistemiyle çevrili camekânlarda sergileniyordu. Özel şeylerdi, ama ne oldukları pek anlaşılmıyordu. Yürürken, bir yandan da bunları inceliyordum: Bir kaideye oturtulmuş sarkık memeli bir Venüs heykeli; ham metalden yapılmış arı benzeri bir böcek figürü ve bazalt taşından bir çekiç. Her birinin altında ne olabileceklerine ilişkin bilgiler konulmuştu.

Syedr'in sözleri pek ikna edici olmamıştı. İnsanlarda, sanki bir an önce bir sonraki dava dilekçesine geçmek istiyormuş gibi bir izlenim uyandırmıştı, ama ne yazık ki o bir sonraki dilekçe benimkisiydi ve oldukça zor bir dava söz konusuydu. Ben onun yerinde olsaydım, asla öyle davranmazdım. Ama onun da haklı olduğu noktalar vardı.

İhlâl güçleri sınır tanımıyordu. Bu çok korkutucuydu. İhlâl güçlerini sınırlamanın tek yolu, onları sadece belli koşullar altında yetkilendirmekti. Bu koşulların ortaya çıkmaması için gerekli önlemleri almak da şehirler için bir zorunluluktu.

Beszel, Ul Qoma ve İhlâl arasındaki güç dengesi böyle kuruluyordu. Cinayet, kaza, kimyasal sızıntı, gaz patlaması ya da bir kaçığın resmî sınırlara saldırması gibi birtakım durumlar ağır ve tartışmasız ihlâllerdi. Bunların dışındaki ihlâller komite tarafından dikkatle incelenirdi. Sonuçta bunlar Beszel ve Ul Quma'nın hiçbir güce başvurmadan, kendi kendilerine açıklığa kavuşturabileceği durumlardı.

Aklı başında hiç kimsenin aksini iddia etmeyeceği türde ağır vakalardan sonra bile, iki tarafın temsilcileri hâlâ İhlâl'in müdahalesini gerekli gören mevcut kararları irdelerdi. Bunu yapmak ne kadar absürt gelirse gelsin, komite önemli kararlar öncesinde uzun uzadıya düşünür, otoritesinin sarsılmasını istemezdi.

İki şehrin de İhlâl'e ihtiyacı vardı. Şehirlerin bütünlüklerini koruyamazsa, İhlâl'in varlığının anlamı neydi?

Corwi beni bekliyordu. "Ee?" Bana bir kahve verdi. "Ne dediler?"

"Davayı devredecekler. Ama beni çok uğraştırdılar." Polis arabasına doğru ilerledik. Copula Salonu'nun etrafındaki bütün caddeler çapraz hatlarla bölünmüştü. Corwi'nin arabasını park ettiği yerde bir grup Ul Qomalı vardı. Onları görmezden gelerek yolumuza devam ettik. "Syedr'i tanıyor musun?"

"Şu faşist dallamayı mı? Tabii."

"Sanki davanın İhlâl'e devredilmesini istemiyor gibiydi. Bu çok garip."

"Onlar İhlâl'den nefret etmiyorlar mı zaten? Milliyetçi Cephe."

"Nefret etmeleri de garip. Bu, nefes aldığın havadan nefret etmek gibi bir şey. Eğer milliyetçiyse, İhlâl olmadan Beszel'in de olmayacağını bilmesi gerek. O yoksa vatan da yok."

"Karışık bir iş, değil mi? Onlara ihtiyacımız olsa da, yaptığımız şey, ihtiyacın da ötesinde, onlara bağımlı olduğumuzun bir göstergesi. Milliyetçiler güçler dengesini savunanlarla mutlak zafer taraftarları arasında ikiye bölünmüş durumda. Belki o da zafer taraftarlarından biridir. İhlâl'in Ul Qoma'yı koruduğunu düşünüyorlar. Onu durdururlarsa, Beszel'in yönetimi alacağını sanıyorlar."

"Yönetimi ele almak mı istiyorlar? Eğer böyle düşünüyorlarsa, hayal görüyorlar." Corwi bana baktı. Bunun doğru olduğunu ikimiz de biliyorduk. "Yine de, belli olmaz. Bana kalırsa rol kesiyordu."

"O adam aptalın teki. Zaten faşist olması, akılsız olduğunu kanıtlamıyor mu? Ne zaman yanıt alacağız?"

"Bir iki güne kadar, sanırım. Bugün önlerine gelen tüm dilekçeler hakkında karar alacaklar. Öyle sanıyorum." Aslında bu işlerin nasıl yürüdüğü hakkında bir fikrim yoktu.

"Bu arada ne yapacağız?" Soru çok kısa ve netti.

"Senin takip etmen gereken başka davalar var, değil mi? Elindeki tek dava bu değil." Direksiyon başındaki Corwi'ye baktım.

Copula Salonu'nu geçtik. Kocaman girişiyle yüzyıllık bir mağarayı andırıyordu. Bu bina bir katedralden daha büyüktü. Hatta bir Roma sirkinden bile. Doğu ve batı cepheleri açıktı. Zemin katta ve bunun elli adım kadar üstünde yarı kapalı bir alan vardı. Kolonlarla desteklenmişti. Burada trafik akışı duvarlarla ayrılmış, aralara kontrol noktaları konmuştu.

Arabalar ve minibüsler çok yakınımızdan geçiyordu. Pasaport ve diğer evrakların kontrol edildiği doğu noktasında duruyorlar, bazılarına çıkış izni veriliyor, bazıları geri çevriliyordu. Burada sonu gelmeyen bir hareket vardı. Salonun kemerleri altında iki şehrin kontrol noktalarını ayıran ara bölgede yoğunluk artıyordu. Batı noktasında ise, Ul Qoma'ya girecek olanlar bekliyordu. Diğer geçitlerde de benzer bir süreç işliyordu.

Geçiş izni alan araçlar yabancı bir şehre doğru ilerliyorlardı. Gidenlerin iki katı kadar da gelen vardı. Gelenlerin çoğu Eski Şehir denen yani bir yasal alana gidiyordu. Bir grup araç, çapraz hatlarla bölünmüş caddelerinden geçerek Eski Kent'e geri dönerken, Eski Kent'ten gelenler de, dönenlerin birkaç dakika öncesinde geçtikleri ve onlar için yeni olan resmî bir bölgeye gidiyorlardı.

Eğer biri kapı komşusu olduğu halde diğer şehrin sınırları içerisinde kalan bir eve gitmeye kalksa, bunu doğrudan yollarla yapamazdı. Yabancılar bunu pek anlayamazdı. Beszli biri, ihlâl yapmadan kendi evinden yan komşusuna iki adım bile atamazdı.

Ama Copula Salonu'ndan geçip Beszel'den çıkabilir, salonun sonuna geldiğinde, başladığı yere dönebilirdi. Ama bu sefer başka bir şehirde ve bir turist, bir ziyaretçi olarak. Daha önce hiç görmedikleri ama koordinatları, oturdukları sokakla aynı olan bir başka sokağa çıkarlardı. Kapı komşusu olmalarına karşın hep görmezlikten geldikleri Ul Qoma evi ve oturdukları binanın ötesindeki koca bir şehir. Görmezden geldikleri sokaktan geçerler, İhlâl boyunca ilerleyip, evlerine dönerlerdi.

Copula Salonu, bir kum saatinin tam ortası gibiydi, bir giriş ve çıkış noktasıydı, iki şehrin tam arasındaydı. Tüm bina bir geçit görevi görüyor, iki şehri birbirine bağlıyordu.

Çapraz hatlarla bölünmemiş yerler de vardı. Ama buralar kıyısından da olsa Ul Qoma'yı içeriyordu. Küçükken, ailelerimiz ve öğretmenlerimiz bize buraları görmemeyi öğretmişlerdi. (Birbirine bu denli yakınken, Besźellilerin ve Ul Qomalıların birbirlerini görmemeleri inanması güç bir durumdu.) Öbür tarafa taşlar atar, sonra Besźel'in etrafında dolaşarak o taşları geri toplar, yanlış bir şey yapıp yapmadığımızı düşünürdük. İhlâl'i hiç görmedik, elbette. Bazen de kertenkeleleri atardık. Onları geri toplamaya kalktığımızda hep ölmüş olurlardı. Ul Qoma havasının o hayvanları öldürdüğüne inanırdık. Oysa yere çarparken de ölmüş olabilirlerdi.

"Artık bizim sorunumuz değil," dedim. Besźel'e giriş yapmakta olan Ul Qomalı turistlere bakıyordum. "Mahalia, yani. Ya da Byela. Fulana Detail."

7

AMERİKA'NIN DOĞU SAHİLİNDEN Beszel'e uçakla giderken en az bir aktarma yapmak gerekir. Bu oldukça zor bir yolculuktur, daha da kısa bir yol da yoktur. Budapeşte ve Üsküp'den Beszel'e direkt uçuşlar vardır, ama bir Amerikalı için en kestirme yol, Atina'dan uçmak olur. Abluka altında olduğundan, Ul Qoma'ya gitmek teknik olarak çok daha zordur, ancak Kanada üzerinden aktarmasız bir uçuş bulunabilir. New Wolf'a çok sayıda uluslararası sefer vardır.

Geary'ler sabah onda Beszel'de olacaklardı. Corwi'ye talimat vermiş, aileye telefon edip kızlarının ölümünü bildirmesini istemiştim. Cesedi teşhis etmeleri için onları morga ben götürecektim. Corwi'ye, isterse benimle gelebileceğini söylemiştim. Benimle gelmeye karar verdi.

Uçağın erken inme ihtimaline karşı, Beszel Havaalanı'na biraz erken gittik. Terminalde, Starbucks taklidi bir kafede çok kötü bir kahve içtik. Corwi bana, Gözetim Komitesi'yle ilgili sorular sordu, ben de ona daha önce Beszel'in dışına hiç çıkıp çıkmadığını.

"Elbette," dedi. "Romanya ve Bulgaristan'a gittim."

"Türkiye'ye?"

"Hayır. Sen?"

"Ben gittim. Sonra Londra'ya, Moskova'ya ve çok eskiden Paris'e, bir kere de Berlin'e gitmiştim. O zamanlar Batı Berlin'di. Birleşmeden önce."

"Berlin ha?" dedi. Havaalanı pek kalabalık değildi: Çoğunluğu Beszel'e geri dönenlerdi, aralarında birkaç turist ve Doğu Avrupalı iş adamı da vardı. Beszel'e ya da Ul Qoma'ya turist olarak giriş

yapmak çok zordur. Gelen turistleri kabul etmeden önce sınavdan geçiren kaç tane tatil beldesi vardır ki? Ul Qoma Havaalanı, Lestov'dan Bulkya Sound'a giden yolun on altı-on yedi mil güneydoğusunda kalıyordu. Orayı hiç görmedim. Ama yeni olmasına rağmen, oraya giden turistlerin, buradakinden çok daha zor şartlarla karşılaştığını duymuştum. Buna rağmen, Ul Qoma'ya giden turist sayısı bize gelenlerden çok fazlaydı. Ul Qoma Havaalanı birkaç yıl önce yenilenmişti. Çılgın bir tempoyla süren inşaat kısa sürede bitirilmiş, bizimkinden daha büyük bir terminal yapılmıştı. Terminaller, yarım ay biçiminde aynalı camlarla birbirine bağlanmıştı. Tasarımcısı Foster ya da onun gibi biriydi.

Kıyafetlerinden Yahudi oldukları anlaşılan bir grup yabancı geldi. Belinde silahıyla iri yarı bir güvenlik görevlisi, çenesini sıvazlayarak grubu süzmeye başladı. İçlerinde oldukça gösterişli giyinmiş bir-iki kişi vardı. Giyimlerinden üst kademe yöneticiler oldukları anlaşılıyordu. Yeni nesil Amerikalı dostlarımız, belli ki buraya kendi özel uçakları ya da helikopterleriyle gelmemişlerdi. Bu sebeple Sear and Core, Shadner, VerTech'in yöneticileri için ellerinde isimlerinin yazılı olduğu kartlarla beklemekte olan şoförlere yöneldiler. Corwi, kartlara baktığımı fark etti.

"Ne diye buralara yatırım yaparlar ki?" dedi. "Anlaşma yapmayı düşüneceklerini mi sanıyorsun? Hükümet bu uyuşmuş kafaları bir güzel gezdirecek, yedirip içirecek, sonra da evlerine gönderecek."

"Tam da Beszel'e özgü o bozguncu zırvalar bunlar, memure hanım. İşte bu yüzden ülkemiz kalkınamıyor. Ama Buric, Nysemu ve Syedr gibi temsilciler işlerini ne kadar kusursuz yürütüyor." Buric ve Nyisemu'yu anlamak kolaydı, ama Syedr'in ticaret fuarları düzenleme işine girişmesi sıra dışı bir durumdu. Bazı yerlerden destek aldıkları muhakkaktı. İşin aslı, bu yabancı ziyaretçilerden de anlaşıldığı üzere, az da olsa başarı sağlamışlardı.

"Peki," dedi Corwi. "Tanrı aşkına, şu gelen adamlara bir bak. Gözlerindeki korkuyu görmüyor musun? Onlara şehri gezdiriyor, turistik yerleri ve iki şehrin birbirini çapraz hatlarla kestiği

bölgeleri gösteriyorlar. 'Şehir Turu'. Evet. Zavallılar da yollarını bulmaya çalışıyor." Corwi konuşurken, benim gözüm uçuş panosundaydı. Beklediğimiz uçak inmişti.

"Mahalia'nın tez danışmanıyla konuştun mu?" dedim. "Ben birkaç kere aradım, ama ulaşamadım. Cep telefonu numarasını da alamadım."

"Kısa bir süre için." dedi Corwi. "Araştırma merkezinde görüştük. Ul Qoma'daki kazı çalışmasıyla ilgili bir merkezdi. Profesör Nancy, orada önemli biri. Yüzlerce öğrencisi var. Neyse, kadını aradım, Mahalia'nın tez danışmanı olduğunu onayladı. Ama onu uzun süredir görmüyormuş, falan filan. Ben de ona Mahalia'yı aradığımızı söyledim. Cesedin resmini gösterdim. Şok oldu."

"Öyle mi?"

"Evet. Sürekli onun ne kadar başarılı bir öğrenci olduğunu söyleyip durdu. Mahalia'ya olanlara inanamadı. Demek, Berlin'e gittin. Almanca konuşabiliyorsun o zaman?"

"Konuşurdum," dedim. "*Ein bisschen.**"

"Ne için gitmiştin?"

"Çok gençtim. Bir konferansa katılmıştım. 'Ayrılmış Şehirlerin Denetimi'. Konferansta Budapeşte, Kudüs ve Berlin'in yanı sıra, Beszel ve Ul Qoma üzerine de konuşmalar olmuştu."

"Hadi be!"

"Biliyorum, evet. O zamanlar biz de senin gibi düşünmüştük. Hiçbir şey anlamamıştık."

"*Ayrılmış* Şehirler, ha? Akademinin seni gönderebildiğine inanamıyorum."

"Evet, başkalarının vatanseverliği derdine avantadan yurtdışına gönderildiğimi düşünüyordum. Akademideki hocam, bunun sadece durumumuzun yanlış anlaşılması değil, aynı zamanda *Beszel'e yönelik bir hakaret* olduğunu söylemişti. Bence haklıydı. Ama seyahat ödeneği veriliyordu, hayır mı diyecektim? Hocamı ikna etmek zorundaydım. Ettim de. Ul Qomalılarla ilk kez o za-

---

* *Ein bisschen (Alm.):* Biraz. *-Ed.*

man karşılaştım. Onlar da çok öfkeliydi, ama belli etmiyorlardı. Konferans sırasında Ul Qomalı biriyle samimi olmuştum. '99 Luftballons*' üzerine yaşanan uluslararası gerilimi aşmak için elimizden geleni yapmıştık." Corwi sırıtıyordu. Derken, inen yolcular terminale giriş yapmaya başladı. Hemen kendimizi toparladık. Geary'nin ailesini saygılı bir ifadeyle karşılamamız gerekiyordu.

Onlara eşlik eden göçmen bürosu memuru bizi görünce başını sallayarak Geary'leri bize yönlendirdi. Amerikalı meslektaşlarımızın gönderdikleri fotoğraflardan, onları hemen tanımıştık. Aslında fotoğraflarını görmeme gerek yoktu. Evladını kaybetmiş bir aileyi nerede olsa tanırdım: Ağlamaktan şişmiş gözler, yorgun ve yaslı yüzler. On beş-yirmi yıl daha yaşlanmış gibi, ayaklarını sürüye sürüye yolcu salonuna girdiler.

"Bay ve Bayan Geary?" İngilizce pratik yapmıştım.

"Evet," dedi kadın. Elini uzattı. "Siz de Bay Corwi'siniz, herhalde."

"Hayır, efendim. Ben Beszel Ağır Suçlar Birimi'nden Müfettiş Tyador Borlú." Önce kadının, sonra kocasının elini sıktım. "Bu da arkadaşım Memur Lizbyet Corwi. Bay ve Bayan Geary, başınız sağolsun, çok üzüldük."

İkisi de gözlerini kırpıştırarak başlarını salladılar. Bir şey söyleyecek gibi oldular, ama konuşamadılar. Yas, insanı çok aptallaştırıyordu. Buna dayanmak çok zor olmalıydı.

"Sizi otelinize mi bırakalım?"

"Hayır, teşekkürler, Müfettiş," dedi Bay Geary. Corwi'ye baktım. Konuşmaları dinliyor, az çok anlamaya çalışıyordu. "Biz... Biz önce yapmamız gerekeni yapalım." Bayan Geary çantasını aldı. "Onu görmek istiyoruz."

"Tabii. Buradan buyrun." Onları arabaya götürdüm.

Bay Geary, "Profesör Nancy'yi de görecek miyiz?" diye sordu. Arabayı Corwi kullanıyordu. "May'in arkadaşlarını?"

---

* *99 Luftballons:* Protest Alman pop-rock grubu Nena'nın 1983 yılında çıkardığı albümünün hit şarkısı. Daha sonra İngilizceye de "99 Red Balloons" adıyla çevrilmiştir. -*Ed.*

"Hayır, Bay Geary. Maalesef bu mümkün değil. Beszel'de değiller. Hepsi Ul Qoma'da."

"Biliyorsun, Michael, burada işler çok farklı," dedi karısı.

Sanki bu sözleri ben söylemişim gibi yüzüme bakarak, "Evet, evet," dedi adam. "Evet, kusuruma bakmayın. Ama... arkadaşlarıyla konuşabilseydik."

"Bunu ayarlayabiliriz," dedim. "Telefon edebiliriz ve..." Onları Copula Salonu'ndan geçirmeyi tasarlıyordum. "Sizi Ul Qoma'ya götüreceğiz. Buradaki işleri bitirdikten sonra."

Bayan Geary kocasına baktı. Adamsa etraftaki binalara ve arabalara bakıyordu. Yaklaşmakta olduğumuz üst geçitlerden bazıları Ul Qoma tarafındaydı, ama eminim ki onlara bakmaması gerektiğini bilmiyordu. Bilse bile, umursamazdı zaten. Yolda her an kanun dışı bir durum, bir ihlâl söz konusu olabilirdi. Ul Qoma Ticaret Bölgesi çirkin, kocaman bir sanat eseri gibi önümüzde yükseliyordu.

Geary'ler, Besz renklerinde ziyaretçi kıyafetleri giymişlerdi, ama girişte turistlere verilen bilgileri almamışlar, yerel sınır politikaları hakkında öğrenmeleri gerekenleri öğrenmemişlerdi. Çocuklarını kaybettikleri için, durumları çok hassastı. İhlâl yapma olasılıkları çok yüksekti. Saçma sapan bir şeye kalkışmamaları ve sınır dışı edilmemeleri için, yanlarından ayrılmamamız gerekiyordu. Bu davayı İhlâl'e resmen havale edene kadar, onlara bakıcılık yapmak zorundaydık. Geary'leri hiç yalnız bırakmayacaktık.

Corwi bana hiç bakmıyordu. Dikkatli olmalıydık. Geary'ler sıradan turistler olsalardı, zorunlu bilgilendirme eğitiminden geçecek ve ülkeye girebilmek için sınava tabi tutulacaklardı. Bu sınavda onlara hem teorik hem de pratik bilgiler sorulacak, sınavı geçerlerse, vize alacaklardı. Yine de, Beszel ve Ul Qoma arasındaki farkları gösteren mimari, giyim tarzı, alfabe, yaşam biçimi, yasa dışı renkler ve davranışlar gibi bilinmesi zorunlu detaylar –ve onlara eğitim veren Beszli öğretmenlerine bağlı olarak, iki şehrin görüntülerinin farklılığına ilişkin varsayımlar– hakkında az çok bilgi sahibiydiler. İhlâl meselesini de ucundan kıyısından

duymuşlardı. (Bizim de bu konuda fazla bir şey bildiğimiz söylenemezdi.) En azından, kesin ihlâl olarak kabul edilen durumlar hakkında yeterince bilgi sahibiydiler.

İki haftalık bir kurstan sonra hiç kimse, turistlerden iki şehrin sınırlarına ilişkin derin bir önseziye sahip olmasını ve görme yasağına tam anlamıyla uymasını bekleyemezdi. Ama, sanki öylemiş gibi görünmeleri konusunda ısrar ediyorduk. Biz ve Ul Qomalı yetkililer, turistlerin son derece temkinli davranmalarını, birbirini çapraz hatlarla kesen iki şehri birbirinden net biçimde ayırt edebilmelerini bekliyorduk.

İhlâl cezaları iki şehirde de ağır olurdu, ama bu cezaların verilmesi için ihlâlin şüphe götürmemesi gerekirdi. Bizler görmeme ilkesini uzun yıllardır başarırken, Eski Besźel gettosuna giren turistlerin, Ul Qoma'daki Yal İran Köprüsü'ne gizlice baktıklarından şüpheleniyorduk. Ön cephesi camla kaplı olan bu köprü hemen yanı başlarındaydı. Besźel'deki Rüzgar Günü Şenlikleri'nde gökte uçan rengârenk balonlara bakıverseler, Ul Qoma saraylarının damla biçimli kulelerini görmeleri işten bile değildi. Gördükleri o kuleleri parmaklarıyla gösterip tantana çıkarmadıkları sürece ki, bu yüzden on sekiz yaşın altında turist kabul edilmiyordu, yapılan bu ihlâl hoş görülebilirdi. Turistler vize öncesinde bu türden yasaklar hakkında eğitim görüyorlardı ve çoğu da, bu durumu anlayışla karşılıyordu. Hem biz, hem de İhlâl, mümkün olduğunca onların haklı olduğunu varsayıyorduk.

Dikiz aynasından, Bay Geary'nin, geçen bir kamyona baktığını gördüm. Ben görmedim, çünkü kamyon Ul Qoma'dan geçiyordu.

Karısıyla mırıl mırıl konuşuyordu. Hem İngilizcem yeterli olmadığı için hem de tam duyamadığımdan, dediklerinden pek bir şey anlayamıyordum. Biraz sonra sustular. İkisi de kendi dünyalarına dalıp pencereden dışarıyı seyretmeye başladılar.

Shukman laboratuvarda yoktu. Belki de cesedi görmeye gelenlerle karşılaşmak istememişti. Bu şartlar altında, ben de onunla karşılaşmak istemiyordum zaten. Hamzinic bizi morga götürdü. Geary'ler, çarşafın altında yatan cesedi görür görmez acıyla iç

çektiler. Hamzinic, onların kendilerini toparlamaları için biraz bekledi. Annesi başıyla onaylayınca, çarşafı açıp Mahalia'nın yüzünü gösterdi. Adamla kadın acı içinde inledi. Kızlarına baktılar. Bir süre sonra annesi, kızının yüzüne dokundu.

"Ah, ah... Evet, bu o," dedi Bay Geary. Ağlıyordu. "Bu benim kızım," dedi, ondan cesedin kimliğini onaylamasını istemişiz gibi. Oysa bir şey sormamıştık. Onu görmek istemişlerdi. Bize yardımcı olmuşlar gibi, onaylayarak başımı salladım. Hamzinic'e baktım. Biz çıkarken çarşafı örtüyordu.

"İSTEMİYORUM Ul Qoma'ya *gitmek*," dedi Bay Geary. İngilizcede daha çok fiile vurgu yapıldığını biliyordum: Bay Geary ısrarcı olduğunu düşünerek tedirgin olmuştu. "Kusura bakmayın. Belki zorluk çıkarıyorum, ama görmek istiyorum, onun nerede..."

"Tabii," dedim.

Corwi de, "Tabii," dedi. İngilizcesi fena sayılmazdı, zaman zaman da olsa konuşuyordu. Öğle yemeğini Geary'ler ile birlikte Queen Czezille'de yedik. Burası, Besź polisinin, uzun kalmaları ihtimaline karşı Geary'ler için yer ayırttığı düzgün bir oteldi. Burası aynı zamanda, polisin, sınavı geçemeyen turistleri alıkoyduğu gizli bir hapishane gibiydi.

Amerikan elçiliğinden James Thacker de bize katıldı. Yirmi sekiz-yirmi dokuz yaşlarındaki bu genç adam, ara ara Corwi'yle konuştu. Besźcesi çok iyiydi. Yemek salonu, Hustav Adası'nın kuzey ucuna bakıyordu. İki şehirde de tekneler gidip geliyordu. Geary'ler karabiberli balık ısmarladılar.

"Kızınızın çalıştığı yeri de görmek istersiniz, diye düşündük," dedim. "Bay Thacker ve onun Ul Qoma'daki temsilcilerine sizin Copula Salonu'ndan geçişiniz için başvuruda bulunduk. Bir iki güne kadar her şey hallolur, sanıyorum." Ul Qoma'da bir elçilik yok tabii ki: Amerika'nın çıkarlarını korumakla görevli sevimsiz bir birim.

"Peki... şimdi olay İhlâl'e mi havale edilecek?" dedi Bayan Geary. "Ul Qomalıların bu davaya bakmayacağını söylediniz. İhlâl bakacak, öyle mi?" Bana derin bir şüpheyle baktı. "Onlarla ne zaman konuşacağız?"

Thacker'a baktım. "Konuşmayacağız," dedim. "İhlâl bize benzemez."

Bayan Geary şaşırmıştı. "'Biz', derken... *Polisi mi* kastediyorsunuz?"

'Biz' derken aslında hepimizi kastetmiştim. "Öyle de denebilir. Onlar Beszel ya da Ul Qoma polisi gibi değildir."

"Ben..."

"Müfettiş Borlú, bunu ben açıklayayım," dedi Thacker. Tedirgindi. Gitmemi istiyordu. Yanımdayken söyleyecekleri incitici olabilirdi: Amerikalılarla yalnız kalırsa, onlara, bu şehirlerin ne kadar aptal ve zor olduğunu, Beszel'de yaşanan kötü olaylar yetmezmiş gibi, bir de böyle karmaşık durumların yaşanmasından ne kadar üzüntü duyduklarını falan anlatacaktı. İmalarda bulunacaktı. İhlâl gibi muhalif bir güce teslim olmak bir utanç, dahası bir ihanetti.

"İhlâl hakkında ne bildiğinizden emin değilim, Bay ve Bayan Geary, ama o...başka güçlere benzemez. Onun...gücünün sınırlarını tahmin edersiniz. İhlâl'in...kendine has güçleri vardır. Bu güçler...çok esrarengizdir. Bizim, elçilik olarak onun temsilcileriyle...herhangi bir temasımız olmadı. Bunlar size çok tuhaf gelebilir, ama...sizi temin ederim ki İhlâl, suç takibi konusunda çok acımasızdır. Çok etkilidir. Kızınızın ölümünden sorumlu olanlar bulunacak ve en ağır şekilde cezalandırılacaktır."

"Yani... Burada idam cezası mı uygulanıyor?" diye sordu Bay Geary. Ardından Bayan Geary atıldı: "Ul Qoma'da da mı?"

"Evet," dedi Thacker. "Ama mesele bu değil. Bay ve Bayan Geary, Beszel ve Ul Qoma'daki yetkili arkadaşlarımız, kızınızın ölümüyle ilgili davayı *İhlâl*'e havale edecekler. Çünkü konu, Besz ve Ul Qoma kanunlarının yetkisi dışında kalıyor. İhlâlin yaptırım yetkisi sınırsızdır."

"Havale mi edecekler?" diye sordu Bayan Geary.

"Bazı protokoller söz konusu. Protokoller bunu gerektiriyor," dedim. "Protokollere uymamız gerekir. İhlâl meseleye henüz el atmadan."

Bay Geary, "Peki ya mahkeme?" diye sordu.

"Oturumlar *kaydedilecek*," dedim. *Kararları* ve *eylemleri* kafamda belirlemeye çalışmıştım. "İhlâl mahkemeleri...gizli oturumlardır."

"Yani, biz ifade vermeyecek miyiz? Mahkemede bulunamayacak mıyız?" Bayan Geary dehşet içinde kalmıştı. Aslında bütün bunların önceden anlatılması gerekirdi. Bayan Geary başını öfkeyle salladı.

"Maalesef," dedi Thacker. "Bu, buraya özgü bir durum. Ama sizi temin ederim, kızınızın başına gelenlerin sorumluları bulunacak ve en ağır şekilde cezalandırılacaktır." Biri çıkıp Mahalia Geary'nin katiline acıyabilir de. Ama ben değil.

"Ama bu..."

"Biliyorum, Bayan Geary. Gerçekten çok üzgünüm. Sadece Beszel ve Ul Qoma'da böyle bir uygulama var. Ul Qoma, Beszel ve İhlâl.. Tüm bunlar buraya özel koşullar."

"Aman Tanrım. Yani, kızımın bütün bu işlere bulaştığına inanamıyorum," dedi Bay Geary. "O şehir, bu şehir. Beszel" –Beszel'e *Bezzel* diyordu– "ve Ul Qoma. Orsinnit." Ne dediğini anlayamıyordum.

"*Orciny*," dedi Bayan Geary. "Orsinnit değil, hayatım."

Thacker hiçbir şey anlamamış gibi kafasını salladı.

"O da nedir, Bayan Geary?" diye sordum. Kadın çantasıyla oynamaya başladı. Corwi sessizce not alıyordu.

"Mahalia bu konuyla ilgileniyordu," dedi Bayan Geary. "Araştırma yapıyordu. Doktorasını verecekti." Bay Geary acıyla gülümsedi. Bu gülümsemede anlayış, gurur ve hayret vardı. "İşinde çok başarılıydı. Bulduğu bazı şeyleri biraz bize de anlatmıştı. Orciny'nin İhlâl gibi olduğunu söylemişti."

"Buraya ilk geldiği günden beri, bu konuyu araştırmak istiyordu," dedi Bay Geary.

"Doğru. Önce buraya geldi. Yani...Beszel'e. Sonra Ul Qoma'ya gitmeye karar verdi. Size karşı dürüst olacağım, Müfettiş. Ben oranın burasıyla aynı olduğunu düşünmüştüm. Bunun doğru olmadığını biliyorum. Oraya geçmek için özel izne ihtiyacı vardı. Öğrenci olduğu için çalışmalarını orada yürütmesi gerekiyordu."

"Orciny, efsane gibi bir şeydir," dedim, Thacker'a. Mahalia'nın annesi başını salladı; babası ise uzaklara dalıp gitmişti. "O aslında İhlâl gibi değildir, Bayan Geary. İhlâl gerçektir. Bir gücü vardır. Ama Orciny..." Devam edip etmemek arasında kalmıştım.

Corwi, hiçbir şey anlamadan bize bakan Thacker'a dönerek Beszce "Üçüncü şehir," dedi. Thacker henüz bir tepki vermeden Corwi devam etti. "Bu bir sır. Efsane. İki şehrin arasında." Thacker ilgisizce başını iki yana salladı.

"Kızım buraları çok severdi," dedi Bayan Geary. Onu özlediği belliydi. "Yani, kusura bakmayın, Ul Qoma'yı kastetmiştim. Oturduğu yere yakın mıyız?" Bu soru, Beszel ve Ul Qoma için sorulacak en gereksiz soruydu. Evet, yakındık. Ama çok karışık bir soruyla karşılaştığımızdan, ne Corwi ne de ben cevap verdik. "Bu şehirler hakkında yazılanları okuduğu ilk günden beri, hep bunun üzerinde çalıştı. Hocaları her zaman çalışmalarında çok başarılı olduğunu düşünürdü."

"Onun hocalarını siz de sever miydiniz?" dedim.

"Onlarla hiç tanışmadım. Ama kızım bana üzerinde çalıştıkları şeylerden bazılarını göstermişti. İnternet sitelerini ve çalıştığı yeri görmüştüm."

"Hocası Profesör Nancy miydi?"

"Evet, onun danışmanıydı. Kızım onu çok severdi."

"Araları iyi miydi?" Ben Bayan Geary'yle konuşurken, Corwi gözünü benden ayırmıyordu.

"Pek bilmiyorum." Bayan Geary güldü. "Mahalia onunla sürekli tartışırdı. Pek anlaşamıyor gibi görünürlerdi, ama ona *çalış-*

masının nasıl gittiğini sorduğumda, bana iyi olduğunu söylerdi. Tartışmaktan keyif aldıklarını ve bu şekilde daha çok şey öğrendiğini söylerdi."

"Kızınızın çalışmalarını takip eder miydiniz? Yazdıklarını okur muydunuz? Size Ul Qomalı arkadaşlarından bahsetmiş miydi?" Corwi sandalyesinde kıpırdanmaya başladı. Bayan Geary başını salladı.

"Hayır," dedi.

Thacker lafa girdi. "Müfettiş."

"Çalışmaları aslında...pek ilgimi çekmiyordu, Bay Borlú. Yani, kızım burada yaşadığı için, Ul Qoma ile ilgili olaylar, eskisinden daha fazla dikkatimizi çekiyordu elbette, yazılanları okuyordum. Ama Mahalia mutlu olduğu sürece, biz de mutluyduk. İstediği şeyi yaptığı için onun adına mutluyduk."

"Müfettiş, Ul Qoma'ya geçiş belgelerini ne zaman alabiliriz?" diye sordu Thacker.

"Sanırım, yakında. Peki, kızınız mutlu muydu?"

"Sanırım... Hayat mükemmel değildir, bilirsiniz."

"Evet," dedi babası.

"Ama şimdi," dedi Bayan Geary.

"Ne?" diye sordum.

"Ama şimdi değil... Sadece, son zamanlarda biraz gergindi. Eve gelip biraz tatil yapmasını söylemiştim. Farkındayım, eve gelmek pek tatil sayılmaz, ama onun gelmeyi reddetmesinin sebebi başkaydı. Çok ilerleme kaydettiğini, önemli şeyler bulduğunu söylemişti."

"Ve bu bilgiler birilerinin aklını başından almış," dedi Bay Geary.

"Hayatım, lütfen."

"Öyle, ama. Bize anlattı ya?"

Corwi bana baktı. Kafası karışmıştı. "Bay ve Bayan Geary..." Thacker onlarla konuşurken, ben çabucak Corwi'ye Beszce açıklama yaptım. "Yanlış anlama, aklını başından almış derken bi-

rilerinin bundan hoşlanmadığını kastetti. Sinirlenmişler, yani. Amerikalılar işte." Bay Geary'ye döndüm. "Kim hoşlanmamış? Hocaları mı?"

"Hayır," dedi Bay Geary. "Tanrı aşkına, bunu kimin yaptığını sanıyorsunuz?"

"John, lütfen..."

"Kahretsin, İlk Qoma dedikleri kimler sizce?" dedi Bay Geary. "Kimden şüphelendiğimizi bile sormuyorsunuz. Bilmediğimizi mi sanıyorsunuz?"

"Size ne anlattı?" diye sordum. Thacker ayağa kalkmış, ellerini kaldırmış, *herkesi sükûnete davet ediyordu.*

"Konferansta piçin biri gelip, yaptığı çalışmalarla ihanet ettiğini söylemiş kızıma. Kızım buraya ilk geldiği andan beri hep bir açığını arıyorlardı zaten."

"John, yeter artık. Her şeyi birbirine karıştırıyorsun. O adam kızımıza o lafları ettiğinde Mahalia *buradaydı*, Beszel'de. Ul Qoma'da değil. Hem o İlk Qoma falan da değil, o lafları edenler milliyetçiler ya da Gerçek Vatandaşlar'dan birileriydi, hatırlamıyor musun?"

"Bir dakika, ne dediniz?" dedim. "İlk Qoma mı? Kızınız Beszel'deyken biri ona bir şeyler mi söylemiş? Ne zaman olmuş bu?"

"Bir dakika, patron. Bu..." Corwi benimle Besźce konuşuyordu.

"Bence herkes biraz sakinleşsin," dedi Thacker.

Thacker, sanki Geary'ler haksızlığa uğramış gibi, onları teselli etmeye çalışıyordu. Ben de, sanki onları mağdur eden benmişim gibi, onlardan özür diledim. Onları otellerine götürmek istediğimizi biliyorlardı. Aşağıda durumu kontrol altında tutması için iki adamımızı bırakmıştık. Mahalia'nın ailesine, seyahat için gerekli belgeler çıkar çıkmaz kendilerine haber vereceğimizi ve yarın yeniden geleceğimizi söyledik. Bu arada bir şeye ihtiyaçları olursa diye, onlara numaramı verdim.

Yanlarından ayrılırken, "Bunu yapan mutlaka bulunacak," dedi Corwi. "İhlâl bu işi halledecek. Size söz veriyorum." Dışarı

çıkınca, "Bu arada doğrusu Qoma İlk, yani İlk Qoma değil," dedi. "Tıpkı Gerçek Vatandaşlar grubu gibi, ama sadece Ul Qoma tarafında. Bizimkiler kadar cana yakınlar, ama çok daha gizemliler ve şükürler olsun ki başımıza bela olmuyorlar."

Syedr'in Milliyetçi Cephesi'ne nazaran, Gerçek Vatandaşlar, Beszel sevgisini daha radikal tavırlarla gösteriyor, bir örnek kıyafetler giyiyor, tehdit dolu nutuklar atıyorlardı. Bütün bunlar pek de yasal sayılmazdı. Beszel'deki Ul Qoma mahallesine, Ul Qoma elçiliğine, camilere, sinagoglara, sol yayınlar satan kitapçılara ve azınlıkta olan göçmen nüfusumuza yapılan saldırılardan onların sorumlu olduğunu kanıtlayamamıştık. Biz -yani *polisler*- elbette ki failleri yakalamıştık ve hepsi Gerçek Vatandaşlar üyesiydi, ama örgüt saldırıların sorumluluğunu üstlenmedi ve sırf bu yüzden kimse onları yargılayamadı.

"Mahalia iki tarafı da rahatsız etti."

"Babasının söylediği bu."

"Yıllar önce buradaki birleşmecileri delirttiğini biliyoruz. Aynı şeyi öbür tarafın milliyetçilerine de mi yaptı? Aşırı uçlardan kızdırmadığı kimse kaldı mı?" Arabaya binmiş, yolda ilerliyorduk. "Şu, Gözetim Komitesi toplantısı var ya... Çok garipti. Bazıları çok saçmaladı."

"Syedr gibi mi?"

"Syedr, evet. Diğerleri de. Söyledikleri şeyler bana hiçbir şey ifade etmedi. Belki de politikayı daha sıkı takip etmeliyim. Belki bir şeyler öğrenirim." Bir an sustum. "Belki etrafı soruştursak iyi olur."

"N'oluyor, patron?" Corwi oturduğu yerde bana doğru döndü. Öfkeli değildi, ama kafası karışık gibiydi. "Neden onları sıkıştırmak istiyorsun? Zaten bu işi bir iki güne kadar İhlâl'e havale etmeyecekler mi? Mahalia'ya olanların sorumlusu da ortaya çıkmayacak mı? Bir şey diyeyim mi? Şu anda bir ipucu bulsak bile, bizi davadan anında geri çekerler, sabretmek gerek."

"Evet," dedim. Ul Qoma plakalı bir taksiyi görmemek için hafifçe yana kaykıldım. "Evet. Öyle. Bu kadar çok kaçıkla baş edebilen herkese saygı duyarım. Hepsi birbirini boğazlamak istiyor. Besź Milliyetçileri, Ul Qoma Milliyetçileri, Anti Milliyetçiler..."

"Bırakalım, bu işi İhlâl halletsin. Sen haklıydın. O kadın İhlâl'in gücünü hak ediyor, patron."

"Ediyor, elbette ve davayı da onlar çözecekler." Sürmeye devam ettim. Avanti*. Onlar davayı alana kadar biz de ufak işlerimizi halledelim.

* *Avanti* (İt.): "Marş marş!" -*Ed.*

8

YA ZAMANLAMASI OLAĞANÜSTÜYDÜ ya da Komiser Gadlem sistem üzerinde bazı teknik hileler yapıyordu. Ofise her geldiğimde, gelen kutusunun en başında ondan henüz gelmiş bir e-maille karşılaşıyordum.

Son gönderdiği mesajda, Evet, Bay ve Bayan Geary'nin otele yerleştirildiğini öğrendim. Şimdi zahmet olmazsa evrak işleriyle fazla vakit kaybetme (sen de bunu istemezsin), formaliteleri hallet, işi bitir, diyordu.

Elde ettiğimiz tüm bilgiler eninde sonunda gerekli yere ulaşacaktı. Gadlem'e göre kendimi bu kadar paralamamın bir anlamı yoktu, hem birim de bana bu kadar çalıştığım için fazla mesai ödemeyecekti. Bu yüzden Gadlem, ayağımı gazdan çekmemi salık veriyordu. Bir saat boyunca, kargacık burgacık notlar aldım. Her zaman yaptığım gibi. Gadlem'in can sıkıcı mesajını defalarca okudum. Muhtemelen kendi kendime de söylendim.

Telefon numaralarını bulmak için epeyce mesai harcadım. İnternette araştırma yaptım, santrali aradım. Sonunda bir numaraya ulaştım ve aradım. Uluslararası aramalarda insanın kulağına gelen o çıtırtılı sesi dinliyordum. "Bol Ye'an Ofisleri." Daha önce iki kez bu numarayı aramıştım. Son aramamda karşıma operatör çıkmıştı. Nihayet şimdi, ilk defa biri cevap veriyordu. İllitancası çok iyiydi. Ama Amerikan aksanıyla konuşuyordu. Bu yüzden ben de İngilizce konuştum: "İyi günler, Profesör Nancy ile görüşecektim. Telesekreterine mesaj bıraktım, ama..."

"Kim arıyor?"

"Ben Beszel Ağır Suçlar Birimi'nden Müfettiş Borlú."

"Ha... *Haaa*..." Telefondaki ses bir anda farklılaşmıştı. "Mahalia ile ilgili arıyorsunuz, değil mi? Biraz bekleyin, Müfettiş... Sizi Izzy'ye bağlıyorum." Telefondan yankılar geliyordu. "Buyrun, ben Isabelle Nancy." Endişeli bir sesi vardı. Torontolu olduğunu bilmesem, Amerikalı sanırdım. Sesi, telesekretere mesaj bıraktığı sesinden çok farklıydı.

"Profesör Nancy, ben Beszel Polis Merkezi ASB'den Müfettiş Borlú. Memur arkadaşım Corwi'yle görüşmüşsünüz sanırım. Mesajlarımı aldınız mı?"

"Evet, Müfettiş. Ben... Kusuruma bakmayın. Sizi arayacaktım, ama her şey çok karışık. Çok özür dilerim." İngilizce ve Beszce karışık konuşuyordu.

"Rica ederim, Profesör. Bayan Geary için çok üzüldüm. Eminim siz ve arkadaşlarınız da çok üzgünsünüzdür."

"Ben, burada hepimiz şok içindeyiz, Müfettiş. Gerçekten şoktayız. Ne diyeceğimi bilemiyorum. Mahalia harika bir kızdı."

"Evet."

"Neredesiniz? Yüz yüze görüşmek ister misiniz?"

"Maalesef, uluslararası arama yapıyorum, Profesör. Hâlâ Beszel'deyim."

"Anlıyorum. O halde... size nasıl yardımcı olabilirim, Müfettiş? Bir sorun mu var? Yani, bir sorun daha mı var? Yani, *tüm olan bitenin* dışında..." Kadın derin bir nefes aldı. "Bugün Mahalia'nın ailesiyle görüşeceğim."

"Evet, ben de az önce onlarla beraberdim. Elçilikte evrakları hazırlanıyor. Birazdan orada olurlar. Sizi aramamın sebebi Mahalia ve üzerinde çalıştığı konu."

"Kusura bakmayın, Müfettiş Borlú, ama bu davayı...İhlâl'e havale etmeyecek miydiniz?" Profesör Nancy artık sakinleşmişti. Yalnızca Beszce konuşuyordu. Ben de İngilizce konuşmayı bıraktım. Zaten İngilizcem de onun Beszcesinden daha iyi değildi.

"Evet. Gözetim Komitesi... Affedersiniz, Profesör, ama bu konuda neler bildiğinizi bilmiyorum. Ama evet, bu olay havale edilecek. Bu işlerin nasıl yürüdüğünü biliyorsunuzdur, değil mi?"

"Galiba."

"Peki. Ben eksik kalan detayları tamamlıyorum. Sadece meraktan. Mahalia hakkında ilginç şeyler duyduk. Çalışmaları hakkında öğrenmek istediğim bazı şeyler var. Yardımcı olabilir misiniz? Siz onun danışmanıydınız, değil mi? Bana ayıracak birkaç dakikanız var mı?"

"Tabii, Müfettiş. Zaten sizi uzun zaman beklettim. Benden tam olarak..."

"Neyi araştırdığını merak ediyorum. Sizinle ve programla ilgili geçmişini. Bol Ye'an konusunda da bilgi vermenizi bekliyorum. Anladığım kadarıyla, Orciny üzerine çalışıyordu."

"Ne?" Isabelle Nancy çok şaşırmıştı. "Orciny mi? Alakası yok. Burası Arkeoloji bölümü."

"Affedersiniz. Ben sanmıştım ki... Arkeoloji derken, neyi kastediyorsunuz?"

"Yani, eğer Orciny'yi araştırıyor olsaydı, ki böyle bir araştırma yapmak için makul sebepler olabilir, o zaman doktorasını Halk Bilimleri, Antropoloji ya da Karşılaştırmalı Edebiyat alanında yapması gerekirdi. Bilim dalları arasında kesin ayrımlar olmadığını biliyorum. Mahalia da zaten Gordon Childe ya da kazı aletlerinden çok, Foucault ve Baudrillard gibi filozoflara ilgi duyan genç arkeologlardan biriydi." Profesörün sesi öfkeli gelmiyordu, ama üzgündü. "Ama doktora tezi gerçek arkeoloji dışında bir konuda olsaydı, zaten kabul etmezdik."

"Konusu neydi, peki?"

"Bol Ye'an'daki eski bir kazı, Müfettiş."

"Açıklar mısınız?"

"Bu bölgedeki eski dönem buluntularının etrafında dönen tartışmalardan haberiniz vardır herhalde, Müfettiş. Bol Ye'an'da çıkan eserler birkaç bin yıllık. İster bölünme deyin, ister parçalan-

ma, ister çakışma. Bizim aradığımız şey, en eski olanlar. Hem Ul Qoma'dan hem de Beszel'den öncesi. Her şeyin *kaynağı* olan şey."

"Bu çok sıra dışı bir şey olmalı."

"Elbette. Kavraması çok güç. Bütün bunları yaratan kültür hakkında çok az şey bildiğimizin farkındasınızdır."

"Sanırım. Bu konuyla bu yüzden mi bu kadar ilgileniyorsunuz?"

"Evet... Hem o hem de burada *sahip olduklarınız*. Mahalia'nın üzerinde çalıştığı tezin başlığı 'Kimlik Üzerine Bir Yorumbilim Çalışması' idi. Onun yapmaya çalıştığı şey bir çözümlemeydi."

"Pek anlayamadım."

"Demek ki başarılı olmuş. Zaten bir doktoranın amacı, danışman dahil, kimsenin konuyu anlamamasıdır. Şaka yapıyorum. Yaptığı çalışmanın ucu iki şehre ilişkin teorilere kadar uzanabilirdi. Nereden geldiklerine kadar. Yaptıklarını hep sakladı. Bu yüzden süreç boyunca net olarak neler yaptığını hiç bilemedim. Ama kafasını toparlaması için birkaç senesi daha vardı. Ya da bir şeyler ortaya çıkarması için."

"Kazılarda görev yapıyor muydu?"

"Evet. Araştırma öğrencilerimizin çoğu kazılara katılır. Kiminin ana araştırma konusu olduğu için, kimi de burs şartlarını yerine getirmek için, bazıları her ikisi için de, bazısı da aramıza katılmak için. Mahalia da bir miktar burs alıyordu, ama onun asıl amacı, araştırmalarına konu olan buluntulara dokunabilmekti."

"Anlıyorum. Kusura bakmayın, Profesör, ama ben onun Orciny üzerine çalıştığını düşünmüştüm."

"O konuyla da ilgilenirdi. Birkaç yıl önce bir konferans için Beszel'e gitmişti."

"Evet, bu konuda bilgimiz var."

"Tamam. Konferansta işler biraz karışmıştı, çünkü o zamanlar Orciny ile fazlaca ilgileniyordu. Onda biraz Bowdenitlik vardı. Ama sunumu çok başarılı olmadı. Protestolarla karşılaştı. Onun cesaretine hep hayran olmuşumdur, ama boşa kürek çekiyordu. Sonra doktora başvurusunda bulundu. Açıkçası benimle çalış-

mak istemesine biraz şaşırmıştım. Kabul edilecek ve edilemeyecek şeyler hakkında bilgi sahibi olduğundan emin olmalıydım. Ama...yani, neler okuduğunu bilmiyordum. Ama yazdıklarını görmüştüm. Doktorasına danışmanlık yaparken okuduğum makaleleri fena değildi."

"Fena değildi derken, pek de memnun olmamış gibisiniz?"

Profesör, bir an ne diyeceğini bilemedi.

"Şey... Aslında birazcık hayal kırıklığına uğramıştım. O çok zeki bir kızdı. Derslerde gösterdiği başarıdan biliyorum. Çok çalışkandı. Argo tabirle, 'inek' bir öğrenciydi. Kütüphaneden hiç çıkmazdı. Ama yazdığı bölümler..."

"Kötü müydü?"

"Yok, değildi. Doktorasını sorunsuz vermişti. Ama çığır açacak bir şey yapamamıştı. Parlak bir iş çıkaramamıştı yani. O kadar uzun ve sıkı çalışmanın sonunda ortaya çıkardığı şey *pek tatmin edici değildi.* Bu konuda onunla konuştuğumda, bana üzerinde çalışacağına söz vermişti."

"Çalışmasını görmem mümkün mü?"

"Tabii." Profesör şaşırmıştı. "Yani, sanırım. Bilemiyorum. Bunun uygun olup olmadığına bir bakmam gerek. Bana verdiği bölümler hâlâ elimde. Ama tam olarak bitmiş değiller. O bölümlerin üzerinden geçecekti. Bitirmiş olsaydı, yayınlanabilirdi ve bu problem olmazdı, ama bu haliyle... Ben size haber versem, olur mu? Bazı bölümlerin dergilerde yayınlanması gerekiyordu zaten. Ama yayınlatmamıştı. Bunu da tartışmıştık; bana bunun üzerine düşüneceğini söylemişti."

"Bowdenite nedir, Profesör?"

"Tanrım..." Profesör gülmeye başladı. "Kusura bakmayın. Bu, Orciny meselesinin çıkış noktası. Zavallı David, böyle bir terim kullandığım için şu an bana teşekkür edemez. Bowdenite, David Bowden'in eski çalışmalarından ilham alan kişiye denir. Bowden'in çalışmasından haberiniz var mı?"

"...Hayır."

"Yıllar önce bir kitap yazdı. *İki Şehrin Arasında.* Tanıdık geldi mi? Ondan sonra yetişen hippiler için bu çalışma çok önemliydi. İlk kez, bir nesil Orciny'yi ciddiye almaya başladı. Görmemiş olmanıza şaşmam, çünkü kitap hâlâ yasak. Hem Beszel'de hem Ul Qoma'da. Üniversite kütüphanelerinde bile bulamazsınız. Bazı açılardan çok başarılı bir çalışma. Yazar muhteşem bir arşiv araştırması yapmış ve bazı benzerlikler ve bağlantılar saptamış. Her şeye rağmen, hatırı sayılır bir çalışma. Öte taraftan da çılgınca, ipe sapa gelmez bir konu."

"Neden böyle düşünüyorsunuz?"

"Çünkü yazdığı şeylere inanıyor! Bütün referansları toparlayıp birleştirmiş, üzerlerine yeni referanslar eklemiş ve tüm bunlardan bir tür şehir efsanesi yaratmış, sonra da yaptıklarına bir bilinmezlik ve gizem süsü vermiş. O... Şimdi bu noktada biraz dikkatli olmam gerekiyor, Müfettiş, çünkü *aslında*, yazarın yazdıklarına hiçbir zaman *samimiyetle* inandığını düşünmedim. Buna hep bir oyun gözüyle baktım. Ama kitap, onun inandığını *gösteriyor.* Ul Qoma'yla Beszel arasında çok defa gidip gelmişti –ikisi arasında nasıl gidip geldiği hakkında bir fikrim yok– ve Orciny ile ilgili ipuçları bulduğunu iddia ediyordu. Daha da ileri giderek, Orciny'nin sadece Ul Qoma'yla Beszel arasında bir yer olmadığını, onların kuruluşundan ya da bir araya gelmelerinden ya da parçalanmalarından bu yana hâlâ var olduğunu iddia ediyor. Bölünme konusunda ne noktada olduğunu hatırlayamıyorum."

"Orciny mi?"

"Kesinlikle. Gizli bir koloni. İki şehrin arasında bir başka şehir. Yaşayan bir nüfusu var."

"Ne? Nasıl?"

"Görünmüyorlar, tıpkı Ul Qomalılarla Beszlilerin birbirlerini görmemeleri gibi. Sokaklarda görünmeden yürüyorlar ama iki şehri de görebiliyorlar. Hatta İhlâl'in de ötesini. Nasıl mı? Kim bilir? Gizemli şeyler bunlar. Web sitelerinde komplo teorileri dolaşıp duruyor. David oraya girip yok olacağını söylüyordu."

"Vay canına!"

"Kesinlikle, öyle. Herkes bu tepkiyi veriyor. Google'da araştırın, göreceksiniz. Neyse, Mahalia'yla ilk tanıştığımızda, kafayı fena halde bu konuya takmıştı. Ondan hoşlanmıştım çünkü atak bir kızdı. Bowdenite de olabilirdi ama kesinlikle çok zeki ve gayretliydi. Ama inandığı şey bir oyundu, anlıyor musunuz? Bunun farkında mı, kendi kendine dalga mı geçiyor, diye merak ederdim."

"Bu konuyu araştırmayı bırakmamış mıydı?"

"Aklı başında hiç kimse, Bowdenite bir doktora öğrencisine danışmanlık yapmaz. Başvurusunu yaptığında bunu ona kesin bir dille anlatmıştım, ama o bunu gülerek karşılamıştı. Her şeyi bir kenara bıraktığını söylemişti. Dediğim gibi, bana gelmesine şaşırmıştım. Benim çalışmalarım onunki kadar yenilikçi değildir."

"Foucault ve Žižek gibiler sizin alanınıza girmiyor mu?"

"Hepsine saygı duyarım, ama..."

"Bu yazarlar da onun ilgi duyabileceği şeyler yazmamış mıdır?"

"Evet, ama Mahalia bana, *eserlere* bizzat dokunmak istediğini söylemişti. Ben buluntular konusunda uzmanım. Konuya felsefik yaklaşan meslektaşlarımın eline... bir amforanın tozunu alması için fırça bile vermem." Profesör gülmeye başladı. "Sanırım bu ona mantıklı geldi. İşlerin bu yanının nasıl yürüdüğünü çok merak ediyordu. Şaşırmıştım, ama memnun da oldum. Bu parçaların eşsiz olduklarını biliyorsunuz, değil mi, Müfettiş?"

"Evet. Söylentileri hepimiz duyuyoruz."

"Parçaların büyülü güçlerinden mi bahsediyorsunuz? Keşke, keşke. Öyle bile olsa, bu parçaların değeri hiçbir şeyle kıyaslanamaz. Ama bu maddeci kültür, bunları anlamaz. Dünyanın hiçbir yerinde, yapılan kazılarda Geç Antikite Dönemi'ne ait muhteşem bronz eserlerle cilalı taş devrine ait kalıntıları yan yana bulamazsınız. Ortada Katman Bilimi diye bir şey kalmıyor, böyle olunca. Bunu, Harris Matrisi'ne* karşı bir kanıt olarak kullanmışlardı. Yanlış olabilir, ama sebebini anlamak mümkün. Bu yüzden bu

* *Harris Matrix*: Arkeolojide çalışma sahalarının stratigrafik (katmanbilimsel) yapısının anlaşılmasında başvurulan bir sistem. *-Ed.*

kazılar, genç arkeologların ilgisini çekiyor. Henüz bütün katmanlar bitmiş bile değil, ama araştırmacılar görmek için sabırsızlanıyor. Aslında Mahalia'nın bana gelmek yerine Dave'e gitmesini beklerdim, ama onunla fazla şansı olacağını sanmıyordum.

"Dave? Bowden mi? O hâlâ yaşıyor mu? Ders mi veriyor?"

"Elbette yaşıyor. Ama Bowdenite olsa bile, Mahalia onun danışmanlığını istemezdi. Araştırmalarına ilk başladığı zaman, Mahalia'nın onunla konuştuğunu tahmin ediyorum. Dave mutlaka onu başından savmıştır. Danışmanlık işini yıllar önce bırakttı. Bu, onun hayatı için bir yıkım oldu. Kendisine sorabilirsiniz. Fikrinden asla caymaz. Kayda değer tek bir makalesi bile yoktur. Tüm kariyer hayatı Orciny'den ibarettir. Sorarsanız, size anlatacaktır."

"Olabilir. Onu tanır mısınız?"

"Meslektaşımdır. Bölünme Öncesi Dönem Arkeolojisi, geniş bir alan değil. Zamanının bir kısmını Galler'de geçirir. Ama burada, Ul Qoma'da yaşar."

Profesör Nancy, yılın birkaç ayını Ul Qoma'da, kampüse yakın dairesinde geçiriyordu. Diğer Galler ve Kanada Enstitüleri, Amerika'nın Ul Qoma'yı boykot edişini (çoğu sağ görüşlüleri bile şimdi utandıran nedenlerden dolayı) kendi çıkarları doğrultusunda kullanmayı çok iyi becermişti. Aslında, Ul Qoma enstitüleriyle akademik ve ekonomik ilişkileri düzenleyen Kanada'ydı.

Besźel ise hem Kanada hem de Amerika ile dosttu. Ama iki şehrin birleşmesi fikri durgunlaşmış piyasamızda bir dalgalanma yaratmış, sonra da Kanada'nın New Wolf* ekonomisini ortaya atmasıyla bu dalgalanma sona ermişti. Bizler, sokak hayvanlarıydık ya da cılız fareler, ya da asalak parazitler. Besź duvarlarının yarıklarındaki o ürkek, soğukkanlı kertenkelelerin, sadece Besźel'de yaşayabileceklerini ispat etmek neredeyse imkânsızdı. Ul Qoma'ya geçtiklerinde öldüklerini iddia ediyorduk. (Çocukların onları fırlatmasından daha iyi bir gerekçeydi bu.) Besź tara-

* *New Wolf:* İngilizcede yeni kurt anlamında, burada metaforik bir çağrışım da yapmaktadır. *-Ed.*

fında da olabilirdi bu. İki şehrin güvercinleri, fareleri, kurtları ve yarasaları, çapraz hatlarla bölünmüş alanlarda yaşıyorlardı. Ama kurtların çoğu Besź'de yaşamayı tercih ediyordu. Bu hayvanlar şehir hayatına uyum sağlamışlardı. Şehir sınırlarından bihaber olan bu kurtların ihlâlleri, insanlar tarafından görmezlikten geliniyordu.

Bir keresinde, evimin yakınındaki çöplükte eşelenip duran bir çift kurdu korkutup kovalamıştım. Onlara taş atmıştım. Alışılagelmişin dışında tüyleri vardı ve komşularım, sanki ihlâl yapmışım gibi, şaşkınlıkla bana bakmışlardı.

Nancy'nin kendisinden de bildiği üzere, Ul Qoma üzerine çalışan birçok araştırmacının hayatı iki şehir arasında bölünmüştü. Bunu açıklarken biraz suçluluk duygusuyla karışık, arkeolojik açıdan zengin alanların Ul Qoma şehrinde ve birbirini çapraz kesen alanlarda da daha çok Ul Qoma tarafında olmasının tarihsel bir rastlantı olduğunu defalarca belirtmişti. Galler, birkaç Ul Qoma enstitüsüyle çift taraflı anlaşmalar yapmıştı. David Bowden, yılın büyük kısmını Ul Qoma'da, kalanını da Kanada'da geçiriyordu. Şimdi de Ul Qoma'daydı. Profesör Nancy, Bowden'in fazla öğrencisi olmadığını, bu yüzden okulda pek bulunmadığını, ama bana verdiği telefon numarasından ona ulaşabileceğimi söyledi.

İnternette biraz araştırma yaptım. Isabelle Nancy'nin anlattıklarının çoğu doğruydu. İnternet sitelerinden birinde Mahalia'nın doktora tezinin ismine rastladım. (Adını listeden henüz çıkarmamışlardı, yakında bir taziye yayınlarlardı.) Profesör Nancy'e ve David Bowden'a ait yayınların listelerini de buldum. Nancy'nin bahsettiği o kitap 1975'de basılmıştı. Aynı tarihte iki makale, on yıl kadar sonra bir makale daha yayınlamıştı. Çoğu gazetelerde yayımlanmıştı, bunlardan bazıları bir araya toplanıp kitaplaştırılmıştı.

ayrilmissehirler.org diye bir siteye rastladım. İkiz şehir efsaneleriyle uğraşan tuhaf insanların tartışma grubuydu burası. Ul Qoma ve Besźel takıntıları vardı. Sitenin iki şehri birleştirme düşüncesi iki tarafı da çok kızdırıyordu. Ama forumdaki yorumlar-

dan anlaşıldığı üzere iki taraf da yasa dışı yollardan siteye erişiyordu. (Ne bizim ne de Ul Qoma'nın sansürleri bu sitelere erişimi engelleyebiliyordu, pek çoğu uq ve zb ile biten sunucu adresleri üzerinden hizmet veriyordu. Tavsiye edilen linkler vardı.) Hatta birtakım linkler üzerinden *İki Şehrin Arasında* kitabında yer alan birkaç paragrafı bile kopyaladım. Tıpkı Nancy'nin anlattığı gibiydi.

Çalan telefonla irkildim. Hava kararmıştı. Saat yediyi geçiyordu.

"Ben, Borlú," dedim, arkama yaslanırken.

"Müfettiş? Kahretsin, efendim, acil bir durum var. Ben, Ceczoria."

Agim Ceczoria, otelde Mahalia'nın ailesine göz kulak olan memurlardan biriydi. Gözlerimi ovuşturdum, e-maillerime bakıp, gözden kaçırdığım bir şey var mı diye kontrol ettim. Ceczoria'nın arkasında konuşan birileri vardı. "Efendim, Bay Geary... AWOL'a gitti, efendim. İhlâl yaptı."

"Ne?"

"Odadan çıkıp gitti, efendim." Ceczoria'nın arkasından, bağıran bir kadının sesi geliyordu.

"Neler oldu?"

"Bizi nasıl atlattığını anlayamadık, efendim. Bilmiyorum. Ama çok uzağa gitmiş olamazdı."

"Nereden biliyorsunuz? Onu nasıl buldunuz?"

Ceczoria küfretti.

"Biz değil, İhlâl buldu. Sizi arabadan arıyorum, efendim. Havaalanı yolundayız. İhlâl... bize *eşlik ediyor.* Ama nereye gidiyoruz bilmiyorum. Ne yapmamız gerektiğini onlar söyledi. Bayan Geary yanımda. Bay Geary'nin gitmesi gerekiyor. Şimdi."

CORWI ÇIKMIŞTI. Telefonu cevap vermiyordu. Otoparktaki ekip arabalarından birini aldım. Sirenleri açtım. Ben yalnızca Besź kanunlarına karşı sorumluydum ve bu sebeple de rahat davranıyordum, ama trafik kuralları Besźel ve Ul Qoma'da da nere-

deyse aynıydı. Trafik kültürümüz benzer olmasa da, kendilerine yabancı olan tarafın trafiğiyle baş etmek zorunda kalan yaya ve araçları düşünerek, iki taraf da belli yollar üzerinde belli bir hız sınırını aşmamaya özen gösteriyordu. Hepimiz, anlayış içerisinde kendimizin olduğu kadar komşumuzun da acil araçlarına yol vermeyi öğrenmiştik.

Birkaç saate kadar herhangi bir uçuş görünmüyordu, ama Geary'leri gözetim altında tutacaklar, İhlâl, uçağa binene kadar onları takip edecek ve bindiklerinden emin olana dek peşlerini bırakmayacaktı. Amerika'daki elçiliğimize ve Ul Qoma temsilciliğine çoktan haber verilmişti. İki tarafın sisteminde de, Geary'lerin isimlerinin karşısında, *vize onaylanmadı* ibaresi konulurdu. Bir defa çıktıklarında, artık geri dönemeyeceklerdi. Beszel Havaalanı'ndaki *polis merkezine* koştum, kimliğimi gösterdim.

"Geary'ler nerede?"

"Nezarethanedeler, efendim."

Siz bu insanların neler çektiklerini biliyor musunuz? Kızlarını kaybetti onlar, diye bir tirada başlayacaktım, ama bir faydası olmayacaktı. Geary'lere yiyecek ve içecek verilmişti. Onlara iyi davranılıyordu. Ceczoria yanlarındaydı. Basit İngilizcesiyle Bayan Geary'yle sohbet ediyordu.

Kadın yaşlı gözlerle bana baktı. Bir an için, kocasının bankta uyuyakaldığını sandım. Hiç kımıldamıyordu.

"Buyrun, Müfettiş," dedi Ceczoria.

"Ne oldu ona?" diye sordum.

"Bunu İhlâl yaptı, efendim. İyileşecektir, birazdan uyanır. Ona ne yaptıklarını bilmiyorum."

"*Kocamı zehirlediniz,*" dedi Bayan Geary.

Ceczoria, "Bayan Geary, lütfen," diyerek ayağa kalktı ve yanıma geldi. Beszce konuşmasına rağmen sesini alçaltarak "Hiçbir bilgimiz yok, efendim. Dışarıda bir gürültü patırtı oldu, sonra lobiye biri geldi," dedi. Bayan Geary ağlayarak, bilinçsizce yatan kocasıyla konuşuyordu. "Geary yalpalamaya başladı, sonra bayıldı. Otelin güvenlik görevlileri koşup geldi. Koridorda, Bay Geary'nin

arkasında biri vardı. Görevliler durdu ve beklemeye başladı. 'Neyi temsil ettiğimi biliyorsunuz. Bay Geary ihlâl yaptı. Onu gönderin,' dediğini duydum." Ceczoria çaresizlik içinde, başını salladı. "Ama etraf bulanıktı, konuşan her kimse ben görmeden ortadan kaybolmuştu."

"Nasıl olur...?"

"Müfettiş, ben de bilmiyorum. Sorumluluğu... Sorumluluğu ben üstleniyorum, efendim. Geary bizi atlatmış olmalı."

Ceczoria'ya baktım. "Elbette senin sorumluluğun, ne sanıyordun? Nasıl yaptı?"

"Bilmiyorum. Ağzımı açmama fırsat kalmadan, İhlâl gitmişti."

Bayan Geary'yi kastederek "Peki ya, o...?" dedim.

"Kadın gönderilmedi. O bir şey yapmadı." Ceczoria fısıldayarak konuşuyordu. "Ama kocasını göndermek zorunda olduğumuzu söyleyince, onunla beraber gitmek istediğini söyledi. Burada tek başına kalmak istemiyormuş."

"Müfettiş Borlú." Bayan Geary sesini kontrol etmeye çalışıyordu. "Hakkımda konuşuyorsanız, *benimle* konuşun. Kocama ne *yaptıklarını* görmüyor musunuz?"

"Bayan Geary, gerçekten çok üzgünüm."

"*Üzülmeniz gerekiyor* zaten..."

"Bayan Geary, bunu yapan ben değilim. Ceczoria da değil. Memurlarımdan hiçbiri bunun sorumlusu değil. Anlıyor musunuz?"

"Ah, *İhlâl, İhlâl, İhlâl...*"

"Bayan Geary, kocanız çok ciddi bir şey yapmış. Çok ciddi." Bayan Geary konuşmuyordu, ama derin derin nefes alıp veriyordu. "Beni anlıyor musunuz? Bir hata mı yaptık? Beszel ve Ul Qoma arasındaki kontrol sistemleri ve dengelerini yeterince açıklayamadık mı? Kocanızın sınır dışı edilmesiyle *bizim bir ilgimiz olmadığını* anlayabiliyor musunuz? Bu konuda elimizden gelen hiçbir şey yok. Bana inanın ki, kocanız şu andaki durumunda bile, *çok, ama çok şanslı*." Bayan Geary cevap vermedi. "Kocanızın şehirlerin kuralları hakkında pek fikir sahibi olmadığını arabadayken anlamıştım. Söyleyin, Bayan Geary, ters bir şey mi oldu?

Ona verdiğimiz tavsiyeleri... yanlış mı anladı acaba? Adamlarım onun odadan çıktığını nasıl göremedi? Nereye gidiyordu?"

Bayan Geary ağlayacakmış gibi bana bakıyordu. Bir an kendini bilmez bir halde yatan kocasına baktı ve toparlandı. Oturduğu yerde dikildi, anlayamadığım bir şeyler fısıldamaya başladı. Gözünü dikmiş bana bakıyordu.

"Kocam hava kuvvetlerindeydi," dedi. "Siz onu yaşlı, şişko bir adam mı sandınız?" Kocasına dokundu. "Bunu kimin yapmış olabileceğini bize hiç sormadınız, Müfettiş. Ne yapmaya çalıştığınızı hiç anlayamıyorum, gerçekten. Kocamın da dediği gibi, *bunu yapanın kim olduğunu bilmediğimizi mi sanıyorsunuz?*" Çantasının yan gözünden katlanmış bir kâğıt parçası çıkardı, hiç açmadan yeniden aynı göze koydu. "Kızımız bizimle hiç konuşmadı mı sanıyorsunuz? Qoma İlk, Gerçek Vatandaşlar, Milliyetçi Cephe... Mahalia *korkuyordu*, Müfettiş."

Bayan Geary devam etti. "Henüz kimin yaptığını bulamadık, sebebini de bilmiyoruz. Kocam nereye gidiyordu sanıyorsunuz? Tabii ki katili bulmaya. Bunun işe yaramayacağını ona söyledim. Besźce konuşamıyor, okuyamıyor. Ama elinde internetten bulduğumuz adresler vardı. Bir de deyimler kitabı. Ne yani, ona *gitme* mi diyecektim? Gitmese miydi? Onunla gurur duyuyorum. O insanlar, ilk geldiği günden beri, Mahalia'dan hep nefret ettiler."

"İnternetten ne bulmuştu?"

"Burada, Besźel'de. Konferansa geldiği zamanı kastediyorum. Ne tesadüftür ki Ul Qoma'da da aynı şeyleri yaşadı. Şimdi bana arada bir bağ olmadığını mı söyleyeceksiniz? Kızım düşmanları olduğunu biliyordu. Bize *söylemişti*. Orciny'yi araştırmaya başlayınca ona düşman oldular. İlerleyen zamanda, sayıları daha da arttı. Yaptığı çalışma yüzünden herkes ondan nefret ediyordu. Kızım bunun farkındaydı."

"Kim nefret ediyordu?"

"Herkes."

"Kızınız ne biliyordu?"

Bayan Geary başını iki yana salladı. Omuzları çökmüştü. "Kocam da bunu *araştıracaktı.*"

Otelin zemin katındaki banyo penceresinden tırmanmış, adamlarımı atlatmıştı. Yolun karşısına geçip birkaç adım atmakla kalsaydı, koyduğumuz kuralları hiçe saymasını hoş görebilirdik. Ama o öbür tarafa geçmek gibi bir hata yapmıştı. Ul Qoma sınırını bir metreden fazla aşmıştı. İhlâl zaten onu izleyip duruyordu, hatasını yakalayınca da tepesine çökmüştü. Bay Geary'yi fazla hırpalamamış olduklarını ümit ediyordum. Çünkü eğer öyleyse, vücudundaki tahribatın ne olduğunu anlayabilecek bir doktor bulamayacağından emindim. Ne denebilir ki?

"Olanlar için çok üzgünüm, Bayan Geary. Kocanız İhlâl'den kaçmaya kalkışmamalıydı. Ben... Biz sizin tarafınızdayız." Kadın dikkatle bana bakıyordu.

Sonunda fısıldayarak, "O halde, gidelim. Haydi. Şehre yürüyerek dönebiliriz. Paramız da var. Yoksa biz...kocam *delirir.* Onu arayıp bulmak zorunda. Onu gönderirlerse, yeniden gelecektir. Macaristan üzerinden geliriz, olmadı Türkiye ya da Ermenistan üzerinden. Mutlaka bir yol bulunur... Kızımın katilini mutlaka bulacağız," dedi.

"Bayan Geary, İhlâl şu anda bizi izliyor. *Şu anda.*" Ellerimi açıp yavaşça havaya kaldırdım. "On metre bile uzağa gidemezsiniz. Ne yapabileceğinizi sanıyorsunuz? Besźce bilmiyorsunuz. İllitanca da. İşimi yapmama *müsaade edin*, Bayan Geary."

BAY GEARY'NİN BİLİNCİ HÂLÂ KAPALIYDI. Uçak inmişti. Bayan Geary sitem ve umut dolu gözlerle bana baktı. Ona, yapabileceğim bir şey olmadığını, başına gelenlerin Bay Geary'nin sorumluluğu olduğunu bir kere daha söyledim.

Pek fazla yolcu yoktu. İhlâl'in nerede olduğunu merak ediyordum. Uçağın kapıları kapandığı anda, iade işlemi de bitmiş olacaktı. Bay Geary'yi sedyeyle taşıyorlardı. Karısı, başının altına bir

yastık koymuştu. Geary'leri yerlerine oturturlarken, uçağın kapısında durup uçuş görevlisine kimliğimi gösterdim.

"Onlara iyi davranın."

"Sınır dışı edilenlere mi?"

"Evet. Ciddiyim." Görevli şaşkınlıkla kaşlarını kaldırdı, sonra başını salladı.

Geary'lerin yanına gittim. Bayan Geary gözünü dikmiş bana bakıyordu. Yanına çömeldim.

"Bayan Geary. Kocanıza özürlerimi iletin lütfen. Böyle bir hata yapmamalıydı, ama bunu neden yaptığını da anlıyorum." Ne diyeceğimi bilemedim. "Yani... Beszel'i iyi biliyor olsaydı, Ul Qoma tarafına geçmezdi ve İhlâl de onu bu hale getirmezdi." Bayan Geary öylece bana bakıyordu. "Şunu alayım." Ayağa kalkıp çantasını aldım, baş üstündeki dolaba yerleştirdim. "Neler olup bittiğini öğrendiğimizde, bir ipucu ele geçirir geçirmez sizi haberdar edeceğiz." Hâlâ bir şey söylemiyordu. Dudakları kıpırdıyor, beni suçlasa mı yoksa teşekkür mü etse, bilemiyordu. Eskilerden kalma bir alışkanlıkla, Bayan Geary'nin önünde hafifçe eğildim, arkamı dönüp uçaktan indim.

Terminal binasına girince, Bayan Geary'nin çantasının ön gözünden aldığım kâğıdı çıkardım. İnternetten bulduğu Gerçek Vatandaşlar örgütünün adı yazıyordu. Kızları, ondan nefret edenlerin bunlar olduğunu söylemişti muhtemelen. Bay Geary kendi araştırmasını yapmaya niyetliydi. Kâğıtta bir de adres yazılıydı.

9

CORWI ŞİKÂYET EDİP DURUYORDU. Hevesli olduğundan değil, sadece işini yapmaya çalışıyordu. "Bütün bunlar ne demek oluyor, efendim?" dedi. "Davayı İhlâl'e havale etmeyecekler mi zaten?"

"Evet. Aslında oyalanıyorlar. Şimdiye kadar halletmiş olmaları gerekirdi. Neden bekliyorlar, bilmiyorum."

"Ne haltlar dönüyor, şef? Neden bu kadar acele ediyoruz? İhlâl nasılsa onun katilini bulacak." Arabayı ben kullanıyordum. "Kahretsin. Havale edilmesini istemiyorsun, değil mi?"

"Yo, istiyorum."

"Öyleyse?"

"Ama önce birkaç şeyi kontrol etmek istiyorum. Hazır, vaktimiz de varken."

Gerçek Vatandaşlar'ın genel merkezine varana kadar gözünü benden ayırmadı. Adresin doğru olduğundan emin olmak için daha önce birini gönderip kontrol ettirmiştim. Bay Geary'nin yazdığı adres doğruydu. Muhbirim Shenvoi'ye ulaşmaya çalıştım, ama onu bulamamıştım. Elimdekiyle yetinmekten başka çarem yoktu. Corwi yanımdan ayrılmıyordu. Bir eli silahındaydı.

Binanın kapısı iyice kilitlenmiş, pencereler tamamen kapatılmıştı. Bunların dışında, ev, sokaktaki diğer evlerden farksız görünüyordu. Gerçek Vatandaşlar imar görevlilerinin tepesine binmeye kalkışmış mıdır diye merak ediyordum. Hepsi birbirinden ayrı müstakil evlerdi. Sokak çapraz hatlarla bölünmüş gibiydi. Evle-

rin mimarileri birbirinden farklı olduğu için böyle görünüyordu, ama çapraz hatlarla bölünmüş alana da çok yakındık.

Bazı liberaller bunun ironiden de öte bir şey olduğunu söylerlerdi. Ul Qoma'ya yakın olmak, Gerçek Vatandaşlar'a, düşmanın gözünü korkutma fırsatı veriyordu. Onları görmemelerinin bir önemi yoktu. Yakın mesafedeki Ul Qomalılar, milisler gibi davranmak zorundaydı. Yolları Eski Besźel ile çakışıyordu. Bunun ihlâl olduğu iddia edilebilirdi, ama aslında tam olarak öyle değildi.

Evin önüne geldiğimizde, Gerçek Vatandaşlar kapıda sohbet ediyor, içki ve sigara içiyorlardı. Sidik kokulu bu sokaklara sahip çıkma hevesleri o kadar belliydi ki... İçlerinden biri hariç, hepsi erkekti. Hepsi de bize bakıyordu. Bir şeyler geveledi. Çoğu, sallana sallana eve girdi. Kapıda birkaç kişi kalmıştı. Deri ceket ve kot giymişlerdi, soğuk havaya rağmen aralarından biri üstünü çıkarmıştı. Kaslı bir vücuda sahipti. Vücut geliştirdikleri belliydi. Hepsinin de saçları kısacık kesilmişti. İçlerinden birininki, eskilerden kalma Besź tarzı bir aslan yelesi kesimiydi. Elindeki beyzbol sopasına yaslanmış duruyordu. Beyzbol, Besźel'de oynanan bir oyun değildir, ama sopa bulundurmanın ruhsatsız silah taşımakla aynı anlama gelmediği de malum. İçlerinden biri, modelli saça bir şeyler söyledi. Cep telefonuyla hızlı hızlı konuşup kapattı. Sokak sakindi. Gelip geçenlerin çoğu Besźelliydi, bu yüzden rahatlıkla bize bakabiliyorlardı. Yine de, yanımızdan geçerlerken başlarını çeviriyorlardı.

"Hazır mısın?" dedim.

"Kahretsin, şef," diye cevap verdi Corwi. Sopayı tutan yerinde salınıp duruyordu.

Karşılama komitesinin birkaç metre gerisinde durdum ve telsizden duyuru yaptım: "Planlandığı gibi, Gerçek Vatandaşlar'ın genel merkezine geldik. Gyedar Caddesi 411 numara. Bir saate kadar içeri gireceğiz. Bizden haber bekleyin. Tetikte olun." Merkezin cevap vermesini beklemeden, derhal telsizi kapattım. Biri çıkıp, *Borlú, ne halt ediyorsun oralarda?* diye sorabilirdi.

İri yarı bir adam, "Yardımcı olabilir miyim, memur bey?" diye sordu. Adamın arkadaşlarından biri, Corwi'yi baştan aşağı süzüp arkasından ıslık çaldı.

"Evet, birkaç soru sormak için içeri gireceğiz."

"Hiç sanmıyorum." Modelli saç gülmeye başladı. Bana cevap verense kaslı olandı.

"Girmek zorundayız."

"Giremezsiniz." Telefonla konuşan adam da lafa karışmıştı. Sarışın bir adamdı. Kafasında süet bir başlık vardı. Bilmiş bilmiş "Arama emriniz var mı? Yok. O zaman giremezsiniz," dedi.

Etrafta dolanmaya başladım. "Saklayacak bir şeyiniz yoksa neden bizi içeri almıyorsunuz?" dedi Corwi. "Birkaç soru soracağız..." Modelli saçla kaslı olan gülmeye başladılar.

"Hadi ya," dedi modelli saç. Başını iki yana salladı. "Siz kiminle konuştuğunuzu sanıyorsunuz?"

Kısa saçlı biri onu susturdu. "Sizinle bir işimiz olamaz," diye kestirip attı.

"Byela Mar hakkında ne biliyorsunuz?" dedim. İfadesiz bir suratla bana baktılar. "Mahalia Geary." İsmi tanımışlardı. Telefon eden, *haaa*... diye mırıldandı. Modelli saç, iri yarı olana bir şeyler fısıldadı.

"Geary," dedi kaslı olan. "Gazetelerde okuduk." *Her şey olacağına varır* manasında omuzlarını silkti. "Evet. Tehlikeli davranışların bedeli budur işte."

"Ne demekmiş o?" Çekinmeden yanlarına gelip kapıya yaslandım. Modelli saç bir iki adım gerilemek zorunda kaldı. Arkadaşına bir şeyler söyledi, ama dediklerini duyamadım.

"Böyle bir saldırı hoş görülemez, elbette. Ama Bayan *Geary*'nin Vatanseverler arasında bir ünü vardır." Telefonlu adam, Mahalia'nın adını söylerken abartılı bir Amerikan aksanı kullanmıştı. "Ne zamandır ondan haber alamıyorduk. Aklı başına gelmiştir, diye düşünmüştük. Anlaşılan gelmemiş." Omuzlarını silkti. "Beszel'e çamur atmanın sonu budur."

"Ne *çamuruymuş* bu?" dedi Corwi. "Onun hakkında ne biliyorsunuz?"

"Lütfen, memure hanım! Ne üzerinde çalıştığını bilmiyor musunuz? O, Beszel'in dostu değildi."

"Evet," dedi sarı olan. "O birleşmeciydi. Ya da daha kötüsü, bir casustu." Corwi'yle birbirimize baktık.

"Ne? Kimin casusu?"

"Hayır, o, casus değildi..." dedi Corwi. Ama ikimiz de şüpheye düşmüştük.

Kapının önündeki adamlar bizimle tartışmaya bile tenezzül etmediler. Modelli saç, kışkırtmalarıma karşılık vermeye kalktıysa da, kaslı olan onu susturdu. "Boş ver, Caczos," dedi. Modelli saç çenesini kapadı. İri yarı arkadaşının arkasından bize bakıyordu. Yanındaki iki kişi, alçak sesle ona fırça attı. Gözlerini benden ayırmadan birkaç adım gerilediler. Shenvoi'ye ulaşmaya çalışmıştım, ama güvenli hattı kapalıydı. Bana öyle geliyordu ki, benden önce buraya gelip içeri bile girmiş olabilirdi. (Onun görevini bilen pek az kişi vardı ve ben onlardan biri değildim.)

"Müfettiş Borlú." Ses arkamdan geliyordu. Gösterişli, siyah bir araba, bizimkinin arkasına park etmişti. Sürücü kapısı açıktı ve bir adam bize doğru geliyordu. Ellisine merdiven dayamış, heybetli, keskin hatları olan bir adamdı. Koyu renk bir takım elbise giymiş, kravat takmamıştı. "Gitme zamanınız geldi."

Kaşımı kaldırdım. "Tabii, tabii," dedim. "Affedersiniz, ama... Kim olduğunuzu sorabilir miyim?"

"Adım Harkad Gosz. Beszel Gerçek Vatandaşlar örgütünün avukatıyım." Kapının önündeki haydut kılıklılar bile şaşırmıştı.

Corwi "Aman ne güzel" diye fısıldadı. Gosz'u baştan aşağı süzdüm. Pahalı bir avukat olduğu her halinden belliydi.

"Şöyle bir uğradınız herhalde?" dedim. "Yoksa biri size telefon mu etti?" Telefonlu adama bakıp göz kırptım. O ise sadece omuz silkmekle yetindi. Gayet sevecen bir biçimde. "Bu eşek kafalılara özel numaranızı verdiğinizi sanmam. O zaman size kim haber verdi? Syedr mi? Telefon eden kimdi?"

Kaşını kaldırdı. "Buraya neden geldiğinizi tahmin edeyim, Müfettiş."

"Bir dakika, Gosz... Benim kim olduğumu nereden biliyorsun?"

"Mahalia Geary'yi soruyordunuz, değil mi?"

"Kesinlikle. Sizin çocuklar onun ölümüne pek de üzülmemişler. Çalışmaları hakkında da en ufak bir fikirleri bile yok. Onun birleşmeci olduğunu sanıyorlar. Herhalde birleşmeciler buna kıçlarıyla güler. Orciny diye bir şey duydunuz mu? Tekrar soruyorum: Adımı nereden biliyorsunuz?"

"Müfettiş, zamanımızı boşa harcamayın. Orciny'ymiş. Geary ne saçmalıklar uydurursa uydursun, doktora tezine hangi aptalca fikirleri doldurursa doldursun, yaptığı her şeyin tek bir amacı vardı, o da Beszel'in altını oymak. Bu millet, kimsenin oyuncağı değildir, Müfettiş. Beni anladınız mı? Geary denen kadın, vaktini kocakarı hikâyeleriyle harcayıp saçma sapan ve aşağılayıcı şeyler anlatacak ve insanları birleşmeye çağıracak kadar aptaldı. Ya da çok akıllıydı ve bütün bunları, Beszel'in gücünü yok etmek için bir paravan olarak kullanıyordu. Ul Qoma'da ona sempati duyuyorlardı, haksız mıyım?"

"Şaka mı yapıyorsunuz? Ne yani? Mahalia, Orciny'yi araştırırmış *gibi mi* yapıyordu? Beszel'in düşmanı mıydı? Ne yani? Ul Qoma casusu muydu?"

Gosz yanıma yanaştı. Gerçek Vatandaşlar'a (GV) işaret etti. Kapının önündekiler eve doğru gerileyip, aralık kapıdan bizi seyretmeye başladılar.

"Müfettiş, arama emriniz yok. Gidin. Israr edecek olursanız, size olacakları anlatayım: Bu yaklaşımınızda inat ederseniz, sizi üstlerinize şikayet ederim. Tamamen yasal bir örgüt olan Beszel GVcilerini yasa dışı bir şekilde rahatsız ettiğinizi söylerim." Bir an durup bekledim. Lafı daha bitmemişti. "Bir düşünün bakalım. Biri, tutup Beszel'e geliyor, ciddi akademisyenlerin kaale bile almadığı bir konu hakkında doktora yapmaya kalkıyor. Yaptığı araştırmanın temelinde Beszel'in *işe yaramaz* ve *zayıf* bir şehir olduğu savı yer alıyor. Doğal olarak her yerde kendine çok sayıda

düşman ediniyor. Sonra da *doğruca* Ul Qoma'ya gidiyor. Ardından, belki bunun farkına varmadınız, üzerinde araştırma yapılamayacak kadar saçma olan bu konuyu bir anda bırakıveriyor. O kadın yıllar boyunca Orciny üzerinde çalışmadı. Bu meselenin dipsiz bir kuyu olduğunu düşünmüş olabilir, Tanrı aşkına! Onun çalıştığı şey, geçen yüzyıla ait Ul Qoma arkeolojik kazılarıydı. Ondan şüphelenmek için sebep var mı, derseniz, evet, Müfettiş. Hem de çok var."

Corwi, ağzı bir karış açık vaziyette Gosz'a bakakalmıştı. "Vay anasını, patron," dedi. Sesini alçaltma gereği bile duymamıştı. "Bunlar gerçekten *boktan* herifler." Gosz, buz gibi gözlerle ona baktı.

"Bütün bunları, yaptığı çalışmaları nereden biliyorsunuz, Bay Gosz?" diye sordum.

"Araştırmalarını mı? Ah, lütfen. Gazeteler yazmasa bile, doktora tez konuları ve konferans dokümanları devlet sırrı değildir, Borlú. İnternet diye bir şey var. Bir ara denemelisin."

"Ya..."

"Artık gitmelisiniz," dedi. "Gadlem'e saygılarımı iletin. İşinize devam etmek istiyor musunuz, Müfettiş? Yanlış anlamayın, tehdit etmiyorum, sadece soruyorum. İşiniz olsun ister misiniz? Şu andaki işinize devam etmek istiyor musunuz? Siz gerçek misiniz, Bay Adımı Nereden Biliyorsunuz?" Gülmeye başladı. Binayı göstererek, "Her şeyin cevabının burada mı olduğunu sanıyorsunuz?" dedi.

"Yo, hayır, olamaz," dedim. "Birinden telefon almışsınız."

"Şimdi gidin."

Sesimi yükselterek, "Hangi gazeteleri okuyorsunuz?" diye sordum. Gözlerimi Gosz'dan ayırmadan, hafifçe başımı çevirerek, kapıdaki adamlara döndüm. "Koca adam? Modelli saç? Hangi gazeteleri okuyorsunuz siz?"

Kısa saçlı olan, "Bu kadarı yeter," dedi. Kaslı olan da bana dönüp, "Ne diyorsun sen?" diye sordu.

"Mahalia'yı gazetede okuduğunuzu söylediniz ya, hangi gazetede? Bildiğim kadarıyla onun gerçek adını bilen henüz kim-

se yok. Ben onu gördüğümde, hâlâ kimliği teşhis edilemeyenlere verdiğimiz isimle anılıyordu. Fulana Detail. Anlaşılan iyi gazeteler okumuyormuşum. Hangilerini tavsiye edersiniz?" Mırıltılar, gülüşmeler oldu.

"Her yerde kulağım vardır," dedi Gosz. Gülüşenlere susmalarını söyleme gereği duymadı. "Kim bilir nereden öğreniyorum?" Buna daha fazla katlanamazdım. Haberler çok çabuk yayılıyordu. Gizli bilgiler bile. Adının bir yerlerde yayınlanmış olma olasılığı vardı, gözümden kaçmış olabilirdi. Ama eğer yayınlanmadıysa, bu çok yakında gerçekleşecekti. "Ne okumalısınız biliyor musunuz? *Mızrağın Sesi*'ni tabii ki de!" Gerçek Vatandaşlar gazetesini elinde sallıyordu.

"Ne kadar ilginç," dedim. "Çok bilgilisiniz. Ben de çok salağım, canım. Davayı havale edip keyfime baksam ya. Zaten sonunda olacak olan da o. Dediğiniz gibi, ben doğru gazeteleri okumadığımdan doğru soruları soramıyorum. İhlâl'in ise, gazeteye bile ihtiyacı yok. İstedikleri şeyi, istedikleri kişiye *sorabilirler*."

Bu onları susturdu. Tek tek suratlarına baktım. Kaslı, modelli saç, telefonlu adam ve avukatı sessizce süzdüm. Sonra arkamı dönüp oradan ayrıldım. Corwi de peşimden geldi.

* * *

"NE İĞRENÇ HERİFLERDİ ONLAR ÖYLE."

"Evet. Adamları biraz yemlemek lazımdı. Arsızlık yapmadan olmaz bu işler. Ama öyle haylaz bir çocuk gibi azarlanmayı da beklemiyordum doğrusu."

"Neydi o öyle...? Senin kim olduğunu nereden *biliyordu*? Sonra savurduğu o tehditler..."

"Bilmiyorum. Belki de aslı vardır. Belki de meselenin üzerine gidersem bana dünyayı dar edebilirler. Aman, nasılsa benim sorunum olmaktan çıkacak yakında."

"Kulağıma çalınmıştı," dedi Corwi. "Şu bağlantıları diyorum. Herkes, GVcilerin, Milliyetçi Cephe'nin sokak savaşçıları

olduğunu bilir. O zaman, o avukat, Syedr'i de tanıyordur. Dediğin gibi, bir telefon trafiği yaşanmış olabilir. Onlar Syder'i, Syedr de avukatı aramıştır." Cevap vermedim. "Muhtemelen. Belki de Mahalia'nın adını ondan öğrenmişlerdir. Peki, Syedr bizi onlara gammazlayacak kadar aptal olabilir mi?"

"Aptal olduğunu sen söylemiştin?"

"Evet, öyle. Ama neden böyle bir şey yapsın ki?"

"Çünkü o herif zorbanın teki."

"Öyle. Hepsi de şehir eşkıyası. Politika böyle bir şey işte. Belki de seni korkutup kaçırmaya çalışıyorlar."

"Neden korkup kaçacakmışım?"

"Korkutmak, demek istedim. Kaçmakla alakası yok. Bu herifler doğuştan eşkıya."

"Kim bilir? Belki o avukatın bir sırrı vardı. Belki de yoktu. İtiraf edeyim ki, İhlâl'in onu ve adamlarını yakalaması düşüncesi çok hoşuma gidiyor. Dava havale edilince tabii."

"Evet. Ne düşündüğün belli oluyor... Hâlâ bir şeylerin peşindeyiz. Keşke sen de... Bundan daha fazlasını beklemiyordum. Yani, sadece bekliyoruz işte. Komitenin kararını..."

"Evet," dedim. "Biliyorsun." Corwi'ye baktım, sonra gözlerimi daha uzağa diktim. "Bu davayı bırakmak en iyisi. Buna İhlâl'in bakması gerekiyor. Ama daha henüz havale edilmedi. Ona ne kadar çok dava verirsek, o kadar iyi, sanırım..." Ama bundan emin değildim.

Derin derin nefes alıp verdim. Durup yeni açılan bir dükkândan ikimize birer kahve aldım. Sonra da merkeze gittik. Corwi Amerikan kahvesinden nefret ediyordu.

"Senin *aj Tyrko* kahveyi sevdiğini sanırdım," dedi, kahveyi koklarken.

"Evet, ama önemli değil."

10

ERTESİ SABAH ERKENDEN KALKTIM. Afyonumun patlamasını bekleyecek vaktim yoktu. İçeri girer girmez, "*El jefe** seni soruyor, Tyad," dedi masa başındaki memur Tsura.

"Geldi mi ki o?" Ellerimin arkasına saklanıp, "Tsura, arkanı dön arkanı," diye fısıldadım. "Ben geldiğimde sen tuvalete gitmişsin, beni görmedin."

"Hadi ama, Tyad," dedi Tsura. Bana eliyle git işareti yaptı ve gözlerini çevirdi. Ama masamın üzerinde bir not duruyordu. *DERHAL yanıma gel.* Bezgin bir halde gözlerimi devirdim. Uyanık davranmıştı. Bana e-mail göndermiş ya da telesekreterime mesaj bırakmış olsaydı, mesajını almadığımı söyleyerek birkaç saat oyalanabilirdim. Ama artık böyle bir şansım yoktu.

"Efendim." Kapıyı vurup başımı içeri uzattım. Gerçek Vatandaşlar'ı ziyaretime makul bir sebep bulmaya çalışıyordum. Corwi'nin de başı belaya girerse, beni korumak uğruna kendini ateşe atacak kadar sadık ve onurlu olmamasını ümit ediyordum. "Beni görmek istemişsiniz."

Gadlem, fincanından tüten kahve buharının ardından bana baktı, başıyla işaret ederek oturmamı söyledi. "Gearyler'in başına gelenleri duydum," dedi. "Neler oldu?"

"Evet, efendim. Her şeyi...ellerine yüzlerine bulaştırdılar." Onlarla temas kurmayı denememiştim. Bayan Geary'nin, çantasına koyduğu kâğıda ne olduğunu bilip bilmediğinden emin değildim. "Bana kalırsa, perişan halde oldukları için aptalca işler yaptılar."

---

* *El jefe (İsp.)*: Şef. *-Ed.*

"Önceden planlanmış aptalca işler. Şimdiye kadar duyduğum en planlı aptalca iş bu. Şikâyette bulunacaklar mı? Amerikan elçiliğinden laf işitecek miyim?"

"Bilmiyorum. Böyle bir şeye kalkışırlarsa bu tam bir arsızlık olur. Makul bir dayanakları yok." İhlâl yapmışlardı. Bu kadar basitti. Gadlem başını sallayarak iç geçirdi. İki elini yumruk yapıp bana doğru uzattı.

"Önce iyi haberi mi istersin, kötü haberi mi?"

"Iıı... Kötü."

"Hayır, önce iyi haberi alacaksın." Sol elini salladı ve yavaşça avucunu açtı. Sanki avucunun içinden bir cümle çıkmıştı. "İyi haber, sana son derece ilginç bir dava vereceğim." Bekledim. "Şimdi de kötü haber." Sağ elini açıp öfkeyle masaya vurdu. "Kötü haber, Müfettiş Borlú, bu, şu anda üzerinde çalıştığınız dava."

"...Şefim? Anlayamadım..."

"Ah, Müfettiş, anlayan varsa beri gelsin. Hangi faniye *anlama yetisi* verilmiş ki? Dava sende kaldı." Bir evrağa uzanıp açtı, bana doğru salladı. Yazıların üstündeki mühürleri ve soğuk damgaları gördüm. "Gözetim Komitesi'nden geliyor. Resmî cevapları. Formaliteleri birazcık da olsa hatırlıyorsun, değil mi? Mahalia Geary'nin davasını havale etmiyorlar. Davanın İhlâl'e verilmesi talebini reddettiler."

Kendimi koltuğa bırakıverdim. "Ne? *Ne?* Ne demek bu şimdi?"

Gadlem'in sesi buz gibiydi. "Komite adına Nyisemu'nun verdiği bilgiye göre, sunulan kanıtları incelemişler ve ihlâl yapıldığına dair yeterli kanıt olmadığına karar vermişler."

"Saçmalığın dik alası." Ayağa kalktım. "Dosyamı siz de gördünüz, efendim. Yaptığım sunumu biliyorsunuz. İhlâl olmaması imkânsız. Ne dediler? Gerekçeleri neymiş? Oylama sonuçlarını verdiler mi? Bu belgeyi kim imzalamış?"

"Gerekçe sunmak zorunda değiller." Gadlem kafasını salladı, parmaklarının ucunda tuttuğu kâğıda iğrenerek baktı.

"*Kahretsin.* Sanki biri... Efendim, bu çok komik. Bu davayı İhlâl'e devretmemiz şart. Bununla sadece onlar başa çıkabilir. Bu

boku ben nasıl soruşturacağım? Ben bir Beszel polisiyim sadece, o kadar. Burada bir işler dönüyor ya, hadi bakalım."

"Tamam, Borlú. Dediğim gibi, gerekçe sunmak zorunda değiller. Ama verdikleri karara çok şaşıracağımızı tahmin ettiklerinden olsa gerek, yazıya bir de ek yapmışlar. Kısa bir not. Anlaşılan o ki, mesele, senin sunumun değil. Yani, senin beceriksizliğin yüzünden reddetmiş değiller, rahat ol. Öyle ya da böyle, ihlâl konusunda onları ikna *etmişsin*. Asıl mesele, 'rutin soruşturmalarının' bir parçası olarak, daha fazla bilgi gerektiği."

Masasındaki evrakların arasından bir video kaseti alıp bana attı. Köşedeki televizyonu ve video oynatıcıyı gösterdi. Kaseti video cihazına koydum. Ekranda soluk sepya tonlarında net olmayan bir görüntü belirdi. Ses yoktu. Arabalar çapraz bir hat üzerinde gidip geliyordu. Trafik yoğun değildi. Ekranın üst köşesinde bir saat ve tarih göstergesi vardı. Rakamların arkasında binaların duvarları göze çarpıyordu. Yoldaki direklerle binaların duvarları arasında kalıyordu.

"Nedir bu?" Tarihe baktım. Birkaç hafta öncesiydi. Saat gecenin geç vakitleriydi. Mahalia Geary'nin cesedinin bulunuşundan bir gece önce. "Nedir bu?"

Birkaç araba delice bir hızla geçip gitti. Gadlem sinirlenerek elini salladı, sanki sihirli bir değnekmişçesine uzaktan kumandayı tutup kaseti birkaç dakika ileri sardı.

"Neresi burası? Görüntü bok gibi."

"Biz çekmeye kalksak, daha iyisini yapardık. İşte burası," dedi. "Gecenin körü. Neresi burası, Borlú? İyice bak, dedektif. Sağ tarafa bak."

Kırmızı bir araba geçti. Sonra gri bir araba, sonra da eski bir kamyon. "*İşte! Voilà!*" diye bağırdı Gadlem. Kirli, beyaz minibüs ekrandaydı. Sağ alt köşeden çıkıp sol üstteki tünele doğru ilerledi. Belki de göremediğimiz bir trafik lambasında durdu, sonra da görüş alanımızın dışına çıktı.

Soran gözlerle Gadlem'e baktım. "Üzerindeki lekelere dikkat et," dedi. Yeniden ileri sardı. Arabalar dans eder gibi gitmeye

başladı. "Bizi kandırmışlar. Bir saat sonra her şey değişmiş. *İşte*!" Yeniden *oynat tuşuna* bastı ve üç araç sonra beyaz minibüs tekrardan göründü. Aynı minibüs olmalıydı. Bu defa aksi yöne doğru gidiyordu. Geldiği yöne doğru. Bu sefer kameranın açısından aracın plakası okunabiliyordu.

Göremeyeceğim kadar hızlı geçti. Videoyu geri sardım, sonra minibüsü birkaç metre yakınlaştırdım, görüntüyü durdurdum. DVD olmadığı için, görüntü çok bozuktu. Minibüs görüntüsü sabit durmuyor, elektronlar gibi bir sağa bir sola hareket ediyordu. Plakayı doğru düzgün okuyamıyordum. Ama görebildiğim kadarıyla birkaç olasılık vardı: *Vye* ya da *bye*, *zsec* ya da *kho*, *7* ya da *1* gibi bir şeyler. Defterimi çıkarıp notlarımı gözden geçirdim.

"İşte başlıyor," dedi Gadlem. "İş üstünde. İpucu yakaladı, baylar, bayanlar." Sayfaları çevirerek gün gün aldığım notlara bakıyordum, birden durdum. "Ampul yandı, görüyorum. Etraf aydınlandı, değil mi, Borlú?

"Siktir..."

"Gerçekten de, siktir."

"Bu, Khurusch'un minibüsü."

"Evet. Aynen öyle. Mikyael Khurusch'un minibüsü." Mahalia'nın cesedini taşıdıkları ve çöpe attıkları minibüstü bu. Ekranda görünen saate baktım. Mahalia'nın öldüğü saati gösteriyordu. "Aman Tanrım. Bunu kim buldu? Nedir bu?" Gadlem iç geçirerek gözlerini ovuşturdu. "Dur bir dakika," diye elimi kaldırdım. Gadlem, Gözetim Komitesi'nden gönderilen mektubu eline almış, suratını yellemekle meşguldü. "Burası Copula Salonu'nun tam köşesi," dedim. "Kahretsin. Burası Copula Salonu. Bu da Khurusch'un minibüsü. Beszel'le Ul Qoma arasında gidip geliyor. Hem de yasal yollardan."

"Hah, duydunuz zilin sesini!" dedi Gadlem. "Bingo!"

ALDIĞIMIZ DUYUMLARA GÖRE, İhlâl'e havale edilen davalarda, yapılan soruşturmalara ek olarak kapalı devre görün-

tüler de inceleniyordu. Bu pek inandırıcı değildi. Bu olayın bir ihlâl olduğunu anlamak için kaseti uzun uzadıya incelemeye gerek yoktu. Bunun yanı sıra, Copula Salonu'nun Besź tarafındaki kameralar çok eskiydi ve görüntüler, aracı tanımlamaya yetecek kadar net değildi. Bu görüntüler, bazı dedektiflerin el koyduğu, özel bir bankanın güvenlik kamerasına aitti.

Müfettiş Borlú ve ekibinin bulduğu fotoğraflardan yola çıkarak, Copula Salonu'ndaki kontrol noktasından Ul Qoma'ya geçip, sonra yeniden Besźel'e dönen araçlardan birinin, cesedi taşıyan araç olduğunu belirlemişlerdi. Buna göre, iğrenç bir suç işlenmişti ve acil olarak soruşturulması gerekiyordu. Cesedin, cinayet mahallinden ki burasının Ul Qoma olduğu anlaşılıyordu, Besźel tarafından bir çöplüğe atılması aslında ihlâl içermiyordu. İki şehir arasındaki geçit, yasaldı. Bu haliyle İhlâl'in el atması gereken bir durum yoktu. Sonuçta, ortada bir ihlâl görünmüyordu.

Konuya tam hâkim olmayanların bu türden bir hukuksal durumu şaşkınlıkla karşılamaları normaldi. Kaçakçılık, mesela. Kaçakçılık, ihlâldi, değil mi? Aslında öyle olması gerekirdi, ama hayır.

İhlâl'in bizim anlayamayacağımız güçleri vardı, ama bizim için kesinlikle gerekiyordu. İhlâl, bir şehirden diğerine açılan bir geçitte değildi. Kaçak giriş çıkışlarda da değildi. İhlâl, aslında geçiş tarzındaydı. Çapraz hatlarla bölünmüş bir alandaysanız Besź tarafındaki evinizin arka penceresinden bir Ul Qomalınm bahçesine ister bir kedi, ister kokain ya da silah atın, bu ihlâl demekti. İhlâl sizi bulurdu. Tek bir kuş tüyü ya da bir lokma ekmek bile atsanız, bu ihlâl demekti. Peki ya nükleer bir silah çalıp gizlice Copula Salonu'ndan *sınırı geçerseniz*? İki şehrin arasındaki kontrol noktasından geçerseniz? Suçların çoğu bu yoldan işleniyordu. Bu durumda ihlâl yapılmamış oluyordu.

Kaçakçılık, tek başına ihlâl değildi. Ancak çoğu ihlâlin amacı kaçakçılıktı. Kafası çalışan torbacılar öbür tarafa geçerken doğru yolu seçmeye dikkat ederdi. Şehirlerin sınırlarına saygı gösterirlerdi. Böylece, yakalanacak olurlarsa, onları yargılayacak olan iki

şehirden ya biri ya da her ikisiydi, ama asla İhlâl güçleri değildi. İhlâl söz konusu olduğunda, bu suçlarla İhlâl'in kendisi ilgileniyordu. Ul Qoma ve Beszel'de yapılan sınır ihlâllerini takip ediyordu. İşlenen suçlar ihlâl içeriyorsa, bu suçları o cezalandırıyordu.

Minibüsün çalınması ve cesedin Beszel çöplüğüne atılması yasa dışı bir durumdu. Ul Qoma'da işlenen cinayet de çok korkunçtu. Ama bu iki suç arasında ihlâl gerçekleşmemişti. Bütün geçişler yasaldı. Resmî kanallardan, resmî evraklarla geçilmişti. İzinler sahte bile olsa, suçu Copula Salonu'ndan yapılan yasa dışı giriş olurdu, ama asla ihlâl olarak değerlendirilemezdi. Bu, herhangi bir ülkede karşılaşabileceğiniz türden bir suçtu. Ortada İhlâl yoktu.

"BU TAMAMEN SAÇMALIK."

Gadlem'in masasıyla televizyonun arasında gidip geliyordum. "Bu saçmalık. Mahvolduk."

"Mahvolduk, diyor, baylar bayanlar," dedi Gadlem.

"Evet, efendim, mahvolduk. İhlâl'e *ihtiyacımız var.* Bu işin altından nasıl kalkacağız? Birileri bir yerlerde bu işin böyle kalması için çabalıyor."

"Mahvolduk, diyor. Sanki ben bilmiyormuşum gibi."

"Ciddiyim..."

"Aslında, ona tamamen katılıyorum. *Elbette* mahvolduk, Borlú. Sarhoş köpekler gibi gezinmeyi bırak. Ne dememi bekliyorsun? Evet, evet, bu bir saçmalık. Evet, biri bize bir oyun oynuyor. Ne yapmamı bekliyorsun?"

"Bir şey! Bir şey olmalı. Başvurabileceğimiz..."

"Bana bak, Tyador." Gadlem ellerini kenetledi. "Bu olayda beraberiz. Dava senin üstüne kalmış olsa bile, bu işte birlikteyiz. Belki sebeplerimiz farklı ama..." Elini havaya savurdu. "Ama başka bir şey daha var. Bu çekimlerin aniden ortaya çıkması hayra alamet değil. Art niyetli hükümet görevlilerinin gözüne batıyor

olabiliriz. Evet, böyle *ama* Borlú, ellerinde geçerli bir kanıtla geldikleri sürece, *doğru olan bu.*"

"Sınır görevlileriyle konuşuldu mu?"

"Evet, hiçbir şey bulamadık. Girip çıkan herkesi kaydettiklerini mi sanıyorsun? Sadece şüpheli durumlarda bunu yapma gereği duyuyorlar. Bu konuda tartışmak bile yersiz."

Haklıydı. Başımı salladım.

"Görüntülerden, minibüsün ihlâl *yapmadığı* anlaşılıyor. O zaman neyin başvurusunu yapacaksın? Bu davayı İhlâl'e havale *edemeyiz*. Zaten etmememiz gerekiyor."

"Şimdi ne olacak?"

"Olacak olan, sen soruşturmaya devam edeceksin. Başladığın işi bitireceksin."

"Ama..."

"Evet... Ul Qoma'ya gidiyorsun."

"Ne?"

"Bu uluslararası bir soruşturma. Davanın İhlâl'e havale edileceğini bekledikleri için, Ul Qoma polisi bu işe el atmadı. Ama artık onlara ait bir cinayet davası var. Kanıtlara bakılırsa, bu cinayet onların topraklarında işlenmiş. Uluslararası iş birliğinin keyfini çıkar. Yardımımızı istediler. Olay yerinde bulunacaksın. Ul Qoma *milislerinin* konuğu olacaksın. Cinayet Masası'ndan memurlara danışmanlık yapacaksın. Bu soruşturmanın durumunu senden daha iyi bilen yok."

"Çok komik. Onlara hemen bir rapor gönderebilirim."

"Surat asma, Borlú. Bu iş bizim sınırlarımızı aştı. Rapor dediğin nedir ki? Bir kâğıt parçasından daha fazlasına ihtiyaçları var. Bu iş iyice dallanıp budaklandı. Sen de tam ortasında kaldın. İş birliği yapmak lazım. Derhal *yola çık*. Olay yerine git ve onlarla konuş. Onu yakaladıklarında, buraya hırsızlık, cesedi çöpe atmak gibi suçlara bakan yetkili birilerini göndermelerini isteyeceğiz. Bu durumun sınır geçme politikalarında yeni bir dönem başlatacağının farkında değil misin?" Bu cümle, bilgisayar sistemimizi yenilediğimizde karşımıza çıkan bir slogandandı.

"Katili bulma şansımız çok azaldı. Bu işe İhlâl el atmalıydı."

"O da böyle düşünüyor. Şimdi git de biraz ipucu bul."

"Ne kadar zamanım var?"

"İki günde bir haberleşelim. İşlerin gidişatına bakarız. İki haftadan fazla zaman alacak gibiyse, oturur konuşuruz. Yanımdan o kadar süre için bile ayrılıyor olman hoşuma gitmiyor zaten."

"Göndermeyin o zaman." Alaycı bir ifadeyle suratıma baktı: *Başka seçenek var mı?* "Corwi'nin de benimle gelmesini istiyorum."

Gadlem kaba bir sesle çıkıştı. "Tabii, tabii. Başka derdin? Aptallık etme."

Ellerimi saçlarımda gezdirdim. "Komiser, onun yardımına ihtiyacım var. Bu davayı o benden daha iyi biliyor. Başından beri bu işin içinde. Eğer bu dava sınır dışına taşınacaksa..."

"Borlú, hiçbir şeyi hiçbir yere taşımıyorsun. Sen komşumuzun *misafirisin*. Watson'la aylak aylak dolaşan Sherlock Holmes mu sanıyorsun kendini? Başka kimi arzu ederdiniz yanınızda beyefendi? Bir masöz? Bir risk uzmanı? Şunu kafana sok: Sen oraya *yardıma* gidiyorsun. Tanrım, zaten en başında onu bu işe sokmayacaktın. Hangi yetkiyle bunu yaptın ki sen? Kaybettiklerine ağlayacağına, birlikte geçirdiğiniz güzel günleri düşün."

"Bu..."

"Evet, evet. Yeniden başlama. Asıl saçmalık olan nedir, biliyor musun, Müfettiş?" Elindeki uzaktan kumandayı bana doğru salladı. "Asıl saçmalık, Beszel ASB'deki bir kıdemli polisin, kendi malı gibi kullandığı bir memurla beraber, yetkisi dışında, gereksiz yere, tehlikeli bir bölgeye gidip, bir grup serseriyle yüzleşmeye kalkmasıdır."

"...Sahi. Onu da mı duydunuz? Avukat mı söyledi?"

"Ne avukatından bahsediyorsun sen? Bu sabah Syedr aradı."

"Syedr mi aradı? Kahretsin. Kusura bakmayın, efendim. Çok şaşırdım. Onları rahat bırakmamı mı istedi? Onun GVciler ile bağlantısını açığa vuracağını düşünmezdim. O avukatı bana gönderdiğine göre, o serserilere epey düşkün olmalı."

"Borlú, tek bildiğim Syedr'in geçen günkü o yüz yüze görüşmeyi yeni duyduğu. Adının geçtiğini, seni korkutmak için kendi adının kullanıldığını öğrenince dehşete düştü, falan filan. Soruşturmanın buralara kadar nasıl geldiğini bilmiyorum, bilmek de istemiyorum. Ama tesadüfe bak ki; sen o heriflerle konuştuğun gün, senin görüşmenden yalnızca birkaç saat sonra, bu kaset ortaya çıktı. İhlâl meselesi de ortadan kalktı. Bunun ne anlama geldiğini bilmiyorum, ama çok ilginç, sence de öyle değil mi?"

"BANA BİR ŞEY SORMA BORLÚ." Onu telefonla aradığımda, Taskin bana bu cevabı verdi. "Bilmiyorum. Şimdi öğrendim. Ortada dedikodular dolaşıyor. Nyisemu olanlardan çok rahatsız. Buric öfkeden mosmor oldu. Katrinya'nın kafası karışık. Syedr ise olanlardan pek memnun. Fısıltı gazetesinden duyduklarım, bunlar. Kim ne sızdırıyor, kim kimin kuyusunu kazıyor, bilmiyorum. Kusura bakma."

Ona kulaklarını dört açmasını söyledim. Hazırlanmak için birkaç günüm vardı. Gadlem benimle ilgili belgeleri Beszel ve Ul Qoma'daki gerekli yerlere göndermişti. "Şu kahrolası mesajlarına da cevap ver," dedi. Pasaportum ve oryantasyonumla ilgili düzenlemeler yapılacaktı. Eve gidip kıyafetlerimi hazırladım, valizime koydum. Yanıma birkaç da kitap aldım.

Kitapların arasında bir tanesi yeniydi. Bu sabah kargoyla gelmişti. Hızlı teslimat için ilave ödeme yapmıştım. Kitabı, *ayrilmissehirler.org* sitesinden sipariş etmiştim.

İki Şehrin Arasında kitabının çok eski ve yıpranmış bir baskısıydı. Kapağı arkaya katlanmış, sayfaları lekelenmiş ve üstüne notlar alınmıştı. Kitap Beszel'de yasak olmasına rağmen, onun için küçük bir servet ödemiştim. Satıcının listesinde adımın olması pek bir risk oluşturmuyordu. Kitabın, en azından Beszel'deki algılanış biçimi, süregiden yasağa yönelik bir karşı çıkıştan ziyade utandırıcı bir miras olurdu. Şehirde yasak kitaplar o kadar çoktu

ki; cezalar neredeyse uygulanmıyor, sansür kurulları bile bunlarla nadiren ilgileniyordu.

Kitap, çok eskiden, anarşist bir yayınevi tarafından basılmıştı. İlk birkaç sayfasına bakıldığında kitabın, kapağı kadar uçuk kaçık olmadığı anlaşılıyordu. Baskı kalitesi düşüktü. Yazılar aşağı yukarı kaymıştı. İçindekiler kısmı yoktu. İçimi daralttı.

Yatağıma uzanıp, arada bir görüştüğüm iki kadını aradım. Onlara Ul Qoma'ya gideceğimi haber verdim. Gazeteci olan Biszaya, "Ne güzel, Brunai Galerisi'ne gitmeyi ihmal etme. Kounellis sergisi var. Bana da bir kartpostal al," dedi. Tarihçi olan Sariska ise şaşırmıştı. Belirsiz bir süre uzak kalacağım için hayal kırıklığına uğramıştı.

"*İki Şehrin Arasında* kitabını okumuş muydun?" diye sordum.

"Üniversitedeyken, evet. Benimkinde "Milletlerin Zenginliği" vardı. 1960 ve 70'li yıllarda, yasaklı kitaplar, dışlarına yasal olan kitapların kapakları geçirilip öyle satılırdı.

"Neden sordun?"

"Nasıl buldun?"

"O zamanlar muhteşem gelmişti. Ayrıca, o kitabı okumak büyük cesaret işiydi. Sonraları çok komik gelmeye başladı. Sonunda ergenliğe mi girdin, Tyador?"

"Olabilir. Kimse beni anlamıyor. Doğmayı ben mi istedim?" Sariska'nın kitaptan özellikle hatırladığı bir şey yoktu.

"Buna inanamıyorum." Arayıp Corwi'ye haber verdiğimde, ilk tepkisi bu oldu. Aynı şeyi tekrarlayıp duruyordu.

"Biliyorum. Ben de Gadlem'e aynısını söyledim."

"Beni bu davadan alıyorlar mı?"

"*Onlar* diye bir şey olduğunu sanmıyorum. Ama maalesef, evet, sen gelemiyorsun."

"Hepsi bu mu? Beni öylece dışladılar mı yani?"

"Kusura bakma."

"Orospu çocukları. Asıl mesele..." Corwi bir an durdu. Liseli âşıklar gibi, birbirimizin nefesini dinleyerek bir süre bekledik.

"Asıl mesele, o kaseti kimin ortaya çıkardığı. Hayır, asıl mesele, o görüntülerin nasıl ele geçirildiği. Ve neden? Saatlerce süren çekimler var orada. Kaç tane kamera var? Özellikle bu görüntüyü bulmak için ne kadar uğraşıldı acaba? Neden şimdi?"

"Hemen gitmem gerekmiyor. Düşünüyorum da... Oryantasyonumu yarından sonraki gün alacağım."

"Eee?"

"E'si.."

"Ne?"

"Kusura bakma, düşünüyordum. Bu kaset suratımıza tokat gibi indi. Son bir araştırma yapmaya ne dersin? Birkaç telefon görüşmesi ve birkaç ziyaret. Vizemin ve diğer belgelerin gelmesinden önce yapmam gereken bir şey var. Yabancı topraklara süzülen şu minibüsü düşünüp duruyorum. Bu senin başını belaya sokabilir." Bunları şaka niyetine, onu kızdırmak için söylüyordum. "Gerçi seni davadan aldılar, yetkini aşmış olacaksın, yani." Bu doğru değildi. Tehlikede olduğu falan yoktu. Onun yaptığı her şeyi üstlenebilirdim. Benim başım belaya girebilirdi, ama ona bir şey olmazdı.

"Başlarım yetkisine," dedi. "Kurallar elini kolunu bağlıyorsa, o zaman oyunu bozacaksın."

11

"BUYRUN?" Michael Khurusch, sefalet içindeki ofisinin kapısını aralayıp burnunu uzattı. "Müfettiş. Siz mi geldiniz? Ee... Merhaba."

"Bay Khurusch. Sizinle görüşmemiz gereken küçük bir mesele var."

"İçeri girebilir miyiz?" dedi Corwi. Khurusch kapıyı açıp bizi içeri aldı.

"Nasıl yardımcı olabilirim?" Ellerini kenetledi, sonra serbest bıraktı.

"Minibüsünüzü geri alabildiniz mi?" dedi Corwi.

"Çok sıkıntı oldu, ama bir arkadaş yardım ediyor, sağolsun."

"İyi bari."

"Ya, öyle." dedi Khurusch.

"Minibüsünüz için yetkili sürücü vizesini ne zaman almıştınız?" diye sordum.

"Neyi almışım?" dedi adam, şaşkınlıkla. "Ben vize mize almadım."

"Neden bizi atlatmaya çalışıyorsunuz?" Adamın telaşlı hali, şüphelerimi doğrulamıştı. "Bunu sürekli inkâr edecek kadar aptal olamazsınız, bütün geçişlerin kayıt altına alındığını pekâlâ biliyorsunuz. Sizce biz neyi araştırıyoruz? Neden sorduğum soruya doğru cevap vermiyorsunuz? Neden bu kadar telaşlandınız?"

"Geçiş izninizi görebilir miyiz, Bay Khurusch?"

Adam bir an Corwi'ye baktı.

"Yanımda değil. Evde. Galiba..."

"Gidip bakalım mı?" dedim. "Yalan söylüyorsunuz. Son şansınızı da kullandınız ve duvara tosladınız. Geçiş izniniz falan yok. Vizeniz, yetkili sürücü belgeniz, Ul Qoma'ya çoklu giriş çıkış izniniz yok. Değil mi? Çünkü hepsi çalındı. Minibüsle beraber. Minibüsünüz çalındığında, belgeler de araçtaydı. O eskimiş yol haritası da.

"Bakın," dedi. "Size söyledim, ben orada değildim. Benim yol haritam falan yok. Sadece telefonumda GPS var. Ben bir şey bilmiyorum."

"Makul bahaneler. Sizin bu cinayetle ya da cesedin çöpe atılmasıyla bir ilginizin olmadığını biliyoruz. Bizi kızdıran şey bu değil."

"Bize giriş izninden hiç bahsetmediniz. İzin kâğıdınızı kime verdiniz ve bunun karşılığında ne aldınız?" Khurusch'un beti benzi attı.

"Aman Tanrım" dedi. Bir şeyler söylemeye çalıştı, yapamadı. Kendini sandalyeye bırakıverdi. "Tanrım, bir dakika. Benim bir şeyle ilgim yok. Ben bir şey yapmadım..."

Kamera görüntülerini defalarca seyretmiştim. Minibüsün, Copula Salonu'ndaki kontrol noktalarından ve resmî yoldan geçtiğine şüphe yoktu. İhlâl yapmadan, çapraz hatlarla bölünmüş sokaktan geçiyordu ya da sahte izin almak için plakasını değiştirmiş de olabilirdi. Kontrol noktasındaki görevlilere evraklarını gösterip rahatça geçiyordu. Böyle sıradan geçişler için farklı bir izin gerekmiyordu.

"Birine bir iyilik borcun mu vardı?" diye sordum. "Reddedemeyeceğin bir teklif mi aldın? Tehdit mi ediliyordun? Evrakları torpido gözünde bırakmanı mı istediler? Bir şey bilmemen onların işine geldi tabii."

"Neden bize evraklarını da kaybettiğini söylemedin?" dedi Corwi.

"Sana son bir şans veriyoruz," dedim.

"Lanet olsun. Bakın." Khurusch etrafına bakındı. "Lütfen, dinleyin. Evrakları minibüsten almam gerekirdi. Normalde alır-

dım da, yemin ederim. Bir kerecik unutmuşum işte. O gün de minibüs çalındı."

"Bu yüzden bize ihbarda bulunmadın, değil mi?" diye sordum.

"Minibüsün çalındığını bildirmedin, çünkü evraklardan da söz etmek zorunda kalacaktın. Sen de susup bekleyerek, işlerin kendi kendine hallolmasını umdun."

"Tanrım..."

Ul Qoma'dan gelen araçları tanımak kolaydı. Geçiş izinlerinden, araçların plakalarından, pencerelerindeki çıkartmalardan ve modern tasarımlı araçlarından hemen tanınıyorlardı: Aynı şekilde Ul Qomalılar da Beszel'den gelen araçları geçişlerinden ve üzerlerindeki eskimiş çizgilerden hemen tanırlardı. Özellikle çoklu giriş çıkış yapan araçlar için geçiş izni almak oldukça masraflı ve zordu; çok fazla kural ve şartı yerine getirmek gerekiyordu. O araç için verilen vize, araçta bırakılamazdı. Bu durum kaçakçılığa davetiye çıkartırdı. Ancak bu evrakları arabada bırakıp gitmek, hiç de az rastlanır suçlardan değildi. Khurusch bu yüzden ağır bir cezaya çarptırılacağının farkındaydı. Ul Qoma'ya girişi sonsuza kadar iptal edilecekti.

"Minibüsü kime verdin, Mikyael?"

"Yemin ederim, Müfettiş, kimseye vermedim. Kimin aldığını bilmiyorum. Gerçekten."

"Her şeyin bir tesadüf olduğunu mu söylüyorsun? Birinin Ul Qoma'dan bir ceset getirmesi gerekiyordu ve çaldığı minibüs, tesadüfen seninki çıktı. Evrakların da tesadüfen araçta kalmıştı. Ne kadar mantıklı, değil mi?"

"Hayatım üzerine yemin ederim ki, bilmiyorum, Müfettiş. Belki minibüsü çalan kişi evraklarımı bulup başka birine satmıştır..."

"Çaldıkları gece, geçiş iznine ihtiyacı olan birini buldular, öyle mi?"

Khurusch oturduğu yerde yığılıp kalmıştı. "Lütfen," dedi. "Banka hesaplarıma bakın. Cüzdanımı arayın. Kimse bana beş kuruş vermedi. Minibüsüm çalındığından beri hiçbir iş yapamadım. Ne yapacağım ben şimdi..."

"Şimdi ağlayacağım," dedi Corwi. Khurusch sefil bir ifadeyle ona baktı.

"Hayatım üzerine yemin ederim," dedi.

"Kayıtlarını araştırdık, Mikyael. Polis kayıtlarını demiyorum, onlara zaten bakmıştık. Kastettiğim Beszel sınır devriyesinin kayıtları. Sınırı ilk geçişinden birkaç ay sonra rutin bir denetime tabi tutulmuşsun. Birkaç yıl önce. Bazı konularda uyarı almışsın. Ama en büyük suçun, evraklarını arabanda bırakman olmuş. O zamanlar araban vardı, değil mi? Evraklarını torpido gözünde bırakmışsın. O işten yakanı nasıl sıyırdın? İzinlerini çoktan iptal etmiş olmaları gerekirdi."

"İlk kusurum olduğu için," dedi. "Onlara yalvardım. Görevlilerden biri arkadaşıyla konuştu, bana resmî uyarı verdiler."

"Rüşvet mi verdin?"

"Tabii. Yani, bir şeyler verdim işte. Ne kadardı, hatırlamıyorum şimdi."

"Bir kere yakanı sıyırmışsın, neden bu sefer sıyıramadın?"

Uzun bir sessizlik oldu. Yetkili sürücü geçiş izinleri, genellikle ticaret yapanlara veriliyordu. Khurusch gibi küçük çaplı işler yapanlara pek verilmezdi, ama birkaç dolar ödeyerek bu izni almak mümkündü. Besz markı Ul Qoma Büyükelçiliği'ne giden aracın ya da memurların işini görmezdi.

"Benim hiç uğraşmam gerekmedi. Testi yeğenim yaptı. Arkadaşlar da bana yardım ettiler. Nasıl olduğunu tahmin edemezsin."

"Müfettiş?" Corwi bana bakıyordu. Üst üste bana seslendiğini son anda fark ettim. "Müfettiş?" Khurusch'a baktı. *Ne yapacağız?*

"Kusura bakma," dedim, Corwi'ye. "Dalmışım." Onu bir köşeye çektim. Khurusch'a parmağımla yerinden kıpırdamamasını işaret ettim.

"Onu içeri alacağım," dedim, alçak sesle. "Ama... Şuna baksana. Bir şeyin peşindeyim. Bak, senden bulmanı istediğim bir şey var. Derhal. Çünkü yarın oryantasyona katılmam gerekiyor. Bu yüzden, bu gece uzun olacak. Buna hazır mısın? Senden istediğim

şey, o gece Beszel'de çalınan minibüslerin listesini bulman ve teker teker bu minibüslere ne olduğunu öğrenmen."

"Hepsini mi?"

"Telaşlanma. Bütün araçların içinden bu herifinkine uyan minibüsleri seçeceksin sadece. Sadece o gece çalınanlar. Bulabildiğin her şeyi toparlayıp getir. Tüm belgeler de dahil, tamam mı? Çabuk ol."

"Sen ne yapacaksın?"

"Bu ahlâksız herife doğruyu söyletmeye çalışacağım."

CORWI'Yİ ne yapıp edip ikna etmiştim, istediğim bilgilerle geri dönmesi için birkaç saati vardı. Bunu çabucak başarması, resmî kanalları aşıp o bilgilere ulaşması çok zordu, ama deneyecekti.

Corwi gittikten sonra, birkaç saat Khurusch'u nezarette tuttum. Minibüsü kime verdiğini, geçiş iznini kimin aldığını öğrenmek için bir sürü yol denedim. Mızmızlandı, avukatını istedi. Ona, avukatının birazdan burada olacağını söyledim. Öfkeye kapıldı, ama sürekli bir şey yapmadığını, bir şey bilmediğini tekrarlayıp durdu. Başının belaya girmesinden korktuğu için minibüsün ve içindeki evrakların çalındığını ihbar edemediğini söyledi. "Daha önce bir uyarı almıştım, zaten," dedi.

Uzun bir iş gününün sonrasında da, Corwi'yle beraber ofisimde oturup çalışmaya devam ettik. Onu uyarmıştım. Uzun bir gece olacaktı.

"Khurusch'u hangi suçla içeri attık?"

"Geçiş iznini uygun olmayan koşullarda saklamak ve suç ihbarında bulunmamak. Bu gece bulacaklarımıza bağlı olarak, cinayete yataklığı da ekleyebiliriz. Ama..."

"Bu işte onun parmağı olmadığına inanıyorsun, değil mi?"

"Suç işleyecek birine benzemiyor. Sence?"

"Planlı bir şeyler yaptığını sanmam, Patron. Belki neler döndüğünden haberi bile yoktu. Ama minibüsü çalan kişiyi tanıdığına inanmıyor musun? Bir şeyler yapacaklarını biliyordu bence."

Başımı salladım. "Onu görmedin," dedim. Cebimden, sorgusunun kaydının bulunduğu ses kasetini çıkardım. "Zamanın olunca dinle."

Corwi bilgisayarımı açtı, aldığı bilgileri kaydetmeye başladı. Mırıldandığım şeylerden bir tablo oluşturdu. "Buna *data mining** deniyor," dedi. İngilizce terimini kullanmıştı.

"Bu da bizi polis ajanı mı yapıyor?" dedim. Cevap vermedi. Koyu bir kahve eşliğinde yazmaya devam etti. "Şunu düzgün yap" diye bilgisayara söylenip duruyordu.

"İşte elimizdekiler bunlar." Saat ikiyi geçmişti. Ofis penceresinden Beszel'i seyrediyordum. Corwi aldığı çıktıları toparladı. Uzaktan, tek tük geçen arabaların cılız korna seslerini duyuyordum. Sandalyemi iterek ayağa kalktım. İçtiğim kafeinli gazozdan sonra tuvalete gitmem gerekiyordu.

"O gece toplam on üç minibüs çalınmış," dedi. Parmağıyla listeyi taradı. "Üç tanesi yakılmış ya da bir şekilde tahrip edilmiş."

"Araba hırsızları."

"Evet. Geriye on tane kalıyor."

"Ne zaman ihbar edilmişler?"

"Sadece üçü ki, bunların arasında nezaretteki üçkâğıtçı herifinki de var, ertesi günün sonunda ihbar edilmiş."

"Tamam. Bu minibüslerin kaçının Ul Qoma'ya geçiş izinler var?"

"Üçünün."

"Çokmuş. On üçte üç mü?"

"İthalat ihracat işi yaptıkları için, minibüslere verilen izin sayısı, arabalara verilenlerden daha fazla."

"Doğru. İki şehrin toplamındaki istatistikler nedir?"

"Ne istatistiği? İzni olan minibüslerin mi? Onu bulamadım." Bir şeyler yazıp ekrana baktı. "Bunu bulmanın mutlaka bir yolu vardır, ama ben bilmiyorum."

---

* *Data mining:* Veri madenciliği. Verilerin bütün olarak kaydedilmesi ve belli birtakım teknikler yoluyla birbirleri arasında çeşitli örüntülerin ve benzerliklerin elde edilmesi işlemi. *-Ed.*

"Tamam, vaktimiz kalırsa ona da bakarız. Ama eminim on üçte üçten daha azdır."

"Olabilir... Bu çok yüksek bir rakam."

"Peki, şunu dene. Çalınan o üç izinli araçtan kaçının sahibi, daha önce bir uyarı almış?"

Corwi elindeki belgelere, sonra bana baktı. "Üçü de. Kahretsin. Üçü de belgeyi uygunsuz koşullarda saklamaktan. Kahretsin."

"Tamam. Bunu beklemiyordun, değil mi? Diğer ikisinin durumu nedir?"

"Onlar... Bir dakika. Gorje Feder ve Salya Ann Mahmud'a ait. Araçlar ertesi gün terk edilmiş olarak bulunmuş."

"İçlerinden bir şey alınmış mı?"

"Biraz tahrip edilmiş. Teypleri çalınmış. Feder'in aracından biraz para alınmış. Mahmud'unkinden de bir Ipod."

"Saatleri kontrol edelim. Önce hangisinin çalındığını tespit edemeyiz, değil mi? Diğer ikisinin geçiş izinleri duruyor mu?"

"Belli değil, ancak yarın öğrenebiliriz."

"Bulmaya çalış. Ama eminim duruyordur. Minibüsler nereden alınmış?"

"Juslavsja, Brov Prosz ve Khurusch'unki de Mashlin'den."

"Nerede bulunmuşlar?"

"Feder'inki Brov Prosz'da. Mahmud'unki Mashlin'de. Kahretsin. Tam Prospek Caddesi'nin sonunda."

"Orası Khurusch'un ofisinin dört sokak ötesinde."

"Kahretsin." Geri oturdu. "Boş versene patron."

"O gece çalınan vizeli araçların hepsi de, evraklarını araçta unutmaktan dolayı ceza almış."

"Hırsızlar biliyor muydu yani?"

"Birileri vize avına çıkmış. Sınır kontrol kayıtlarına girebilen biri. Copula'dan geçirebilecekleri bir araç arıyorlarmış. Kimlerin evraklarını araçlarında unuttuklarını kesinlikle biliyorlardı. Konumlarına bak." Kabaca bir Beszel haritası çizdim. "Önce Feder'inki çalındı. Ama Bay Feder dersini almıştı. Evraklarını sürekli yanında taşıyordu. Bunu anladıklarında hırsızlar ara-

cı Mahmud'un park ettiği yerin yakınında bıraktılar. Hemen Mahmud'un minibüsünü çaldılar. Ama o da evraklarını iş yerinde tutuyordu. Dolayısıyla olaya hırsızlık süsü verip aracı bir sonraki hedeflerinin yakınında terk ettiler ve harekete geçtiler."

"Bir sonraki hedefleri de Khurusch'un minibüsüydü."

"Onun evrakları araçtaydı. Böylece ihtiyaçları olan şeyi ele geçirmiş oldular. Doğruca Copula Salonu'ndan Ul Qoma'ya geçtiler." Bir süre sessizlik oldu.

"Bu nasıl bir iş böyle?"

"Bu... çok kurnazca tezgâhlanmış bir iş. İçeriden destekleyen birileri var. Nereden, bilmiyorum. Tutuklama kayıtlarına girebilen biri olmalı."

Corwi uzunca bir sessizlikten sonra, "Ne yapacağız şimdi?" diye sordu.

"Bilmiyorum."

"Birilerine anlatmamız gerek..."

"Kime, ne anlatacaksın? Elimizde kesin kanıt yok ki."

Karşı çıkmaya kalktı, ama sonra o da gerçeği görüp kabullendi.

"Bulduğumuz bağlantılar bizim için yeterli olabilir, ama kanıt olmadıklarını sen de biliyorsun. Bu bilgiyle bir yere varamayız." Birbirimize baktık. "Neyse... Bu her neyse... Her kimse..." Elimdeki kâğıtlara baktım.

"Gizli bilgilere giriş yapabiliyorlar..." dedi Corwi.

"Dikkatli olmalıyız," dedim. Corwi bana baktı. Bir süre ikimiz de konuşmadık. Etrafımıza bakınıyorduk. Neye baktığımızı bilmiyordum ama aniden o anda takip edildiğini ve izlendiğini hissetiğinden şüphelendim.

"Peki, şimdi ne yapacağız?" diye sordu. Corwi'nin sesiyle kendime geldim.

"İşimize devam edeceğiz. Soruşturacağız." Yavaşça omuz silktim. "Çözmemiz gereken bir cinayet var."

"Artık kime güvenebileceğimizi bilmiyorum, patron."

"Ben de." Söyleyecek bir şey yoktu. "Belki de kimseyle konuşmamalısın. Benim dışımda."

"Beni davadan alıyorlar. Ne yapabilirim ki?"

"Sadece telefonuna cevap ver. Yapacağın bir iş çıktığında seni ararım."

"Bu iş nereye varacak?"

Bu sorunun, o anda hiçbir anlamı yoktu. Sadece ofisin sessizliğini bozmakla kalmıştı. Kulaklıktan gelen seslerin cızırtısı ve ansızın binaya giren birinin yankılanan ayak sesleri gibi şüphe uyandıran birtakım sesleri bastırmıştı, o kadar.

"Aslında, bu davayı İhlâl'e havale etmeyi çok isterdim," dedi. "Hepsinin canı cehenneme. İhlâl'i üzerlerine salmak ne güzel olacaktı. Böylece bu dertten de kurtulmuş olacaktık." Evet. İhlâl, bu işin sorumlularını bulup cezalandıracaktı. "Mahalia bir şeyler bulmuş olmalı."

İhlâl'e havale etme düşüncesi hep en doğrusu gibi geliyordu. Birden, Bayan Geary'nin yüzündeki ifadeyi hatırladım. Şehirlerin arasında, İhlâl birilerini gözetlemeye devam ediyordu. Hiçbirimiz, onun bildiklerini bilmiyorduk.

"Evet, belki de."

"Öyle değil mi, yoksa?"

"Öyle, ama... Ne bulduğunu bilemeyiz. Bu yüzden... dikkatimizi elimizdeki işe vermeliyiz."

"Biz derken? İkimiz mi, patron? İkimiz de neler olduğunu bilmiyoruz."

Corwi fısıldayarak konuşuyordu. İhlâl, kontrol alanımızın dışındaydı. Mahalia Geary'ye her ne olduysa, biz sadece, onu soruşturan iki polistik. Çok yakında birbirimizden ayrılacaktık ve ben yabancı bir şehre gidecektim.

İkinci Kısım

UL QOMA

12

COPULA SALONU'NUN İÇİNDEN geçen yollar polis arabasından görünüyordu. Sirenimiz kapalıydı ve çok hızlı gitmiyorduk, siren ışıkları bir yanıp bir sönüyor, etrafımızdaki duvarlar arabadan yayılan mavi ışıkla aydınlanıyordu. Şoförün bana baktığını fark ettim. Adı, Memur Dyegesztan'dı. Daha önce tanışmamıştık. Corwi'yi bana eşlik etmesi için bile yanıma vermemişlerdi.

Eski Beszel'in üst geçitlerinden, Copula Salonu'nun çevresindeki karmaşık yollara ve oradan da bir yol ayrımına geldik. Saçaklarında yer alan figürlerden Beszel'e ait oldukları anlaşılan binalardan Ul Qoma binalarına geçtik, iki yanındaki pencerelerden ışık alan ve yayaların uzun sıralar oluşturarak günübirlik giriş yaptığı bir Besz sınır noktasının yer aldığı geniş bir yola girdik. Bizimkilerden çok daha gösterişli olan Ul Qoma araçlarının farları az öteden yüzümüze vuruyordu.

"Daha önce Ul Qoma'ya gelmiş miydiniz, efendim?"

"Uzun zamandır gelmemiştim."

Sınır kontrol noktalarına vardığımızda, Dyegesztan, "Ul Qoma eskiden de böyle miydi?" diye sordu. Oldukça gençti.

"Aşağı yukarı," dedim.

Polis arabasında olduğumuz için, resmî araçlar sırasına girmiştik. Önümüzde siyah, ithal Mercedesler vardı. Muhtemelen politikacılar ya da iş adamlarıydı bunlar. Biraz ötede, daha ucuz arabalarda karaborsacılar, küçük iş sahipleri ve turistler bekleşiyordu.

"Müfettiş Tyador Borlú," dedi, kontrol görevlisi. Evraklarıma bakıyordu.

"Evet, benim."

Belgelerimi dikkatle inceledi. Turist olarak ya da ticaret amacıyla günübirlik gidiyor olsaydım, işlemler çok daha kısa sürecekti. Resmî görevli olunca, işi sıkı tutuyorlardı. Her gün karşılaşılan bürokratik ironilerden biriydi bu da.

"İki kişi misiniz?"

"Burada yazıyor, Çavuş. Sadece ben geçiyorum. Bu benim şoförüm. Beni orada karşılayacaklar. Şoför geri dönecek. Evraklara iyi bakarsanız, Ul Qoma'dan aldığım daveti görebilirsiniz."

Tam sınırda duruyorduk. Karşımızda komşu şehir Ul Qoma duruyordu. Tarafsız bölgenin ötesinde, Ul Qoma kontrol noktasının ardında, ufak bir milis grubu, resmî araçlarıyla bekliyordu. Arabalarının farları gözümüzü alıyordu. Farları bizimkilerden çok daha renkli, mekanizmaları da bizimkilerden daha modern di. (Farları bizim gibi düğme çevirerek değil, tuşa basarak kapatıp açıyorlardı.) Ul Qoma polis arabalarının kırmızı ve mavi ışıkları, Beszel'dekilerden daha koyu renkteydi. Arabaları, gri-siyah renkte modern Renault'lardı. Eskiden, bizimkilerden bile küçük olan, o çirkin, yerli malı Yadajis marka araçları kullanırlardı.

Güvenlik görevlisi döndü ve onlara baktı. "Vakit kaybediyoruz," dedim.

Milisler fark edilemeyecek kadar uzaktaydı. Bir şey için bekliyorlardı. Sınır görevlisi işini uzattıkça uzattı, elbette. *Polis olabilirsin, ama özel muamele görmeyeceksin, işimizi yapıyoruz burada,* demeye getiriyordu. Sonunda hiç konuşmadan, bizi çıkış kapılarına yönlendirdi. Yüz metre kadar ilerleyince, yol birden değişiverdi. Beszel'den çıkmıştık. Artık öbür taraftaydık. *Üniformalı milisler* bize doğru geliyordu.

Araç hızla yaklaşıp sert bir dönüş yaptı, memurların önünde durdu. Kısa ve kesik bir siren sesi duyuldu. Arabadan bir adam indi, polis şapkasını taktı. Benden biraz daha gençti. Tıknaz, güçlü kuvvetli, hızlı hareket eden biriydi. Üzerinde gri renkte bir mi-

lis üniforması ve rütbesini gösteren semboller vardı. Bunların ne anlama geldiğini hatırlamaya çalıştım. Adam elini uzattı. Sınır görevlileri şaşkınlık içinde kalakalmıştı.

"Ben hallederim," diye bağırdı. Görevlileri gönderdi. "Anladım. Müfettiş Borlú?" İllitanca konuşuyordu. Dyegesztan ve ben arabadan indik. Şoförü görmezden geldi. "Müfettiş Tyador Borlú. Beszel Ağır Suçlar Birimi'nden, değil mi?" Kuvvetlice elimi sıktı. Arabasını gösterdi. Şoförü içeride bekliyordu. "Böyle buyrun. Ben, Baş Dedektif Qussim Dhatt. Mesajımı aldınız, değil mi Müfettiş? Ul Qoma'ya hoş geldiniz."

COPULA SALONU'NUN MİMARİSİ, YÜZYILLARA YAYILAN farklı tarihî oluşumlarla şekillenmiş ve Gözetim Komitesi'nin de müdahaleleriyle yamalı bir bohça halini almıştı. İki şehri de içine alan büyük bir alanı kapsıyordu. Koridorların kimisi Beszel kimisi de Ul Qoma'da başlıyordu. Boylu boyunca, çapraz hatlarla bölünmüş olarak devam ediyorlardı. Koridorlar, odalara açılıyordu. Bu odalar hem Beszel hem de Ul Qoma tarafındaydı, ya da iki şehre de ait değildi. Sadece *Copula Salonu'na* ve Gözetim Komitesi'ne aitti. Binaların içinde yer alan açıklamalı çizimler hoş olsalar da renkleri iç karartıcıydı.

En alt katta, girişlere giden geniş bir yol vardı. Burada Besz devriyeleri gelenleri durduruyor, gruplara ayırıp kontrol ediyorlardı. Yayalar, el arabaları, at arabaları, ucuz Besz arabaları, minibüsler, geçiş noktasında durduruluyordu. Hepsi farklı sebeplerle giriş yapıyor ve farklı hızlarda hareket ediyordu. Her şey çok kolayca gerçekleşiyordu. Copula Salonu'nun Beszel'e açılan yerinde eski bir pazar yeri vardı. Burası giriş noktalarından görünüyordu. Yasal olmamasına rağmen göz yumulan seyyar satıcılar, kontrol noktasında bekleyen araçların arasında dolaşır, kavrulmuş çerez ve kâğıttan oyuncaklar satarlardı.

Beszel kapılarının ötesinde, Copula Salonu'nun karmaşasından biraz uzakta, ara bir bölge vardı. Yol çizgileri konulmamıştı:

Burası ne Beszel'e ne Ul Qoma'ya ait olan bir yoldu. Bu yüzden, hangi şehrin yol işaretleri konulacağına karar verilememişti. Salonun öbür ucunda başka girişler vardı. Burada Ul Qomalı silahlı nöbetçiler bekliyordu. Ama biz Besźelliler, bu nöbetçileri de görmemeyi öğrenmiştik. Sınır çizgisinin biraz ötesinde, kendi görev alanlarını aşmadan nöbet tutuyorlardı. Ul Qoma sınır görevlileri, tıpkı Besźel'de olduğu gibi, hükümetin bağımsız bir kanadı değildi: Onlara *milis* denirdi. Biz de *polis* denmesi gibi.

Copula Salonu'ndaki trafik dairesi henüz tamamlanmamıştı. Bir amfiden çok daha büyüktü. Eski eşyalarla çevrilmiş büyük bir boşluk halinde duruyordu. Besźel sınırından, Ul Qoma'dan giriş yapan araç ve insan kalabalığı net bir şekilde görülebiliyordu. İki kontrol noktası arasındaki bu alanda, etrafına bakınan Ul Qomalı turistleri, onları karşılayan hısımlarını, salonun ortasından Ul Qoma'ya doğru uzanan dikenli telleri rahatça görebilirdiniz. Ul Qoma mimarisi, devasa giriş kapılarıyla kendini hemen belli ediyordu. İnsanlar tam kavşakta durup bu yapılara bakarlardı.

Ul Qoma sınırına yaklaşırken o uzun yol boyunca, şoförüm de kaşlarını kaldırıp şaşkınlıkla bu yapıları incelemişti. Besźel çıkış noktasına, Karn Caddesi üzerinden gitmiştik. Burası Eski Besźel'de sıradan bir alışveriş caddesiydi. Çapraz hatlarla bölünmüştü ve büyükçe bir kısmı Ul Qoma tarafında kalıyordu. Binaların çoğu komşu şehrin sınırları içindeydi. Onun Ul Qoma'da kalan bölümü olan tarihî ve meşhur Ul Maidin Bulvarı ise, Copula Salonu'na çıkıyordu. Gezintiye çıkmış gibi Copula Salonu'nu geçip Ul Qoma'ya çıkıvermiştik.

Karn Caddesi üzerinden gittiğimiz için, bunu görmezden gelmiştim, ama Ul Qoma giriş noktalarının orada olduğunu biliyordum. Besźel ziyaretçi rozeti takan turistler, daha bir saat önce bu sokaklarda gezmişti. Ama şu anda benim, şaşkınlıkla etrafımdaki Ul Qoma yapılarına bakıyor olmam, ihlâl anlamına gelebilirdi.

Ul Qoma çıkışının hemen yanında, Beklenen Işık Tapınağı vardı. Buranın fotoğraflarını çok defa görmüştüm. Önlerinden geçerken zorunluluk gereği onları görmezden gelsem de, mazgallı

siperlerinin görkeminin farkındaydım ve az kalsın Dyegesztan'a, tapınağı görmek için sabırsızlandığımı söyleyecektim. Hızla arabadan inerken, yabancı şehrin ışıkları beni yutacak gibiydi. Etrafıma bakındım. Dhatt'ın arabasının arkasından tapınağa baktım. Birdenbire, hayret verecek bir şekilde, aynı şehirdeydim.

"Ul Qoma'ya ilk gelişiniz mi?"

"Hayır, ama uzun zamandır gelmiyordum."

KONTROLDEN GEÇMEYELİ yıllar oluyordu: Geçersiz pasaportumdaki geçiş izinlerinin süresi çoktan dolmuştu. Bu sefer iki günlük, hızlandırılmış bir oryantasyona girecektim. Sadece ben, özel hocalar ve Besź Elçiliği'nden Ul Qomalılar vardı. İllitanca pratik, Ul Qoma tarihi, şehir coğrafyası, yerel kanunların ana hatları hakkında bilgilendirilecektim. Bu eğitim bizdekilere benziyordu. Ul Qoma'ya *giriş yapan* bir Besźellinin yaşadığı travmayı hafifletmek için veriliyordu. Hayatımız boyunca yaşadığımız tanıdık çevrede, onlarca yıldır görmemeyi öğrendiğimiz şeyleri görmeye başlayacaktık.

"Yeni bir çevreye alışma eğitimi, bilgisayarlarla desteklenince çok mesafe katedildi," dedi, eğitmenlerden biri. İllitancamı sürekli övüp duran genç bir kadındı. "Artık çok daha etkin yöntemlerimiz var. Nörologlarla da çalışıyoruz." *Polis* olduğum için özel muamele görüyordum. Normal vatandaşlar daha genel bir eğitimden geçiyordu ve yeterlik almaları daha uzun sürüyordu.

Beni Ul Qoma simülatörünün önüne oturttular. Bu, duvarlarında ekranlar olan kapalı bir alandı. Besźel'in görüntüleri gösteriliyordu. Kamera bir Besźel'in binalarına dönüyor, hemen ardından Ul Qoma'nın uzak ışıklarını gösteriyordu. Daha sonra kamera tam tersi bir hareket yapıyor; Besźel, bir anda Ul Qoma'ya dönüyordu. Uzun saniyeler boyunca, tekrar ve tekrar, bu görüntüler gidip gelecek, kimi zaman Besźel flulaşacak, Ul Qoma'nın ışıkları belirgin hale gelecekti.

Çocukken duyduğumuz hikâyeleri, Ul Qomalılar da dinlemişti mutlaka. Ul Qomalı bir adamla Besźelli bir kadın, Copula Salonu'nun ortasında buluşur, sonra evlerine dönerler. Aslında yan yana evlerde oturmaktadırlar. İkisi de yapayalnızdır. İkisi de aynı saatte kalkıp, aynı çapraz hatlı sokaklarda yan yana yürürler. Her biri kendi şehrindedir. Asla ihlâl yapmazlar, birbirlerine hiç dokunmazlar. Sınırın ötesinden birbirlerine laf atmazlar. İhlâl yaparak kaçak hayatı süren, şehirler arasında yaşayarak İhlâl'den kurtulan kanun kaçakları ve intikam alırcasına kayıplara karışanlarla ilgili efsaneler dolaşır. Pahlaniuk'un, *Bir Kaçağın Güncesi* adlı kitabı Besźel'de (eminim Ul Qoma'da da) yasaktı, ama herkes gibi ben de kitabın korsan baskısına bir göz atmıştım.

Simülatördeki bir Ul Qoma tapınağının, bir Ul Qoma vatandaşının, sebze taşıyan bir Ul Qoma kamyonunun üstüne mümkün olduğunca çabuk tıklayarak testleri bitirdim. Bu testler insanı aşağılıyordu sanki. Sanki Besźel'deymişim de, görmemem gereken şeyleri görüyormuş gibiydim. Daha önce yaptığım çalışmalarda böyle bir şey yoktu. Kısa bir süre önce, simülasyona Ul Qoma'daki farklı milliyetlerin karakterlerinin konulması da talep edilmişti. Bize gösterilen resimlerdeki kişilerin Ul Qomalı mı, Besźelli mi, yoksa diğerlerinden mi olduğunu (Yahudi, Müslüman, Rus, Yunan; artık o anda kim tehlike arz ediyorsa) söylememiz isteniyordu.

"Tapınağı gördün mü?" dedi Dhatt. "Ve şurada bir kolej vardı. Bunlar apartmandı." Binaların önünden geçerken eliyle binaları gösteriyordu. Benimle tanıştırmadığı şoförüne etrafta dolanmasını söylemişti.

"Tuhaf, değil mi?" dedi. "Senin için garip bir durum olmalı."

Evet. Dhatt'ın gösterdiklerine bakıyordum. Görmemeyi öğrenmiştim, ama geçtiğim yerlerde aşina olduğum binaları, yürüdüğüm yolları, bütün bir şehri, sık sık gittiğim kafeyi görüyordum. Ama başka bir şehirde. Hepsi şimdi geride kalmıştı. Eve geldiğimde aklımda Ul Qoma'dan başka bir şey yoktu. Nefesimi tuttum. Besźel'i görmemeyi başarmıştım. Nasıl bir şehir olduğu-

nu unutmuştum. Hayal bile edemiyordum. Artık Ul Qoma'yı görüyordum.

Gündüz vaktiydi. Gökyüzü kapalıydı ve havadaki donuk ışık, komşu şehri gösteren programlarda gördüğüm neon lambalarınınkine hiç benzemiyordu. O programların yapımcıları, belli ki, bizim gözümüzde şatafatlı bir gece hayatı canlandırmak istemişlerdi. Ama bu kül rengi hava, her şeyi benim eski Beszel'imde olduğundan çok daha canlı gösteriyordu. Eski Ul Qoma, bugünlerde artık bir finans bölgesi haline gelmeye başlamıştı. Ahşap çatılar, cam gibi parlayan çeliklere karışmıştı. Sokaklarda başıboş serseriler geziniyor, bu camdan binaların önlerinde parlak tiplere pirinç ve et şiş satıyorlardı. (Pek de fazla dikkat çekmeyen şehirdaşlarım Beszel'in daha sakin kısımlarına doğru ilerlerken, görmemeye çalıştığım bu insanların yanlarından geçip gidiyorlardı.)

UNESCO'dan gelen eleştiriler üzerine, Avrupa'dan bazı yatırımlara dikkat çekilmiş, Ul Qoma'yı imar hukukuna almışlar ve bu yolla şehirde süregelen mimarî vandalizme çare bulmaya çalışmışlardı. Son zamanlarda yapılan o çirkin binalar yıkılmış, ama Ul Qoma'nın tarihî mirası olan süslemeli barok yapılar yanı başlarındaki devasa komşularının insafıyla korunmuştu. Bütün Beszel sakinleri gibi ben de yabancıların başarılarıyla kalkınmış bu yerlerden alışveriş yapardım. Trafik gürültüsü ve taksi şoförlerinin bağırışları arasında, Dhatt bana bir şeyler anlatmaya çalışıyordu. Her yerde İllitanca konuşuluyordu ve ben Beszel'in çapraz hatlarla bölünmüş caddelerinde giderken bu dili duymamayı öğrenmiştim. Dünyadaki her şehirde yolların kendine has bir matematiği vardır. Henüz bir Ul Qoma bölgesinde olmasak da, bu caddeler benim bildiğim caddelerin hemen hemen aynısıydı. Keskin dönüşlerde daha karmaşık hal alıyorlardı. Tahmin ettiğim gibi, görmemeyi öğrendiğim şeyleri görmeye başlamak, Ul Qoma'da olmak çok garip gelmişti. Beszel'de çok sakin olan bu yollar, Ul Qoma'da çok kalabalıktı. Aslında Beszel'de bu ara sokakları sadece yayalar kullanırdı. Sürekli kornaya basıyorduk.

"Oteline gitmek ister misin?" dedi Dhatt. "Bir duş alıp bir şeyler yemek istersin belki. Sonra ne yapmak istersin? Aklında bir şeyler vardır. Çok iyi İllitanca konuşuyorsun, Borlú. Benim Beszcemden daha iyi." Güldü.

"Evet, aklımda bir şeyler var. Görmek istediğim birkaç yer var." Not defterimi çıkardım. "Sana gönderdiğim dosyayı aldın mı?"

"Evet, Borlú. Hemen her şey bu dosyada yazılı mı? Soruşturmada bulunduğun nokta bu mu? Ben de sana neler bulduğumuzu anlatayım." Alaycı bir tavırla ellerini kaldırdı. "Aslında pek bir şey yok. Davanın İhlâl'e havale edileceğini sanıyorduk. Neden onlara verdirmedin? Kendin mi halletmek istedin?" Yine gülmeye başladı. "Neyse, son birkaç gündür yalnızca bu işle ilgileniyorum. Diyeceğim o ki fazla bir şey bekleme. Ama çalışmaya devam ediyoruz."

"Nerede öldürüldüğü hakkında bir fikrin var mı?"

"Pek sayılmaz. Elimizde yalnızca, Copula Salonu'ndan giriş yapan bir minibüse ait kamera görüntüleri var, ama aracın nereye gittiğini bilmiyoruz. Devamı yok. Neyse, işler..."

Beszel'den Ul Qoma'ya giriş yapan bir minibüs pek gözden kaçacak şey değildi. Beszel'e bir Ul Qoma minibüsü giriş yapsa, o da gözden kaçmazdı. Aslında, biri plakasını görüp yabancı bir araç olduğunu anlayınca, onu görmemiş gibi yapacaktı. Olası şahitler, neye şahit olduklarını bilmeyeceklerdi yani.

"Benim asıl bulmak istediğim bu."

"Tamam. Tyador. Yoksa Tyad mı diyeyim? Hangisini tercih edersin?"

"Danışmanları ve arkadaşlarıyla da görüşmem gerek. Beni Bol Ye'an'a götürür müsün?"

"Bana Dhatt diyebilirsin. Ya da Quss, hiç fark etmez. Bak, kafa karışıklığı olmasın diye söylüyorum, amirlerin de bunu söylemiştir mutlaka." Yabancı bir kelime söyledi. "Ama burada bulunduğun sürede, bu Ul Qoma'ya ait bir soruşturmadır. Emrinde adam-

ların yok. Yanlış anlama. Yardımların için müteşekkiriz. Bu işte de beraber çalışacağız. Ama burada işleri götüren benim. Sense danışmansın."

"Tabii."

"Kusura bakma, bunlar boktan işler. Ben de emir alıyorum. Amirimle tanıştın mı? Albay Muasi'yle? Her neyse, o bizim bu konuda anlaşmaya varmamızı istiyor. Elbette sen, Ul Qoma mi-lislerinin onur konuğusun."

"Yasaklı değilim, değil mi? Ul Qoma içinde seyahat edebilir miyim?"

"Seyahatin için gereken tüm izinlerin ve damgaların mevcut. Tek giriş çıkışlı bir vizem vardır. Tek girişlik vizen var ve her ay yenilenmesi gerekiyor. Gerekirse tabii. İstersen bir iki gün turist gibi takılabilirsin, ama kendi başınayken tamamen turistsin. Çok iyi, ha? Ama belki yapmasan daha iyi. Yani, sana kimsenin engel olacağı yok, ama biliyoruz ki yanında bir rehber olmazsa, istemeden de olsa ihlâl yapabilirsin. Sonra biz ne yaparız?"

"Peki. Şimdi ne yapıyoruz?"

"Bakalım." Dhatt koltuğunda dönüp bana baktı. "Birazdan oteline varacağız. İyi dinle: Sana anlatmaya çalıştığım gibi, işler biraz... Herhalde diğerini duymadın daha... Hayır, orada bir şey olup olmadığından emin değiliz, sadece kendimizce tahminler yürütüyoruz. Bak, işler karışabilir."

"Ne? Neden bahsediyorsun sen?"

"Geldik, efendim," dedi şoför. Arabadan inmeden dışarı baktım. Eski Ul Qoma'nın hemen dışındaki Asyan Hilton'un önündeydik. Ul Qoma'nın modern görünümlü az katlı betonarme evlerinin başladığı sokağın köşesinde, Beszel'in tuğladan yapılma sıraevleriyle Ul Qoma'daki tapınakların kesiştiği yerde. İkisinin ortasında çirkin bir çeşme vardı. Buraya daha önce hiç gelmemiştim: Kenardaki binalar ve kaldırımlar çapraz hatlarla bölünmüştü. Ama ortadaki meydan tamamıyla Ul Qoma'ya aitti.

"Henüz emin değiliz elbet. Kazı alanına gittik. Iz Nancy ve Mahalia Geary'nin tüm diğer danışmanları ve sınıf arkadaşlarıyla

konuştuk. Kimse bir şey bilmiyor; herkes, onun birkaç günlüğüne ortadan kaybolduğunu sanmış. Sonra olanları duymuşlar. Neyse, asıl mesele; öğrencilerden bazılarıyla konuştuktan sonra, biri bizi aradı. Daha dün, hem de. Geary'nin en iyi arkadaşı hakkında. Kazı sahasında onu da görmüştük. Adı Yolanda Rodriguez. Kızcağız şoka girmiş haldeydi. Pek konuşmamıştı. Çökmüş bir haldeydi. Gitmesi gerektiğini söyledi. Ona, yardıma ihtiyacı olup olmadığını sordum, yanında bir arkadaşının olduğunu söyledi. Öğrendiğime göre arkadaşı buralı bir çocuk. Bir kere Ul Qomalı biriyle..." Uzanıp kapımı açtı. İnmedim.

"Kız mı aradı seni?"

"Hayır, ben de onu diyordum. Bizi arayan çocuk adını vermedi. Ama Rodriguez'den bahsetti. Tam emin olamadığını, önemsiz bir şey de olabileceğini falan söyledi. Neyse. Kızı bir süredir gören kimse olmamış. Rodriguez'i. Telefonunu da açmıyormuş."

"Kayıp mı olmuş?"

"Tanrı aşkına, Tyad. Abartma. Belki hastadır, telefonunu kapatmıştır. Araştırmayacağız, demiyorum. Ama telaşlanmayalım, olur mu? Kayıp olduğundan emin değiliz..."

"Evet, eminiz. O kıza bir şeyler olduğu belli. Kimse onu bulamıyor. Açıkça belli işte. Kız kaybolmuş."

Dhatt arabanın aynasından önce bana, sonra şoföre baktı.

"Peki, Müfettiş," dedi. "Dediğin gibi olsun. Yolanda Rodriguez kayıp."

13

"DURUM NASIL, ŞEF?" Otelin telefon hattında çok fazla parazit vardı. Corwi'yle konuşurken, birbirimizin lafını bölmemek için kekeleyip duruyorduk.

"Bir şey söylemek için çok erken. Burada olmak çok tuhaf."

"Kızın kaldığı yeri gördün mü?"

"Pek bir şey yok. Öğrenci evi işte. Üniversitenin verdiği yurtlardan biri."

"Ona ait bir şey bulamadın mı?"

"Birkaç ucuz resim, üstüne notlar alınmış birkaç kitap. İlginç bir şey yok. Birkaç parça da kıyafet. Bir de bilgisayar var, ama ya güvenliği çok sağlam ya da içinde kayda değer bir şey yok. Şu Ul Qomalı ineklere bizimkilerden fazla güvenmeye başladım. Annesine gönderdiği bir sürü e-mail var. Birkaç da makale. Herhalde internet geçmişini de sürekli temizliyordu; çünkü önbellekte bir halt bulamadık."

"Ne dediğin hakkında en ufak bir fikrin bile yok, değil mi, şef?"

"Hem de hiç. Teknisyenler bana hepsinin nasıl okunduğunu yazdılar." Belki bir gün internet şakalarını anlamıyorum diyecek noktaya gelecektik. "Ul Qoma'ya geldiğinden beri MySpace sayfasını güncellememiş"

"Yani bir şey bulamadın?"

"Maalesef, şansım yaver gitmedi." Mahalia'nın odası fazlasıyla boştu, ipucu verecek bir şey yoktu. Bu şaşırtıcı bir durumdu.

Yolanda'nın kaldığı oda ise bir koridor ötedeydi, diğerinin tam aksine oyuncaklar, kitaplar, DVD'ler ve süslü püslü ayakkabılarla doluydu. Bilgisayarı odasında değildi.

Mahalia'nın odasını iyice aramıştım. Milislerin odaya girdiğinde çektiği fotoğraflar benim için yönlendirici olmuştu, kitapları ve diğer eşyaları işaretleyip karıştırmalarından önce. Oda güvenlik şeridiyle çevrilmişti. Öğrencilerin içeri girmesi yasaklanmıştı. Başımı kapıdan uzatıp dışarı bakınca, Mahalia'nın sınıf arkadaşlarının koridorun öbür ucunda toplandıklarını görmüştüm. Aralarında fısıldaşıyorlardı. Birkaçı ise ağlıyordu.

Ne bir not defteri, ne de günlük bulabilmiştik. Dhatt, Mahalia'nın ders notlarının birer kopyasını almak istememe karşı çıkmamıştı. Bir sürü not almıştı. Anlaşılan, bu onun çalışma yöntemiydi. Hepsi masamda duruyordu: Fotokopileri kim çektiyse, çok kötü çekmişti. Mürekkep dağılmış, yazılar kaymıştı. Corwi'yle konuşurken, Mahalia'nın, *Ul Qoma Halk Tarihi* adlı kitabın üstüne yazdığı notları okudum.

"Oradaki ortağın nasıl biri?" dedi Corwi. "Benim yerime geçen şu Ul Qomalı?"

"Aslında ben onun Corwi'siyim." Pek iyi anlatamamış olacağım ki; Corwi güldü.

"Ofisleri nasıl?"

"Bizimkilere benziyor, ama malzemeleri daha kaliteli. Silahımı aldılar."

Aslında karakol bizimkinden epey farklıydı. Teçhizatları daha kaliteliydi. Geniş ve ferahtı. Her yerde beyaz tahtalar ve memurların birbirleriyle konuşup tartıştığı odalar vardı. Milislerin çoğunun, gelişimden haberdar edilmiş olduklarından emindim. Dhatt'ın ofisine doğru giderken, pervasızca etrafıma bakınıyordum. Amirinin yanında, küçük bir odası vardı. Albay Muasi beni kibarca karşılamış, iki şehrin giriştiği bu iş birliğinden dolayı memnuniyetlerini belirtmişti. Yardıma ihtiyacım olursa derhal bildirmemi istemiş, silahımı da bana geri vermişti. Bunun kararı daha önceden verilmemişti, hemen karşı çıkmaya kalktım ama

neyse ki tatsız şeylerin olmasına mahal bırakmadan, meseleyi hallettiler.

Oradan başka bir odaya geçmiştik. Bana pek dostça baktıkları söylenemezdi. Yanımızdan geçen biri manidar bir tavırla Dhatt'a selam vermişti. "Birini mi kızdırdım?" diye sorunca, Dhatt "Alınma hemen. Sonuçta Beszlisin. Ne bekliyordun ki?" demişti.

"Pislikler!" dedi Corwi. "Beklemiyorlardı."

"Geçerli bir Ul Qoma'da kalma iznim yok. Burada sadece danışmanım." Yatağın başındaki komodine gittim. İçine bir Gideon İncili bile koymamışlardı. Bunun sebebi, Ul Qoma'nın laik bir şehir olması mıydı, yoksa kısmen dağılmış olsa bile hâlâ saygı uyandıran Lux Templars (Işık Şövalyeleri) tarikatının lobi çalışmalarının yetersiz olması mıydı, karar veremedim.

"Pislikler. Rapor edecek bir şeyin yok mu yani?"

"Sana bilgi vereceğim." Daha önce üzerinde anlaştığımız şifreli sözleri gözden geçirdim. *Canım Besz köftesi çekiyor=Başım belada. Bir teorim var=Katili buldum.* Ama şu anda hiçbirinin anlamı yoktu. Bu şifreleri kararlaştırırken, Corwi, "Aptal gibi hissediyorum," demişti. "Ben de," diye cevap vermiştim. Hâlâ da öyle hissediyordum. Konuşmalarımızın dinlenmediğinden asla emin olamazdık. Bize bir komplo kurulup kurulmadığını merak etmek daha gülünç ve aptalca değil miydi?

"Buranın havası aynı bizim oralar gibi," dedim. Corwi güldü. Bunun anlamı, *rapor edecek bir şey yok*, demekti.

"Şimdi ne yapacaksın?"

"Bol Ye'an'a gidiyorum."

"Hemen mi?"

"Hayır, maalesef. Bugün gitmek istiyordum aslında, ama ayarlayamadılar ve artık çok geç oldu." Duş alıp yemek yedikten sonra odada dolanıp durmuştum. Dinleme cihazı arıyordum. Üç kere denedikten sonra, sonunda Dhatt'a ulaşabildim.

"Tyador, kusura bakma, beni aramışsın. Dışarıdaydım. Bir angarya yüklediler üstüme. Ne istemiştin?"

"Mühim değil. Kazı sahasına bakmak istiyorum..."

"Tüh! Tyador, maalesef bu gece olmaz."

"Bizi beklemelerini söylemedin mi?"

"*Belki* geliriz, demiştim. Bak, saat geç oldu, evlerine gitmek isterler şimdi. Yarın sabah ilk iş, oraya gideriz."

"Şu Rodriguez'den ne haber?"

"Aslında onun... bak, bunu sana söyleyemem, tamam mı? Neyse, kaybolduğundan emin değilim. Çok uzun süre geçmemiş. Ama yarın da onu bulamazsak, e-maillerine ve telefonuna cevap vermezse, sana söz, kayıp şahıslar listesine alacağım.

"Eee?"

"E'si şu. Bu akşam sana gelemiyorum. İdare edebilirsin, değil mi? Kusura bakma. Elimde çok fazla iş var. Üstünden geçilecek notlar, senin istediğin bilgiler, Bol Ye'an ve üniversite kampüsü hakkında araştırmalar falan. Yanında bilgisayar var mı? İnternete girebilir misin?"

"Evet." Gelirken yanımda getirmiştim. Otelin internet ücreti gecelik on dinardı.

"Tamam, o zaman. Eminim film de satın alabilirsin. Yalnız kalmazsın yani." Dhatt güldü.

BİR SÜRE, *İki Şehrin Arasında* kitabını okumaya çalıştım, sonra bıraktım. Yazınsal ve tarihsel ayrıntılar ve taraflı yaklaşım tarzı canımı sıkmıştı. Ul Qoma kanallarını seyrettim. Besź televizyonlarından daha fazla film gösteriyorlardı. Gürültülü, renkli şovlar vardı. Bir iki kanalda Başkan Ul Mak'ın başarılarından ve yeni reform paketlerinden bahseden programlara rastladım: Çin ve Türkiye gezileri, Avrupa ticaret heyeti, IMF'den övgüler, Washington'un hoşuna gitmeyen şeyler. Ul Qomalılar ekonomiye kafayı takmıştı. Ama kimse bunun için onları suçlayamazdı.

"Neden olmasın, Corwi?" Bir harita aldım. Bütün belgelerimi, polis kimliğimi, pasaportumu ve vizemi ceketimin iç cebine koydum. Ziyaretçi rozetimi yakama takıp geceye karıştım.

Etraf neon ışıklarıyla pırıl pırıldı. Etrafımdaki kalabalık, uzaktaki şehrimin ışıklarını bastırıyordu. İllitanca mırıltılar arasında yürümeye başladım. Burası geceleri Beszel'den daha kalabalıktı: Şimdiye dek görmemeye çalıştığım her şeye karanlıkta bakabiliyordum. Yan sokaklarda, bir köşeye büzülmüş kestiren evsizleri görebiliyordum. Oysa Beszel'deyken onları birer çıkıntı olarak görmeye alışmıştık.

Wahid Köprüsü'nü geçtim. Sol tarafımdan trenler geçiyordu. Burada Shach-Ein dedikleri nehre baktım. Acaba su da kendi içinde çapraz hatlarla bölünmüş müydü? Eğer Beszel'de olsaydım, Colinin Nehri'ne bakıyor olacaktım. Hilton'dan Bol Ye'an'a epey bir mesafe vardı. Ban Yi Yolu üzerinden bir saatte gidiliyordu. Çok iyi bildiğim Beszel sokaklarının çapraz hatlarından geçmekte olduğumun farkındaydım. Bu sokaklar Ul Qoma'dakilerden çok farklıydı. Bu sokakları görmemeyi öğrenmiştim, ama Ul Qoma'nın Modrass Caddesi'nin etrafındaki sokakların sadece Beszel'e ait olduğunun da farkındaydım. Bu sokaklara gizlice girip çıkan adamlar, ucuz Besz fahişelerine giderdi. Eğer onları görmemeyi beceremeseydim, onları Beszel'in karanlık sokaklarında gezinen mini etekli hayaletler zannedebilirdim. Ul Qoma genelevleri neredeydi acaba, Beszel'in hangi mahallesine yakındı? Bir zamanlar, bir müzik festivalinde görevliydim. Mesleğimin ilk yıllarıydı. Festival, çapraz hatlarla bölünmüş bir parkta düzenlenmişti. Çok fazla katılım vardı, kimin eli kimin cebinde, belli değildi. O zaman beraber görev yaptığım ortağım ve ben, görmemeyi öğrendiğimiz Ul Qomalıların, farkında olmadan, parkta sevişen ve görmemeye çabaladıkları çiftlerin üzerlerinden atlayarak yürümelerini izlerken çok eğlenmiştik. Hiç binmediğim metroya binmeyi düşündüm. (Beszel'de bunun gibi bir şey yoktu.) Ama yürümek daha çekici geldi. Kulağıma gelen konuşmaları dinleyerek İllitancamı ölçmeye çalıştım. Kıyafetlerim yüzünden beni görmemeyi öğrenmiş olan Ul Qomalılara baktım. Ziyaretçi rozetimi fark ettiklerinde bana bakıyorlardı. Gürültülü müziklerin çalındığı eğlence yerlerinin kapılarında toplanmış genç Ul Qoma-

lılar vardı. İçeri bakınca, kalabalık grupların öbek öbek toplandığını gördüm. Bakınca, dikey parmaklıklarla örülü tek göz odaları görebiliyordum: Eskiden kargaların kendilerini saldırılara karşı korumak amacıyla tünedikleri, onlarca yıllık mimari nostalji ve zevksizlik abidesi bu parmaklıklar, artık üzerlerine ilan asmak için kullanılır olmuştu.

Bir siren sesi geldi, sonra hemen hemen duymazdan geldim. Ses geçen bir Beszel polis arabasına aitti. Dikkatimi, gelip geçen ve arabanın önünden kaçmak için hiçbir çaba göstermeyen yayalara verdim: Bu, yaşadığım en kötü çıkıntı olma tecrübesiydi. Haritada Bol Ye'an'ın yerini işaretlemiştim. Ul Qoma'ya gelmeden önce, buranın Beszel'deki karşılığı olan yere gitmeyi, görmezden geldiğim kazı alanına bir an için bakmayı düşünmüş, ama bu riski göze alamamıştım. Kazı sahasının yakınına bile yanaşamamıştım. Herkes, buralarda, antik kentlerimizin pek çoğunda olduğu gibi, ilginç bir şey olmadığını söylüyordu: Kalıntıların çoğu Ul Qoma topraklarındaydı.

Avrupa tarzında yapılmış bir Ul Qoma anıtının önünden geçerken, Tyan Ulma Caddesi'nden aşağı baktım. Bu güzergahı özellikle seçmiştim. Beszel'deki caddeden geçen bir tramvayın sesini duyup, hemen duymazdan geldim. Doğduğum yer beş yüz metre ötemdeydi. Gökteki yarım ayın aydınlattığı parkın ötesinde, Bol Ye'an kalıntılarını seçebiliyordum.

Etrafını reklam panolarıyla çevirmişlerdi. Ama ben yukarıdan baktığım için, panoların ardındakileri de görebiliyordum. Engebeli, çiçeklerle dolu bir alandı. Bazı yerler çorak, bazı yerlerse yemyeşildi. Parkın kuzey ucunda, kalıntıların olduğu, ilk bakışta çöplük gibi görünen yerde eski taşlar ve tapınak kalıntıları vardı. Patikaların üzerini tentelerle kaplamışlardı ve kazı sahasındaki prefabrik ofislerin bazılarının ışıkları hâlâ yanıyordu. Bütün sahada kazı izleri vardı: Açılan çukurların çoğu gizlenmiş, üzerleri kalın tentelerle kapatılmıştı. Yerde, soğuktan kurumuş çimenlerin arasından ışıklar yükseliyordu. Ampullerin patlak olduğu yerler zifiri karanlıktı. Sahada birilerinin dolaştığını gördüm.

Güvenlik görevlileri, hatırlanan anılardan ziyade burada unutulanları korumakla yükümlüydü.

Tüm park ve saha molozlarla doluydu. Çoğu Ul Qoma tarafındaydı (bazıları da Beszel'de). Bütün şehir, tarihin üstüne üstüne gelir gibiydi. Bol Ye'an kazıları bir yıl kadar önce başlamıştı. Bu kazı, şehrin büyümesi için bir fırsat olarak da değerlendirilebilirdi. Şehrin büyümeye başlamasından bir yıl önce, binaların altında kalabilecek olan Bol Yean kazısı başlamıştı: Sermaye, tahta paravanları ve demir sınırları aşabilir, gerekli olduğu öne sürülerek, yüzlerde bir pişmanlık ifadesiyle, (Beszel'i kaplayan) ofis blokları, Ul Qoma'da da yükselebilirdi.

Bol Yean ile Galler Arkeoloji Bölümü tarafından kullanılan Ul Qoma Üniversitesi arasındaki mesafeyi, haritama bakarak ölçmeye çalıştım. "Hey!" Bir milis bana sesleniyordu. Silahını doğrultmuştu. Arkasında bir milis daha vardı.

"Ne yapıyorsun burada?" Dikkatle bana baktılar. "Hey." Arkasındaki arkadaşı ziyaretçi rozetimi gösterdi.

"Ne işin var burada?"

"Ben arkeolojiyle ilgileniyorum."

"Külahıma anlat sen onu. Kimsin sen?" Evraklarımı aldılar. Beszel tarafından birkaç yayanın geçtiğini fark ettim. Sokağın bu tarafında olup bitenden habersizlerdi. Yabancı bir şehirde başımın belaya girmesinden daha sıkıcı bir şeydi bu. Geç bir saatti, ama olanlara şahit olan birkaç Ul Qomalı vardı. Görmüyormuş gibi yapmıyorlar, tam aksine, bazıları durmuş bizi izliyordu.

"Ben..." Onlara belgelerimi verdim.

"Tye Adder Borlo."

"Öyle de denebilir."

"Polis misin?" Kafaları karışmıştı. Bana baktılar.

"Uluslararası bir soruşturmaya danışmanlık yapmak için geldim. Cinayet Masasından Baş Dedektif Dhatt'la konuşabilirsiniz."

"Kahretsin." Duyamadığım bir şeyler konuştular. Biri telsizle anons yaptı. Çok karanlıktı. Cep telefonumla fotoğraf çekemez-

dim. Burnuma sokakta satılan yemeklerin ağır kokusu geliyordu. Bu koku, Ul Qoma'yla özdeşleşmişti.

"Peki, Müfettiş Borlú." Evraklarımı geri verdiler.

"Kusura bakmayın."

"Rica ederim." Canları epey sıkılmıştı. "Zaten ben de otelime dönüyordum."

"Size eşlik edelim, Müfettiş." Vazgeçmeye niyetleri yoktu.

Ertesi sabah Dhatt beni almaya geldiğinde, yemek salonunda oturmuş "Geleneksel Ul Qoma Çayı"nı tatmakla meşguldüm. İçinde tatlı krema ile beraber tuhaf baharatlar vardı. Dhatt otelini sevip sevmediğimi sordu. Arabasına bindiğimde, gergin bir tavırla kapıyı kapattı, sonunda dayanamayıp, geçen geceyle ilgili yorumunu yaptı: "Keşke yapmasaydın."

GALLER ÜNİVERSİTESİ UL QOMA ARKEOLOJİ BÖLÜMÜ personeli ve öğrencileri Bol Ye'an'a varmak üzereydi. Kazı sahasına, son on iki saat içinde, ikinci kez geliyordum.

"Randevulu gitmiyoruz," dedi Dhatt. "Projenin başı olan Profesör Rochambeaux'yla görüştüm. Geleceğimizi o biliyor, ama diğerleri tesadüfen uğradığımızı sanacak."

Manzara dün gece gördüğümden farklıydı. Kazı sahasını çeviren duvarlar daha yüksekti. Giriş noktalarında milisler ve güvenlik görevlileri bekliyordu. Dhatt kimliğini göstererek bizi içeri soktu. Elimde personel ve öğrencilerin bir listesi vardı. Önce Bernard Rochambeaux'nun ofisine gittik. Elli yaşlarında sırım gibi bir adamdı. Baskın bir Quebec aksanıyla İllitanca konuşuyordu.

"Hepimiz perişan olduk," dedi. "O kızı pek tanımazdım, sadece okulda görmüşlüğüm vardı, ama ününü duymuştum. Prefabrik bir ofisi vardı. Geçici olarak çakılmış raflarda kitaplar, dosyalar, çeşitli kazı alanlarına ait fotoğraflar duruyordu. Dışarıdan öğrencilerin sesleri geliyordu. "Size yardım etmek isteriz, elbette. Öğrencilerin çoğunu şahsen tanımam. Şu anda üç doktora öğ-

rencimiz var. Biri Kanada'da, diğeri ikisi, sanırım burada." Kazı sahasındakileri gösterdi. "Onları tanıyorum."

"Peki, Rodriguez?" Kafası karışmış bir halde bana baktı. "Yolanda? O da sizin öğrenciniz. Onu gördünüz mü?"

"O benim üç öğrencimden biri değil, Müfettiş. Sanırım söyleyebileceğim başka bir şey yok. O... Kayıp mı oldu?"

"Öyle. Onun hakkında ne biliyorsunuz?"

"Aman tanrım. Kayıp mı oldu? Onu tanımıyorum. Mahalia Geary'nin adını duyuyordum, elbette, ama birkaç ay önce yapılan tanışma partisinde biraz sohbet etmiştik, hepsi bu."

"Ondan daha önce," dedi Dhatt. Rochambeaux ona baktı.

"İşte bakın, zamanı takip etmek ne kadar zor. Öyle değil mi? Onun hakkında zaten bildiğiniz şeyleri söyleyebilirim. Size onun danışmanı yardımcı olabilir. Isabelle'le konuştunuz mu?"

Rochambeaux, sekreterine, personel ve öğrencilerin bir listesini çıkarttırdı. O listenin zaten elimde olduğunu söylemedim. Dhatt almayınca, kendim çıkarmıştım. İsimlere bakınca, listedeki arkeologlardan ikisinin Ul Qomalı olduğu anlaşılıyordu.

"Geary'nin öldürüldüğü saatlerde başka yerde olduğunu kanıtlayabiliyor," dedi Dhatt. "Kanıtı olan birkaç kişiden biri. Çoğunun kanıtı yok. Saatin çok geç olduğunu öne sürerek kanıt gösteremiyorlar. Bu adamsa, gecenin olmadık bir saatinde bir meslektaşıyla telefon görüşmesi yapıyormuş. Kontrol ettik."

Isabelle Nancy'nin ofisini ararken, biri arkamdan seslendi. Altmış yaşlarında, şık giyimli, kır sakallı, gözlüklü bir adamdı. Aceleyle bize doğru geliyordu. "Müfettiş Borlú siz misiniz?" Dhatt'a bakıyordu. Sonra yakamdaki ziyaretçi rozetini fark edip bana döndü. "Geleceğinizi duymuştum. Sizinle karşılaştığıma çok sevindim. Ben David Bowden."

"Profesör Bowden." Elini sıktım. "Kitabınızı keyifle okuyorum."

Çok şaşırdı. Başını iki yana salladı. "Herhalde ilk kitabımı kastediyorsunuz. İkincisini kimse sevmedi çünkü." Elimi bırak-

tı. Bu yüzden tutuklanabilirsiniz, Müfettiş." Dhatt şaşkın şaşkın suratıma bakıyordu.

"Ofisiniz neresi, Profesör? Ben Baş Dedektif Dhatt. Sizinle görüşmek isterim."

"Ofisim falan yok, Dedektif Dhatt. Buraya sadece haftada bir gün gelirim. Ayrıca, profesör falan da değilim. Bana sadece doktor deyin. Ya da David, en iyisi bu."

"Ne kadar daha buradasınız, Doktor?" dedim. "Vaktiniz var mı?"

"Tabii, Müfettiş, ama dediğim gibi, ofisim yok. Öğrencilerim genellikle evime gelirler." Bana kartını verdi. Dhatt kaşını kaldırıp bakınca, bir tane de ona verdi. "Numaram orada yazıyor. Ben buralardayım. İstediğinizde arayın. Konuşacak bir yer buluruz."

"Bizi görmek için gelmediniz, o halde?" dedim.

"Hayır, tamamen tesadüf. Aslında bugün hiç gelmeyecektim, ama danışmanlığını yaptığım öğrencim dün gelmeyince, onu belki bugün bulurum, diye düşündüm."

"Danışmanlık mı yapıyorsunuz?" dedi Dhatt.

"Evet. Bana güvenen tek öğrencim. Ofisim bile olmamasına rağmen."

"Adı nedir?"

"Yolanda. Yolanda Rodriguez."

Ona ulaşamadığımızı söyleyince, profesör dehşete kapıldı. Heyecandan kekelemeye başladı.

"Kayıp mı oldu? Mahalia'dan sonra, şimdi de Yolanda mı? Aman Tanrım... Siz..."

"Evet, araştırıyoruz. Hemen telaşa kapılmayın," dedi Dhatt.

Bowden çok sarsılmıştı. Kazı sahasında bulduğumuz dört akademisyenle tek tek konuştuk. Onlar da benzer tepkiler verdiler. Ul Qomalı iki akademisyenin üstü olan Thau'ti'yi de bulduk. Sessiz genç bir adam. Görüştüğümüz hocalardan, sadece Isabelle Nancy, Yolanda'nın kaybolduğunun farkındaydı. Profesör Nancy şık giyimli bir kadındı, boynunda birbirinden farklı iki gözlük asılıydı.

"Sizi gördüğüme çok sevindim," dedi. Bizimle el sıkıştı. O söylemeden de bunu ifadesinden anlamıştım. Mahalia'nın öldürüldüğü saatlerde evde olduğunu, ama bunu kanıtlayamayacağını söylemişti. "Size nasıl yardımcı olabilirim?" diye devam etti.

"Bize Mahalia'dan bahsedin. Anladığım kadarıyla epeyce meşhur biriymiş. Bölüm başkanınız tanımıyor ama."

"Pek sayılmaz. Size tanımadığını mı söyledi? Bu pek... samimi gelmiyor. Mahalia birilerini çok kızdırmıştı."

"Beszel'deki bir konferansta," dedim.

"Evet. Güneyde. Rochambeaux da oradaydı. Çoğumuz gitmiştik. Ben, David, Marcus ve Asina. Neyse, Mahalia konferansta sürekli bir şeylere karşı çıkıyor, iki şehir arasındaki çekişme ve İhlâl hakkında sorular sorup duruyordu. Kurallara aykırı bir şey yapmıyordu, ama biraz kabaca davranıyordu. Bu tür şeyler ancak filmlerde olur. Erken dönem Ul Qoma kazıları, Bölünme öncesi dönem ya da Beszel tarihi hakkında aslı astarı olmayan şeyler. Oraya işi başlatmak, törenler falan düzenlemek için gelen kodamanların gözlerinin kocaman açıldığını görebilirdin. Mahalia sonunda iyice çığrından çıkıp Orciny hakkında abuk sabuk konuşmaya başladı. David çok küçük düştü, tabii. Üniversite camiası utanç içinde kaldı. Neredeyse okuldan atılacaktı. Orada bulunan bazı Beszel temsilcileri konuyla ilgili epey yaygara kopardılar.

"Ama atılmadı, değil mi?" dedi Dhatt.

"Galiba onun gençliğine verdiler. Ama birinin onunla konuşması, aklını başına getirmesi gerekiyordu. Çıkagelen Ul Qomalı rakiplerinin, çok bozulmuş olan Besz temsilcilerine anlayış gösterdiğini düşündüğümü hatırlıyorum.

Mahalia'nın üniversitemizde doktora yapacağını duyduğumda, böyle asılsız fikirlerine rağmen onu kabul etmelerine çok şaşırmıştım. Bütün bunları ifademde de anlattım. Peki, Yolanda'ya ne olduğunu biliyor musunuz?"

Dhatt'la birbirimize baktık. "Onun başına bir şey geldiğinden henüz emin değiliz," dedi Dhatt. "Araştırıyoruz."

"Herhalde önemli bir şey değildir," dedi Nancy. "Ama normalde onu hep buralarda görürdüm. Birkaç gündür hiç görünmüyor. Bu yüzden endişeleniyorum... Ne de olsa Mahalia da ölü bulunmasından bir süre önce... ortalardan kaybolmuştu."

"Yolanda'yla Mahalia tanışıyorlar mıydı?" diye sordum.

"Çok yakın arkadaştılar."

"Bu konuda bilgisi olabilecek birini tanıyor musunuz?"

"Buralı bir çocukla görüşüyordu. Yolanda, yani. Öyle duymuştum. Ama kim olduğunu bilmiyorum."

"Buna izin var mı?" diye sordum.

"Onlar yetişkin insanlar, Müfettiş. Genç olabilirler, ama onları engelleyemeyiz. Ul Qoma'da hayatın ve âşık olmanın ne kadar zor ve tehlikeli olduğu hakkında onları uyarırız, ama elimizden başka bir şey gelmez." Omzunu silkti.

Ben kadınla konuşurken Dhatt bir ayağıyla yerde tempo tutuyordu. "Onlarla görüşmek isterim," dedi.

Birkaçı, derme çatma kütüphanede kitap karıştırıyordu. Diğerleri de kazı sahasının derinliklerinde çalışıyordu. Gölgelerimiz üstlerine düşünce, kafalarını kaldırıp bize baktılar. Toprak katmanları arasında gayet net seçilen damarlar vardı. Koyu renk katmanlar, eski bir yangının izleri miydi? O beyaz katmanlar neydi peki? Büyük tortunun etrafı vahşi çalılarla doluydu, devedikenleri ve yosunlarla kaplanmıştı. Kazı alanı, futbol sahası büyüklüğünde vardı, iplerle bölümlere ayrılmıştı. Zemin farklı derinliklerde ve dümdüzdü. Üzerindeki sıkıştırılmış toprak, tuhaf bir şekilde ihlâl yapan bir balıkla ve cansız cisimlerle bozulmuştu; kırık kavanozlar, işlenmiş, işlenmemiş heykeller, bakır pasıyla tıkanmış makineler. Öğrenciler bulundukları yerden baktılar. Her biri farklı bir noktada, şeritlerle çevrilmiş alanlarda ellerinde malalar, yumuşak fırçalarla çalışıyorlardı. Oğlanlardan birkaçı ve kızlardan biri gotik bir tarza sahipti. Bunlara Ul Qoma'da, Besźel'den daha ender rastlanıyordu. Kendi evlerinde de. Çok dikkat çekiyor olmalıydılar. Göz kalemlerinin ve yüzyılların kalıntılarının ardından, Dhatt'la bana tatlı tatlı gülümsediler.

"İşte," dedi Nancy. Kazı yerinden biraz uzakta durduk. Katmanlı toprağa konulmuş bir sürü işarete baktım. "Bunların nasıl burada olduğunu anlıyor musunuz?" Bu, toprak altında görebildiğimiz herhangi bir şey olabilirdi.

Öğrenciler konuştuğumuzu fark etse de, onların duyamayacağı şekilde konuşmaya devam ettik. "Erken Dönem'e ait bir şiir kırıntısından başka, yazılı bir şey bulamadık. Gallimaufrianlar'ı duymuş muydunuz? Bölünme öncesi kalıntılar, uzun yıllar toprak altında kaldı. Bölünme öncesi kalıntılar, arkeologların göz ardı edilen hataları yüzünden uzun zaman toprak altında kaldı." Nancy güldü, "ve sonrasında ortaya çıktıklarında herkes bu durumu Galimaufriyanlar'a bağladı. Varsayıma göre, Ul Qoma ve Beszel'den önce yaşadığı düşünülen bu medeniyet, bölgeyi sistemli bir şekilde kazdı, ortaya çıkan binlerce yıllık buluntulardan kendi ailelerinden kalma ıvır zıvır antikalara kadar her şeyi birleştirip yeniden gömdü ya da oraya buraya atıp ziyan etti.

Nancy ona baktığımı fark etti. "Onlar var olmadı," diye, beni ikna etmeye çalıştı. "Bu konuda fikir birliğine varıldı. En azından bir çoğumuz tarafından. Bu..." Çukuru gösterdi. "Bir karışım *değil*. Var olmuş bir kültürün kalıntıları. Tam olarak bilmediğimiz bir kültür. Bir zincirleme hikâye bulmaya çalışmaktan vazgeçmemiz için öğrenmemiz ve sadece bakmamız gerekiyordu."

Bu parçalar çağlara ve günümüze yayılmıştı. Bölgede başka hiçbir kültür, Erken Dönem yerlilerine, bu özgün erkek ve kadınlara, masallarda anlatılan, kalıntıları ziyan eden cadılara, Arzachel'i* ya da Orta Çağ'daki çağdaşlarını utandıracak denli usturlaplar, kurumuş çamurdan kaplar, büyük büyük dedelerimin yapabileceği taş baltalar, aletler, karmakarışık çirkin oyuncaklar, kalıntıları Ul Qoma ve biraz da Beszel tarafında gömülü olan aletleri kullanan bu insanlara dair bu kadar yetersiz ve anlaşılması güç referanslar bırakmamıştı.

---

* *Arzachel:* Arap dünyasında Al-Zarkali, Avrupa'da Arzachel olarak anılagelen, 1029-1087 tarihleri arasında İspanya'da yaşamış olan Arap astronom ve matematikçi. *–Ed.*

"Bu, milis teşkilatından Baş Dedektif Dhatt ve bu da polis teşkilatından Müfettiş Borlu," dedi Nancy, çukurda çalışan öğrencilere. "Müfettiş Borlu... Mahalia'ya olanları araştırmak için gelmiş."

İçlerinden bazıları heyecanla iç geçirdi. Öğrenciler bir bir dinlenme odasına gelip bizimle konuştukça, Dhatt isimlerinin üstünü çiziyor, ben de onu taklit ediyordum. Hepsi de daha önce sorgulanmış olmasına rağmen, kuzu kuzu gelip, duymaktan gına getiren sorulara yeniden cevap verdiler.

"Mahalia için geldiğinizi öğrenince çok rahatladım," dedi gotik tarzdaki kadın. "Bu çok korkunç. Ama ben Yolanda'yı bulduğunuzu, ona bir şey olduğunu sandım." Adı Rebecca Smith-Davis'ti. Çanak çömleklerin yeniden yapılmasında çalışıyordu, ilk senesiydi. Ölen ve kaybolan arkadaşları hakkında konuşurken gözleri doldu. "Onu bulduğunuzu sandım. Sandım ki o..."

"Rodriguez'in kayıp olduğundan bile emin değiliz," dedi Dhatt.

"Öyle diyorsunuz. Ama biliyorsunuz. Mahalia'ya olanlar." Kafasını salladı. "İkisi de tuhaf işlerin içindeydi."

"Orciny mi?" dedim.

"Evet. Başka şeyler de var. Ama evet, Orciny. Yolanda, Mahalia'dan daha çok ilgiliydi. Diyorlar ki; Mahalia başlarda o konuya çok dalmış, ama sonra o kadar da ilgilenmemiş, sanırım."

Çok genç olduklarından ve sonradan ayrıldıkları için, öğrencilerden bazılarının, hocalarının tersine, Mahalia'nın öldüğü gece nerede olduklarına dair kanıtları vardı. Dhatt, Yolanda'nın resmen kayıp olduğunu var sayarak, daha açık sorular sordu, daha uzun notlar aldı. Değişen pek bir şey olmadı. Kimse onu en son ne zaman gördüğünü hatırlamıyordu, sadece günlerdir görmediklerini söylüyorlardı.

"Mahalia'ya ne olmuş olabileceği hakkında fikriniz var mı?" diye sordu Dhatt, hepsine. Hepsi de hayır dediler.

"Ben komplo teorileri üretecek değilim," dedi, gençlerden biri. "Olanlar...çok korkunçtu. Ama siz de biliyorsunuz ki, büyük bir

sır olduğu düşüncesi..." Delikanlı kafasını salladı ve iç geçirdi. "Mahalia... birilerini kızdırmış olabilir. Sonunda olan oldu zaten. Ul Qoma'nın en gidilmeyecek yerlerine, en gidilmeyecek kişilerle gitti." Dhatt not alıyordu.

Kızlardan biri, "Hayır," dedi. "Kimse onu tanımazdı. Tanıdığınızı sanabilirdiniz, ama sonrasında fark edersiniz ki; sizin hiç haberiniz olmadığı bir sürü gizli kapaklı işle uğraşmaktadır. Ben ondan biraz çekinirdim. Onu severdim, ama biraz fazla ateşli bir tipti. Çok zekiydi. Belki görüştüğü biri vardı. Buralı çılgınlardan biri. Bu tam da ona göre bir şey... Garip işlerle uğraşmayı severdi. Onu hep kütüphanede görürdüm. Üniversite kütüphanesinden kitap kartları alıyoruz. Mahalia kütüphaneden aldığı kitapları notlarla doldururdu." Kız, eliyle yazı yazıyormuş gibi bir hareket yaptı, kafasını salladı. Onun ne kadar tuhaf biri olduğunu bize anlatmaya çalışıyordu.

"Garip işler derken, neyi kastediyorsunuz?" diye sordu Dhatt.

"Bilirsiniz işte, hepimiz duyuyoruz."

"Birilerinin kuyruğuna bastı," dedi, başka bir kız. Çabuk çabuk ve yüksek sesle konuşuyordu. "Çılgının tekiydi. Beszel'e ilk gidişini biliyor musunuz? Neredeyse kavgaya karışacaktı. Akademisyenler ve politikacılarla. Hem de bir arkeoloji konferansında. Olacak şey değil. Buraya dönebildiği için bile çok şanslıydı."

"Orciny."

"Orciny mi?" dedi Dhatt.

"Evet."

Bunu söyleyen zayıf görünüşlü bir delikanlıydı. Giydiği kıyafetten, dar kafalının biri olduğu anlaşılıyordu. Tişörtünün üzerinde bir çizgifilm kahramanı vardı. Delikanlının adı Robert'ti. Üzgün olduğu yüzünden anlaşılıyordu, çaresiz bire tavırla gözlerini kırpıştırdı. İllitancası pek de iyi değildi.

"Onunla İngilizce konuşmamda sakınca var mı?" diye, Dhatt'a sordum.

"Yok," dedi. Adamın biri kapıdan başını uzatıp bize baktı. "Sen devam et, ben birazdan gelirim," deyip dışarı çıktı.

Delikanlıya "O kimdi?" diye sordum.

"Doktor Ul Huan," dedi. Kazı alanındaki diğer Ul Qomalı akademisyendi. "Katili bulabilecek misiniz?" Ona yuvarlak cevaplar verebilirdim, ama anlaşılan, o bunları duymaktan bıkıp usanmıştı. Dudaklarını ısırarak bana baktı. "Lütfen," dedi.

"Orciny'yle neyi kastediyorsunuz?" diye sordum.

"Ben şunu..." Kafasını salladı. "Bilmiyorum. Bu konuyu düşünüp duruyorum. İnsan geriliyor. Aptalca olduğunu biliyorum, ama Mahalia bu konuda haklı olabilir. Yolanda bu konuyla giderek daha çok ilgileniyordu. Ona çok kızıyorduk. Sonra ikisi de... kayboldu." Delikanlı başını yere eğip elleriyle yüzünü kapattı. "Yolanda'yla ilgili sizi arayan bendim. Onu hiçbir yerde bulamamıştım. Bilemiyorum... İnsan meraklanıyor." Ne diyeceğini şaşırmış gibiydi.

"ELİMİZDE BİR ŞEYLER VAR," dedi Dhatt. Ofislerin arasındaki patikalardan Bol Ye'an'ı gösteriyordu. Aldığı satırlar dolusu notlara baktı. Kartvizitleri ve küçük kâğıtlara yazdığı telefon numaralarını düzenledi. "Elimizdekinin ne olduğunu henüz bilmiyorum, ama bir şeyler var. Sanırım. Kahretsin."

"Ul Huan'dan haber var mı?"

"Ne? Hayır." Bana baktı. "Profesör Nancy'nin anlattıklarının çoğunu doğruluyor."

"Anlayamadığım, ama çok enteresan bir şey var," dedim.

"Ha? Anlamadım," dedi Dhatt. "Ciddiyim, Borlú" Çıkış kapısına yaklaşıyorduk. "Ne demek istiyorsun?"

"O çocuklar Kanadalıydı, değil mi?"

"Çoğu öyle. Biri Alman, biri de Yanki."

"Hepsi de İngiltere, Avrupa ve Amerika'dan. Kendimizi kandırmayalım. Bu yabancıların, Ul Qoma ve Beszel'in nesine kapıldıkları bellidir. Hiçbirinin, bir tek şeyden asla söz etmedikleri dikkatini çekmedi mi?"

"Ne demek...." Dhatt birden sustu. "İhlâl..."

"Kimse İhlâl'den söz etmedi. Çok tedirgindiler. Sen de benim kadar iyi bilirsin ki, yabancıların normalde en çok merak ettikleri şey budur. Bu çocukların Ul Qoma'ya, diğerlerine göre biraz daha fazla uyum sağladıkları belli, ama yine de." Bize kapıları açan güvenlik görevlilerine el sallayıp dışarı çıktık. Dhatt düşünceli bir tavırla kafasını sallıyordu. "Eğer bildiğimiz biri, tek bir iz bile bırakmadan ortadan kayboluyorsa, aklımıza gelen ilk şeyin bu olması gerekir, değil mi? İstesek de, istemesek de, bu böyle," dedim. "Bir de her an ihlâl yapma riskiyle karşı karşıya olan şu yabancıları düşün."

"Memur Beyler!" Bize seslenen, güvenlik görevlilerinden biriydi. David Beckham ile Mohikan arası atletik yapılı, genç bir adamdı. Oradaki güvenlik görevlilerinin en genci oydu herhalde. "Memur beyler, bekler misiniz?" Bize doğru koşuyordu.

"Bir şey soracaktım da..." dedi. "Mahalia Geary'nin katilini arıyorsunuz, değil mi? Şeyi soracaktım.. Bir şey bulundu mu diye merak ettim de... Bir ipucu bulabildiniz mi?"

"Neden soruyorsun?" dedi Dhatt. "Sen kimsin?"

"Ben... Kimse değilim. Sadece... Bu çok korkunç, çok üzücü bir olay. Ben ve arkadaşlarım, yani biz güvenlikçiler merak içindeyiz. Çok üzülüyoruz. Katilin bulunup bulunmadığını merak ediyoruz."

"Ben, Borlú," dedim. "Adınız nedir?"

"Ben de Aikam. Aikam Tsueh."

"Mahalia'nın arkadaşı mıydın?"

"Ben... Sayılır. Aslında arkadaş değildik, ama onu tanırdım. Selamlaşırdık. Bir şey buldunuz mu diye merak ettim."

"Bulduysak bile, Aikam, sana söylememiz doğru olmaz," dedi Dhatt.

"Şimdilik," dedim. Dhatt dik dik bana baktı. "Önce emin olmamız gerek. Anlarsın. Sana birkaç soru sorabilir miyiz?"

Aikam bir an için telaşlandı.

"Ben bir şey bilmiyorum. Ama tabii, sorabilirsiniz. Milisleri geçip şehirden kaçabilmişler midir diye merak ediyordum. Bunu yapabilmenin bir yolu var mı?"

Aikam görev yerine dönmeden önce, telefon numarasını aldım. O yerine dönerken, Dhatt ile arkasından bir süre ona baktık.

"Güvenlikçilerle konuştun mu?" dedim, Tsueh'in arkasından bakarken.

"Elbette. Bir şey çıkmadı. Onlar güvenlik görevlisi, ama kazı sahası bakanlığın korumasında. Bu yüzden kontroller daha sıkı. Çoğu da cinayet gecesi nerede olduklarını kanıtlayabiliyor."

"Peki, ya Aikim?"

"Ona da bakarım. Ama şüpheli isimler arasında onunkini gördüğümü hatırlamıyorum. Belli ki, onun da kanıtı var."

Aikam Tsueh çıkış kapısına varınca arkasını dönüp bize baktı. Onu izlediğimizi fark etti. Tereddütle el salladı.

14

ONU BİR KAFEYE OTURTTUM. Aslında çayevi demek gerek, çünkü Ul Qoma'daydık. Dhatt'ın sinirleri bir parça yatışmıştı. Bir türlü takip edemediğim, anlaşılmaz bir ritim tutturmuş, parmaklarıyla masanın kenarına vurup duruyordu. Kımıldamadan yüzüme baktı. Anlattıklarımı dinledi, bundan sonra yapmamız gerekenler hakkında ciddi tavsiyelerde bulundu. Eğilip, aldığım notlara baktı. Merkezden gelen mesajlarını kontrol etti. Orada oturduğumuz süre boyunca, benden hoşlanmadığı gerçeğini göz ardı etmeyi başararak çok iyi iş çıkardı.

"Bana kalırsa, sorgulama taktiği üzerinde bir *anlaşmaya* varmamız gerek," dedi.

"Bir ipte iki cambaz oynamaz." Yarım ağızla özür diler gibi bir şeyler geveledim.

Çayevinin sahibi, Dhatt'dan para almadı: Zaten o da çok üstelememişti. Garson kız, "*Milis* indirimi," dedi. İçerisi hınca hınç doluydu. Dhatt pencere kenarındaki bir masayı gözüne kestirmişti. Tek başına oturan adam onun dikkatle baktığını fark edince kalkmış, yerine biz oturmuştuk. Metro istasyonuna bakıyorduk. Karşı duvardaki ilanların içinden birini gördüm, sonra görmezden geldim. Mahalia'yı ararken bastırdığım ilanlardan biri olup olmadığından emin değildim. Baktığım duvar artık bana yabancılaşmış gibi göründüğü için bir türlü emin olamıyordum. Eğer şimdi gördüğüm duvar bana yabancıysa, Beszel'de demektir ya da çapraz hatlı bir bölgedir ve iki şehrin özelliklerini bir arada taşıyordur.

Caddenin aşağısından, akın akın Ul Qomalılar geçiyordu. Soğuktan büzüşmüş, gocuklarına sarınmışlardı. Yeraltındaki Ul Qoma durağından birkaç metre ötede, transit karayolu geçişlerinin yapıldığı Yanjelus İstasyonu'nun merdivenlerinden aşağı inen Besźellileri görmemeye çalışsam da, Besźel'de insanların kürk giydiklerini biliyordum.

Etrafımdaki insanlara baktığımda, Besźel'dekinden çok daha fazla Asyalı, Arap ve Afrikalı olduğunu fark ettim.

"Giriş serbest mi?" dedim.

"Pek sayılmaz," dedi Dhatt. "Ul Qoma'nın insan gücüne ihtiyacı var. Ama gördüğün herkes dikkatle seçilmiştir. Hepsi de tüm sınavları geçmiş, iyi derece elde etmiştir. Bazıları çocuk sahibi bile oluyor. Bir sürü Ul Qomalı zenci bebe!" Neşeyle güldü. "Sizden daha kalabalığız, ama bunun sebebi bu konuda kaygısız oluşumuz değil." Haklıydı. Besźel'e göç etmeyi kim isterdi ki?

"Peki, giriş izni alamayanlar ne yapıyor?"

"Kamplarımız var, sizinkiler gibi. Şehrin kenar mahallelerinde. Birleşmiş Milletler bundan pek hoşlanmıyor. Af Örgütü de. Şartları da mı önemsemiyorlar? Sigara ister misin?"

Oturduğumuz kafenin biraz ilerisinde bir sigara büfesi vardı. Oraya takılıp kaldığımı fark etmemiştim.

"Tahmin ederim. Bak şimdi meraklandım. Hiç Ul Qoma sigarası içmedim ben."

"Bekle."

"Yok, hiç kalkma. Zaten artık içmiyorum. Bıraktım."

"Hadi yahu, tatilde sayılırsın. Evinden uzaktasın... Kesiyorum tamam, kusura bakma, böyle ısrarcı davranılmasından aslında ben de nefret ederim."

"Anlamadım?"

"Sigarayı bırakanlara tekrar içmesi için ısrar edenleri hiç sevmem. Üstelik ben de pek tiryaki sayılmam." Gülerek çayını yudumladı. "Ama en azından bırakmayı başarmış olman sinir bir durum olabilirdi. Aslında sana sinir olmalıyım. Ne pis bir herifim, değil mi?" Yine güldü.

"Bak, öyle her şeye atladığım için kusura bakma."

"Yo, sadece anlaşmamız gerek. Yoksa farklı düşünmeni istemem."

"Haklısın."

"Tamam, o zaman. Sorun yok. Bundan sonrakini ben idare edeyim, olur mu?" dedi. Ul Qoma'yı seyrediyordum. Hava bulutlu ve soğuktu.

"Şu Tsueh'in kanıtı var mı, demiştin?"

"Evet. Araştırdık. O güvenlikçi heriflerin çoğu evli. Karıları şahitlik edecektir mutlaka. Gerçi onların sözü bir şey ifade etmez, ama Geary'nin, güvenlikçilerden biriyle samimi olduğuna dair bir kanıt bulamadık. Zaten Tsueh de o gece öğrencilerle dışarı çıkmış. Onlarla yaşıt, ne de olsa."

"Makul. Ve de sıra dışı."

"Öyle. Ama o delikanlının bir şeyle ya da biriyle bir ilgisi yok. Daha on dokuz yaşında. Bana minibüsten bahsetsene." Bildiklerimi ona da anlattım. "Anladım. Seninle Beszel'e gitmem gerekecek mi?" diye sordu. "Anlaşılan katili Beszel'de arayacağız."

"Beszel'de biri, minibüsle sınıra geliyor. Ama Geary'nin Ul Qoma'da öldürüldüğünü biliyoruz. Eğer katil onu öldürüp Beszel'e gittiyse, oradan bir minibüs çalıp Ul Qoma'ya geri döndü ve cesedi Beszel'e getirip çöpe attıysa ki, neden oraya attığı da meçhul, o zaman uluslararası telefon konuşmalarına bakmamız gerek. Yani, cinayeti iki kişi işledi."

"Ya da ihlâl yaptı."

Yerimde hafifçe kımıldandım.

"Evet," dedi. "Ya da ihlâl yaptı. Ama anlaşılan, birileri ihlâl yapmadan bu işi becermiş. Bunu da bilmemizi istiyorlar."

"Şu kahrolası kamera kaydı. Ortaya çıkış şekli çok tuhafıma gidiyor."

Dhatt'a dikkatle baktım. Alay eder gibi bir hali yoktu. "Sence?"

"Hadi ama Tyador, ne yani, şaşırdın mı? Katil her kimse, sınırı ihlâl etmeyecek kadar akıllı. Sizin taraftaki arkadaşını arıyor ve şimdi de, İhlâl olayı devralacak diye üç buçuk atıyor. Gerçi bu-

nun olma olasılığı yok. O zaman, Copula Salonu'nda ya da trafik bürosunda adamları vardı ve ne zaman geçiş yapacakları onlara söylendi. Besź bürokratları ulaşılmaz değiller, sonuçta."

"Pek sayılmaz."

"Bak, sonunda neşen yerine geldi."

Bu, diğer belirsiz olasılıklardan daha küçük çapta bir komplo gibi görünüyordu. Biri, hangi minibüsü araması gerektiğini biliyordu. Bir sürü kamera kaydını araştırmış olmalıydı. Başka? O güzel, ama dondurucu günde, soğuk, Ul Qoma'nın bütün renklerine işlerken, Orciny'yi herhangi bir köşede görmek neredeyse imkânsız ve tuhaftı.

"Geriye doğru gidelim," dedi Dhatt. "Bu lanet olasıca minibüs şoförünü bulmaya çalışarak bir yere varamayız. Umarım seninkiler takiptedir. Elimizde minibüsün tarifinden başka bir şey yok. Ul Qoma'da bir Besźel minibüsü görülse bile, izni olup olmadığını nereden bileceğiz? Bu yüzden makul düşünelim. Her şey nasıl başladı?" Ona baktım. Ona bakarken, olanları sırasıyla ve dikkatle düşünüyordum. "Kadın, tanımlanamayan bir ceset olmaktan ne zaman çıktı? İlk ne oldu?"

Odamda Geary'lerle yaptığım görüşmeden aldığım notlar vardı. Onun e-mail adresi ve telefon numarasını da almıştım. Kızlarının cesedini alamamışlardı, almak için geri de dönemiyorlardı. Mahalia Geary morgda bekliyordu. Bence durum buydu.

"Bir telefon."

"Tamam. Biri mi ispiyonladı?"

"Sayılır. O telefondan sonra Drodin'e gittim. Dosyayı hatırladığını fark ettim, ama bu dosya o dosya değildi.

"Sen ne... Kim?"

"Şöyle oldu." Uzun bir süre sustum. Sonra masaya dökülen çayla şekiller çizmeye başladım. "Emin değilim... Ama buradan biri aradı."

"Ul Qoma'dan mı? Nasıl yani? Kim?"

"Bilmiyorum."

"Neden aradılar?"

"Kayıp ilanlarımızı görmüşler. Evet. Beszel sokaklarına yapıştırdığımız ilanları."

"Tamam da, kim görmüş?"

"Bu da beni...."

"Evet, anladım." Dhatt heyecanlanmış, konuşması hızlanmıştı. "Anladım, tamam. Hadi ama sen polissin. Seni atlatacağımı mı sanıyorsun? Aramızda kalacak. Kim aradı?"

Bu önemsiz bir şey değildi. Eğer ben ihlâle yataklık yaptıysam, o da şu anda yataklığa yataklık yapıyordu. Ama bu konuda çok da endişeli görünmüyordu. "Birleşmecilerdi galiba. Onları biliyorsun, değil mi?"

"Öyle mi dediler?"

"Hayır, ama söyledikleri ve söyleyiş biçimleri bana öyle düşündürdü. Neyse, bu hiç doğru değildi, ama beni doğru iz üzerine yönlendirdi." Dhatt arkasına yaslandı. Parmaklarıyla masaya vurarak hızlıca ritim tutuyor, bana bakmıyordu bile.

"Lanet olsun, elimizde bir şey *var*. Bunu daha önce anlatmadığına inanamıyorum."

"Bir dakika, Dhatt."

"Tamam, bunun seni avantajlı konuma getirdiğini görebiliyorum."

"Kimin aradığını bilmiyordum."

"Hâlâ vaktimiz var. Belki davayı hâlâ havale edebiliriz."

"Neyi havale edeceksin? Elimizde bir şey yok ki.

"Bir şeyler bildiğinden emin olduğumuz bir birleşmeci pislik var elimizde. Hadi gidelim." Arabanın anahtarlarını sallayarak ayağa kalktı.

"Nereye?"

"Katili bulmaya!"

"LANET OLSUN, TABİİ YA," dedi Dhatt. Arabanın sirenini açmış, Ul Qoma caddelerinde dolaşıp duruyordu. Hızla virajı alırken, kaçışan yayalara bağırıp çağırdı. Beszelli yayaları ve araçları

görmemek için aniden yön değiştirdi. Öfkeyle gaza bastı. Birine çarpacak olursak, bu bürokratik bir felâket olacaktı ve o durumda bizi ihlâl bile kurtaramazdı.

Bağıra çağıra telefonda konuşmaya başladı. "Yari, ben, Dhatt. Birleşmecilerden bir haber var mı? Harika. Teşekkürler." Telefonu kapattı.

"Galiba birini bulduk. Beszˊ birleşmecileriyle konuştun sen, biliyorum, raporunu okudum. Ama ben ne aptalım ki..." Alnına vurmaya başladı. "Bizim birleşmecilerle konuşmak aklıma gelmedi. O pislikler birbirlerinden mutlaka haberdardır. Beraber hareket ettiklerini biliyorum."

"Oraya mı gidiyoruz?"

"O pisliklerden nefret ederim. Umarım.. Söylememe gerek yok, ama Beszˊellilerin içinde de çok iyi insanlar var." Bana baktı. "Orayla bir derdim yok, hatta görmeyi de çok isterim. Son zamanlarda iki şehrin arasının düzelmesine de çok seviniyorum. Eskiden böyle değildi. Bütün o saçmalıklara ne gerek vardı? Ama ben Ul Qomalıyım ve başka biri olamam. Birleştiğimizi düşünebiliyor musun?" Gülmeye başladı. "Ne saçmalık! Birleşmekmiş! Melezleşmenin hayvanları daha güçlü kıldığını söylüyorlar, peki ya, Ul Qomalıların zamanlama yeteneğiyle, Beszˊellilerin iyimserliği birleşirse ne olacak?"

Bu sefer ben gülmeye başladım. Eski çağlardan kalma taş sütunların önünden geçtik. Bunları fotoğraflarda görmüştüm. Ama sadece doğu tarafındaki sütunu görmem gerektiğini çok geç fark ettim. Diğer sütun Beszˊel tarafındaydı. Herkes, buranın ihtilaflı bir bölge olduğunu söylerdi. Tam olarak görmezden gelmeyi başaramadığım Beszˊel tarafındaki binalar daha oturaklı ve düzenliydi. Ul Qoma'dakilerse çürümeye terk edilmiş gibiydi. Kanalları geçtik. Bir an için, hangi şehirde olduğumu bilemedim. Belki de ikisinde birden bulunuyordum. Biraz sonra, her yerinden yaban otları fışkıran bir alana geldik. Uzun zamandır kullanılmayan bir Citroen arabayı otlar sarmıştı. Dhatt sert bir fren yaparak durdu, daha ben emniyet kemerimi bile çözemeden, arabadan indi.

"Eskiden bu pislikleri hapse atardık," dedi. Hızla ilerledi, her an çökecekmiş gibi duran bir evin kapısını çaldı. Birleşmeciler Ul Qoma'da yasal bir grup değildi. Sosyalist, faşist ya da dinci partiler de yasal değildi. Neredeyse yüz yıldır, General Ilsa'nın yönetimindeki Silver Renewal'dan bu yana, Ul Qoma'da süregelen tek parti Miliyetçi Halk Partisi'ydi. Eskiden bu yana var olan pek çok resmî kurum ve dairede hâlâ Ya Ilsa'nın resimleri asılıydı. Onun hemen üstünde de "Ilsa'nın Kardeşleri" olarak anılagelen Atatürk ve Tito resimleri. Eski ofislerde, eski kardeş Mao parlamadan önce, ikisi arasında zayıf bir bağ olduğu söylenirdi.

Ama artık yirmi birinci yüzyıldaydık ve resimleri dalkavuk müdürlerin odalarını süsleyen Başkan Ul Mak, ondan önceki Başkan Umbir gibi eskiyi inkâr yolunu seçmemiş, ama Millî Yol rejiminde bir gelişime doğru gideceğini, artık eski bakış açılarının geride kaldığını ve Ul Qomalı entelektüellerin berbat tabiriyle *glasnostroyka*'yı* ilan etmişti.

CD ve DVD dükkânları, bilgisayar programları ve galeriler, Ul Qoma'nın güçlü ve sert finans piyasası, yeniden değerlenen dinar, bunlar hep yeni politikalardı. Bugüne dek tehlikeli görülmüş farklı tüm fikirlere kucak açıyordu. Radikal gruplar ya da yasal olmayan partilerin tanınacağı falan yoktu, ama en azından fikirlerinden haberdardılar. Toplantı ve gösteri hakları sınırlı olsa da, hoşgörüyle karşılanıyorlardı.

"Kapıyı açın!" diye bağırdı Dhatt. "Burası birleşmecilerin mekânı," dedi, bana dönerek. "Beszel ile sürekli irtibat halindeler. Zaten *işleri* de bu, değil mi?"

"Durumları nedir?"

"Şimdi sana sadece muhabbet için toplandıklarını söylerler. Üyelik kartları falan yoktur, o kadar aptal değiller. Kelle avına çıkmış falan değiliz, elbette. Buraya bu yüzden gelmedik."

---

* Yazar burada, SSCB'de 80'li yıllardan itibaren Gorbaçov önderliğinde gerçekleştirilen siyasi ve ekonomik yeniden yapılanma ve reform hareketlerinin bütününe işaret eden "Perestroyka" ile fikir ve ifade özgürlükleriyle paralel olarak yine aynı dönemde uygulanmaya başlanmış ve ekonomik sorunlara çözüm üretmek amacıyla uygulanmış politikaların genel adı olan "Glasnost" sözcüklerinin birleşiminden üretilmiş bir ifade kullanıyor. *-Ed.*

"Neden geldik, peki?" Etrafımdaki köhnemiş Ul Qoma yapılarına baktım. Duvarlarda İllitanca duvar yazıları vardı. Birilerine siktir olup gitmelerini, birilerine de orospu çocuğu olduklarını söylüyorlardı. İhlâl bizi gözlüyor olmalıydı.

Dhatt bana baktı. "Seni arayan her kimse, buradan telefon etmiş olmalı. Ya da buralarda bir yerden. Buna eminim. İsyankâr kardeşlerimizle tanışmak ister misin? Açın kapıyı! Masum görünmelerine aldanma; birleşme karşıtı olduğunu anlarlarsa suratını dağıtır bunlar. *Açın, dedim size!*"

Kapı nihayet açıldı. Minyon tipli, genç bir kadın çıktı. Saçlarının yanları tıraşlıydı. Vücudunda eski harflerle yazılmış bir yazı ve bir balık dövmesi görünüyordu.

"Kimsiniz? Ne istiyorsunuz?"

Belki de bu ufak tefek kadını özellikle kapıya göndermişlerdi. Dhatt'ın ona karşı sert davranamayacağını düşündükleri için. Ama işe yaramamıştı. Dhatt kapıyı o kadar sert bir şekilde itti ki, kadın karanlık koridora doğru savruldu.

"Herkes bu tarafa!" diye bağırmaya başladı. Koridordan hızla geçti.

İçeridekiler, kısa bir an için ne yapacaklarını bilememiş, sonra ortaya çıkmaya karar vermişti. Beş kişi mutfakta toplanmıştı. Dhatt'ın gösterdiği sandalyelere oturdular. Bize bakmıyorlardı. Dhatt masanın başına geçip onlara doğru eğildi.

"Evet," dedi. "Olay şu. İçinizden biri benim değerli meslektaşımı aramış. Ona yardımcı olmak isteyen bu kişiyi bulmak istiyoruz. Birinizin çıkıp itiraf etmesini bekleyerek zaman kaybetmeyeceğim. Bunun yerine, herkes sıradan gidecek ve 'Müfettiş, size söyleyeceklerim var,' diyecek." Dhatt'a baktım. Sırıtarak başlamalarını işaret etti. Kimse başlamayınca, en yakınındaki adama bir yumruk attı. Arkadaşları bağırıp çağırmaya başladı. Buna yumruğu yiyen adamın acıdan bağırması ve benim şaşkınlıkla haykırmam da eklendi. Adam, başını kaldırdığında suratının morarmakta olduğunu gördüm.

"Müfettiş, size söyleyeceklerim var," dedi Dhatt. "Adamımızı bulana kadar buna devam edeceğiz. Ya da kadını" Bana baktı; orada olduğumu unutmuş gibiydi. "Polisler böyle çalışır." Yumruğunu kaldırıp aynı adama bir kere daha vurmaya hazırlandı. Kafamı salladım ve ellerimi hafifçe kaldırarak yapmamasını işaret ettim. Masada oturan birleşmeciler sızlanmaya başlamıştı. Dhatt'ın tehdit ettiği adam ayağa kalkmaya yeltendi, ama Dhatt adamın omzuna bastırarak onu sandalyeye geri oturttu.

"Yohan! Söyle gitsin, işte!" diye bağırdı, *punk*çı kız.

"Müfettiş, size söyleyeceklerim var."

Masada herkes aynı şeyi tekrarladı. "Müfettiş, size söyleyeceklerim var." "Müfettiş, size söyleyeceklerim var."

İçlerinden biri alçak sesle tekrarlayınca, Dhatt aynı adama bir yumruk daha attı. Adamın ağzından kan gelmeye başladı.

"Lanet olsun!" diye bağırdı.

Kapıya doğru ilerledim. Dhatt hepsine aynı şeyi tekrarlattı ve adlarını söyletti. Sonra bana baktı.

"Evet?" dedi bana.

Kadınlar aramış olamazdı, elbette. Adamlardan birinin, sesi boğuk çıkıyordu. İllitanca aksanı yabancı gelmişti. Söz konusu kişi, diğer ikisinden biri olmalıydı. Özellikle de genç olandan şüpheleniyordum. Adının Dahar Jaris olduğunu söylemişti. Dhatt'ın dövdüğü adam olamazdı, bundan emindim. Ama kot ceketli gencin sesi çok tanıdık gelmişti. Ceketinin arkasında İngilizce NoMeansNo yazıyordu, sanırım bu bir slogan değil de bir müzik grubunun ismiydi. Tam olarak Dhatt'ın söylettiği sözleri mi söylemişti, yoksa uzun zamandır kullanılmayan eski bir dilde mi konuşmuştu? Galiba ikincisi doğruydu. Dhatt soran gözlerle bana baktı. Kafamı salladım.

"Tekrar söyle," dedi ona.

"Hayır," diye, araya girdim. Ama Jaris tekrar etti. "Eski İllitanca ya da Beszce konuşan var mı aranızda? Şu eski dilleri?" dedim. Birbirlerine baktılar. "Tamam, tamam. Biliyorum," dedim. "İllitanca ya da Beszce diye bir şey yoktur. Her neyse. Konuşan var mı?"

"Hepimiz," dedi dayak yiyen. Ağzından sızan kanı silmemişti. "Yaşadığımız şehrin dilidir o."

"Dikkatli ol," dedi Dhatt. "Bu yüzden seni tutuklayabilirim. Buydu, değil mi?" Jaris'i gösteriyordu.

"Boş ver," dedim.

"Mahalia Geary'yi tanıyan var mı?" diye sordu. "Byela Mar?"

"Marya," dedim. Dhatt cebinden kızın fotoğrafını çıkardı. "Bunlardan biri değildi," dedim. Kapının ağzındaydım. Dışarı çıkarken, "Boş ver, bunlar değil. Hadi gidelim," dedim.

Dhatt bana doğru yaklaştı. Soran gözlerle baktı. Kafamı salladım. "Son gelişmeler ne, Tyador?"

Sonunda dudaklarını büzerek birleşmecilere döndü. "Dikkatli olun," dedi ve dışarı çıktı. Arkasında, dehşet içerisinde onu izleyen beş kişi bırakmıştı. Birinin de ağzından kan sızıyordu. Bense bir şey belli etmemeye çalışıyordum.

"Kafamı karıştırıyorsun, Borlú," dedi. Dönerken daha yavaş sürüyordu. "Olanları anlayabilmiş değilim. Elimizdeki tek ipucuydu ve sen hiçbir şey yapmadın. Aklıma gelen tek şey, suç ortağı olmaktan korkuyor olman. Çünkü onlardan bir telefon geldi ve sen konuştuysan, bu ihlâl sayılır, ama küçük bir ihlâl. Kimse sana bu yüzden bir şey yapmaz. Sen de benim kadar biliyorsun ki, eğer iyi bir iş çıkarırsak, bunu görmezden geleceklerdir."

"Ul Qoma'da nasıldır, bilemem. Ama Besźel'de ihlâl, ihlâldir."

"Saçmalık. Bu ne demek şimdi? Böyle mi yürüyor işler? Bu kadar mı yani?" Bir Besźel tramvayının arkasına yaklaşınca yavaşladı. Çapraz hatlarla bölünmüş yolun üstündeki raylardan geçerken araba zıplıyordu. "Kahretsin, Tyador. Bu işi çözebiliriz. Endişelendiğin buysa, bir şekilde hallederiz."

"Sorun o değil."

"Umarım budur. Ne diye dırdır edip duruyorsun ki? Bak, kendini hiçbir şey yüzünden suçlu hissetmek zorunda değilsin."

"Öyle bir şey değil. Bana telefon edenler, onlardan biri değildi. O telefonun yurtdışından edildiğinden bile emin değilim. Yani

buradan. Artık hiçbir şeyden emin değilim. Kuş beyinlinin biri de aramış olabilir."

"Evet." Beni otele bırakırken, Dhatt arabadan inmedi. "Halletmem gereken bazı evrak işleri var," dedi. "Senin de yapacak işlerin vardır. Birkaç saat sürer. Profesör Nancy ile yeniden konuşmamız gerekiyor ve tabi Bowden ile de. Sence de uygun mu? Oraya gidip birkaç soru sormamızın sence bir sakıncası var mı?"

Birkaç denemeden sonra Corwi'ye ulaşabildim. Başlarda aptal gibi şifreli konuşmayı denedik, ama fazla uzun sürmedi.

"Kusura bakma, şef. Beceriksiz biri değilimdir, ama Dhatt'ın personel dosyasını milislerden alabileceğimi sanmıyorum. Bu uluslararası bir rezalete yol açabilir. Sen ne arıyorsun, tam olarak?"

"Sadece kim olduğunu öğrenmek istiyorum."

"Ona güveniyor musun?"

"Kim bilir? Sonuçta o da bir polis."

"Öyle."

"Sağlam bir sorgucu."

"Naustin'e söylerim. Buna bayılacak. Sesin yorgun geliyor, şef."

"Bana bir iyilik yap da, bir şeyler bulmaya çalış, olur mu?"

Telefonu kapatıp *İki Şehrin Arasında* kitabını elime aldım, aldığım gibi de bıraktım.

15

"MİNİBÜSTEN HÂLÂ BİR HABER YOK MU?" diye sordum.

"Bulabildiğimiz kameraların hiçbirinde bir iz yok," dedi Dhatt. "Şahit yok. Copula Salonu'ndan sizin tarafa geçtikten sonrası belirsiz." İkimiz de biliyorduk ki, aracın türünü ve Beszel plakasını gören herhangi bir Ul Qomalı, minibüsü hemen görmezden gelecek ve dönüp bakmadan yanından geçip gidecekti.

Dhatt, haritada, Bowden'in evinin istasyona ne kadar yakın olduğunu gösterdiğinde, oraya toplu taşımayla gitmeyi önerdim. Paris, Moskova ve Londra metrolarına binmiştim. Ul Qoma metrosu, hepsinden daha brütalist* bir tarza sahipti, kimilerine göre etkileyiciydi, şehrin ortasında bir beton yığını gibi yükseliyordu.

On-on beş yıl önce, iç kesimlerdeki istasyonlar yenilenmişti. Her birini farklı bir tasarımcıya ya da sanatçıya vermişler, paradan kaçınmamışlardı.

Sonuçta anlamsız bir iş ortaya çıkmıştı. Kimi yerler şahane, kimi yerler baş döndürücüydü. Otelime en yakın durak, Art Nouveau tarzda bir kabine benziyordu. Trenler temiz ve hızlıydı. Hepsi de ağzına kadar doluydu. Bazılarında makinist yoktu. Bowden'in mahallesinden birkaç durak ötedeki Ul Yir İstasyonu,

* Brütalizm: Bir çağdaş mimarlık akımı. 1950'lerde İngiltere'de ortaya çıkmıştır. Temel felsefesi işlevselciliğin yeniden benimsenmesi yönündedir. Bu amaçla mimari tasarımda, gereç ve donanımların açıkça gösterilmesini öngörür.

Konstrüktivist* tarzda ve Kandinski** renkleriyle yapılmıştı. Burayı yapan da Beszli bir tasarımcıydı.

"Bowden geleceğimizi biliyor mu?"

Dhatt elini kaldırıp beklememi işaret etti. Giriş katına geldik. Telefonundan mesajlarını dinledi.

Telefonu kapattıktan sonra, "Evet. Bizi bekliyor," dedi.

David Bowden, ince uzun bir apartmanın ikinci katında oturuyordu. Bu katta ondan başka oturan yoktu. İçerisi ağzına kadar sanat objeleri, arkeolojik parçalar, iki şehirden toplanmış antikalarla doluydu. Üst katta bir hemşireyle oğlunun oturduğunu söyledi: Alt katta ise, ondan daha uzun süredir Ul Qoma'da yaşayan Bangladeşli bir doktor oturuyordu.

"Bir binada iki gurbetçi," dedim.

"Aslında tesadüf değil," dedi. "Üst kattaki hemşire taşınmadan önce, orada eski bir Panter üyesi kalıyordu." İkimiz de ona bakıyorduk. "Bir Kara Panter'di, Fred Hampton öldürüldükten sonra ortaya çıktı. Çin, Küba ve Ul Qoma tercih ettikleri yerlerdi. Buraya taşındığım zaman, hükümet temsilciniz bana bir daire bulduklarını haber verdi, bütün binanın yabancılarla dolu olduğunu gördüm. Memleket hasreti çekerken, hep birlikte ağlaşabilirdik, yani. Marmite'i duymuş muydunuz? Hayır mı? O zaman sürgündeki bir İngiliz casusuyla tanışmamışsınız." Teklif bile etmeden, ikimize de birer kadeh şarap koydu. İllitanca konuşuyorduk. "Bu yıllar önceydi, tabii. Ul Qoma o zamanlar fakirlikten kırılıyordu. Bu binaların her birinde bir Ul Qomalı yaşardı. Hepsi bir yerde olursa, yabancıları gözetlemek daha kolay, tabii."

Dhatt ona baktı. *Boş versene, bunlarla benim gözümü korkutamazsın*, bakışıydı bu. Bowden çekinerek gülümsedi.

"Bu küçük düşürücü bir durum değil miydi?" dedim. "Kimseye zararı olmayan, onurlu insanların böyle izlenmesi?"

---

* *Konstrüktivizm:* 1914 yılında Rusya'da ortaya çıkmış sanat akımı. Ağırlıklı olarak resim ve heykelde, çağdaş malzemelerin kullanımını ve geometrik kompozisyon anlayışını benimser. *-Ed.*

** *W. Kandinski:* 1866-1944 yılları arasında yaşamış olan Rus sanatçı ve sanat kuramcısı. *-Ed.*

"Bazıları için öyle olabilir," dedi. "Ul Qoma'nın Philby'ları*, buraya sık sık gelip gidenler için can sıkıcı olabilir. Gerçi onlar her şeye alınıp üzülürler. Şahsen, izleniyor olmaya bir itirazım yoktu. Bana güvenmemekte haklıydılar." Şarabından bir yudum aldı. "*Kitap* nasıl gidiyor, Müfettiş?"

Bowden'in evinin duvarları yenilenirken bej ve kahverengine boyanmıştı. Bu duvarlarda raflar dolusu kitap, Ul Qoma ve Beszı halk sanatından örnekler ve şehirlerin antika haritaları vardı. Sehpalarda ve masanın üstündeyse figürler, antik kalıntılar, hassas mekanizmalı parçalar duruyordu. İçerisi çok geniş değildi, bütün bu eşyalardan nefes alacak yer kalmamıştı.

"Mahalia öldürüldüğünde buradaydınız," dedi Dhatt.

"Kanıtım yok, eğer sormak istediğiniz buysa. Komşum ayak seslerimi duymuş olabilir, ona bir sorun, ama bilemiyorum."

"Ne zamandır burada oturuyorsunuz?" diye sordum. Dhatt bana bakmadan dudaklarını büzdü.

"Of, yıllardır."

"Neden burayı seçtiniz?"

"Anlayamadım?"

"Gördüğüm kadarıyla Beszel'e ait parçalar da toplamışsınız." Evdeki eski Besz ikonlarını ve röprodüksiyonları gösterdim. "Beszel yerine buraya yerleşmenizin belli bir sebebi var mı? Neden başka bir yer değil de, burası?"

Bowden, nasıl anlatsam der gibi ellerini açıp havaya kaldırdı.

"Ben arkeoloğum. Bu konuda ne kadar bilgili olduğunuzu bilemiyorum. Değerli bulduğumuz parçaların çoğu ki -bunların bazıları Beszelli zanaatkârlar tarafından yapılmış- Ul Qoma'da bulunuyor. Durum böyle. Beszel'de isteyen herkes toprağı kazıp ufak tefek kalıntılar çıkarabilir ve bunları olmadık fiyatlara satmak gibi aptalca bir düşünceleri var. Ul Qoma bu konuda hep daha zeki davranmıştır."

---

* Ünlü istihbarat ajanları olarak tarihe geçen baba Harry St. John Bridger Philby ve oğlu Kim Philby'a bir gönderme. Oğul Philby'ın hem İngiltere hem de Sovyetler Birliği adına çifte ajan olarak çalıştığı rivayet edilir. -*Ed.*

"Bol Ye'an kazısında da mı?"

"Yabancıların yönetiminde olmasını mı kastediyorsunuz? Tabii. Teknik olarak, Kanadalılar hiçbir şeyin sahibi değil. Onlar sadece işin idaresinde ve tasnifinde söz sahibi. Bir de, bu işten alacakları övgü ve şöhret var, tabii. Müze turları üzerinde de söz sahibi olacaklar. Kanadalılar bu işten çok memnunlar, inanın bana. Yeşil kart mı istiyorsunuz? Hemen bir Amerikalı arkeoloğa gidip Ul Qoma kazılarında çalıştığınızı söyleyin. Antika ihracatı konusunda Ul Qoma kanunları ne der, biliyor musunuz?" Bowden ellerini kapatıp parmaklarını kenetledi. "Bırakın Erken Dönem çalışmalarını; Beszel ya da Ul Qoma'da çalışmak isteyen herkes, eninde sonunda buraya gelir."

"Mahalia da Amerikalı bir arkeologdu," dedi Dhatt.

"Öğrenciydi," diye cevap verdi Bowden. "Doktorasını bitirdikten sonra burada kalması zorlaşacaktı."

Ayakta durmuş, profesörün çalışmalarını inceliyordum. "Bakabilir miyim?"

"Şey... Tabii." Yerinin darlığından utanmıştı. İçerideki onca eşya yüzünden, oda daha da küçük görünüyordu. Masasının üstü arkeoloji belgeleri, bilgisayar kabloları, Ul Qoma haritasıyla doluydu. Bu karışıklığın arasında, çok eski, tuhaf bir yazıyla yazılmış bir yazı gördüm. Ne İllitanca, ne de Besźceydi, Bölünme öncesi döneme aitti.

"Nedir bu?"

"Ha, o mu..." Gözlerini devirdi. "Dün sabah ulaştı. Hâlâ göndereni belirsiz postalar alıyorum. *İki Şehrin Arasında* kitabını yazdığımdan beri. Herkes bir şeyler bulup bana gönderiyor. Orciny yazıları olduğunu iddia ediyorlar. Bunları çözmek gerekiyor aslında. Belki de o zavallılar gerçekten buna inanıyor."

"Bunu çözebilir misiniz?"

"Şaka mı yapıyorsunuz? Hayır. Hiçbir anlamı yok ki." Kapıyı kapattı. "Yolanda'dan haber var mı?" diye sordu. "Çok merak ediyorum."

"Maalesef," dedi Dhatt. "Kayıp Şahıslar birimi ilgileniyor. İşlerinde çok başarılıdırlar. Biz de onlarla iş birliği içindeyiz."

"Onu mutlaka bulmamız gerek, Memur Beyler. Bu çok önemli."

"Yolanda'dan nefret eden biri olabilir mi?"

"Yolanda'dan mı? Yo, hayır. O, tanıdığım en tatlı kızdır. Mahalia biraz farklıydı. Yani... o... onun başına gelenler çok korkunç. Korkunç. O çok zeki bir kızdı. Çok zeki ve dik kafalı. Çok da cesurdu. Demek istediğim, Mahalia birilerini kızdırmış olabilir. Yaptı da. O böyle biriydi. Mahalia'nın, bir gün yanlış birilerine bulaşacağından hep korkuyordum."

"Kimi kızdırmış olabilir?"

"Bilemem, dedektif. Bir fikrim yok. Çok sık görüşmezdik, onu pek yakından tanımazdım."

"Küçük bir kampüsünüz var. Herkes birbirini tanıyordur."

"Doğru. Ama işin aslı, ondan uzak duruyordum. Uzun süredir konuşmamıştık. Pek de iyi bir başlangıç yapmamıştık. Ama Yolanda'yı tanırdım. Mahalia'dan farklıydı. Onun kadar zeki değildi belki, ama ondan hoşlanmayacak tek bir kişiyi bile düşünemem. Kimse ona bir zarar vermek istemezdi. Kaybolduğunu duyunca herkes çok üzüldü. Yerel personel bile."

"Mahalia için üzülmemişler miydi?"

"Onu tanıdıklarından bile emin değilim."

"Güvenlik görevlilerinden biri tanıyor. Yanımıza gelip onu sordu. Mahalia'yı. Sevgilisi olabileceğini düşündüm."

"Güvenlikçilerden biri mi? Mümkün değil. Yani, buna çok şaşardım. Mahalia'nın karakterini düşününce..."

"Onu pek tanımadığınızı söylemiştiniz."

"Öyle. Ama kimin ne yaptığını az çok bilirsiniz. Bazıları, Yolanda mesela, Ul Qomalı personelle arkadaşlık ederdi, ama Mahalia etmezdi. Yolanda'dan haber alırsanız, bana da bilgi verir misiniz? Onu bulmanız gerek ya da nerede olduğu hakkında bir fikriniz varsa, lütfen söyleyin. Bu korkunç bir durum."

"Siz Yolanda'nın danışmanısınız, değil mi? Doktora konusu nedir?" diye sordum.

"Erken Dönem Sanat Eserlerinde Cinsiyet ve Öteki Temsilleri"

"Zeki olmadığını söylemiştiniz?"

"Öyle demedim. Çok akıllı bir kızdı. Sadece... Doktora öğrencileri arasında Mahalia gibisi yoktu."

"Neden ona danışmanlık yapmadınız?"

Onunla alay edermişim gibi yüzüme baktı.

"*Saçmalıkları* yüzünden, Müfettiş," dedi. Ayağa kalktı, sırtını döndü. Odanın içinde volta atmak ister gibi bir hali vardı, ama içeride adım atacak yer yoktu. "Bu tür sıkıntılı durumlarla karşılaştığımız olur," dedi. Bize döndü. "Dedektif Dhatt, Müfettiş Borlú. Kaç doktora öğrencim olduğunu biliyor musunuz? Bir. Çünkü başka kimse onu istemedi. Zavallı şey. Bol Ye'an'da bir ofisim yok. Herhangi bir makamım ya da bir makam peşinde koşmuşluğum da yok. Galler'deki resmî unvanımı biliyor musunuz? Vekil Öğretim Görevlisi. Bunun ne demek olduğunu sormayın. Aslında, size açıklayabilirim. *Söz konusu Ul Qoma, Beszel ya da Bölünme Öncesi Dönem olduğunda, dünyanın önde gelen üniversitesiyiz ve toplayabileceğimiz kadar isim toplamamız gerek. Hatta programlarımıza şu çılgın zenginleri de çekmeliyiz. Ama size gerçek bir iş verecek kadar aptal değiliz.*"

"Kitabınız yüzünden mi?"

"*İki Şehrin Arasında* kitabı yüzünden. Çünkü ben kafayı yemiş, danışmanlık yapmayı umursamayan, esrarlı işlerle uğraşan biriydim. Sonradan vazgeçip de, 'Hatamı kabul ediyorum, saçmaladım. Orciny diye bir şey yoktur, özür dilerim,' demenizin bir faydası yok. Araştırmanın *yüzde seksen beşinin hâlâ kullanılmakta olmasının* da bir önemi yok. Anladınız mı? Artık ne yaptığımın bir önemi yok. Ne kadar istesem de, bundan kurtulamam."

Bowden bir an sustu, sonra devam etti.

"Bu yüzden, biri gelip de, yazdıklarımın ne kadar muhteşem olduğunu ve benimle çalışmak *istediğini* söylediğinde –ki konferansta beni bulup bunları söylemişti– iki şehirde de yasaklı olan kitabımı överek, yanımda olduğunu söyleyerek beni *gülünç duruma düşürdü*. Buraya ilk geldiğinde, yasaklı kitabımı gizlice

Beszel'e sokmakla kalmamış, üniversitenin kütüphanesine de koyacağını söylemişti. Herkes okusun diye! Bunu gururla anlatmıştı. Ona bu düşüncesinden vazgeçmezse, polise şikâyet edeceğimi söyledim. Söyledikleri beni kızdırmıştı. Gittiğim her konferansta bu tür insanlara rastlarım. Onlara, o kitabı yazmamın bir hata olduğunu söylediğimde, ya birilerinin beni satın aldığını ya da tehdit edildiğimi düşünürler. Ya da robotumun yapılıp benimle yer değiştirdiğine inanırlar."

"Yolanda, Mahalia'dan hiç bahseder miydi? Mahalia onun en yakın arkadaşıydı. Bu sizin için zor değil miydi?"

"Zor olan ne? Ona danışmanı olamayacağımı söyledim, o da beni korkaklık ve satılmışlıkla suçladı. Tam hatırlamıyorum, ama olan buydu. Anladığım kadarıyla zamanla bu Orciny sevdasından vazgeçti. Buna memnun olmuştum. Hepsi bu. Çok zeki biri olduğunu duyuyordum."

"Profesör Nancy onun hakkında sanki biraz hayal kırıklığına uğramış."

"Belki. Bilemem. Mahalia danışmanlarını hayal kırıklığına uğratan ilk öğrenci değil. Şöhreti hâlâ devam ediyor."

"Yolanda, Orciny'yle ilgilenmiyor muydu? Bu yüzden yanınıza gelmedi mi?"

Bowden iç geçirerek oturdu. Bu halleri pek inandırıcı gelmiyordu.

"Sanmıyorum. Ona danışmanlık yapmayacaktım. Ama geçenlerde bir şey söyledi. Bana ihtilaflı bölgeden bahsetti. Ne düşündüğümü biliyordu, ama bilmiyormuş gibi konuştu. Kulağa komik geliyor, ama bana, Mahalia'nın etkisiyle böyle yapıyormuş gibi geldi. Yolanda ona bu konudan bahsetmiş mi? Biliyor musunuz?"

"Bize bu *bölgelerden* bahsedin," dedi Dhatt. "Nerede olduklarını biliyor musunuz?"

Bowden omuz silkti. "Bazılarının yeri belli, dedektif. Gizli saklı değiller. Burada, arka bahçeden birkaç adım ötede, terk edilmiş bir binada. Nuistu Parkı'nın beş metre kadar gerisinde. İhtilaf bölgesi. Ul Qoma da, Beszel de bunu iddia ediyor. Onlar etkin

bir biçimde çapraz hatlara bölünmüş ya da iki şehrin de sınırları dışında yer alıyor. O kadar da ilginç bir durum yok."

"Sizden bir liste almak isterim."

"Nasıl isterseniz, ama sizin biriminiz bunu daha çabuk yapar. Bendeki liste en az yirmi yıllık. Zaman zaman bu listeler yenilenir, yenileri çıkar ortaya. Ayrıca, gizli olanları da var, duymuşsunuzdur herhalde."

"Ben yine de bir liste alayım. Bir dakika, gizli mi dediniz? Kimse ihtilaflı olduklarını bilmiyorsa, nasıl olabilirler?"

"Orada *gizli* bir ihtilaf var, dedektif. Bu saçmalığı anlamak için doğru düşünmek gerekir."

"Doktor Bowden, size karşı olduğunu düşündüğünüz birileri var mı?"

"Neden sordunuz?" Telaşlanmıştı. "Bir şey mi duydunuz?"

"Hayır, sadece..." dedim ve bir süre duraladım. "Orciny'yi araştıran kişilerin hedef olduğuna dair söylentiler var da..." Dhatt sözümü kesmeye çalışmadı.

"Belki de dikkatli olmanız gerekir."

"Ne? Ben Orciny'yi falan *araştırmıyorum*. O yıllar önceydi."

"Dediğiniz gibi, bir kere bu işlere girdiniz mi, Doktor... İsteseniz de istemeseniz de, bu konuda duayensiniz. Hiç tehdit aldınız mı?"

"*Hayır.*"

"Ama soyuldunuz," dedi Dhatt. "Birkaç hafta önce." İkimiz de ona baktık. Dhatt şaşkınlığımdan rahatsız olmamıştı. Bowden konuşmaya devam etti.

"O soygun değildi ki. Bir şey de alınmadı zaten."

"Evet, çünkü şaşkınlığa kapılmışlardı. O zaman böyle düşünmüştük," dedi Dhatt. "Belki de bir şey alma niyetleri yoktu."

Bowden ve ondan daha telaşlı olan ben, etrafımıza baktık. Sanki birden, hain/kötücül bir büyü, elektronik bir kulak ya da yazılı bir tehdit ortaya çıkıverecekmiş gibi.

"Dedektif, Müfettiş, bu çok saçma. Orciny diye bir şey yok ki."

"Ama olduğuna inanan çılgınlar var," dedi Dhatt.

"Bazıları, Bayan Rodriguez, Bayan Geary ve sizin ürettiğiniz fikirlerden etkilenmiş olabilir."

"O ikisinin *fikirler ürettiğini* sanmıyorum."

"Her neyse," dedi Dhatt. "Mesele, birilerinin dikkatini çekmiş olmaları. Sebebini bilmiyoruz. Bir sebep olduğundan bile emin değiliz."

Bowden dehşet içinde bakakaldı.

16

DHATT, BOWDEN'İN VERDİĞİ listeyi aldı, dökümünü yapmaları için adamlarına gönderdi. Sonrasında memurlarını listelenmiş arazilere, terk edilmiş binalara, kaldırımlara, nehir kıyısındaki gezinti yerlerine, kazınmış taşlara, ihtilaflı, çapraz hatlara bölünmüş yolların kenarlarına bakıp araştırma yapmaları için dışarı gönderdi.

O gece yine Corwi'yle konuştum. Bu hattın güvenli olup olmadığı konusunda şakalaştık. Bunun dışında kayda değer bir şey konuşmadık.

Profesör Nancy, Mahalia'nın yazılarını otele göndermişti. İkisi neredeyse bitmiş, diğer ikisi ise taslak halindeydi. Biraz okuduktan sonra bırakıp, Mahalia'nın notlarla dolu ders kitaplarını aldım. Bu notlar, önceki okuduklarımdan farklıydı. Ünlem işaretleri koyduğu, araya notlar serpiştirdiği konulara bakılırsa, Mahalia hem kendisiyle hem de metinle tartışma halindeydi. Kenar notları en ilginçleriydi, tabi okuyabildiğiniz kadarıyla. Ders kitaplarını bırakıp Bowden'in kitabını yeniden elime aldım.

Bowden'in kitabı fazlasıyla taraflı bir gözden yazılmıştı. Ul Qoma'nın ve Beszel'in sırları vardı, herkesin bildiği sırlar: Sanki öyle değilmiş gibi davranmanın bir alemi yoktu. Yine de, kitaptaki eski hikâyeler, mozaikler, alçak rölyefler ve sanat eserleri muhteşemdi. Çok güzel ve şaşırtıcıydı. Genç Bowden'in Erken ya da Bölünme Öncesi Dönem'e ait bilinmeyen sırları anlatış biçimi dâhice, hatta ikna ediciydi. Kabaca "kurmalılar" olarak tabir edilen karmaşık mekanizmalar ona göre bir mekanizma falan değil;

sadece içindekileri saklamak için yapılmış kutulardı. *İşte tam da bu yüzden* diye yaptığı girişler çılgıncaydı ki; şimdi bunu kendisi de itiraf ediyordu.

Bu şehre gelen bir ziyaretçinin paranoyaya kapılması normaldi. İnsanların ona deliymiş gibi dik dik baktıkları, İhlâl tarafından sürekli gözlenen bir şehirde bu olağan karşılanabilirdi.

Uykuya daldıktan bir süre sonra cep telefonum çaldı. Beszi kartı takılı olan telefonda uluslararası bir arama görünüyordu. Kontörüm gidecekti, ama nasılsa hükümet ödüyordu.

"Ben, Borlú," dedim.

"Müfettiş..." Karşımdaki kişi İllitan aksanıyla konuşuyordu.

"Kimsiniz?"

"Borlú, neden senin... Fazla uzun konuşamam. Teşekkür etmek istiyorum."

"Jaris." Doğrulup oturdum. Bugün gördüğüm şu genç birleşmeci arıyordu.

"Seninle arkadaş falan değiliz." Şimdi de eski İllitanca değil de, gündelik bir dille ve hızlıca konuşuyordu.

"Neden olalım ki?"

"Doğru. Fazla konuşamayacağım."

"Tamam."

"Benim aradığımı söyleyebilirdin orada. Seni Besźel'de arayanın ben olduğumu."

"Emin değildim."

"Tamam. Seni hiç aramadım, tamam mı?" Cevap vermedim. "Geçen gün için teşekkür ederim," dedi. "Söylemediğin için. Marya'yla buraya geldiğinde tanışmıştım." Bu adı hiç zikretmemiştim, ama Dhatt birleşmecileri sorgularken bir anda ağzımdan kaçıvermişti. "Bana, sınırın öte tarafındaki kardeşlerimizi tanıdığını, onlarla çalıştığını söylemişti. Ama bizden biri değildi."

"Biliyorum. Senin telefonundan sonra Besźel'de onun izini sürmeye başladım."

"Dinle. Lütfen. Önce sandım ki, sorduğu şeylerden, onun... Hiç kimsenin bilmediği şeyler hakkında sorular soruyordu." On-

dan önce davranmaya niyetim yoktu. *"Orciny'yi sordu."* Sessizliğimi, şaşkınlığıma verdiğini sanıyordum. "Birleşmeciler onun umurunda değildi. Herkesi tehlikeye atıyordu. Kütüphanemizi, irtibatlarımızı kullandı. Ondan gerçekten hoşlanırdım, ama tehlikeli biriydi. Orciny'den başka bir şey umurunda değildi.

"Borlú, *sonunda buldu*, Borlú.... Orada mısın? Buldu. Anlıyor musun?"

"Nereden biliyorsun?"

"Bana söylemişti. Diğerleri bir şey bilmiyor. Onun ne kadar... tehlikeli olduğunu anlayınca toplantılarımıza almamaya karar vermiştik. Herkes onun casus falan olduğunu düşünmeye başlamıştı. Ama değildi."

"Sen onunla görüşmeye devam ettin." Cevap vermedi. "Madem o kadar tehlikeli biriydi, neden ilişkini koparmadın?"

"Ben... O..."

"Neden Beszel'deyken beni aradın?"

"Katili bir çaylaktan ziyade işinin ehli birinin bulması için. O bunu hak ediyordu."

Böyle bir ifade kullanması beni şaşırttı. "Siz, beraber miydiniz, Jaris?"

"Onu pek tanımazdım. Hiç soru sormadım. Arkadaşlarıyla tanışmadım. Çok dikkatliydik. Ama bana Orciny'yi anlattı. Bütün notlarını gösterdi. O... İyi dinle, Borlú, bana inanmayacaksın, ama *temas bile kurdu*. Bazı yerler var..."

"İhtilaflı bölgeler mi?"

"Hayır, sus da dinle. İhtilaf falan değil. Ul Qomalıların Beszel'e, Beszellilerin de Ul Qoma'ya ait olduğunu düşündükleri bazı yerler vardır. Aslında oralar iki şehre de ait değildir. Orası Orciny'dir. O buldu. Bana, onlara yardım ettiğini söyledi."

"Nasıl?" Sessizlik çok uzun sürdüğü için bir şeyler söyleme ihtiyacı duymuştum.

"Bilmiyorum. Onları koruyordu. Bir şeyler istiyorlarmış. Öyle diyordu. Bir keresinde ona, Orciny'nin bizim tarafımızda olduğundan nasıl emin olduğunu sormuştum. Bana gülmüş, öyle bir

şeyin olmadığını söylemişti. Pek fazla bir şey anlatmazdı. Zaten ben de bilmek istemiyordum. Bu konudan fazla bahsetmemişti. Bazı yerlerden öbür tarafa geçtiğine inanıyordum, ama..."

"Onu en son ne zaman gördün?"

"Bilmiyorum. Şeyden... Birkaç gün önce. Bak, Borlú. Bunu bilmen gerek. Başının belada olduğunun farkındaydı. Orciny hakkında yorum yaptığımda çok kızardı. Son görüşmemizde, benim bir boktan anlamadığımı söylemişti. Yaptığı şeyin bir şeyleri telafi etmek mi, yoksa suç işlemek mi olduğunu bilmediğini söylemişti."

"Bu ne demek?"

"Bilmiyorum. Bulduğu şeyin yanında, İhlâl'in *hiçbir şey* olduğunu söylemişti. Çok şaşırmıştım. Düşünebiliyor musun? Orciny hakkındaki gerçeği bilen herkesin tehlikede olduğunu söylemişti. Pek fazla kimse yoktu, ama bilenler de, nasıl belaya bulaştıklarının farkında değillerdi. 'Ben bile mi' diye sormuştum. 'Belki. Zaten sana çok şey anlattım,' demişti."

"Sence bu ne anlama geliyor?"

"Orciny hakkında ne öğrenmek istiyorsun, Borlú? Neden herkes Orciny'nin zararsız bir yer olduğunu sanıyor? Yüzyıllar boyunca gizli saklı kalmayı nasıl başardı sanıyorsun? Uslu çocuğu oynayarak mı? Saçmalık! Bence Mahalia Orciny için çalışmaya başlamıştı. Bence onlar parazit gibiler. Mahalia'ya da kendilerine yardım ettiğini söylediler. Ama o gizli bir şeyi açığa çıkardı ve bunu fark edince de onu *öldürdüler.* Son zamanlarda yanında bıçak taşımaya başlamıştı. *Orciny*'den korunmak için." Çaresizce güldü. "Onu öldürdüler, Borlú. Başlarına bela olan herkesi de öldürecekler. Gözlerine batan herkesi."

"Ya sen?"

"Ben mahvoldum, zaten. O öldü. Yakında benim de defterimi dürerler. Ul Qoma'ya da, Beszel'e de, Orciny'e de lanet olsun. Bu da benim veda konuşmam olsun. Dişlilerin sesini duyabiliyor musun? Bir dakika sonra şu elimdeki telefon pencereden dışarı uçacak ve elveda. Bu telefonu da, Mahalia'nın hatırına açtım. Sana veda hediyem olsun."

Son sözlerini fısıldayarak söylemişti. Telefonu kapattığını anlayınca, onu geri aradım, ama numarası bloke edilmişti.

* * *

UZUN UZUN GÖZLERİMİ OVUŞTURDUM. Otelin antetli kâğıdına notlar aldım. Tekrar dönüp bakacağım şeyler yazmıyordum, sadece kafamı toparlamaya çalışıyordum. Kişi listesi yaptım. Saate bakıp zaman dilimini hesapladım. Otelin telefonundan yurtdışını aradım.

"Bayan Geary?"

"Kimsiniz?"

"Bayan Geary, ben, Tyador Borlú. Beszel Ağır Suçlar Birimi'nden." Cevap vermedi. "Bay Geary nasıl oldu?" Yalın ayak, pencereye doğru yürüdüm.

"İyi, ama çok kızgın," dedi Bayan Geary. Çok dikkatli konuşuyordu. Hakkımda kesin bir yargıya varamamıştı. Perdeleri araladım, dışarı baktım. Saat çok geç olmasına rağmen, dışarıda hâlâ birkaç kişi vardı. Arada bir, bir araba geçiyordu. Gecenin çok geç bir saatiydi. Kimin yerli, kimin yabancı olduğunu kestirmek zordu: Kıyafetlerin renkleri, sokak lambalarının ışığında tam seçilmiyordu. Omuzlarını büzüp hızlı hızlı yürüyen insanların vücut dillerinden de bir şey anlaşılmıyordu.

"Olanlar için ne kadar üzgün olduğumu bir kere daha söylemek istedim. Umarım daha iyisinizdir."

"Yeni bir haber var mı?"

"Kızınızın katili hakkında mı? Üzgünüm, Bayan Geary, bir gelişme yok. Ama size sormak istediğim bir şey var." Biraz bekledim. Ne telefonu kapattı, ne de bir şey söyledi. "Mahalia size, burada görüştüğü biri olduğundan bahsetmiş miydi?"

Kadın sadece geveledi. Biraz daha bekledikten sonra devam ettim. "Yolanda Rodriguez'i tanır mısınız? Bay Geary neden Besz milliyetçilerini arıyordu? Bu yüzden ihlâl yaptı. Mahalia Ul Qoma'da yaşıyordu."

Nefes alışverişinden, ağlamakta olduğunu anladım. Bir şeyler söylemek istedim, ama beceremedim. Belki de onu başka bir hattan aramam gerekirdi, ama artık çok geçti. Bayan Geary telefonu kapatmayınca, sabırla beklemeye başladım.

"Yolanda'yı neden soruyorsunuz?" dedi, sonunda. Kendisini biraz toparlamıştı. "Elbette onu tanıyorum. Mahalia'nın arkadaşıdır. O... iyi mi?"

"Ona ulaşmaya çalışıyoruz. Ama..."

"Aman Tanrım! *Kayıp mı oldu?* Mahalia ona çok güvenirdi. Yoksa o... bu yüzden mi..."

"Lütfen, Bayan Geary. Kötü bir şey olduğuna dair elimizde bir bilgi yok henüz. Belki de biraz yalnız kalmak istemiştir. Lütfen." Yeniden ağlamaya başladı, ama hemen toparlandı.

"Uçakta bizimle hiç konuşmadılar," dedi. "Kocam inmeden hemen önce kendisine geldi."

"Bayan Geary, Mahalia'nın burada biriyle bir ilişkisi var mıydı? Bildiğiniz biri var mı? Ul Qoma'da, yani."

"Hayır." İç geçirdi. "Annesi olarak nereden bileceğimi düşünebilirsiniz, ama ben bilirim. Bana ayrıntılı şeyler anlatmaz, ama... Etrafında dolanan biri vardı, ama Mahalia ona aşık değildi. *Karmaşık* bir ilişki olduğunu söylerdi."

"Adı neydi?"

"Nereden bilebilirim? Az önce söylemedim mi? Bilmiyorum. Politik çevrelerden tanıştığı biriydi, galiba."

"Qoma İlk'i kastediyorsunuz."

"Ah, kızım onların hepsini delirtti." Hafifçe güldü. "Etrafındaki herkesi küstürdü. Birleşmecileri bile. Onlara böyle diyorsunuz, değil mi? Michael hepsini kontrol edecekti. Onları bulmak istiyordu, çünkü... katil *onlardan biri*."

Benden istediği her şeyi yapacağıma söz verdim. Alnımı ovalayarak Ul Qoma'nın gece siluetini seyretmeye başladım.

Biraz sonra, Dhatt'ın telefonuyla uyandım.

"Sen hâlâ yatakta mısın? Kalk hadi."

"Ne zaman geliyorsun?" Sabah olmuştu.

"Aşağıdayım. Acele et. Biri bomba gönderdi."

17

BOL YE'AN'DA, Ul Qoma bomba imha ekibi dışarıda toplanmış, dehşet içindeki güvenlik görevlileriyle konuşuyordu. Hepsi de koruyucu kıyafetlerini giymiş, kasklarını yukarı kaldırmışlardı.

"Siz, dedektif Dhatt mısınız?" dedi içlerinden biri. Dhatt'ın rütbelerine bakıyordu. "Girebilirsiniz." Sonra bana baktı, kapıyı açtı, içerisi bir dolap kadardı.

"Kim bulmuş?" diye sordu Dhatt.

"Güvenlikçilerden biri. Sağlam bir çocuk. Aikam Tsueh. Ne? Ne oldu?" İkimiz de cevap vermedik. "Paketten şüphelenmiş. *Milisleri* çağırıp kontrol etmelerini istemiş."

Duvarlar güvercin oyuklarıyla kaplıydı. Etrafta bir kısmı açık, bir kısmı kapalı duran kahverengi koliler vardı. Ortadaki taburede, açılmış zarflar ve yere düşüp üstüne basılmış mektupların arasında bir paket vardı. Kablolar, çiçek dalları gibi paketin dışına sarkıyordu.

"İşte mekanizma bu," dedi içlerinden biri. Kevlar marka kıyafetinin üzerinde adı yazıyordu: Tairo. Benimle değil, Dhatt'la konuşuyordu. Elindeki lazer kalemiyle bir yerleri gösteriyordu. "İki kat zarf var." Lazeri zarfın üstünde dolaştırdı. "Birincisini açtık, boştu. *İkincisini* açınca da bu çıktı. "Kabloları gösterdi. "Çok iyi bir düzenek. Tam bir klasik."

"Eski yapım mı?"

"Pek harika sayılmaz. Ama güzel yapılmış. Sadece *ses ve ışık gösterisi* yapıp korkutmak için yapılmamış. Birini hedef almışlar. Bakın ne diyeceğim. Bunu gördünüz mü? Kime geldiği apaçık

ortada. Üzerine etiket yapıştırılmış" Kalıntılar kâğıdın arasından görünüyordu. Zarfın içine doğru kırmızı bir tel uzanıyordu. Beszce, *buradan açın* yazan yere doğru ilerliyordu. "Bu düzeneği kim kurduysa, şiddetli bir patlama yaratmak istemiş. Patlama belli bir yere yönlendirilmiş."

"Etkisiz hale getirildi mi? Dokunabilir miyim?" diye sordum, Tairo'ya. Bana değil, Dhatt'a bakarak başını salladı.

"Parmak izlerine dikkat," dedi. Bir tükenmez kalem aldım, bir şeyi çizmesin diye içindeki mürekkepli tüpü çıkardım. Yavaşça zarfa değdirdim. Bomba imha ekibi zarfı paramparça etmiş de olsa, üstündeki isim açıkça okunuyordu: David Bowden.

"Şuna bak," dedi Tairo. Zarfı yavaşta karıştırdı. Paketin altında, dıştaki zarfın içine biri İllitanca, *Bir kurdun kalbi* yazmıştı. Bu mısrayı hatırlamıştım, ama melodiyi çıkaramadım. Tairo sırıtarak türküyü söylemeye başladı.

"Bu eski bir halk türküsüdür," dedi Dhatt.

"Bunu korkutmak için yapmamışlar. Kargaşa yaratmak da istememişler," dedi Dhatt, alçak sesle. Ofiste oturup beklemeye başladık. Karşımızda Aikam Tsueh oturuyordu. Bizi dinlemiyor gibi bir hal takınmıştı. "Resmen öldürmek istemişler. Neler oluyor böyle?"

"Zarfın üstü İllitanca yazılmış, ama Beszel'den gönderilmiş," dedim.

Tozları gidermek bir işe yaramamıştı. Her iki zarfın da üstü aceleyle yazılmış, dıştaki adres ve iç tarafta yazan isim kargacık burgacıktı. Zarfı Beszel'de bir postaneden göndermişlerdi. Kazı alanından fazla uzakta değildi. Ama paket Copula Salonu'ndan geçerek uzun bir yol katetmişti.

"Teknisyenler bunun üzerinde çalışacaklar," dedi Dhatt. "Geriye doğru iz sürebilecek miyiz, bakalım. Ama kimseyi de suçlayamayız. Belki seninkiler bir şeyler bulur." Bence böyle bir olasılık yoktu. Ul Qoma ve Besz postaneleri aracılığıyla geriye doğru iz sürme ihtimalimiz çok zayıftı.

"Dinle." Aikam'ın bizi duyamayacağı şekilde konuşuyordum. "Mahalia'nın fanatik milliyetçileri kızdırdığını biliyoruz. Bu tür yapılanmaların Ul Qoma'da olamayacağını anlıyorum, ama bir şekilde burada da fanatikler *varsa*, onları da kızdırmış olabilir mi? Onların hoşuna gitmeyecek işler karıştırıyordu. Ul Qoma'nın gücünü zayıflatmak, gizli gruplar, açık sınırlar, bilirsin işte."

İfadesiz bir suratla bana baktı. "Tamam," dedi sonunda. "Orciny'yle ilgilenen iki öğrenci de kayıp. Şimdi de, Bay *Şehirler Arasında* için bir bomba gönderiliyor."

Birbirimize baktık.

Biraz sonra, yüksek sesle, "Aferin sana, Aikam. Çok büyük bir iş başardın," dedim.

"Daha önce hiç bomba görmüş müydün, Aikam?" diye sordu Dhatt.

"Hayır, efendim."

"Askerde de mi?"

"Daha askerliğimi yapmadım, efendim."

"O zaman, bombanın nasıl bir şey olduğunu nereden biliyorsun?"

Omuz silkti. "Ben... Bilmiyorum. Sadece, gözüme bir tuhaf geldi. Çok ağırdı."

"Herhalde buraya postayla bir sürü kitap geliyordur," dedim. "Bilgisayar da, belki. Onlar da çok ağırdır. Bunun farklı olduğunu nasıl anladın?"

"Farklıydı işte. Daha sertti. Zarfların altında bir sertlik vardı. Kâğıt olmadığı belliydi. Metale benziyordu."

"Görevlerin arasında mektupları kontrol etmek de var mı?" diye sordum.

"Hayır, tesadüfen fark ettim. Şüphelendim. O zarfta bir şeyler vardı."

"Sezgilerin kuvvetliymiş."

"Teşekkürler, efendim."

"Açmak aklına gelmedi mi?"

"Hayır! Bana ait değildi ki."

"Kime gelmişti?"

"Hiç kimseye." Dıştaki zarfta isim yoktu, sadece kazı alanının adresi yazılıydı. "Bu da dikkatimi çekti, aslında. Zarfta isim olmaması tuhaftı."

"Peki, Aikam," dedi Dhatt. "Adresini diğer memura bırak. Gerekirse seninle yeniden temas kurarız. Dışarı çıkınca şefini ve Profesör Nancy'yi buraya gönderir misin?"

Kapının ağzında bir an durdu. "Geary'den bir haber var mı? Neler olduğunu bulabildiniz mi? Onu kimin öldürdüğünü?" Bulamadığımızı söyledik.

Güvenlik görevlilerin şefi Kai Buidze, elli yaşlarında, güçlü kuvvetli biriydi. Galiba emekli askerdi. Isabelle Nancy ile birlikte ofise geldi. Rochambeaux'nun tersine, Nancy, bize her zaman yardıma hazır olduğunu söylemişti. Profesör gözlerini ovuşturuyordu. Dhatt'a "Bowden nerede?" diye sordum. "Haberi var mı?"

"Bomba timi zarfı açıp Bowden'in adını görünce, Profesör Nancy ona haber vermiş. Ekiptekiler konuşurlarken duymuş." Nancy başını kaldırıp bize baktı. "Bowden'e çok mektup gelir mi?"

"Pek gelmez. Ofisi bile yoktur. Arada bir yurtdışından, öğrenci adaylarından, evinin adresini bilmeyen ama onu burada bulacaklarını tahmin eden kişilerden mektuplar alır."

"Mektuplarını ona siz mi iletiyorsunuz?"

"Hayır, haftada bir iki gelip mektuplarını kontrol eder. Çoğunu da çöpe atar."

"Biri..." Yavaşça Dhatt'a yaklaştım. Tereddüt içindeydim. "... bizden önce davranıyor. Ne yaptığımızın farkında." Olanlardan sonra Bowden, evine gelen paketleri de muhtemelen daha dikkatli açacaktı. Dıştaki zarfı ve üstündeki damgayı görmese, sadece adı yazılı olduğu için, muhtemelen, iş arkadaşlarından gelen bir iç yazışma zannedecek ve zarfı yırtıverecekti. "Sanki biri, dikkatli olması gerektiği konusunda uyarılmış olduğunu biliyor." Bir süre sonra, "Bowden geliyor mu?" diye sordum. Dhatt başıyla onayladı.

"Bay Buidze," dedi Dhatt. "Daha önce hiç böyle bir şey oldu mu burada?"

"Böylesi olmadı. Bazı boktan mektuplar aldık, tabii. Kusuruma bakmayın." Adam Profesör Nancy'ye baktı. "*Geçmişle uğraşmayın* tarzı yaklaşımlar ve tehditlerle her zaman karşılaşırız. Kimileri Ul Qoma'ya ihanet ettiğimizi iddia eder. UFO gözleyenler, esrarkeşler. Ama bu...? Bomba?" Kafasını salladı.

"Bu doğru değil," dedi Nancy. Hepimiz ona döndük. "Daha önce de oldu. Burada değil. Ama ona yapıldı. Bowden daha önce de hedef gösterilmişti."

"Kim tarafından?" diye sordum.

"Kimse bir şey kanıtlayamadı, ama kitabı çıktığında ona öfkelenen pek çok insan oldu. Sağcılar. Herkes onun saygısızlık ettiğini düşündü."

"Milliyetçiler," dedi Dhatt.

"Hangi şehir olduğunu bile hatırlamıyorum. İki taraf da ona kızgındı. Belki de anlaştıkları tek nokta bu olmuştu. Ama bu uzun yıllar önceydi."

"Birileri onu hatırlamış," dedim. Dhatt'la birbirimize baktık. Sonra beni kenara çekti.

"Zarf *Beszel*'den gelmiş," dedi. "Bozuk bir *İllitancayla* yazılmış." Elini salladı. "*Ne düşünüyorsun?*"

"Neydi o adamların adı?" dedim. "Qoma İlk."

"Ne? Qoma İlk mi? Sana *Beszel*'den gelmiş, diyorum."

"Belki orada birtakım irtibatları vardı."

"Casus gibi mi? Beszel'de milliyetçi bir Qoma casusu, ha?"

"Tabii. Öyle bakma. O kadar da imkânsız değil. İzlerini kaybettirmek için, zarfı buradan Beszel'e göndermiş olabilirler."

Dhatt başını sallayarak buna inanmadığını belirtti. "Neyse... Hâlâ düzenlenecek çok şey var ve sen hâlâ..."

"Bowden'i hiç sevmediler. Belki de peşinde olduklarını fark ederse telaşlanacağından çekiniyorlardı, ama o zarf Beszel'den gelmiş *olamaz*."

"Anlıyorum," dedi.

"Qoma İlk'in yeri nerede?" diye sordum. "Adları buydu, değil mi? Belki onları bir ziyaret etsek, iyi olur."

"Deminden beri sana anlatmaya çalıştığım da bu. Öyle bir yer yok. 'Qoma İlk' öyle bir şey değil. Besźel'de nasıldır, bilemem, ama burada..."

"Besźel'de bu tür insanların nerelerde takıldıklarını elimle koymuş gibi bulurum. Ortağımla daha geçenlerde yerlerine gitmiştik."

"Aferin size, ama işler burada böyle yürümez. Bunlar üyelik kartları çıkarıp *çete* gibi dolaşmazlar. Toplandıkları bir ev falan yoktur. Ne birleşmecilere, ne de Maymunlar'a benzerler."

"Ultra milliyetçi olmadıklarını söylemiyorsun, herhalde."

"Doğru, bunu *söylemiyorum*. Ama kim olduklarını, nerede olduklarını bilmiyorum. Onlar böyle tercih ediyor. Üstelik Qoma İlk, bazı gazetecilerin uydurduğu bir terim sadece."

"Nasıl oluyor da, birleşmeciler bir araya gelirken, bunlar gelmiyor? Yoksa gelemiyorlar mı?"

"Çünkü birleşmeciler palyaço kılıklıdır. Bazen tehlikeli olabiliyorlar, ama sonuçta hepsi de palyaço. Ama sözünü ettiğimiz bu insanlar çok ciddi. Emekli askerler falan. Yani onlara... saygı duymak lazım."

Ortaya çıkmalarına izin verilmediği açıktı. Aşırı milliyetçi tavırlarıyla Milliyetçi Halk Partisi'ni alaşağı edebilirlerdi ki, buna kimse izin veremezdi. Birleşmeciler ise özgürce toplanabiliyordu.

"Bize onun hakkında ne anlatabilirsin?" diye sordu Dhatt, sesini yükselterek.

"Aikam mı?" diye sordu Buidze. "Hiç. İyi bir elemandır. Taş kafalının tekidir. Bugüne kadar hep böyle derdim, ama bugün başardığı işten sonra, dediğimi geri alıyorum. Göründüğü gibi biri değilmiş. Çocukları sever, yabancılarla takılmaktan hoşlanır. Neden ki? Bana aksini iddia etmeyin, Dedektif. O zarf *Besźel*'den gelmiş. O nasıl göndermiş olabilir?"

"Kesinlikle," dedi Dhatt. "Burada kimse kimseyi suçlamıyor, hele de günün kahramanını. Sadece soruyorum."

"Tsueh öğrencilerle de geziyordu, değil mi?" dedim. Tairo'nun aksine, bana cevap vermek için izin istemeye gerek duymadı. Gözlerime bakarak başını salladı. "Sık görüştüğü biri var mıydı? Mahalia Geary ile iyi arkadaş mıydı?"

"Geary ile mi? Yok canım. Geary onun adını bile bilmezdi herhalde. Aikam öğrencilerden bazılarıyla arkadaştı, ama Geary ile değil. O Jacobs'la, Smith'le, Rodriguez ve Browning'le takılırdı."

"Bize Mahalia'yı sordu da..."

"Geary davasıyla çok ilgileniyor," dedi Dhatt.

"Öyle mi?" Buidze omuz silkti. "Bu olay herkesi çok üzdü. O da merak ediyordur, elbette."

"Ben de şunu merak ediyorum," dedim. "Burası karmaşık bir alan ve bu alanın büyük çoğunluğu Ul Qoma sınırlarında olsa bile, çapraz hatlarla bölünen bazı yerler var. Buralara sadece bakmak bile bir kâbus olabilir. Bay Buidze, öğrencilerle konuşurken, hiçbiri İhlâl'den bahsetmedi. Kimse bu konuyu gündeme getirmedi. Sadece bir grup yabancı öğrenci mi bu konunun farkında? Yabancıların bu konularda ne kadar meraklı olduklarını bilirsiniz. Bu çocukların arkadaşları kayboluyor ve hiçbiri, Ul Qoma ve Beszel'in korkulu rüyası olan o meşum ve de *gerçek* olan şeyden bahsetmiyor. İnsan elinde olmadan merak ediyor, neden korkuyorlar?"

Buidze dik dik bana baktı, sonra Nancy'ye döndü. Etrafına bakındı. Biraz sonra gülmeye başladı.

"Şaka yapıyorsunuz, değil mi? Tamam. Evet, korkuyorlar, ama birilerinin ihlâl yapmasından değil. Düşündüğünüz bu mu?" Kafasını salladı. "Onlar yakalanmaktan korkuyorlar." Teslim olur gibi ellerini kaldırdı. "Beni yakaladınız, Memur Beyler. Durdurmamızın mümkün olmadığı ihlâller oluyor. Bu sefiller sürekli ihlâl yapıyor."

Bize baktı. Kendisini savunmaya kalkışmadı. O gerçekleri anlatıyordu. Dhatt kadar şaşkın görünüp görünmediğimi merak ettim. Profesör Nancy ise utanç içindeydi.

"Haklısınız, elbette," dedi Buidze. "Böyle bir yerde ihlâli görmezden gelemezsiniz. Bunlar yerli halktan değil. Ne kadar eğitim verirseniz verin, daha önce böyle bir şeyle karşılaşmamışlar. Sizin orada da benzer şeylerin olmadığını söylemeye kalkmayın, Bay Borlú. Sözlerine sadık kaldıklarını mı sanıyorsunuz? Etrafta dolaşırken, Beszel'i görmemeyi başardıklarına *inanıyor musunuz*? Hadi canım. En iyi ihtimalle, onların bu işi abartmamalarını ümit edebiliriz. Ama sınırın ötesini gördükleri *kesin*. Bunu ispatlayamayız, bu yüzden de İhlâl, gerçekten ciddi bir durum olmadan gelmiyor. Olduğu oluyor tabii. Ama düşündüğünüzden daha ender. Uzun zamandır da böyle bir şey yaşanmadı."

Profesör Nancy başını yerden kaldırmamıştı. "Yabancıların *hiçbirinin* ihlâl yapmadığını mı sanıyorsunuz?" dedi Buidze. Parmaklarını açarak bize doğru eğildi. "Çok efendi olduklarını sanıyorsunuz, değil mi? Ama bir grup genç bir araya gelince, zıvanadan çıkıyorlar. Sadece böyle görünmüyor olabilirler. Siz, size söylenen her şeyi harfiyen yapıyor musunuz? Bunlar zeki çocuklar."

Masadaki haritaya baktı. "Bol Ye'an *burada, burada* ve burada çapraz hatlarla bölünüyor. Park da *şuralarda*. Şu yöne doğru gidilirse, Beszel sınırlarına giriliyor. Bu çocuklar içip içip sarhoş olduklarında, parkın kenarından birazcık da olsa ihlâl yapmadıklarını mı sanıyorsunuz? Orada öylece, tek kelime bile etmeden dikildiklerini düşünün. Kim farkına varacak? Beszel'e girip tekrar geri dönebilirler rahatça. Çapraz hatlarla bölünmüş bir alandaysanız, parmağınızı bile kıpırdatmanız gerekmez. Her şey burada biter." Buidze parmağıyla alnına vurdu. "Kimse de bir bok ispatlayamaz. Bir dahaki sefere daha ileri gidip hatıra olsun diye Beszel'den taş toprak falan da getirmeye başlarlar. Getirdikleri şeylerin nereden geldiğini kim bilebilir? Kim, neyi ispatlayabilir? İhlâl yaptıklarını sağda solda anlatıp hava atmadıkları sürece, ne yapabilirsiniz? İhlâl'in kendisi bile bütün ihlâlleri takip edemez. Lütfen. Eğer öyle olsaydı, bu yabancılardan biri bile burada kalmaya devam edemezdi. Haksız mıyım, Profesör?" Nancy

cevap vermedi, ama utanarak bana bakıyordu. "Hiçbiri İhlâl'den bahsetmedi, Dedektif Dhatt. Çünkü hepsi de suçluydu." Buidze gülümsedi. "Yanlış anlamayın, sonuçta hepimiz insanız, onları severim. Ama abartmaya da gerek yok."

İkisini dışarı gönderirken, Dhatt'a bir telefon geldi. Not defterini çıkarıp mırıldanarak bir şeyler yazdı. Kapıyı kapattım.

"Bowden'i almaya gönderdiğimiz polis aradı. Adam gitmiş. Evine gitmişler, ama kapıyı açan olmamış. Evde yokmuş."

"Polisin geleceğini biliyor muydu?"

"Evet. Bomba meselesini de. Ama gitmiş."

18

"DÖNÜP ŞU ÇOCUKLA TEKRAR KONUŞAYIM," dedi Dhatt.

"Birleşmeci olan mı?"

"Evet, Jaris. Tamam, biliyorum. 'O değildi'. Evet, sen öyle demiştin. Neyse ne, o çocuk bir şeyler biliyor, ben de onunla konuşacağım."

"Onu bulamazsın."

"Ne?"

"Sana bol şans. Çocuk çoktan gitti."

Benden birkaç adım geride durup bir yerleri aradı.

"Haklıymışsın. Jaris ortada yok. Nereden biliyordun? Nasıl bir oyun oynuyorsun sen?"

"Ofise gidelim."

"Başlatma ofisinden. Ofis bekleyiversin. Tekrar soruyorum, Jaris meselesini nereden biliyorsun?"

"Bak..."

"Senin bu gizli saklı işlerin beni korkutmaya başladı, Borlú. Sana bakıcılık yapacağımı öğrendiğimden beri kıçım yer görmedi. Seni biraz araştırdım. Sağlam adamsın. Sen de olsan, aynı şeyi yapardın. Ve aynı sonuca varırdın." Yapmam gerekirdi. "Ben dedektifim. Her duruma hazırlıklıyım. Ama bu kadarını beklemiyordum. Jaris'i nereden biliyordun? Ama o boktan herifi neden *kolluyorsun*?"

"Peki. Dün gece beni dışarıdan bir yerlerden aradı. Arabadan ya da trenden olabilir. Gittiğini haber verdi."

Dhatt dik dik bana baktı. "Ne diye *seni* arıyormuş? Bana neden söylemiyorsun? Beraber çalışmıyor muyuz, Borlú?"

"Neden mi beni aradı? Belki de senin sorgulama yöntemlerini beğenmemiştir. Beraber mi çalışıyoruz? Benim burada bulunma sebebim, elimdeki bütün bilgileri kuzu kuzu sana verip, sen suçlunun peşinde koşarken, otel odamda oturup televizyon seyretmek, sanıyorum. Bowden ne zaman soyuldu? Bunu bana ne zaman söyleyecektin? Kazı alanında Ul Huan'dan elde ettiğin bilgileri ortaya dökmek için bir acelen yok anlaşılan. Hâlbuki o herif hükümet için çalışan bir köstebek. Lütfen, çok önemli bir şey değil. Benim asıl kızdığım, her seferinde önümü keserek beni dışlamaya çalışman ve hesap sorman."

Birbirimize dik dik bakıyorduk. Biraz sonra Dhatt sırtını dönüp kaldırımda yürümeye başladı.

"Jaris için bir arama emri çıkar," dedim, arkasından. "Hava alanlarına, tren istasyonlarına pasaport bilgilerini gönder. Beni yoldayken aramıştı. Neler olduğu hakkında bazı tahminlerde bulundu. Telefonu muhtemelen Cucinis Geçidi'nden geçerken kesildi. Belki de şimdi çoktan Balkanlar'a geçmiştir."

"Neymiş peki *tahminleri*?"

"Orciny."

Dhatt suratını buruşturarak elini savurdu.

"Bana söyleyeceğin şey, bu muydu?"

"Evet."

"Herif kaçtı. Bu sana bir şey ifade etmiyor mu? *Suçlu* olduğu için kaçtı."

"Ne, Mahalia konusunda mı diyorsun? Hadi canım. Onu neden öldürsün ki?" Jaris'in bana söylediklerini hatırladım. Onlardan biri değildi. Mahalia'yı dışlamışlardı. Biraz tedirgin olmuştum. "Yoksa Bowden'i mi kastediyorsun? Jaris böyle bir şeyi neden yapsın? Hem, *nasıl* yapmış olabilir ki?"

"Bilmiyorum. Bu pisliklerin ne yaptığını kim bilebilir ki?" dedi Dhatt. "İşin içinde mutlaka bir şey vardır."

"Bu çok saçma," dedim. "Tamam, Beszel'deyken beni arayan oydu."

"*Biliyordum.* Onu *korudun.*"

"Bilmiyordum. Emin değildim. Dün gece aradığında kendisi söyledi. Dur bir dakika, Dhatt, eğer Mahalia'nın katili oysa neden Beszel'e, bana telefon etsin ki?"

Dhatt boş boş suratıma baktı. Biraz sonra dönüp yoldan bir taksi çevirdi. Kapısını açtı. Onu seyrediyordum. Taksinin egzoz borusundan simsiyah dumanlar çıkıyordu. Ul Qoma arabaları geçerlerken kornaya bastılar, Beszli sürücüler ise bu çıkıntının etrafından dikkatle dolaştılar. Kanunlar icabı, fısıltıyla bile olsa, en ufak bir küfür bile edemezlerdi.

Dhatt tam binecekken, bana dönüp sitemkâr bir ifadeyle baktı, sonra taksiciye kimliğini gösterdi.

"Nedenini bilmiyorum," dedi bana. "Araştırmak lazım. Ama ortadan kaybolması, biraz tuhaf değil mi?"

"Eğer bu işin içindeyse, bu şekilde dikkat *çekmesi* hiç mantıklı değil. Üstelik cesedi Beszel'e nasıl taşıyabilir ki?"

"Oradaki arkadaşlarından yardım almıştır."

Bundan *şüpheli* olduğumu belirten bir tavırla omuz silktim. "Bize ilk ipucunu veren Beszli birleşmecilerdi. Drodin adında biri. Bizi yanlış yönlendirdiğinden şüphelenmedim değil, ama elimizde yanlış yönlendirilecek bir veri de yoktu. Hangi minibüsü çalmaları gerektiğini bilecek kadar zeki değiller. Kilit adamları da yok. Ya da ben rastlamadım. Ayrıca yaşadıkları bölgede sürüyle *polis* devriye gezer. Bunu yapan birleşmecilerse, imkânsızı başarmışlar demektir. Ben Jaris'le konuştum. Korkuyordu," dedim. "Suçlu değildi. Korkuyordu ve çok üzgündü. Bence kızdan hoşlanıyordu."

"Peki," dedi Dhatt bir süre sonra. Bana baktı, taksiye binmemi söyledi. Birkaç saniye dışarıda bekledi, birine telefon edip, duyamayacağım kadar kısık bir sesle ve hızlı bir biçimde talimatlar verdi.

"Beszel'de ya da Ul Qoma'da olanlardan bize ne? Patronlarımızın ne dediğinden bize ne? Biz polisiz. Kotaralım şu işi. Beraber miyiz, Borlú? Gittikçe boka saran bu işin içinden çıkmak için yardım edebilirim. Sen? Bu arada, Ul Huan'a bir şey anlatmadım."

Beni götürdüğü yer, ofisine çok yakındı. Beszel'deki polis barları gibi karanlık bir yer değildi. Daha temiz bir yere benziyordu. Ama düğün resepsiyonu verilecek kadar nezih bir ortam da yoktu. Çalışma saatleri içinde olmamıza rağmen, içerisi epey kalabalıktı. Müşterilerin hepsi de *milisler* olamazdı, ama Dhatt'ın ofisinde gördüğüm bir yüzü burada da gördüm. Onlar da beni tanıdılar. Dhatt herkese selam verdi. Onun arkasından giderken, fısıldaşmaları ve pek de dostça olmayan bakışları hissedebiliyordum.

"Elimizde bir cinayet ve iki kayıp vakası var," dedim. Dikkatle Dhatt'a bakıyordum. "Hepsi de bu işe bir kenarından bulaşmış."

"Orciny diye bir şey yok."

"Dhatt, ben bunu kastetmiyorum. Tarikatlar, fanatikler gibi şeylerin olduğunu kendin söyledin."

"Boş versene. Elimizdeki en fanatik tarikatçı kanatlanıp uçtu. Ona yolu da sen gösterdin."

"Bunu sana sabah anlatmam gerekirdi, özür dilerim."

"Dün geceden araman gerekirdi."

"Onu yakalamış olsaydık bile, tutuklamak için bir gerekçemiz yoktu. Ama özür dilerim."

Dikkatle ona bakıyordum. Sakinleşmeye başlamıştı. "Bu olayı çözmek istiyorum," dedi. Kulağıma müşterilerin İllitanca konuşmaları geliyordu. Yakamdaki ziyaretçi kartına bakıp gülen birkaç aptala da rastladım. Dhatt bana bir bira söyledi. Özel yapım Ul Qoma birası. Kışın son günlerindeydik. Burası Beszel'den daha soğuk değildi, ama nedense bana daha soğukmuş gibi geliyordu. "Ne diyorsun? Eğer bana güvenmeyeceksen..."

"Dhatt, Beszel'deyken gelen telefonla ilgili sana kimsenin bilmediği şeyler anlattım ya." Alçak sesle konuşmaya çalışıyordum. "*Bu konuda* kimse bir şey bilmiyor. Neler olduğunu bilmiyorum.

Hiçbir şey anlamıyorum. Her şeyi akışına bıraktım. Senden fazla bir şey bildiğim yok. Elimde ne yapacağımı bilmediğim bir sürü bilgi var. Umarım bundan sonrası da vardır, ama bilmiyorum, artık hiçbir şey bilmiyorum."

"*Jaris* ne biliyordu? O pisliği bulacağım." Onu asla bulamayacaktı.

"Sana hemen haber vermem gerekirdi. Ama aradığımız kişi o değil. Sen de biliyorsun, Dhatt. Ne zamandır polislik yapıyorsun? Bazen senin de *içine doğmaz mı*?" Hafifçe göğsüme vurdum. Haklı olduğumu biliyordu. Yavaşça başını salladı.

Jaris'in anlattıklarını anlattım. "Hepsi saçmalık," dedi.

"Belki."

"Nedir bu Orciny saçmalığı? Kaçtığı şey *o muymuş*? Sen o kitabı okuyorsun. Bowden'in yazdığı şu tehlikeli kitabı diyorum. Nasıl bir şey?"

"Bir sürü şey anlatıyor. Bilmiyorum. Hepsi bana da çok aptalca geliyor. Görünmeyen bir yerlerde gizli derebeyleri, İhlâl'den bile güçlü varlıklar, kukla oynatıcıları, gizli şehirler."

"Saçmalık."

"Evet. Ama asıl mesele, bu saçmalığa inanan insanların olduğu. Ve eminim, *çok büyük bir şeyler* oluyor. Ama ne olduğunu bilmiyorum."

"Belki senden sonra ben de okurum. Kimsenin bir bok bildiği yok, zaten." Bu son sözleri çok dikkatlice söylemişti.

"Qussim." Dhatt'ın iş arkadaşlarından bazıları bize doğru kadehlerini kaldırdılar. Gözlerinde tuhaf bir ifade vardı. Meraklı hayvanlar gibiydiler. "Qussim, misafirimizle tanışamadık. Onu bizden hep kaçırıyorsun."

"Yura," dedi Dhatt. "Kai, n'aber? Borlú, bunlar dedektif Yura ile Kai." El salladı. İçlerinden biri kaşlarını kaldırıp Dhatt'a baktı.

"Müfettiş Borlú'nun Ul Qoma'yı nasıl bulduğunu çok merak ediyorum," dedi, adı Kai olan. Dhatt homurdanarak birasını bitirdi.

"Bırakın Tanrı aşkına," dedi. Hoşlandığı kadar, sinirlenmişti de.

"Sarhoş olup onunla tartışmak istiyorsunuz. Hatta sen Yura, ileri gidip onunla kavga bile edersin. Sonra da uluslararası bir rezaletle gazetelere manşet olursunuz. Sonra da savaş yeniden başlar. Babanı bile bu işin içine sokarsın." Bana dönüp, "Babası Ul Qoma Deniz Kuvvetlerindeydi," dedi. "Beszel şileplerinden birinin saldırısı sonucu sağır mı olmuş ne..." O tarafa baktım. Muhataplarımızdan hiçbiri de öfkeli görünmüyordu. Kai'nin eğlendiği bile söylenebilirdi. "Seni meraktan kurtarayım," dedi Dhatt. "O tam da düşündüğün gibi, Beszli bir pislik. Bunu ofiste herkese yayabilirsin. Hadi, Borlú."

Karakolun garajına, arabasını almaya gittik. "Hey..." dedi direksiyonu göstererek. "Ul Qoma sokaklarında biraz araba kullanmak ister misin?"

"Yok, sağol. Bu biraz kafa karıştırıcı bir iş." Beszel'de bile araba kullanmak zordu. Yerli ve yabancı trafiği birbirinden ayırmak gerekiyordu. "İlk araba kullandığımda... Herhalde burada da aynıdır, yolda giderken görmen ve görmemen gereken araçları seçmen gerekir. Bunu hızlı bir şekilde başarabilmek biraz zaman ister." Dhatt başını salladı. "İlk araba kullandığımda daha çocuktum. Külüstür Ul Qoma araçlarının yanından hızla geçerdik. Zamanla görmemeyi öğrendik. Şimdi o görmediklerim, beni geride bırakıyor."

Dhatt güldü. Utanmış gibiydi. "İşler değişir," dedi. "On yıla kalmaz, siz bizi geçersiniz."

"Sanmam."

"Öyle, öyle," dedi. "Bu işler sırayla. Hatta başladınız bile."

"Ticaret fuarlarını mı kastediyorsun? Birkaç zavallı yatırım işte. Siz epey bir zaman daha liderliği elinizde tutarsınız."

"Abluka altındayız!"

"Sanki çok da umurunuzda. Washington bizi seviyor. Kolalarını içiyoruz."

"Aman o konuyu hiç açma," dedi Dhatt. "Canuck Kola içtin mi hiç? Soğuk Savaş döneminden kalma. Amerikalıları kim takar? Hepsinin yolu açık olsun. *Ah... Kanada....*" Bir şarkı mırıldanmaya başladı. "Otel yemekleri nasıl?" diye sordu.

"Kötü. Otel yemeği işte."

Dhatt direksiyonu aniden çevirip bilmediğim bir yola saptı. Birine telefon etti. "Tatlım?" dedi. "Sofraya bir tabak daha koyar mısın? Teşekkürler, güzelim. Seni yeni ortağımla tanıştırmak istiyorum."

Adı Yallya'ydı. Hoş bir kadındı, Dhatt'dan epey gençti. Bana karşı temkinli davrandı. Ani ziyaretimden hoşlanmış gibi yapıyordu. Kapıda karşılayıp yanaklarımdan üç kere öptü. Ul Qomalıların selamlaşması böyleydi.

Dhatt, yolda, "Sakıncası yok, değil mi?" diye sormuştu. Beszel'deki evime en fazla bir buçuk kilometre mesafede oturuyordu. Oturma odalarından, evimden seyrettiğim aynı yeşil alanı görebiliyordum. Buraya Beszel'de Majdlyna Çayırlığı, Ul Qoma'da ise Kwaidso Parkı deniyordu. Çapraz hatlarla bölünmüş bir bölgeydi. Burada sık sık yürüyüşe çıkardım. Parktaki bazı ağaçlar bile çapraz hatlarla bölünmüştü. Beszli ve Ul Qomalı çocuklar bu ağaçlara tırmanır, ailelerinin, öbür çocukları görmemeleri konusundaki uyarılarını da ihmal etmezlerdi. Çocuklar sürekli hastalanırdı. Birbirlerine bulaştırırlardı. Burada da, Beszel'de de, salgın hastalıklar hep can sıkıcı konulardı.

"Ul Qoma'yı sevdiniz mi, Müfettiş?"

"Tyador deyin, lütfen. Epey sevdim."

"Boş versene. O hepimizin geri zekâlı eşkıyalar olduğumuzu düşünüyor. Esrarlı ordularımız ve saklı şehirlerimiz var." Dhatt bir kahkaha attı. "Her neyse. Etrafı gezecek pek vaktimiz olmadı."

"Dava nasıl gidiyor?"

"Ortada dava falan yok," dedi Dhatt. "Sadece saçma sapan krizler yaşanıyor. Elimizde sadece ölü bir kadın var."

"Öyle mi?" dedi Yallya, bana bakarak. Yemeği küçük tabaklarda getirdiler. Ev yapımı değildi. Paketlenmiş hazır yiyeceklerdendi, ama yine de otelde yediklerimden çok daha lezzetli ve daha gelenekseldi. Akşam olmuş, çapraz hatlarla bölünmüş park karanlığa gömülmüş, hava bulutlanmıştı.

"Patatesi özlemişsindir," dedi Yallya.

"Alnımda mı yazıyor?"

"Tek yediğiniz şey bu değil mi?" Şaka yaptığını sanıyordu. "Sana çok baharatlı gelmemiştir, umarım."

"Parkta bizi gözetleyen biri var."

"Nereden anladın?" Yallya omzumun üstünden pencereye doğru baktı.

"Umarım Ul Qomalı biridir." Yallya bir finans dergisinin editörüydü. Raflardaki kitaplardan ve banyodaki posterlerden anladığım kadarıyla, Japon çizgi romanlarını çok seviyordu.

"Evli misin, Tyador?" Yallya, cevap vermeme fırsat bırakmadan sorularını ardı ardına sıralıyordu. "Ul Qoma'ya ilk gelişin mi?"

"Hayır, ama uzun yıllardır gelmemiştim."

"O zaman buraları pek bilmiyorsun."

"Hayır. Londra'ya da gitmiştim, ama o da uzun zaman önceydi."

"Ne çok gezmişsin! Şimdi de ihlâlcilerin peşinde koşarak aylaklık mı ediyorsun?" Bu sözlerinden hiç hoşlanmamıştım. "Qussim, kazı alanında zaman geçirdiğini söylüyor."

"Diğer kazı alanlarından bir farkı yok, sadece bürokrasisi daha ağır. Anlatılanların ne kadar garip olduğunun bir önemi yok."

"Çok komik," dedi. Aniden, suçluluk duymuş gibi bir tavır takındı. "Bu konuda şaka yapmamalıydım. Ölen kadın hakkında hiçbir şey bilmiyoruz."

"Hiç sormadın ki," dedi Dhatt.

"Peki, fotoğrafı var mı?" dedi Yallya. Şaşırmıştım. Dhatt bana bakıp omuz silkti. Ceketimin cebine uzandım, ama son anda, Mahalia'nın öldükten sonraki fotoğrafını taşıdığımı hatırladım. Bunu göstermem doğru olmazdı.

"Maalesef, yok." Kısa süren sessizlikte, Mahalia'nın Yallya'dan sadece birkaç yaş genç olduğunu fark ettim.

Orada tahmin ettiğimden daha uzun kaldım. Yallya iyi bir ev sahibesiydi. Dava konusundan uzaklaşınca, keyfi daha da yerine geldi. Dhatt'la çekişmelerini izledim. Onlara bakarken, Sariska ve

Biszaya'yı hatırladım. Aikam Tsueh'in o tuhaf, hevesli hali aklıma geldi.

Giderken, Dhatt yolun aşağısına kadar bana eşlik etti. Arabasıyla beni otele bırakmayı teklif etti, ama kendim gidebileceğimi söyledim.

"İyi misin?" diye sordu. "Bütün gece bir garip davrandın."

"İyiyim, kusura bakma. Terbiyesizlik etmek istemezdim. Beni davet etmen büyük nezaket. Çok iyi zaman geçirdim ve Yallya... Sen çok şanslı bir adamsın. Ben sadece, kafamı toparlamaya çalışıyorum. Kendim gidebilirim. Param da var. Ul Qoma parası hem de." Ona cüzdanımı gösterdim. "Bütün belgelerim tam. Ziyaretçi rozetim takılı. Beni bırakmak istemiyorsun, farkındayım, ama gerçekten, biraz yürümem gerek. Hava almak istiyorum. Çok güzel bir gece."

"Ne saçmalıyorsun sen? Yağmur yağıyor."

"Yağmuru severim. Sadece çiseliyor zaten. Sen Beszel'de bir gün dayanamazsın. Orada *gerçekten* yağar." Bayat bir espri yapmıştım, ama o yine de güldü.

"Neyse. Bu işi çözmemiz gerek, biliyorsun. Pek fazla yol katedemedik."

"Doğru."

"Biz, işimizin ehli insanlarız, değil mi? Yolanda Rodriguez kayıp. Bowden kayıp. Bu yüzden bize madalya vermeyecekler." Dhatt etrafına bakındı. "Gerçekten, sence neler oluyor?"

"Senin bildiğinden fazlasını bilmiyorum," dedim.

"Beni asıl düşündüren, bütün bunlardan mantıklı bir yere varmak mümkün değil mi? *Bence mümkün*. Ama orası varmak istediğim bir yer değil. İnanmadığım..." Gizli şehir hikâyesini kastediyordu. Sokağın aşağısına doğru baktı. Burası çapraz hatlarla bölünmüş bir yer değildi. Yani, pencerelerden sızan ışıkların hiçbiri yabancı değildi. Akşamın erken bir saatiydi ve yalnız değildik. Yürüyen insanların gölgeleri yola düşüyordu. O caddenin büyük bir bölümü Beszel'de kalıyordu. Bir an, çok kısa bir an, karanlık bir gölgenin ihlâl yapıp bize baktığını zannettim.

Yağmurla ıslanmış şehri seyrederek yürümeye başladım. Güneye gidiyordum. Aslında var olmayan insanların yanından geçiyordum. Sariska'yla Biszaya'nın evine gittiğimi düşünmek, hoşuma gitti. Hatta Corwi'ye bile. Benim Ul Qoma'da olduğumu biliyorlardı. Onları bulabilir, yolda yanlarında yürüyebilir, onlara çok yaklaşabilirdim, ama birbirimizi göremezdik. Tıpkı şu hikâyedeki gibi.

Böyle bir şeye kalkışacağım yoktu, elbette. İnsanın tanıdıklarını, arkadaşlarını görmemeyi başarması çok rahatsız edici bir durumdu. Kendi evimin önünden geçiyor olmalıydım.

Komşularımdan birini görmeyi bekledim. Hiçbiri benim yurtdışında olduğumu bilmiyordu. Belki de beni görürler, selam verirler, ama yakamdaki Ul Qoma ziyaretçi rozetini fark edince görmemeyi başarırlardı. Işıkları yanıyordu, ama herkes içerideydi.

Ul Qoma'da Ioy Caddesi'ndeydim. Burası, evimin bulunduğu Rosid Caddesi'nden çapraz hatlarla ayrılmıştı. Evimin iki kapı ötesinde, Ul Qomalı bir içki dükkânı vardı. Etrafımda yürüyenlerin yarısı Ul Qomalıydı. Evimin kapısının önünde durabilirdim. Elbette görmeden. Yavaşça yaklaştım, Ul Qoma'dan çıkmamaya dikkat ediyordum.

Biri beni izliyordu. Galiba yaşlı bir kadındı. Karanlıkta yüzünü tam seçemiyordum, ama haline bakılırsa tuhaf biriydi. Kıyafetlerinden nereli olduğunu kestirememiştim. Böyle belirsizlikler yaşamak normal sayılabilirdi, ama bu fazla uzun sürmüştü. Kadın görünmemek için uğraştıkça, benim de telaşım arttı.

Karanlıkta başkaları da vardı. Bana yaklaşmıyorlar, ama açığa da çıkmıyorlardı. Yaşlı kadın bana bakıp duruyordu. Bana doğru bir iki adım attı. Ya Ul Qoma'daydı ya da ihlâl yapmıştı.

Geri geri gitmeye başladım. Rahatsız edici bir sessizlik oldu. Ta ki ayak onların ayak seslerini duyana kadar. Bir anda hepsi karanlığa karıştı. Hızla oradan uzaklaştım. Kendimi ışıklı caddelere attım.

Hemen otele gitmedim. Sakinleşmeyi bekledim. Bol Ye'an'ı yukarıdan seyrettiğim yere gittim. Çok daha dikkatle inceliyor-

dum. Bir saat kadar, karanlıkta kazı sahasını seyrettim. *Milisler* ortalıkta yoktu. Ya aniden ortaya çıkacaklardı, ya da hepten gitmişlerdi. Ul Qoma polisinin bir çalışma tarzı mutlaka vardı, ama ben bilmiyordum.

Otele gidince, uyandırma servisine beni sabah 5'te uyandırmaları için talimat verdim. Resepsiyondaki kızdan, mesajın çıktısını almasını rica ettim. Önce antetli kâğıda bastı. "Düz kâğıda basamaz mısınız?" diyerek göz kırptım. "Bizi ele geçirmesinler sonra." Kız gülümsedi. "Ne yazdınız, okur musunuz?"

"Acil. Hemen gel. Telefon etme."

"Çok iyi."

Ertesi sabah kazı alanına geri döndüm. Şehirde kısa bir tur atmıştım. Kanunlar gereği, ziyaretçi kartımı taktım. Yakamın en ucuna yerleştirdim. Kumaşın içe katlandığı, sadece bakmasını bilenlerin görebileceği bir yere. Tam Ul Qoma tarzı bir ceket giymiştim. Şapkam da öyleydi. Yeni alınmış şeyler değillerdi, ama ben ilk kez giyiyordum. Dükkânlar açılmadan birkaç saat önce harekete geçtim. Benden çok uzakta, şaşkın bir Ul Qomalı, benden birkaç dinar daha zengin duran, daha parlak kıyafetler giymişti.

İzlenmediğimin garantisi yoktu. Ama *milisler* tarafından izlendiğime de ihtimal vermiyordum. Güneş doğalı çok olmamıştı, ama Ul Qomalılar çoktan sokaklara dökülmüştü. Bol Ye'an'a yaklaşma riskini göze alamazdım. Sabahın bu erken saatinde, şehir yüzlerce çocukla doluydu: Ul Qoma okul önlüklerini giymiş okullarına gidenler ve sokak çocukları.

Dikkat çekmemeye çalışıyordum. *Ul Qoma Nasyona* gazetesinin ardından gizlice etrafı gözledim. Kahvaltıda sokak satıcısından bir soğuk sandviç aldım. İnsanlar kazı alanına gelmeye başlamıştı. Küçük gruplar halinde gelip, kimliklerini göstererek alana giriyorlardı. Yüzlerini seçemeyecek kadar uzaktaydım. Bir süre bekledim.

Yanına yaklaştığım eşofmanlı, yırtık bir kot giymiş şişman küçük kız, beni şüpheyle süzdü. Beş dinarlık bir banknot ve kapalı bir zarf çıkardım.

"Şurayı görüyor musun? Giriş kapısını?" Kız başını salladı. Küçük çocukları haber getirip götürmede hep kullanırdık.

"Nerelisin sen?" diye sordu.

"Paris," dedim. "Ama bu bir sır. Kimseye söyleme. Sana bir iş vereceğim. "Şu nöbetçileri, birini çağırmaları için ikna edebilir misin?" Kız başını salladı. "Sana bir isim vereceğim. Oraya gidip bu kişiyi bulacaksın ve bu mesajı sadece o kişiye vereceksin."

Dürüst ve zeki bir kıza benziyordu. Olduğum yerde durup, onun Bol Ye'an kapısından girişini seyrettim. Başarmıştı. Kalabalığın arasından kolayca sıyrılmıştı. O ve onun gibi evsiz çocuklara neden "fare gibi" dendiğini daha iyi anlamıştım.

Biraz sonra çıkış kapısında göründü. Arkasından biri, başını eğip hızla barikatı aştı, kazı alanından uzaklaştı. Uzakta olmasına rağmen, bu kişinin Aikam Tsueh olduğunu biliyordum.

BUNU DAHA ÖNCE DE YAPMIŞTIM. Onu görüş alanımda tutuyordum. Ama yabancı olduğum bir şehirde bunu yapabilmek çok zordu. O, işleri sandığımdan daha kolaylaştırdı. Arkasına hiç bakmadı. Kalabalık ve çapraz hatlarla bölünmüş yollardan geçti.

En zor olanı ise, otobüse bineceği andı. Ona çok yakındım. Elimdeki gazeteyle yüzümü sakladım. Onu gözden kaybetmemeye çalıştım. Telefonum çalınca biraz telaşlandım. Ama otobüste telefonu olan sadece ben değildim, bu yüzden Aikam'ın dikkatini çekmedim. Arayan Dhatt'dı. Çağrıyı reddettim ve telefonun sesini kıstım.

Tsueh otobüsten indi. Merkezden uzak bir yere, Ul Qoma konut projelerinin yapıldığı, Bisham Ko'nun biraz daha ilerisine doğru gitmeye başladık. Burada ne sarmal şeklinde gökdelenler ne de tek göz odalar vardı. Beton mahalleler terk edilmiş değildi, çöplerin arasında insanlar dolaşıyordu. Burası Beszel'in yoksul semtlerine benziyordu. Ama daha da kötüydü. Konuşulan dil, kıyafetler farklıydı. Tsueh harap binalardan birine girdi. Merdiven-

leri tırmanmaya başladı. Peşindeydim. Mümkün olduğunca ses çıkarmadan basamakları çıktım. Etrafta hayvan pislikleri vardı. Tsueh sonunda bir kapının önünde durdu, yavaşça çaldı.

"Benim," dediğini duydum. "Ben geldim."

Telaşlı bir ses duyuldu. Böyle olacağını tahmin ediyordum. Yavaşça tırmanmaya devam ettim. Keşke silahımı yanıma alsaydım, diye düşündüm.

"*Sen* çağırdın," dedi Tsueh. "Haber *yollamışsın*. Bırak da gireyim. Neler oluyor?"

Kapı hafifçe aralandı. Fısıldayan bir ses daha duyuldu. Sadece bir basamak gerideydim. Nefesimi tuttum.

"Ama *dedin ki*..." Kapı tamamen açıldı, Aikam içeri doğru bir adım attı. Hızla ilerleyip üstüne atıldım. Aikam ne olduğunu anlayamamıştı. Onu sertçe iterek aralık kapıdan içeri soktum, kapıyı kapattım. Yanındakiyle birlikte yere yuvarlandı. Bir çığlık duydum. Kapının önünde durmuş, Aikam'ın dışarı çıkmasına engel olmuştum. Yanındaki genç kadın, korkuyla bana bakıyordu.

Parmağımı dudaklarıma götürerek onlara susmalarını işaret ettim.

"Hayır, Aikam," dedim. "Seni o çağırmadı. Mesaj ondan gelmedi."

"Aikam," diye zırlamaya başladı kadın.

"Sus," dedim. "Size zarar vermeye *gelmedim*. Zarar vermeyeceğim. Ama ikimiz de biliyoruz ki, bunu isteyen başkaları var. Sana yardım etmek istiyorum, Yolanda."

Ağlamaya başladı. Korkudan mı, yoksa rahatladığı için mi, anlayamadım.

19

AIKAM AYAĞA KALKIP bana saldırmaya çalıştı. Güçlü kuvvetli biriydi. Boks yapar gibi gardını almıştı, ama maalesef, boks yapmayı pek bilmiyordu. Çelme takıp onu yere yapıştırdım, kolunu büküp sırtına bastırdım. Yolanda telaş içinde bağırdı. Aikam kurtulmaya çalışıyordu. Kafasını tekrar yere yapıştırdım. Burnu kanamaya başlamıştı. Kapıyla ikisinin arasında duruyordum.

"Bu kadarı yeter," dedim. "Sakinleşecek misin artık? Kıza bir şey yapmayacağım." Gücünü toplayabilse, mutlaka beni alt ederdi. Onun kolunu kırmak zorunda kalabilirdim ki; bunu hiç istemiyordum. "Yolanda, Tanrı aşkına..." Aikam'ı zapt etmeye çalışırken, ona baktım. "Silahım var. Seni vurmak istesem, şimdiye kadar yapmaz mıydım?" Bu yalanı İngilizce söylemeyi tercih etmiştim.

Kız sonunda, "Kam," diye seslendi. Aikam biraz sakinleşmişti. Yolanda koridorun sonundaki duvara yaslanmış bana bakıyordu. Ellerini duvara dayamıştı.

"Kolumu kırıyordun," dedi Aikam.

"Kusura bakma. Seni bıraksaydım, kim bilir neler yapacaktın." Yolanda'ya döndüm. Aynı sözleri İngilizce olarak tekrar ettim. "Yardım etmeye geldim. Korktuğunu biliyorum. Duydun mu Aikam?" İki dilde birden konuşmak o kadar da zor olmamıştı. "Seni bırakırsam, Yolanda'ya bakacak mısın?"

Aikam burnundan sızan kanı silmeye kalkışmadı. Ağrıyan kolunu salladı, Yolanda'nın omzuna atmaya çalıştı. Ona sarılmak ister gibiydi. Yolanda ise onun arkasına saklanmış, ihtiyatla bana bakıyordu.

"Ne istiyorsun?" diye sordu.

"Korkuyorsun, biliyorum. Ben Ul Qoma *milisi* falan değilim. Onlara sizden daha fazla güvenmiyorum. Kimseye haber vermeyeceğim. Yardım etmek istiyorum."

OTURMA ODASI DEDİĞİ bu izbe yerde, muhtemelen terk edilmiş bir evden alınmış eski bir koltuğa büzülüp oturan Yolanda tedbiri elden bırakmamıştı. Pencereden bahçe görünüyordu. Dışarıda Amerikan futboluna benzer bir oyun oynayan Ul Qomalı çocukların sesleri geliyordu. Buğulanmış pencereden onları göremiyordum.

Oda kitaplarla ve kutulara konmuş bir sürü ıvır zıvırla doluydu. Ucuzundan bir bilgisayar ve bir de yazıcı vardı. Ama galiba elektrik yoktu. Duvarlarda asılı bir şey de yoktu. Yerde duran iki fotoğrafa baktım. Biri Aikam'a aitti. Diğeri ise Yolanda'yla Mahalia'nın bir kokteylde çekilmiş bir pozuydu.

Yolanda ayağa kalktı. Gözlerime bakamıyordu. Korkusunu gizlemeye çalışmıyordu. Korktuğu şey, aslında ben değildim. Orada oluşumdan duyduğu memnuniyeti, umudu belli etmekten korkuyordu. Yüzündeki ifadeyi iyi tanıyordum. Kurtarılmayı bekleyen insanların yüzünde hep bu ifadeyi görmüştüm.

"Aikam iyi iş başarmış," dedim. İngilizce konuşuyordum. Aikam beni anlamamasına rağmen, ne dediğimi sormadı. Yolanda'nın yanında dikilmiş, bana bakıyordu. "Ondan, Ul Qoma'dan gizlice çıkmak için bir yol bulmasını istedin. Başarabildin mi?"

"Burada olduğumu nereden öğrendin?"

"Senin çocuklar, onlara söylediğin her şeyi yapıyor. Aikam neler olduğunu öğrenmeye çalışıyordu. Mahalia Geary neden umurunda olsun ki? Hiç konuşmuyorlardı. Onun asıl umursadığı sendin. Ona söylediğin gibi, sürekli Mahalia'yı soruyordu. İnsan merak ediyor. Neden bunu yapıyor, diye. Mahalia'yı asıl merak eden sendin. Kendin için de endişeleniyordun."

Yolanda yeniden ayağa kalkıp duvara döndü. Onun bir şey söylemesini bekledim; konuşmayınca, ben devam ettim. "Onu bana göndermenden onur duydum. Olanların dışında olabilecek tek polis benim. Bir yabancıyım."

"Sen ne biliyorsun ki!" diyerek bana döndü. "Sana *güvenmiyorum*."

"Tamam, tamam. Güveniyorsun demedim, zaten." Onu rahatlatmaya çalışıyordum. Aikam bizim konuşmamızı takip ediyordu. "Buradan hiç çıkmıyor musun?" diye sordum. "Ne yiyorsun? Konserve mi? Herhalde Aikam getiriyordur. Ama sık gelmiyor, değil mi?"

"Sık sık gelemez. Beni nasıl *buldun*?"

"O sana anlatır. Derhal buraya gelmesi için bir mesaj aldı. Sana göz kulak olması gerektiğini düşünüyordu."

"Öyle de yapıyor."

"Belli oluyor." Dışarıda bir it dalaşı başlamıştı. Köpeklerin sesleri geliyordu. Sahipleri de kavgaya karıştı. Telefonum çaldı, onu titreşime almıştım. Telefonumu elime alınca Yolanda korkuyla geri çekildi. Onu bununla vuracağımı mı sanmıştı? Arayan Dhatt'dı.

"Bak," dedim. "Telefonu kapatıyorum. Tamamen kapatıyorum." Dhatt'ın araması telesekretere yönlendirilmişti. Yolanda'ya döndüm. "Neler oldu? Seni kim yakaladı? Neden kaçtın?"

"Beni yakalayamadılar. Onlara bu şansı vermedim. Mahalia'ya olanları gördün. O benim *arkadaşımdı*. Bir şey olmayacağını sanıyordum, ama bak, *öldürüldü*." Bu olanlara hayret etmiş gibiydi. Yüzü bir anda çöktü. Başını iki yana salladı. "Onu öldürdüler."

"Ailen seni çok merak ediyor."

"Yapamam. Onlara..." Tırnaklarını kemirmeye başladı.

"Dışarı çıkarsam..."

"Doğruca bir elçiliğe sığınırsın. Neden burası olmasın? Ya da Beszel'de?"

"Nedenini biliyorsun."

"Bilmiyorum, sen söyle."

"Çünkü *onlar da* burada. Her şeyi onlar *yönetiyor*. Beni arıyorlar. Çünkü ortadan kayboldum ve beni bulamıyorlar. *Arkadaşım* gibi beni de öldürecekler. Çünkü orada olduklarını biliyorum. Gerçek olduklarını biliyorum." Sesinin tonu, Aikam'ın ona sarılmasına yetti.

"Kim bunlar?" Açık açık duymak istiyordum.

"Üçüncü şehir. İki şehrin arasında. Orciny."

BİR HAFTA KADAR BİR SÜRE, onun aptal ya da paranoyak olduğunu anlamam için yeterliydi. Ama tedirginliğim, onun düşüncelerini doğrular nitelikteydi. Bana olanları anlatınca, ona yanlış düşündüğünü söylemek istemiş, ama sesimi çıkaramamıştım.

Bana bakıp, benim de onlardan biri olduğumu düşünmüştü. Böyle düşünmesine yol açacak ne yaptığımı bilemiyordum. Ona, hayatının tehlikede olmadığını söyleyemezdim. Bowden'in de. Belki de o çoktan ölmüştü. Belki ben de tehlikedeydim ve Yolanda'yı koruyacak durumda değildim. Ona hiçbir şey söyleyemedim.

Yolanda gizlendiği yerden günlerce çıkmamıştı. Ona burayı, sadık dostu Aikam bulmuştu. Yolanda şehrin bu bölgesini hiç bilmiyordu. Buraya gelene kadar, böyle bir mahallenin varlığından bile habersizdi. Bir gece yarısı, dolambaçlı yollardan geçerek güç bela buraya gelmişlerdi. Burayı kalınacak bir yer haline getirmeye çalışmışlardı. Fakir bir mahallede buldukları bu terk edilmiş ev, Yolanda'yı, onu öldürmeye çalışanlardan saklayacaktı.

Yolanda'nın daha önce böyle bir yer görmediğini tahmin ediyordum, ama yanılmış da olabilirdim. Belki *Ul Qoma Rüyasının Karanlık Yüzü*, ya da *Yeni Kurdun Hastalığı* gibi belgeselleri izlemiş olabilirdi. Komşu şehirle ilgili belgeseller Beszel'de çok meşhurdu, ama çok sık gösterilmezdi. Ul Qoma'nın fakir mahallelerindeki gangsterleri anlatan bir belgeselin gişe rekorları kır-

masına pek şaşırmazdım doğrusu. Bir uyuşturucu kuryesinin kurtarılması, birkaç cinayet hikâyesi. Belki Yolanda da bu tür belgeselleri izlemiş, ama buralara gelebileceği aklının ucundan bile geçmemişti.

"Komşularını tanıyor musun?"

Yolanda gülümsemedi bile. "Sadece seslerinden."

"Yolanda, korktuğunu biliyorum."

"Mahalia'yı aldılar, Doktor Bowden'i aldılar. Şimdi sırada ben varım."

"Korkuyorsun, ama bana yardımcı olmalısın. Seni buradan çıkaracağım. Ama neler olduğunu bilmem gerek. Bilmezsem, yardımcı olamam."

"Bana mı yardım edeceksin?" Yolanda etrafına bakındı. "Neler olduğunu mu bilmek istiyorsun? Tabii. Burada uyumaya razı mısın? Buna mecbur kalacaksın, farkındasın, değil mi? Neler olduğunu öğrenirsen, seni de alırlar."

"Anlaştık."

İç geçirdi, başını önüne eğdi. Aikam ona döndü, İllitanca konuşarak, "Kabul ediyor musun?" diye sordu. Yolanda omuz silkti, "*Olabilir.*"

"ORCINY'Yİ NASIL BULDU?"

"Bilmiyorum."

"Neresi burası?"

"Bilmiyorum. Bilmek de istemiyorum. Geçiş noktaları olduğunu söylemişti. Fazla bir şey anlatmadı. Benim de işime geldi."

"Neden sadece sana anlattı?" Jaris'ten haberi yoktu, anlaşılan.

"O deli falan değildi. Doktor Bowden'e neler oldu, görmediniz mi? Orciny'yi öğrenmek istediğinizi kabul etmiyorsunuz. Mahalia hep bunun peşindeydi. Ama kimseye anlatamadı. Çünkü onlar böyle istiyordu. Orcinyliler. Gerçek olmadıklarına inanılması işlerine geliyor. Onlar böyle istiyor. İşleri böyle yürütüyorlar."

"Mahalia'nın doktorası..."

"Doktora falan umurunda değildi. Sadece Profesör Nancy'yi oyalamak için bir şeyler yapıyordu. O Orciny yüzünden okulda kalmıştı. Onunla temas kurduklarını biliyor musunuz?" Dikkatle yüzüme baktı. "Ciddiyim. O biraz... İlk defasında Beszel'de bir konferanstaydı. İleri geri konuşmuştu. Politikacıları, akademisyenleri biraz..."

"Kızdırmış. Olanları duydum."

"Ha, *milliyetçiler* de ona gözlerini dikmişti. İki tarafın da milliyetçileri. Ama mesele bu değildi. Onu asıl fark eden *Orciny*'ydi. Onlar her yerdeydiler."

Mahalia'nın göze batığı kesindi. Shura Katrinya onu görmüştü: Gözetim Komitesi'nde o rezaleti gündeme getirdiğimde, suratının aldığı hali hatırlıyordum. Mikhel Buric ve birkaç kişi daha olanları hatırlamıştı. Belki Syedr bile onu fark etmişti. Belki bilinmeyen başkaları da. "Onlar hakkında yazılar yazmaya, Bowden'in kitabını okumaya, araştırmalar yapıp notlar almaya başlayınca, bir mektup aldı."

"Sana gösterdi mi?"

Yolanda başını salladı. "İlk okuduğumda bir şey anlamadım. Eski yazıyla yazılmıştı. Beszce ve İllitancadan da eski, Bölünme Öncesi Dönem'e ait."

"Ne yazıyordu?"

"Bana Mahalia anlattı. Şöyle bir şey: *Gözümüz üstünde. Biliyorsun. Daha fazlasını bilmek ister misin? Daha başkaları da var.*"

"Sana gösterdi mi?"

"Tam olarak değil."

"Ona ne söylüyorlardı? Neden?"

"Çünkü onları bulmuştu. Mahalia'nın, bunun bir parçası olmak istediğini biliyorlardı. Onu *kullanmaya* başladılar. Onlar için çalışmaya başladı. Onlara bilgi veriyor, teslimatlar yapıyordu." Bütün bunlar, kulağa imkânsız geliyordu. Yolanda sertçe bana bakınca, alay etmeye bile kalkışmadan, sustum. "Ona mektupları ve diğer şeyleri bırakacağı adresleri vermişlerdi. İhtilaflı bölgede.

Mesajlar gidip geliyordu. Mahalia cevaplar yazıyordu. Ona Orciny hakkında bilgi veriyorlardı. Bana bazı şeyler anlatmıştı. Tarihi hakkında. Orası, herkesin diğer şehrin sınırlarında olduğunu düşündüğü için, kimsenin göremediği bir yerdi. Beszliler, buraya ait olduğunu, Ul Qomalılar da Beszel'e ait olduğunu düşünüyordu. Orciny'deki insanlar bizim gibi değil. Onlar her şeyi..."

"Mahalia onlarla tanıştı mı?"

Yolanda pencerenin kenarında duruyordu. Buğunun ardına saklanarak dışarı baktı. Sonra bana döndü, hiçbir şey söylemedi. Ümitsiz görünüyordu. Aikam ona yaklaştı. Tenis maçı seyreder gibi bir Yolanda'ya, bir bana baktı. Yolanda omuz silkti.

"Bilmiyorum."

"Doğru söyle."

"Tanışmak istiyordu. Bilmiyorum. İlk önce reddettiklerini biliyorum. Henüz erken olduğunu söylemişlerdi. Ona şehirlerinin tarihini, neler yaptıklarını anlatmışlardı. Erken Dönem'e ait bilgiler. Onların dönemi. Ul Qoma ya da Beszel'de yapılan kazılarda bulunanlar, onların hiçbiri Beszel ya da Ul Qoma'ya ait değil. Hepsi de Orciny'nin. Yaptığımız kazılarda bulup, *nereye ait olduğuna karar veremediğimiz* buluntular hakkında ona bilgi vermişlerdi. O buluntular onlarındı. Ul Qoma ve Beszel ayrılmadan çok önce, onlar buradaydı. Hiçbir zaman gitmediler."

"Ne zaman ki, Kanadalı arkeologlar geldi..."

"O buluntuları oraya *koyan* onlardı. Aslında kaybolan bir şey yoktu. Ul Qoma ve Beszel'in altındaki topraklar, onların *deposu* gibiydi. Hepsi Orciny'nindi. Mahalia onlara kazıların nerelerde yapıldığını, neler bulduğumuzu söylüyordu."

"Onlar adına hırsızlık yapıyordu, yani."

"*Biz onlardan* çalıyorduk. O hiç ihlâl yapmadı."

"Ne? Ben de sanmıştım ki, hepiniz..."

"Oyun gibi mi? Mahalia yapamazdı. Kaybedecek çok şeyi vardı. Onu izliyorlardı. O asla ihlâl yapmadı. İhlâl'e, onu alması için fırsat veremezdi." Yolanda titremeye başladı. Çömelip etrafıma bakındım. "Aikam," dedim, İllitanca konuşarak. "Bize içecek bir

şeyler getirebilir misin?" Bizi yalnız bırakmak istemiyordu, ama Yolanda'nın artık benden korkmadığını da görmüştü.

"Mahalia, onların mektupları bıraktıkları yerlere giderdi. *İhtilaf bölgesi*, Orciny'nin giriş kapısıdır. Oranın bir parçası olmaya çok yaklaşmıştı." Bir süre durdu, sonra yeniden devam etti. "Ona sürekli neler olduğunu soruyordum. Son birkaç haftada, tuhaf şeyler olmaya başlamıştı. Kazılara gelmiyor, konferanslara katılmıyordu."

"Evet, bunu duymuştum."

"Neler olduğunu sorduğumda beni hep başından savıyordu. Sonunda bana korktuğunu itiraf etti. Tuhaf şeyler olduğunu söyledi. Sanırım Orciny onu kabul etmediği için çok öfkelenmişti, deliler gibi çalışıyordu. Onu hiç böyle çalışırken görmemiştim. Ona neler olduğunu sordum. Bana söylediği tek şey çok korktuğuydu. Notlarını gözden geçirince, bazı şeyler fark etmişti. Kötü şeyler. Farkında olmadan hırsızlık yapmış olabileceğimizi söylemişti."

Aikam geri geldi. Bize iki kutu ılık Qora-Oranja getirmişti.

"Sanırım Orciny'yi *kızdıracak* bir şey yaptı. Başının belada olduğunu biliyordu. Bowden'in de öyle. Son günlerinde böyle diyordu."

"Bowden'i neden öldürmüş olabilirler? O Orciny'ye inanmıyordu bile."

"Elbette inanıyordu. Çalışmak zorunda olduğu için, yıllarca bunu inkâr etti. Kitabını okudunuz mu? Orciny'yi bilen herkesi yok ediyorlar. Mahalia bana, Bowden'in de başının dertte olduğunu söylemişti. Kaybolmadan hemen önce. Bowden çok şey biliyordu. Ben de. Şimdi sen de biliyorsun."

"Ne yapacaksın peki?"

"Burada kalacağım. Saklanacağım. Çık dışarı."

"Nasıl?" dedim. Yüzüme kederli bir biçimde baktı. "Arkadaşın elinden geleni yaptı. Bana, bir suçlunun buradan nasıl kaçabileceğini bile sordu." Hatta gülümsedi. "Bırak da yardım edeyim."

"Edemezsin. Onlar her yerdeler."

"Bundan emin olamazsın."

"Beni nasıl koruyacaksın? Şimdi seni de alacaklar."

Her saniye, merdivenden inip çıkanların sesleri geliyordu. MP3 çalarlardan rap ya da Ul Qoma tarzı tekno müzik duyuluyordu. Bu gündelik sesler, aslında başka bir şeylerin üstünü örtmek için olabilirdi. Corwi bir şehir uzağımdaydı. Apartmanın kapısına gelince bir anlığına kesilen sesleri dinliyordum.

"Aslında neler olduğunu bilmiyoruz," dedim. Daha fazla şey söyleyecektim, ama kimi, ne için ikna etmeye çalıştığımdan emin değildim. Bu yüzden tedirgindim. Yolanda sözümü kesti.

"Mahalia biliyordu. Ne yapıyorsun sen?" Telefonumu çıkarmıştım. Teslim olur gibi iki elimi de kaldırdım.

"Telaşlanma," dedim. "Düşünüyordum da... Ne yapmamız gerektiğine karar vermeliyiz. Bize yardım edebilecek insanlar olabilir."

"Yeter," dedi. Aikam, üstüme atlayacakmış gibi bana baktı. Yana doğru atlamaya hazırlandım. Telefonumu Yolanda'ya doğru uzatarak kapalı olduğunu gösterdim.

"Aklına gelmeyen bir şey var," dedim. "Dışarı çıkıp yolun biraz aşağısından karşıya geçerek Yahud Caddesi'ne gidebilirsin. Orası Besźel'dir." Bana delirmişim gibi baktı. "Orada durup el salla. İhlâl yapmış olursun." Gözleri fal taşı gibi açılmıştı.

Adamın biri bağıra çağıra merdivenlerden çıkıyordu. Üçümüz de bir süreliğine durup bekledik. "Denemeye değmez mi? *İhlâl'e* kim dokunabilir? Orciny seni almak için geliyorsa..." Yolanda kitap kolilerine bakıyordu. "Belki de daha güvende olursun."

"Mahalia onların düşman olduğunu söyledi," dedi. Dalgın dalgın konuşuyordu. "Bir keresinde, Besźel ve Ul Qoma tarihinin, aslında Orciny'yle İhlâl'in mücadelesinin tarihî olduğunu söylemişti. Besźel ve Ul Qoma, bu mücadelede piyon gibiymiş. Başıma her şey gelebilir."

"Yok, artık," dedim. "İhlâl yapan çoğu yabancının sınır dışı..." Sözümü kesti.

"Ne yaptıklarını bilseydim *bile*... Biz bilsek de, bilmesek de, Beszel'le Ul Qoma arasında bizi gözleyen, bin yıldan eski bir güç var. İhlâl beni alırsa güvende olacağımı mı sanıyorsun? Ben Mahalia değilim. Orciny'yle İhlâl'in düşman olduklarından bile emin değilim." Bir şeyler bekler gibi bana baktı. Onu küçümsemiyordum. "Belki beraber çalışıyorlardır. Ya da belki, onlardan yardım istediğinizde, burada oturmuş birbirinize masallar anlatırken, yüzyıllar boyunca Orciny'nin eline yetki vermiş *oldunuz*. Bence Orciny, İhlâl'in kendisine taktığı bir isim."

20

YOLANDA ÖNCE İÇERİ GİRMEMİ İSTEMEDİ; sonra da gitmeme izin vermedi. "Seni görürler! Seni bulurlar! Seni yakalarlar, sonra da beni almaya gelirler."

"Burada kalamam."

"Seni alırlar."

"Burada kalamam."

Odada gezinip pencereye, oradan kapıya doğru giderken bana bakıyordu.

"Hayır. Buradan hiçbir yere telefon etme."

"Telaşlanmaktan vazgeç." Birden sustum. Telaşlanmakta haklı olup olmadığından emin değildim. "Aikam, bu binada başka çıkış var mı?"

"Geldiğimiz yol dışında mı?" Aikam bir an boş boş baktı. "Alt kattaki bazı daireler boş. Belki oralardan bir çıkış olabilir."

"Tamam." Yağmur başlamıştı. Damlaların pencereye vuran sesi duyuyordum. Beyaz camların hafifçe kararmasından, havanın kapandığını tahmin ediyordum. Kaçış için daha uygun bir havaydı. Odada gezinmeye devam ettim.

"Ul Qoma'da yapayalnızsın," dedi Yolanda. "Ne yapabilirsin ki?" Ona baktım.

"Bana güveniyor musun?"

"Hayır."

"Çok fena. Çünkü başka şansın yok. Seni dışarı çıkaracağım. Burası benim çöplüğüm değil belki, ama..."

"Ne yapacaksın?"

"Seni buradan çıkaracağım. Eve, kendi çöplüğüme götüreceğim. Seni Beszel'e götüreceğim."

Hararetle karşı çıktı. Beszel'e hiç gitmemişti. İki şehir de Orciny'nin kontrolü altındaydı. İki şehir de İhlâl tarafından gözleniyordu. Sözünü kestim.

"Başka ne yapabilirsin? Beszel benim bölgem. Burada işleri kontrol altına alamam. Temaslarım yok. Yolumu bile bulamam. Ama seni Beszel'den kaçırabilirim. Sen de bana yardım edeceksin."

"Yapamazsın."

"Yolanda, kes sesini. Aikam, bir adım daha atma." Yolanda haklıydı. Ona sadece vaatlerde bulunabilirdim. "Seni çıkarabilirim, ama buradan değil. Bir gün daha. Burada bekle. Aikam, senin işin bitti. Artık Bol Ye'an'da çalışmıyorsun. Bundan sonra görevin, Yolanda'nın yanında kalıp ona göz kulak olmak." Aikam hiç yoktan iyiydi. Ama Bol Ye'an'da meraklı meraklı ortalarda dolaşmaya devam ederse, benim gibi başkalarının da dikkatini çekebilirdi. "Geri geleceğim. Anladın mı? Seni buradan çıkaracağım."

Birkaç gün yetecek kadar konserve yiyecek vardı. Bu küçük odamsı ev, küf içindeydi. Elektrik ve doğal gaz bağlantıları kesikti. Banyoyu kullanmak hiç akıl işi değildi, ama birkaç gün daha idare edecekti artık. Aikam borular getirip uyduruk bir sifon bile yapmıştı. Aldığı oda parfümleri, gerektiğinin tersine, kötü bir kokuya sebep oluyordu.

"Bir yere ayrılma," dedim. "Geri geleceğim." İngilizce konuşmama rağmen, Aikam bu dediğimi anlamıştı. Gülümsedi. Ona da Avusturya aksanıyla aynı şeyleri söyledim. Yolanda bir şey anlamadı. Ona dönüp, "Seni dışarı çıkaracağım," dedim.

Zemin kata indim, kapıları ite kaka açıp uzun zaman önce yanmış olmasına rağmen, hâlâ karbon kokan boş bir daireye girdim. Camları kırık pencerenin önünde durup, yağmurdan kaçmamakta ısrar eden arsız çocukları seyrettim. Görebildiğim bütün gölge-

lere uzun uzun baktım. Tek gördüğüm o çocuklarınkilerdi. Kırık camlardan korunmak için ellerimi ceketimin kollarından içeri sokup pencereden dışarı atladım. Çocuklar beni fark etmemişti.

İzlenmediğimden nasıl emin olacağımı biliyordum. Dolambaçlı yollardan yürümeye başladım. Çöp bidonlarının, arabaların arasından, çocuk parklarından geçtim. Sonunda, Besźel ve Ul Qoma'nın kenarındaki bir çıkmaz sokağa geldim. Etrafta benden başka birkaç kişinin olduğunu görmek içimi rahatlattı. Biraz soluklandıktan sonra, herkes gibi ben de yağmurdan kaçar gibi hızla yürümeye başladım. Telefonumu açtım. Bir sürü yeni mesaj vardı. Hepsi de Dhatt'dandı. Karnım açlıktan zil çalıyordu ve Eski Şehir'e nasıl gideceğimi bilmiyordum. Biraz etrafta dolandım, bir metro istasyonu bulmaya çalıştım. Onun yerine bir telefon kulübesi buldum, onu aradım.

"Ben, Dhatt."

"Ben, Borlú."

"*Hangi cehennemdesin* sen? Neredeydin?" Çok öfkeliydi, ama alçak sesle konuşuyordu. Bu iyiye işaretti. "Saatlerdir sana ulaşmaya çalışıyorum. Her şey... Sen Sen iyi misin? Ne haltlar çeviriyorsun?"

"İyiyim, ama..."

"Bir şey mi oldu?" Sinirliydi, ama o kadar da değil.

"Evet, bir şey oldu. Ama anlatamam."

"Hadi oradan, anlatamazmış..."

"Dur, dur. *Dinle.* Seninle konuşmam lazım, ama vaktim yok. Ne olduğunu öğrenmek istiyorsan, benimle buluşman gerek." Elimdeki haritaya baktım. "İki saat sonra Kaing Shé'de. İstasyonun oradaki meydanda. Ha, Dhatt... Yanında kimseyi *getirme.* Durum çok ciddi. Tahmin ettiğinden daha fazla şey var. Şimdi... Bana yardım edecek misin?"

Onu bir saat beklettim. Bir köşeye gizlenip emin olana kadar onu gözetledim. Kaing Shé, şehrin merkez istasyonuydu. Meydan kafelerle, sokak göstericileriyle, DVD ve elektronik alet satan işportacılarla doluydu. Besźel istasyonu da pek sakin sayılmazdı,

görmezden geldiğimiz Besź vatandaşları da aslında buradaydı. Bir sigara büfesinin saçağına sığınıp biraz bekledim. Yağmur kuşları etrafta yiyecek aranıyordu. Dhatt'ın beni aradığını gördüm. Hava kararana kadar ortaya çıkmadım. Kimseye telefon edip etmediğine, birilerine işaret verip vermediğine baktım. Temizdi. Sabırla oturup, çayını içerek beni bekledi. Sonunda ortaya çıktım. Elimi hafifçe kaldırıp onu yanıma çağırdım.

"Neler oluyor?" dedi. "Patronun aradı. Ve Corwi. Kim o kadın? Neler oluyor?"

"Sinirlendiğin için seni suçlayamam, ama sesini alçalt. Çok dikkatli ol. Neler olduğunu mu öğrenmek istiyorsun? Haklısın. Bir şey oldu. Yolanda'yı buldum."

Onu nerede bulduğumu anlatınca, beni uluslararası bir rezalete yol açmakla suçlayacak kadar öfkelendi. "Burası senin bölgen değil," dedi. "Buraya gelip, kaynaklarımızı kullanıp, soruşturmamızın içine edemezsin." Sesini alçaltarak beni azarlamaya devam etti. Öfkesinin geçmesini bekledim. Sonra Yolanda'nın ne kadar korktuğunu anlattım.

"İkimiz de biliyoruz ki, kimse onu sakinleştiremez," dedim. "Kabul et. İkimiz de neler olduğunu bilmiyoruz. Birleşmeciler, milliyetçiler, bomba, *Orciny.* Kahretsin, Dhatt... Tek bildiğimiz..." Dik dik bana baktı. "Bu her neyse, çok kötü bir yere doğru gidiyor."

İkimiz de bir süre konuşmadık. "O zaman ne halt etmeye benimle konuşuyorsun?"

"Çünkü birine ihtiyacım var. Ama evet, haklısın, belki de hata ediyorum. Olanların ciddiyetini... anlayacak tek kişi sensin... Onu dışarı çıkarmak istiyorum. Dinle: Bunun Ul Qoma'yla bir ilgisi *yok*. Bizimkilere de güvenmiyorum. Kızı dışarı çıkarıp Ul Qoma'dan da, Besźel'den de uzaklaştırmak istiyorum. Burada elim kolum bağlı. Benim bölgem değil. Kızı takip ediyorlar."

"Belki bir şeyler yapabilirim."

"Yardım edecek misin?" Dhatt cevap vermedi. "Peki. Ben bu işte varım. Besźel'de temaslarım var. Temasların olmadan bu işi uzun süre yapamazsın zaten. Onu saklayabilirim. Onu Besźel'den

çıkarmadan önce onunla konuşur, bu işin aslını anlamaya çalışırım. Bu geri adım atmak değil, tam tersine. Onu koruyabilirsek, önümüz açılmış olacak. Belki de neler olduğunu anlayabileceğiz."

"Mahalia'nın Beszel'de düşmanları olduğunu söylemiştin. Bunu onlar için istediğini düşündüm."

"Milliyetçiler mi? Artık bunun hiçbir önemi yok. Birincisi, bu durum Syedr ve adamlarını aşıyor. İkincisi, *Yolanda*'nın Beszel'de *hiç* düşmanı yok, çünkü oraya hiç gitmemiş. Orada işimi yapabilirim." Bunun da ötesine geçebilirdim. Torpil yaptırıp ayrıcalıklı muamele görebilirdim. "Senin önünü kesmek niyetinde değilim, Dhatt. Ondan bir şeyler öğrenirsem, seninle de paylaşırım. Belki geri gelirim, kötü adamları beraber yakalarız, ama şimdi o kızı buradan çıkarmam gerek. Öldürüleceğinden korkuyor, Dhatt. Haksız olduğunu söyleyebilir miyiz?"

Dhatt kafasını sallayıp duruyordu. Ne olumlu ne de olumsuz bir yanıt vermiyordu. "Adamlarımı birleşmecilerin evine göndermedim. Jaris'ten haber yok. O pis serserinin gerçek adını bile bilmiyoruz. Arkadaşları onun nerede olduğunu biliyorlarsa bile, bir şey söylemiyorlar."

"Onlara inanıyor musun?"

Omuz silkti. "Kontrol ediyoruz. Bir şey bulamadık. Bir bok bildikleri yok. İçlerinden bir iki tanesi Marya adını hatırlar gibi, ama çoğu onunla hiç tanışmamış."

"Bu onların dışında bir iş."

"Ah, tam da onlara göre bir iş, hiç şüphen olmasın. Aralarında köstebeklerimiz var. Ne yapacaklarını haber alıyoruz. Sınırları yıkıp devrimler yapmayı planlıyorlar."

"Konumuz bu değil ki. Bu tür şeyler hep konuşulur."

Olanların üstünden bir kere daha geçerken, beni sessizce dinledi. Karanlıkta yavaşlıyor, ışıkların altına gelince hızlanıyorduk. Yolanda'nın, Mahalia'nın ona Bowden'in de tehlikede olduğunu söylediğini belirttiğimde, olduğu yerde kaldı. Dondurucu soğukta kımıldamadan bir an durduk.

"Bugün sen Paranoya Hanım'la ilgilenirken, biz de Bowden'in evini aradık. İçeri zorla girildiğine dair bir kanıt yok. Kavga belirtisi de yok. Yemek artıkları masada kalmış. Sandalyede açık duran bir kitap vardı. Masasında bir mektup bulduk."

"Kimden?"

"Yallya bana, senin bir iş üzerinde olabileceğini söylemişti. Mektuptan bir şey anlaşılmıyor. İllitanca yazılmamış. Sadece tek bir kelime. Önce Beszce zannettim, ama değilmiş. Erken Dönem'e ait bir dilmiş."

"Ne? Neymiş?"

"Nancy'ye götürdüm. Daha önce hiç görmediği eski bir yazı olduğunu söyledi. Çok emin olmasa da, bunun bir uyarı anlamına geldiğini tahmin ediyor."

"Neyin uyarısı?"

"Uyarı işte. Kuru kafa işareti gibi. Uyarıda bulunan bir kelime." Birbirimizin yüz ifadelerini göremeyeceğimiz kadar karanlık olmuştu. Elimde olmadan, Beszel'deki bir sokakla kesişen bir sokağa yöneldim. O alçak, kahverengi tuğla binalar, binaların arkasından, kirli, sepya rengi ışıklı tabelaların altından geçen uzun ceketli kadın ve erkekler, Ul Qoma'nın donuk renkli ikiye bölünmüş camları, geri gelen eski bir şeyi anlatır gibiydi.

"Bu yazı nereye ait olabilir?" diye sordum.

"Bana yine gizli şehirler zırvalarını okumaya kalkma. Sakın." Suratını buruşturarak bana baktı. Kötü görünüyordu. Dönüp binalardan birinin kapısına doğru ilerledi, çılgınlar gibi kapıya vurmaya başladı. "Neler oluyor?" diye, karanlığa bakıp söylendi.

Yolanda ve Mahalia'nın düşündüğü gibi, Orciny gerçek olabilir miydi? Küçücük, ama güçlü, başka bir organizmanın çatlakları arasına yerleşmiş bir şey. Öldürmeye hazır. Bir parazit. Bir parazit şehir. Acımasız.

"Ya... Ya seninkiler, ya da benimkilerle bir sorun çıkarsa," dedi Dhatt, sonunda.

"Her şey kontrol altında."

"Ya çıkarsa?"

Beszel rüzgârında, başımızın üstünde kanat çırpan yabancı bir çığlığın altında fısıldaşıyorduk. "Yolanda, İhlâl ile Orciny'nin aynı şeyler olduğuna inanıyor," dedim. "Onunla aynı fikirde olduğumu söylemiyorum. Ne dediğimi de bilmiyorum ya. Ama onu dışarı çıkaracağıma söz verdim."

"İhlâl onu çıkarabilir."

"Yolanda yanılıyor mu yani? Korkacak hiçbir şey yok mu, diyorsun?" Fısıldayarak konuşuyordum. Bu çok riskli bir konuşmaydı. "Henüz içeri girmediler ve Yolanda böyle kalmasını istiyor."

"Peki, ne yapmak istiyorsun?"

"Onu kaçırmak. Birilerinin onu gözlediğini ya da kızın söylediklerinde haklı olduğunu iddia etmiyorum. Ama *birileri* Mahalia'yı öldürdü ve Bowden'in de peşindeler. Ul Qoma'da bir şeyler oluyor. Yardımına ihtiyacım var, Dhatt. Benimle gel. Bunu resmî yollardan yapamayız. Onlarla iş birliğine giremeyiz. Kıza göz kulak olacağıma söz verdim. Burası benim bölgem değil. Yardım edecek misin? Kurallara uyarak her şeyi riske atamayız. Söyle, yardım edecek misin? Onu Beszel'e götürmek zorundayım."

O gece ne ben otele, ne de Dhatt evine gitti. Korkmuyorduk, ama içimiz o kadar da rahat değildi. Her şeyin doğru olabileceğini düşünmeye başlamıştık. Bütün gece yürüdük.

"Kahretsin, bunu yaptığıma inanamıyorum," deyip duruyor, sürekli arkasını kontrol ediyordu.

"Suçu bana atabilirsin," dedim. Aslında beklediğim bu değildi. Yine de, onu bu işin içine çekmek için bunu söylemek zorundaydım.

"Kalabalıktan ayrılmayalım," dedim. "Çapraz hatlardan da." Kalabalıkta ve iki şehrin birleştiği yerlerde takip edilmek daha zordu. Bu, iki şehir meselesinden ziyade şehirlerin temel aritmetiğiyle ilgiliydi.

"Benim vizemde bir sorun yok," dedim. "Kıza bir pasaport ayarlayabilir miyiz?"

"Kendim için ayarlayabilirim. Bir de bir *polis* için ayarlayabilirim, Borlú."

"Şöyle söyleyeyim. Memur Yolanda Rodriguez için bir çıkış vizesi ayarlayabilir misin?" Dhatt dik dik bana baktı. Fısıldaşıp duruyorduk.

"O bir Ul Qoma pasaportu bile alamaz."

"Peki, bir şekilde *sınırı geçiremez misin*? Sizin sınır polisiniz nasıldır, bilemem."

"Tanrım, neler oluyor böyle," diye söylenmeye başladı. Sokaktan geçenler iyice seyrekleşmeye başlamıştı. "Bir yer biliyorum," dedi Dhatt. Burası bir gece kulübüydü. Müdür onu güler yüzle karşıladı. Eski Ul Qoma'nın yakınlarında, bir bankanın karşısındaki bir bodrum katındaydık. İçerisi duman altı olmuştu. Geldiğimizi görenler, sivil kıyafetlerine rağmen, Dhatt'ın polis olduğunu hemen anlamıştı. Uyuşturucu baskınına geldik sandılar. Ama Dhatt el sallayarak herkese sakin olmasını salık verdi, sonra müdürün telefonunu işaret etti. İnce dudaklı bir adam barın üzerinden telefonu ona verdi, sonra da bana uzattı.

"Haydi bakalım, yapalım bari," dedi Dhatt. "Onu sınırdan geçirebilirim." Müzik çalıyordu. Ortamdaki konuşmalar uğultu halini almıştı. Telefonun kordonunu çekip barın arkasına çömeldim. Burası biraz daha sessizdi. Uluslararası görüşme yapabilmek için önce santrali aramam gerekiyordu. Bundan hiç hoşlanmadım.

"Corwi, ben Borlú."

"Tüh! Dur bir dakika."

"Kusura bakma, seni arayamadım. Beni duyabiliyor musun?"

"Kahretsin. Saat kaç? Neredesin? Tek kelime bile duyamıyorum."

"Bir bardan arıyorum. Dinle. Bu saatte aradığım için kusura bakma. Ama benim için bir şey ayarlaman gerek."

"Tanrım. Şef, şaka mı bu?"

"Hayır. Lütfen, Corwi, sana ihtiyacım var." Suratını ovuşturduğunu tahmin edebiliyordum. Belki de mutfağa gitmiş su içiyordu. Biraz sonra toparlanmış olarak konuşmaya başladı.

"Neler oluyor?"

"Geri dönüyorum."

"Ciddi misin? Ne zaman?"

"Bu yüzden arıyorum. Birlikte çalıştığım arkadaş, Dhatt da yanımda. O da Beszel'e geliyor. Buluşmamız gerek. Yalnız, bunu kimse duymasın. Gizli bir operasyon. Durum çok ciddi. Yerin kulağı vardır."

Uzun bir sessizlik oldu. "Neden beni aradın, şef? Ve neden sabahın iki buçuğunda?

"Çünkü sen sağlamsın. Ağzın da sıkıdır. Yaygara istemiyorum. Silahını ve arabanı alıp gel, bir silah da bana getirirsen, iyi olur. Hepsi bu kadar. Onlar için de bir otel ayarlaman gerek. Birimin kullandığı otellerden olmasın." Yine sessizlik. "Ha, bir de... Dhatt yanında bir memur daha getiriyor."

"Ne? Kimmiş o?"

"Kadın *gizli görevde*. Bedava geziye talip oldu, ne yaparsın..." Özür diler gibi Dhatt'a baktım. Ama gürültüden, attığım yalanları duyamıyordu. "Kimseye bir şey duyurma, Corwi. Senden bir yardım daha isteyeceğim; Beszel'den bir paket çıkarılacak. Anladın mı?"

"Galiba. Şef, biri seni arayıp duruyordu. Soruşturmanın gidişatını soruyordu."

"Kim? Ne gidişatı?"

"Kim olduğunu bilmiyorum, adını vermedi. Kimseyi tutukladınız mı diye merak etmiş. Ne zaman döneceğini, kayıp kızı bulup bulmadığını, neler yapılacağını sordu. Karakoldaki özel hattımın numarasını nereden bulmuş, bilmiyorum, ama bir şeyler bildiği çok açık."

Parmaklarımı şaklatarak Dhatt'ın dikkatini çekmeyi başardım. Ona bakıp, "Birileri sorular sorup duruyormuş," dedim. Sonra Corwi'ye, "Adını vermedi mi?" diye sordum.

"Hayır. Sesi tanıdık gelmedi. Hatlar çok kötüydü."

"Sesi nasıldı?"

"Yabancı. Amerikalı. Çok korkmuş gibiydi." Uluslararası bir aramaydı.

"*Kahretsin*," dedim. Ahizeyi elimle kapattım. "Bowden orada. Beni arıyor... Kanadalı o, Corwi. Peki, ne zaman aradı?"

"Her gün arıyor. Dün, bugün... Adını ve numarasını bırakmıyor."

"Tamam. İyi dinle. Bir daha ararsa, ona şöyle de. Ona benden bu mesajı ilet. Ona tek bir şansı olduğunu söyle. Bir dakika, düşünüyorum. Ona de ki... De ki; onu koruyacağım. Onu dışarı çıkarabilirim. Buna *mecburuz*. Korktuğunu ve neler olup bittiğini biliyorum. Ama tek başına bir şey yapamaz. Bunları kimseye anlatma, Corwi."

"Tanrım. Sen benim kariyerimi mahvedeceksin." Sesi çok yorgun geliyordu. Söylediklerimi yapacağından emin olana kadar sessizce bekledim.

"Teşekkür ederim. İnan bana, söylediklerimi anlayacaktır. Lütfen bana bir şey sorma. Ona çok şey bildiğimizi söyle. Daha fazla konuşamam. Sadece ona çok şey bildiğimizi söyle." Ute Lemper* benzeri bir sarışının yüksek sesli kahkahasıyla irkildim. Aklıma bir şeyler gelmesini ümit ediyordum. Geldi de. Dhatt'a dönüp, "Yallya'nın telefon numarası kaç?" diye sordum.

"Ha?"

"Bizim telefonları arayamaz." Dhatt numarayı yazdırdı, ben de Corwi'ye verdim. "Adamımıza bu numarayı aramasını söyle. Ona yardım edeceğiz. Sen de bu numarayı ara, tamam mı? Yarından itibaren."

"Ne yapıyorsun?" dedi Dhatt. "Neler oluyor?"

"Onun telefonunu ödünç alman gerekecek. Bowden'in bize ulaşması için. O da çok korkuyor. Bizim hatlar dinleniyor olabilir. Bize ulaşırsa...."

"Ulaşırsa, ne?"

"Tanrım... Dhatt, *şimdi sırası değil*, tamam mı? Corwi, orada mısın?"

Telefon kapanmıştı. Ya o kapatmış ya da hatların eskiliğinden ötürü telefon kesilmişti.

---

* *Ute Lemper:* 1963 doğumlu Alman kadın şarkıcı. Kurt Weill bestelerini yorumlamasıyla ünlüdür. -*Ed.*

21

ERTESİ GÜN DHATT'LA BERABER ofisine gittim. "Ortalarda görünmedikçe, herkes neler olduğunu merak eder. Merak ettikçe de daha çok göze batarız," demişti. Her zamanki gibi, dik bakışlar üzerimizden eksik olmadı. Benimle ağız dalaşı yapma heveslisi birkaç kişiye sesimi çıkarmadan başımı salladım.

"Paranoyaklaşmaya başladım," dedim.

"Oh, hayır, seni gerçekten takip ediyorlar. Al bakalım." Bana Yallya'nın telefonunu verdi. "Sanırım artık seni yemeğe davet etmez."

"Ne dedi?"

"Sence? Bu onun telefonu. Tabii ki çok sinirlendi. Bize lazım olduğunu söyledim, vermedi. Rica ettim, kabul etmedi. Sonunda çekip aldım. O da seni suçlayıp durdu."

"Yolanda'ya bir üniforma ayarlayabilir miyiz?" Dhatt'ın bilgisayarının başına çökmüştük. "Daha kolay bir yol bulabilirim." Bilgisayarını açtı. Windows'un yeni sürümünü kullanıyordu. Aniden, Yallya'nın telefonu çalmaya başlayınca irkilerek birbirimize baktık. İkimizin de tanımadığı bir numara arıyordu. Hiç sesimi çıkarmadan telefonu açtım.

"Yall? Yall?" Bir kadın İllitanca konuşuyordu. "Ben, Mai. Yall, sen misin?"

"Alo, Yallya maalesef yok..."

"Ha, merhaba Qussim..." Kadının sesi birden kesildi. "Kimsiniz?"

Dhatt telefonu elimden aldı.

"Alo? Merhaba Mai. Bir arkadaşımdı o. Yallya'nın telefonunu ödünç almam gerekti de. Evi aradın mı? Tamam o zaman. Görüşürüz." Telefon kapandı. Dhatt telefonu bana geri verdi. "Her çaldığında açmak zorundayız. Şimdi arkadaşları arayıp duracak. Cilt bakımına ya da Tom Hanks'in filmine davet edecekler."

İkinci ya da üçüncü çalıştan sonra, artık şaşırmaz olmuştuk. Gelen telefonlardan hiçbiri Dhatt'ın söylediği gibi değildi. Yallya'yı ofis telefonunun başında hayal edebiliyordum. Habire birilerini arayıp cep telefonunu alan kocası ve onun salak arkadaşının yol açtığı karışıklığı düzeltmeye çalışıyordu.

"Ona üniforma mı giydireceğiz?" dedi Dhatt.

"Sen de giyeceksin, değil mi? Saklanmanın en iyi yolu, sıradan görünmek değil midir?"

"Sen de istiyor musun?"

"Fena mı olur?"

Dhatt yavaşça kafasını salladı. "Olmasa, daha iyi olurdu... Seni sınırdan geçirmek sorun olmaz." *Milisler* yalnızca baş dedektiflere müsaade ediyor, Ul Qomalı güvenlik görevlileri de fazla sorun çıkarmıyorlardı. "Tamam."

"Beszel'e giriş noktasında ben devreye girerim."

"Yolanda iyi mi?"

"Aikam onunla beraber. Oraya gidemem. Tekrardan olmaz. Her gidişimizde..." Bizi kimin, neden izliyor olabileceğini hâlâ bilmiyordum.

Dhatt yerinde duramıyordu. İş arkadaşlarına sataşmaya başladı. Sonunda onu öğle yemeğine erken çıkarmaya karar verdim. Herkese tersleniyor, hiç konuşmuyordu.

"Kes şunu artık," dedim.

"Buradan gittiğin günü görsem, ne kadar sevineceğim," dedi. Tam bu sırada, Yallya'nın telefonu yeniden çaldı. Açtım. Hiç sesimi çıkarmadan dinlemeye başladım.

"Borlú, sen misin?" Masaya vurarak Dhatt'ın dikkatini çekmeyi başardım. Ona telefonu işaret ettim.

"Bowden, neredesin?"

"Saklanıyorum, Borlú." Benimle Beszce konuşuyordu.

"Sesin pek güvendeymişsin gibi gelmiyor ama."

"Elbette güvende değilim. Mesele, başımın ne kadar belada olduğu." Sesi çok gergindi.

"Seni çıkarabilirim." Gerçekten yapabilir miydim? Dhatt omuz silkerek, *bu da nesi* gibilerinden sinirli birtakım hareketler yaptı. "Bir çıkış yolu bulduk. Neredesin?"

Güler gibi bir ses çıkardı. "Tabii. Sanki sana yerimi söylerim."

"Peki, teklifin ne? Ömrünü saklanarak geçiremezsin. Ul Qoma'dan çıkarsan, belki bir şeyler yapabilirim. Beszel benim bölgem."

"Neler olduğunun farkında bile değilsin."

"Sadece tek şansın var."

"Bana da, Yolanda'ya yardım ettiğin gibi mi yardım edeceksin?"

"O aptal değil," dedim. "Yardım etmeme izin verdi."

"Ne? Onu *buldun mu*? Nerede..."

"Sana anlattıklarımı ona da anlattım. *Burada olduğun sürece* sana yardım edemem. Beszel'de, belki bir şansımız olabilir. Her ne oluyorsa, peşinde kim varsa..." Bir şeyler demeye çalıştı, ama sözünü kestim. "Burada elimden bir şey gelmez. Neredesin?"

"Hiçbir yerde... Fark etmez. Ben... Sen neredesin?"

"Bunca zaman gözlerden uzak kalmayı başarmışsın. Ama bunu sonsuza kadar yapamazsın."

"Yo, yo. Ben seni bulurum. Şimdi... sınırı mı geçiyorsun?"

Etrafıma bakınıp sesimi alçalttım.

"Yakında."

"Ne zaman?"

"Yakında. Yerini ve zamanını sana bildiririm. Sana nasıl ulaşacağım?"

"Ulaşamazsın, Borlú. Ben seni bulurum. Bu telefonu yanından ayırma."

"Ya ben o zamana kadar geçmiş olursam?"

"Birkaç saatte bir ararım. Galiba seni epey *rahatsız edeceğim*." Telefon kapandı. Bir elimdeki telefona, bir Dhatt'a baktım.

"Aradığım şeyi nerede bulacağımı bilmemekten nasıl nefret ettiğim hakkında bir fikrin var mı?" dedi Dhatt, fısıldar gibi. "Kime güveneceğim?" Önündeki kâğıtları karıştırdı. "Kime ne söyleyeceğim?"

"Bana güvenebilirsin."

"Ne diyor? O da mı çıkış yapmak istiyor?"

"Evet. Korkuyor. Bize güvenmiyor."

"Onu suçlayamam."

"Ben de."

"Ama evrakları yok ki." Gözlerinin içine baktım ve bekledim. "*Tanrı aşkına*, Borlú... Sen beni..." Öfkeyle fısıldadı. "Tamam, tamam. Elimden geleni yaparım."

"*Bana* ne yapacağını söyle," dedim. Gözümü ondan ayırmıyordum. "Kimi arayacaksın, hangi köşeyi kapacaksın. Bak, suçu bana atabilirsin. Beni suçla, Dhatt. *Lütfen*. Bowden için de bir üniforma bul." Zavallı Dhatt, acı içinde kıvranıyordu.

Akşam saat yediyi geçerken, Corwi aradı. "Başlıyoruz," dedi. "Evraklar hazır."

"Corwi, sana çok şey borçluyum."

"Bilmediğimi mi sanıyorsun, şef? Sen, ortağın Dhatt ve onun gizli polisi gelecek, değil mi? Sizi bekleyeceğim."

"Kimliğini de getir. Göçmenlik masasının orada bekle. Başka kim biliyor?"

"Kimse. Senin şoförlüğünü yapacağım. Kaçta geliyorsunuz?"

Asıl mesele, ortadan kaybolmak için en uygun zamanı bulmaktı. Kalabalıkken mi, yoksa sakin bir zamanda mı daha güvende olabilirdik? "Geç bir saate değil. Sabaha karşı ikide falan değil, yani."

"Buna çok sevindim işte."

"Sadece biz oluruz, herhalde. Ama gün ortasında da gelmeyiz. Bizi tanıyan birileri çıkabilir." Hava kararmış olmalıydı. "Sekizde," dedim. "Yarın akşam, sekizde." Kış olduğu için, hava erken

kararıyordu. Etraf kalabalık olacaktı, ama karanlıkta dikkat çekmeyecektik.

BÜTÜN BUNLAR BİR ALDATMACA FALAN DEĞİLDİ. Yapmamız gereken işler vardı. Hazırlanması gereken raporlar, temas kurulması gereken aileler vardı. Dhatt'a, Bay ve Bayan Geary'ye, nazik bir mektup yazdırdım. Bu mektupta bir hayalet misali görünmez biri olarak yer almak hoş bir duygu değildi. Tek tarafı görünen bir camın ardından bakmaya benziyordu. Ben onları görebiliyordum, ama onlar beni göremiyordu.

Dhatt'a nerede buluşacağımızı söyledim. Adresi bilmediğim için tarif etmek zorundaydım. Yolanda'nın saklandığı yere yakın bir parkı tarif ettim. Yeri anlamıştı. "Beni soran olursa, otelden çalıştığımı söylersin. Beszel'e giriş evraklarını hazırladığımı falan uydur."

"Zaten buna uğraşıyoruz, Tyad." Dhatt yerinde duramıyordu. Çok gergindi. Kimseye güvenemiyordu. Ne yapacağını bilemiyordu. "Suçu sana atsam da, fark etmeyecek. Bundan sonraki meslek hayatımı bir okul memuru olarak geçireceğim."

Bowden'in bir daha arayacağını sanmıyorduk, ama gece yarısını yarım saat geçe, telefon çaldı. Hiç konuşmasa da, arayanın Bowden olduğunu biliyordum. Sabah yediye doğru yeniden aradı.

"Sesin kötü geliyor, Doktor."

"Neler oluyor?"

"Ne yapmak istiyorsun?"

"Gidiyor musunuz? Yolanda da geliyor mu?"

"Tek şansın var, Doktor." Defterime tarihleri yazdım. "Gelip seni almama izin vermezsen... Çıkmak istiyorsan, akşam yedide, Copula Salonu'nun ana girişinde ol."

Telefonu kapattım. Notlar almaya, planlar yapmaya çalıştım, başaramadım. Bowden bir daha aramadı. Kahvaltı ederken, telefonu yanımdan hiç ayırmadım. Otelden çıkış yapmadım. Kıyafetlerime şöyle bir bakıp, bırakmaya kıyamayacağım var mı

diye gözden geçirdim. Yoktu. Hepsini orada bıraktım. Sadece, Bowden'in *yasaklı kitabını* alarak odadan çıktım.

Akşama kadar, Yolanda'yla Aikim'in saklandığı yere gitmeye çalıştım. Ul Qoma'daki son günümdü. Bir taksiye binip şehrin öbür ucuna kadar gittim.

Şoför, "Ne kadar kalacaksınız?" diye sordu.

"Birkaç hafta," dedim.

"Burayı seveceksiniz," dedi. "Dünyanın en güzel şehridir burası." Kürt bir şofördü.

"Buranın en güzel yerine götür beni, o zaman. Başın belaya girmez, değil mi? Yabancıları pek sevmediklerini duydum da..."

"Burada her milletten insan vardır. Dünyanın en güzel şehri..."

"Ne zamandır buradasın?"

"Dört yıl oldu. Bir yıl kampta kaldım."

"Mülteci kampında mı?"

"Evet. Orada üç yıl boyunca Ul Qoma vatandaşlık dersleri aldık. İllitanca öğrendik, görmemeyi öğrendik. İhlâl'i falan..."

"Besźel'e gitmeyi hiç düşündün mü?"

"Besźel'de ne var ki? Ul Qoma en iyisi."

Beni ilk önce Orchidarium'a ve Xhincis Kann Stadyumu'na götürdü. Herhalde bu turistik turları defalarca atmıştı. Ona daha yerel şeyler görmek istediğimi söyleyince, Kürtlerin, Pakistanlıların, Somali ve Sierra Leone'den gelenlerin yaşadığı mahallelere gittik. Giriş yapmak için en ağır şartları yerine getiren bu grupların, birbirlerine nasıl saygılı bir çekingenlikle yaklaştıklarını gösterdi. Kanalın çapraz hatlarında, kanunlara aykırı bir şey söylememeye çok dikkat etti. Ul Qoma'da bir gezi teknesi, Besźel'de görmemeyi başardığımız birkaç yük gemisini göstererek iki şehrin mavnalarının birbirine göre nasıl konum aldığını anlattı.

"Görüyor musun?" dedi.

Karşı tarafta, kalabalığın arasından biri bize bakıyordu. Adamla göz göze geldik. Bir an için emin olamadım, ama sonra Ul Qomalı biri olduğunu anladım. İhlâl yapmıyordu. Biraz sonra

yürümeye başladı. Nereye gittiğine bakmaya çalıştım, ama gözden kaybolmuştu.

Şoförün bana önerdiği güzergâhlardan, çapraz hatlarla bölünmüş olan yolu tercih ettim.

O alacağı parayı düşünerek keyifle sürerken, ben sürekli dikiz aynasına bakıyordum. Peşimde birileri varsa, bunlar çok dikkatli davranıyor olmalıydılar. Ona çok komik miktarda bir para ödedim. Üç saatlik tur için çok az para almıştı. Aikim'le Yolanda'nın saklandığı yere yakın bir yerde indim.

Bir an için, benden kaçtıklarını düşündüm. Gözlerimi kapadım, kapıya yaklaşıp fısıldadım. "Benim, Borlú. Ben geldim." Sonunda kapı açıldı. Aikam beni içeri aldı.

Yolanda'ya "Hazırlan," dedim. Boş boş bana baktı. Araba farlarına yakalanmış bir tavşana benziyordu. "Evraklarını al. Sınırda benim ve arkadaşımın söyleyeceği gibi davranacaksın. Aşığına da söyle, seni yolcu edemeyecek. Copula Salonu'nda film çevirmek istemeyiz. Seni buradan çıkaracağız."

YOLANDA ONA, ODADA kalmasını söyledi. Aikim'in buna pek niyeti yoktu, ama Yolanda onu ikna etti. Bize zorluk çıkarabileceğinden korkuyordum.

Neden gelemeyeceğini sorup duruyordu. Yolanda, Beszel'e varır varmaz onu arayacağına söz verdi. Kanada'ya gidince de arayacaktı. Terk edilmiş bir köpek yavrusu gibi duran Aikim'e baktı. Dışarı çıkıp kapıyı kapattı. Parkın köşesine, Dhatt'ın, plakasız bir polis arabasında bizi beklediği yere gittik.

"Merhaba Yolanda," dedi, oturduğu yerden. "Başımın belası." Yola çıktık. "Neler oluyor? Siz kimin kuyruğuna bastınız, Bayan Rodriguez? Hayatım millî oldu sizin yüzünüzden. Kıyafetler arkada," dedi. "Artık işsizim, sayenizde." Pek de abartıyor sayılmazdı.

Yolanda dikiz aynasından ona baktı. Göz göze geldiler. Dhatt bir anda çok öfkelendi. "Tanrı aşkına, seni gözetlediğimi mi sanıyorsun?" dedi. Yolanda arka koltukta büzüldü, üstündekileri çıkarıp *milis* üniformasını giymeye başladı.

"Bayan Rodriguez, dediklerimi aynen yapacaksınız. Gelmesi muhtemel diğer arkadaşımız için de güzel bir kıyafet ayarladım. Bu da sana, Borlú. Dikkat çekmeyiz bunlarla." Üstünde *milis* arması olan bir ceketti bu. "Umarım üzerlerine saldırırlar. Rütbeni indiririrdim o zaman."

Dolambaçlı yollardan gitmeye kalkmadı. Korkak suçlular gibi aşırı yavaş da sürmedi. Ana caddeye çıktık. Herkes gibi o da diğer araçlara Ul Qomalı şoförlerin yaptığı gibi selektör yakıyordu. Agresif trafiğin birinci kuralı buydu. Karşıdaki sürücünün gözüne selektörü yakmak *çekil önümden, akıllı ol,* anlamına geliyordu.

"Yeniden aradı," dedim Dhatt'a sessizce. "Orada olabilir. Şey olursa diye..."

"Hadi, başımın belası, söyle bakalım. Ne olursa diye? Gelirse diye, değil mi?"

"Adam dışarı çıkmak zorunda. Fazladan evrak aldın mı?"

Küfrederek direksiyona bir yumruk attı. "Bu işten yakamı sıyıracağımı sandım bir de. Umarım, gelmez. Umarım Orciny onu alır." Yolanda dik dik ona baktı. "Nöbetçi kimmiş ben bir bakayım. Siz cüzdanları açmaya hazır olun. Çok zorlarlarsa, evrakları çıkarırım."

Televizyon antenleri ve ofis binalarının arasından Copula Salonu'nun çatısı göründü. Geldiğimiz yönde, Ul Qoma'nın arkasında kalan binada Besźel girişi vardı. Besźelli ve Ul Qomalı yolcular, sabırla sıralarını bekliyordu. Bir Besź polisinin ışığı yanıp sönüyordu. Bunlardan hiçbirini görmememiz gerekiyordu. Ama nasılsa birazdan o tarafa geçeceğimiz için bunu önemsemedik. Büyük binanın etrafını dolanıp Ul Maidin Caddesi'nin girişine geldik. Beklenen Işık Tapınağı'nın tam karşısındaydık. Besźel'e giriş yapanların sırasına girdik. Dhatt buraya park etti. Kaldırımın kenarında çarpık bir vaziyette duruyordu. *Milislerden* biri atıp tutmaya başladı. Arabanın anahtarı üstünde kalmıştı. Arabadan çıktık; Copula Salonu'nun sınırlarına, büyük avluya doğru gitmek üzere gecenin kalabalığına karıştık.

Biz kalabalığı yararak ilerleyip, hiç değişmeyen trafiğin içinden, yollardan geçerken; dışarıda nöbet tutan milisler bize bir şey sormadılar, hatta konuşmadılar bile. Bizi kontrollü girişe kadar götürdüler ve Copula Salonu'nda, bizi yutmak için bekleyen devasa binanın bulunduğu giriş katına çıkardılar.

Yürürken etrafıma bakınıp duruyordum. Yolanda'nın arkasındaydım. Yeni kılığına pek uyum sağlayamamış, rahatsız tavırlarla ilerliyordu. Sokak satıcılarına, nöbetçilere, turistlere, evsizlere ve diğer milislere baktım. Tuğla tonozların altındaki girişlerden çoğu açık, geniş ve düzdü. İç kısımdaki çatlakların arasından, kontrol noktasının iki yanındaki büyük odayı dolduran kalabalık net bir şekilde görünüyordu. Birçoğu, Ul Qoma'ya geçmek isteyen Besźellilerdi.

Bulunduğumuz yerden etrafı rahatça görebiliyorduk. Ne zamandır ilk kez, komşu şehri görmemek zorunda değildik. Besźel'i Ul Qoma'ya bağlayan caddeye bakabiliyorduk. Bu yol, kimseye ait olmayan alanlardan geçerek sınır ötesine, dosdoğru Besźel'e gidiyordu. Mavi ışıkların bizi beklediği yere. Birkaç dakika önce görmemeye çalıştığımız ışıklar, şimdi gözümüzün önündeydi. Copula Salonu'nun dış sınırından geçerken, uzakta, Besź nöbetçilerinin koridorun sonundaki yüksek platformda dikilmiş, *polis* üniformalı kalabalık bir gruba baktıklarını görebiliyordum. Bir kadın çok uzakta, Besźel girişlerinin olduğu taraftaydı.

"Corwi." Dhatt bana bakıp, "O mu?" diye sorana kadar, adını yüksek sesle söylediğimin farkında değildim. Tam ona, çok uzakta olduğumuzu, emin olamadığımı söyleyecektim ki, "Dur bir dakika," dedi.

Geldiğimiz yöne doğru geriye bakıyordu. Besźel'e gidenlerden ayrı bir yerde duruyorduk. Meraklı gezginlerle, araçların geçtiği yerin tam ortasındaydık. Dhatt haklıydı. Arkamızda biri, tuhaf davranışlarıyla dikkatimizi çekmişti. Görünüşünde bir fevkaladelik yoktu: Ul Qoma tarzı eski bir paltoya sarınmıştı. Yavaş yavaş bize doğru geliyordu. Arkasında asık suratlı tipler vardı.

Adam bize yaklaşıyordu. Yolanda nereye baktığımızı görünce, korkuyla hafifçe inledi.

"Hadi," dedi Dhatt. Elini Yolanda'nın sırtına koyup onu çabucak tünelin girişine doğru yönlendirdi. Arkamızdaki adam hızlanmıştı. Bize doğru gelmeye başladı. Ben de aniden döndüm ve ona doğru yürümeye başladım.

Arkamdan gelen Dhatt'a dönüp bakmadan, "Yolanda'yı götür," dedim. "Onu sınırdan geçir. Karşıdaki kadın polisin yanma gidin." İyice hızlandım. "Hadi."

Yolanda "Bekle" diyecek oldu, ama Dhatt onu susturdu. Gözümü, karşıdan üstümüze doğru gelen adama diktim. Ona yaklaştığımı görmemesi imkânsızdı ve bir an tereddüt etti. Adam ceketinin cebine uzandı. Üstümü yokladım, sonra silahımı almadığımı hatırladım. Adam bir iki adım geriledi. Elini cebinden çıkarıp atkısını indirdi. Adımı seslendi. Bowden'di.

Elinde bir şey sallanıyordu. Bir silahtı. Ona dokunmaktan imtina eder gibi bir hali vardı. Ona doğru atıldım ve ensemde birinin soluğunu hissettim. Arkamdan çığlıklar yükseldi. Dhatt bana sesleniyordu.

Bowden omzumun üstünden olanlara bakıyordu. Arkama döndüm. Dhatt birkaç metre ötede, arabaların arasına çömelmişti. Birini korur gibiydi. Sürücüler araçlarında büzülüp kalmıştı. Beszelli ve Ul Qomalı yayaların hepsi panik halinde çığlık atıyorlardı. Dhatt, Yolanda'ya siper olmuştu. Kız hareketsiz bir halde yerde yatıyordu. Onu tam göremiyordum, ama yüzünde kan vardı. Dhatt omzunu tutuyordu.

"Vuruldum!" diye bağırdı. "Yolanda da... Tanrım, Tyad, o da vuruldu."

Salonda bir kargaşadır almış gidiyordu. Yavaş bir şekilde ilerleyen trafiğin sonunda, Beszel tarafında korkunç bir panik yaşanıyordu. Herkes koşuşturup duruyordu. Birinden kaçıyorlardı. Eğilen, yo hayır, kalkan birinden. İki elinde de bir şey vardı. Doğrultulmuş birer tüfek.

22

KESİK KESİK GELEN SESLER, yükselen çığlıklar arasında zar zor duyuluyordu. Bir silah sesi geldi. Bowden'in üstüne atlarken duymuştum. Onu yere yatırdım. Patlama sesi duvarlarda yankılandı. Bowden'in telaşla nefes alıp verdiğini duyabiliyordum. Silahı bırakana kadar bileğini sıktım. Onu nişancının görüş alanından uzaklaştırdım.

"Herkes yere yatsın!" diye bağırdım. Koca kalabalık diz üstü çöküverdi. Tehlikenin farkına varınca, korkuları ve çığlıkları da artmıştı. Bir ses daha duyuldu, sonra bir tane daha. Bir araba sert bir fren yaparak durdu. Duvara bir kurşun daha saplandı.

Bowden'i asfalta yapıştırmıştım. "Tyad!" diye bağırdı Dhatt.

"Konuşmaya devam et!" diye seslendim. Nöbetçiler etrafa dağılmış, silahlarını doğrultmuş, koşuşturup duruyor, birbirlerine aptalca emirler yağdırıyorlardı.

"Vuruldum, ama iyiyim," dedi Dhatt. "Yolanda başından vuruldu."

Başımı kaldırıp baktım. Ateş kesilmişti. Dhatt'dan tarafa baktım. Yarasını tutuyordu. Yolanda yerde cansız yatıyordu. Biraz daha doğrulunca, *milislerin* Dhatt'a ve üzerine eğildiği cesede doğru gittiklerini gördüm. *Polislerse* ateş açılan yere doğru koşuyordu. Beszel polisi ise kalabalığın içinde hareketsiz kalmıştı. Corwi etrafına bakıp duruyordu. Beni görebiliyor muydu? Bağırıyordum. Nişancı kaçıyordu.

Yolunun üstü çok kalabalıktı. Ama tüfeğini doğrultunca, hepsi çil yavrusu gibi dağıldı. Girişin kapatılması emri verildi. Ama

ne kadar çabuk olabilirlerdi? Onun ateş ettiğini görmeyen bir grubun içine daldı. Kalabalığın içinde kalmıştı. Böylece tüfeğini indirip saklamak zorunda kalacaktı.

"*Lanet olsun*!" Onu dosdoğru göremiyordum. Kimse onu durduramıyordu. Çıkışa ulaşması için epey yolu vardı. Ona dikkatle baktım. Kısa saçlıydı, üzerinde kapüşonlu, gri bir eşofman üstü ve siyah pantolon vardı. Hepsi sıradan şeylerdi. Silahını bırakmış mıydı? Kalabalığın içindeydi.

Bowden'in silahı hâlâ elimdeydi. Zavallı bir P38'di, ama dolu ve temizdi. Kontrol noktasına doğru ilerlemeye başladım. Ama kargaşa yüzünden geçişleri aşamadım. İki tarafın nöbetçileri de silahlarını doğrultmuştu. Ul Qoma üniformamla onların tarafına geçsem, Beszélliler durduracaktı. Nişancı, yakalayamayacağım kadar uzaktaydı. Ne yapacağımı bilemedim. "Dhatt, telsizle yardım iste. Bowden'i gözden ayırma," diye bağırdım. Sonra dönüp ters yöne, Ul Qoma'ya doğru koşmaya başladım. Dhatt'ın arabasına gidiyordum.

Üzerimdeki *milis* üniformasını ve elimdeki silahı görenler yolumdan çekildi. *Milisler* de onlardan biri olduğumu, iz peşinde koştuğumu düşünerek bana dokunmadılar. Aracın acil durum ışıklarını yakıp motoru çalıştırdım. Hızla yola çıktım. Arabanın siren sesi kafamı karıştırıyordu. Ul Qoma sirenlerine alışık değildim. Bizim sirenlerden çok daha güçlüydü bunlar. Nişancı tünele girmiş olmalıydı. Işıklarım ve siren sesim yolumu açıyordu. Beszél caddelerine paralel caddelerde, yabancı bir şehirde panik içinde iz sürüyordum. Aniden frene basınca araba savrulup bir Beszél kamyonuna çarptı.

İhlâl neredeydi? Galiba ihlâl yapmamıştım.

Bir kadın öldürülmüş, ama ihlâl olmamıştı. Saldırı olmuş, bir cinayet işlenmiş, bir de cinayete teşebbüs olmuştu. Ama kurşunlar Copula Salonu'nda kontrol noktası dahilinde uçuşmuştu. Çok iğrenç, karmaşık, haince bir saldırıydı bu. Ul Qoma sınırının ötesini görebilmek için, Beszél'in son metrelerine kadar gelmişti. Şehirler arasındaki bu yolu açıkça hedefleyebilirdi. İşlenen bu ci-

nayet; iki şehir arasındaki perde için *fazladan* bir dikkat gerektiriyordu. İhlâl yapılmamıştı. İhlâl'in bu işte bir rolü yoktu. Burada sadece Besźel polisi vardı ve katil de Besźel'deydi.

Tekrar sağa döndüm. Bir saat önce geçtiğim yere gelmiştim. Ul Qoma'nın Weipay Caddesi'ndeydim. Bu cadde, Copula Salonu'nun Besź girişini çaprazlamasına kesiyordu. Kalabalığın elverdiği ölçüde yakından sürmeye çalışıyordum. Sert bir fren yaparak durdum. Dışarı çıkıp arabanın tepesine tırmandım. Birazdan Ul Qoma polisi gelip ne yaptığımı sorardı. Bir an tereddüt ettim, sonra tünel tarafına değil, Ul Qoma yönüne döndüm, Copula Salonu'na baktım. Bir şey belli etmemeye çalışıyor, Ul Qoma'ya bakmıyormuş gibi yapıyordum. Kimse benden şüphelenemezdi. Polis arabasının kırmızı ve mavi ışıkları bacaklarıma vuruyordu.

Besźel'de neler olduğunu anlamaya çalışıyordum. Turistlerin çoğu Copula Salonu'ndan çıkmak yerine, oraya girmek istiyordu. Ama panik halinde tehlikeli bir kalabalık vardı. Etraf gürültü patırtı içindeydi, sıradakiler geriye doğru itiliyordu. Arkadakiler bir şey göremiyor, duyamıyordu, ama ön taraftakiler neler olduğunun farkında olduklarından, oradan kaçmak istiyorlardı. Ul Qomalılar, Besźellilerin kavgalarını görmemeyi başardılar, başlarını çevirdiler.Bu yabancı beladan uzak durmak için karşıya geçtiler.

"Uzaklaşın, uzaklaşın!"

"Bırakın geçelim, neler oluyor?"

Bütün bu telaşlı kalabalığın arasında, aceleyle yürüyen bir adam gördüm. Ne çok hızlı, ne de çok yavaş yürümemeye çalıştığı için dikkatimi çekmişti. Nişancının o olduğunu düşündüm, sonra vazgeçtim. Hayır, oydu. Bağrışıp duran kalabalığı ite kaka ilerliyor, ne yapacağını bilemez halde etrafa emirler yağdıran Besź polisine doğru gidiyordu. Dikkatli adımlarla uzaklaşıyordu.

Seslenmek zorundaydım. Katilden metrelerce uzakta olanlar da dönüp baktılar. Onun beni gördüğünü, sonra, Ul Qoma üniforması giydiğim için, bir refleksle görmemeyi başardığını fark ettim. Ama adımlarını hızlandırmıştı. Onu daha önce de bir yerlerde görmüş gibiydim, ama nerede olduğunu çıkaramıyordum.

Çaresizce etrafıma bakındım. Beszel polisinden hiç kimse, onu takip etmesi gerektiğini bilmiyordu. Ben ise Ul Qoma'daydım. Arabanın tepesinden aşağıya atlayıp katilin peşine düştüm.

Ul Qomalılar kenara çekiliyordu. Beszellilerden biri beni görmemeye çalıştı, aceleyle yolumdan çekildi. Şaşkın bakışları üzerimde hissediyordum. Gözlerimi katile değil, başka bir noktaya kilitlemiş, onu görüş alanımda tutmaya çalışıyordum. Plazayı geçtim. Ul Qomalı iki milis bana bir şeyler sormaya yeltendi, ama ben onları duymazdan geldim.

Adam yaklaşan ayak seslerimi duyuyor olmalıydı. Döndüğü sırada, ondan on, on beş metre uzaktaydım. Beni görünce gözleri şaşkınlıktan fal taşı gibi açıldı. Beni tanımıştı. Beszel tarafına bakıp hızlandı. Kolyub tramvayının arkasındaki ana cadde olan Ermann Caddesi'ne doğru zigzaglar çizerek ilerliyordu. Gittiğimiz yolun Ul Qoma'daki adı Saq Umir Yolu'ydu. Ben de hızlandım.

Arkama bakıp hızla ilerlemeye devam ettim. Beszli kalabalığa doğru koşar adım gidiyordum. Yolun iki yanında dizilmiş, mum ışığıyla aydınlatılmış kafelere, Beszel kitapçılarına dikkatle baktım. Beszel'in aksine, bu bölge, Ul Qoma'nın sakin sokaklarıydı. Dükkânlardan birine girmiş olmalıydı. Belki de kalabalık yüzünden girememişti. Belki de yol onu çıkmaz bir sokağa götürecekti. Katil koşmaya başladı. Dar bir sokağa girdi. Onu hâlâ görebiliyordum. Çok hızlı koşuyordu. Benden daha hızlıydı. Asker gibi koşuyordu. Aramızdaki mesafe açılıyordu. Beszel'deki işportacılar, yolda yürüyenler katile bakıyorlardı. Ul Qoma'dakiler ise bana. Katil önüne çıkan bir çöp bidonunun üstünden atladı. Aynı hızda ilerlemem mümkün değildi. Nereye gittiğini biliyordum. Eski Beszel ve Eski Ul Qoma birbirini çaprazlamasına kesiyordu: Sınırlara yaklaştıkça ayrılmaya başlıyorlardı, bir şehre ait olup diğerine ait olmayan alanlar iyice belirginleşiyordu. Bu bir takip değildi, olamazdı. Sadece iki ivme vardı. O kendi şehrinde koşuyordu, ben de kendi şehrimde. Öfke içinde arkasından gidiyordum.

Bağırmaya başladım. Yaşlı bir kadın bana baktı. Katile bakmıyordum. Ona bakmamaya dikkat ediyordum. Aşırı bir gayretle

Ul Qoma'ya, şehrin ışıklarına, duvar yazılarına, yolda gidenlere, hep Ul Qoma'ya bakıyordum. Geleneksel Besź tarzındaki demiryolunu takip etmeye başlamıştı. Çok uzaktaydı. Sadece Besźel'e ait olan bir sokaktaydı. Bir an için durdu, bana doğru baktı. Ben de durup soluklandım.

O küçücük zaman diliminde, doğrudan bana baktı. Onu tanıyordum, ama nereden, bir türlü çıkaramıyordum. Sınırdan bir çıkış noktası bulmuş, adımını atmak üzereydi. Yüzünde zafer dolu bir gülümseme belirdi. Ul Qomalı hiç kimsenin geçemeyeceği o noktaya doğru ilerledi.

Silahımı doğrultup ona ateş ettim.

ONU GÖĞSÜNDEN VURMUŞTUM. Yere düşerken, yüzündeki şaşkınlık ifadesini gördüm. Etraftan çığlıklar yükseldi. Katilin kanlar içindeki bedenini gördüler. Bunları gören herkes, bir kuralı korkunç bir şekilde bozmuş oluyordu.

"İhlâl."

"İhlâl."

Olaya şahit olanların şok içinde söyledikleri bir şey olduğunu sandım. Ama belli belirsiz gölgeler belirmeye başladı. Amaçsızca dolanıyorlardı. Herkesin kafası karışmıştı. Bu aniden belirenler, ifadesiz suratlarıyla, ihlâli duyuruyordu. Bu isim hem bir suç hem de bir kimliğin ifadesiydi.

"*İhlâl.*" Çok kuvvetli bir şey beni çekip aldı. Elinden kurtulamadım. Öldürdüğüm katilin etrafında karanlık gölgeler dolanıyordu. Bir ses, kulağıma, "*İhlâl,*" dedi. Engelleyemediğim bir güç beni bulunduğum yerden aldı, Besźel'in mum ışıklarını, Ul Qoma'nın neon lambalarını hızla geçtim. İki şehre de yabancı olan bir yöne doğru gidiyordum.

"İhlâl" ve anlayamadığım bir şey bana dokununca, tüm bilincimi kaybettim ve bu sese doğru karanlığa gömüldüm.

Üçüncü Kısım

İHLÂL

23

ETRAFIMDAKİ, TAMAMEN SESSİZ BİR KARANLIK DEĞİLDİ. İhlâl yok değildi. Karanlıkta varlıklar dolanıyordu. Bana cevap veremediğim sorular soruyorlardı. Acil bir durum yüzünden içine düştüğüm bu belayla ilgili sorular. O sesler, bana defalarca, "*İhlâl*," dediler. Bana dokunan şey, beni düşüncenin olmadığı bir sessizliğe gönderdi. Rüyalar diyarında bir av olmuştum.

BUNLARI SONRADAN HATIRLADIM. Kendime geldiğimde, zaman kavramımı yitirmiştim. Eski şehirlerin çapraz hatlarla bölünmüş sokaklarında gözlerimi kapadım, tekrar açtığımda bir odadaydım.

Sade, griye boyalı bir odaydı. Küçüktü. Bir yataktaydım. Benim olmayan kıyafetler içinde, çarşafların üstünde yatıyordum. Doğrulup oturdum.

Yerler gri plastik döşemeyle kaplıydı. Yürünmekten aşınmıştı. Uzun, gri duvardaki pencereden ışık sızıyordu. Camlar lekeli, çatlaktı. İçeride bir masa ve iki sandalye vardı. Kötü bir ofise benziyordu. Tavanda siyah camdan yapılmış bir yarı küre sallanıyordu. Hiç ses yoktu.

Gözlerimi kırpıştırarak ayağa kalktım. Çok bitkindim. Kapı kilitliydi. Pencere çok yüksekteydi, dışarıyı göremiyordum. Zıplayarak başımı uzattım, ama mavi gökyüzünden başka bir şey gö-

remedim. Üstümde temiz kıyafetler vardı, herhangi bir tarza ait değildi. Bedenime tam oturmuştu. Karanlıktayken yanımda ne olduğunu hatırladım. Birden, kalbim hızla atmaya başladı. Nefesim de hızlanmıştı.

Sessizlik insanın moralini bozuyordu. Pencerenin kenarına tutunup kendimi yukarı çektim. Kollarım titriyordu. Ayağımın altında bir destek olmadığı için, bu şekilde uzun süre durmam mümkün değildi. Önümde çatılar uzanıyordu. Taşlar, uydu antenleri, düz beton, kirişler, kubbeler, gökdelenler, tek göz odalar... Nerede olduğumu bilmiyordum. Camın ardında beni neyin dinlediğini de. Dışarıdan biri beni gözlüyordu.

"Otur."

Sesi duyunca kendimi sertçe yere bıraktım. Sendeledim.

Kapıda biri vardı. Arkasından ışık geliyordu. Karanlıkta kalmıştı. İlerleyince, benden on beş, yirmi yaş daha yaşlı bir adam olduğunu gördüm. Tıknaz biriydi. Benimkiler kadar belirsiz kıyafetler içindeydi.

Arkasında başkaları da vardı: Benim yaşlarımda bir kadın, biraz daha yaşlı bir adam. Yüzleri tamamen ifadesizdi. İnsanın, Tanrı nefesiyle can vermeden önceki kilden yapılma hallerini andırıyorlardı.

"Otur." Yaşlı adam sandalyeyi gösterdi. "Saklandığın köşeden çık."

Haklıydı. Bir köşeye büzülüp kalmıştım. Sonradan fark ettim. Sakinleşmeye çalıştım ve doğruldum. Elimi duvardan çektim. Normal bir insan gibi görünmeye çalışıyordum.

Uzunca bir süre sonra, "Ne kadar utanç verici," dedim. "Çok özür dilerim." Adamın gösterdiği yere oturdum. Sesimi kontrol etmek için epeyce uğraştıktan sonra, "Ben, Tyador Borlú. Ya siz?" diye sordum.

Adam oturdu, bana baktı. Meraklı bir kuş gibi başını bir yana yatırdı.

"İhlâl," dedi.

"İHLÂL," DEDİM. Derin bir nefes aldım. "Evet, İhlâl."

"Ne bekliyordun? Ne bekliyorsun?" diye sordu.

Bu çok mu fazlaydı? Başka zaman olsa, bunun cevabını verebilirdim. Tedirgin gözlerle, karanlık köşelerde bir şeyler bulmak ister gibi etrafıma bakınıyordum. İki parmağıyla önce benim gözümü, sonra kendi gözünü işaret etti. *Bana bak.* Dediğini yaptım.

Adam kaşlarının altından bana bakıyordu. "Durum," dedi. İkimizin de Beszce konuştuğunu fark ettim. Ne Beszliye, ne de Ul Qomalıya benziyordu. Avrupalı ya da Kuzey Amerikalı hiç değildi. Dümdüz bir aksanı vardı.

"İhlâl yaptın, Borlú. Hem de şiddetli bir biçimde. Bir adam öldürerek." Bana baktı. "Ul Qoma'dan Beszel'e ateş ettin. Bu yüzden ihlâl yapmış oldun." Ellerini kavuşturdu. Derisinin altında, ince kemiklerini seçebiliyordum. "Öldürdüğün adamın adı Yorjavic'di. Onu hatırladın mı?"

"Ben..."

"Önceden tanıyordun."

"Nereden biliyorsunuz?"

"Bize sen söyledin. Ne kadar derine ineceğin, orada ne kadar kalacağın, oradayken neler göreceğin, ne zaman yukarı çıkacağın bizim elimizde. Tabii çıkabilirsen. Onu nereden tanıyorsun?"

Kafamı salladım. Sonra birden, "Gerçek Vatandaşlar," dedim. "Onlara sorular sorarken, o da oradaydı." Avukat Gosz'u arayan oydu. O sert, kabadayı milliyetçilerden biriydi.

"O bir askerdi," dedi adam. "Beszel Ordusu'nda nişancıydı. Altı yıl."

Hiç şaşırmamıştım. Atışları hiç sekmemişti. Birden aklıma geldi. "Yolanda! Aman Tanrım, Dhatt! Onlara ne oldu?"

"Dedektif Dhatt, sağ kolunu bir daha eskisi gibi kullanamayacak, ama iyileşiyor. Yolanda Rodriguez öldü." Bana baktı. "Dhatt'a gelen kurşun, Rodriguez'i hedef almıştı. İkinci kurşun kafasına isabet etti."

"*Kahretsin.*" Bir an başımı önüme eğip düşündüm. "Ailesi biliyor mu?"

"Evet."

"Başka kimse vuruldu mu?"

"Hayır. Tyador Borlú. İhlâl yaptın."

"O adam Yolanda'yı *öldürdü*. Kim bilir daha..."

Adam arkasına yaslandı. Özür diler gibi umutsuzca başımı salladım. "Yorjavic ihlâl yapmadı, Borlú. Copula Salonu sınırında vuruldu. Asla ihlâl yapmadı. Avukatlar şöyle bir iddiada bulunabilir: Tetiği çektiği yer Beszel'di ya da kurşunun girdiği yer Ul Qoma'ydı. Ya da ikisi birden." Ellerini açıp, *ne fark eder,* der gibi baktı. "O ihlâl yapmadı. Sen yaptın. Bu yüzden de şimdi burada, İhlâl'desin."

HEPSİ DIŞARI ÇIKTI. Yemek geldi. Ekmek, peynir, et, meyve ve su. Yemeğimi yedikten sonra kapıyı itip çekmeye başladım. Ama hareket ettiremiyordum. Parmağımın ucuyla kapının boyasına dokundum. Hafifçe dökülmeye başladı. Belki de bu, çözmemin mümkün olmadığı bir tür şifreydi.

Yorjavic vurduğum ilk adam değildi, ama çok fazla kişi öldürdüğüm de söylenemezdi. Bana silah doğrultmayan birine hiç ateş etmemiştim. Titrememin geçmesini bekledim. Kalbim deli gibi çarpıyordu, ama suçluluk duymuyordum.

Uzun süre yalnız kaldım. Odanın içinde dolanıp durdum. Yarım ay şeklindeki gizli kamerayı seyrettim. Kendimi yukarı çekip pencereden çatılara baktım. Şafak sökerken, kapı yeniden açıldı. Aynı üçlü yeniden gelmişti.

"Yorjavic," diye söze girdi daha yaşlı olanı. "Tek yönlü ihlâl yapmış. Onu vurunca ihlâl yapmasına sebep olmuşsun. İhlâl, ihlâldir. Ul Qoma'da temasları varmış. Onu tanıyoruz. Bir yerlerden talimatlar alıyormuş. Ama Gerçek Vatandaşlar'dan değil. Durum şu," dedi. "Sen ihlâl yaptın. Artık bizimsin."

"Peki, şimdi ne olacak?"

"Biz ne istersek o olacak. İhlâl yaptın ve artık bize aitsin."

Beni kolayca ortadan kaldırabilirlerdi. Neler olabileceğine dair dedikodular duymuştum. İhlâl'in aldığı kişilere ne olduğunu kimse bilmiyordu. Bu insanlar çok gizli tutuluyor, hiç ortaya çıkmıyorlardı.

"Bizim adaletsiz olduğumuza inanman, öyle davranmamızı gerektirmez, Borlú. Bunu bir düşün, istersen. Bize neyi, neden yaptığını anlat. Biz de ne yapabileceğimize bakalım. İhlâli düzeltmemiz gerek. Soruşturma yapılması gerek. Bu konuyla ilgili, ihlâl yapmayanlarla görüşeceğiz. Anlıyor musun? Sert yaptırımlar var. Kayıtların elimizde. Sen bir polismişsin."

Ne demeye çalışıyordu? Yani, meslektaş mıydık? Hiç konuşmamayı tercih ettim.

"Bunu neden yaptın? Anlat. Yolanda Rodriguez ve Mahalia Geary'den bahset."

Uzunca bir süre konuşmadım, ama bir planım da yoktu. "Ne biliyorsunuz? Ne kadarını biliyorsunuz?"

"Borlú."

"Orada ne var?" Dışarıyı gösteriyordum. Kapıyı aralık bırakmışlardı.

"Nerede olduğunu biliyorsun. Dışarıda ne olduğunu da göreceksin. Anlattıklarına bağlı olarak, elbette. Anlat bakalım şimdi. Buraya nasıl düştüğünü anlat. Epey bir zamandır böyle bir şey olmuyordu. Borlú, bize Orciny'yi anlat."

KORİDORDAN GELEN sepya renkte bir ışıktan başka ışık kaynağım yoktu. Bu belli belirsiz ışık, beni sorgulayan kişiyi gölgede bırakıyordu. Olanları anlatmam saatler sürdü. Hiçbir şeyi gizlemedim, çünkü zaten her şeyi biliyorlardı.

"Neden ihlâl yaptın?" diye sordu adam.

"İstemeden oldu. Nişancının nereye gittiğini görmem gerekiyordu."

"O zaman ihlâl yapmış oldun işte. Nişancı Beszel'deydi."

"Evet, ama biliyorsunuz. Böyle şeyler hep olur." Bana gülerek baktı. Aklıma Yolanda geldi. Sonra Mahalia. Kapıya doğru bir adım attım.

"Orada olduğunu nasıl bildi?"

"Fikrim yok," dedim. "O adam bir milliyetçi, delinin teki ve belli ki sağlam temasları var."

"*Orciny* bu işin neresinde, sence?"

Birbirimize baktık. "Bildiğim her şeyi anlattım," dedim. Ellerimle yüzümü kapattım, parmaklarımın arasından baktım. Adam ve kapının yanında duran kadın bana dikkat etmiyor gibiydiler. Aniden onlara doğru koşmaya başladım. Haberleri olmadığını düşünmüştüm. İçlerinden biri, hangisi bilemiyorum, beni tuttuğu gibi havaya kaldırıp duvara yapıştırdı. Biri bana vurdu, o kadın olmalıydı. Çünkü yumruğun etkisiyle kafam savrulurken, diğer adamın kapıda dikildiğini gördüm. Yaşlı adamsa oturuyordu.

Kadın sırtıma abandı, boynumu kıvırarak beni etkisiz hale getirdi. "Borlú, İhlâl'desin. Burası senin yargılandığın yer," dedi yaşlı adam. "Her şey burada çözüme kavuşacak. Kanunları çiğnemiş durumdasın. Kararın verileceği yer, burası. Kararı verecek olan da biziz. Bir daha soruyorum. Bu dava, bu insanların, bu cinayetlerin, Orciny ile ilgisi ne?"

Bir anlık sessizlikten sonra yaşlı adam kadına "Ne yapıyorsun?" diye sordu.

"Boğmuyorum," dedi kadın.

Boğulmuyordum, aslında gülüyordum.

"Bunun benimle hiçbir alakası yok," dedim, sonunda. "Tanrım, sizin asıl sorduğunuz şey, Orciny."

"Orciny diye bir yer yoktur," dedi adam.

"Herkes öyle diyor. Ama tuhaf şeyler olup duruyor. İnsanlar kayboluyor ya da ölüyor. Bir Orciny'dir, gidiyor." Kadın sırtımdan kalktı. Doğrulup yere oturdum. Kafamı sallıyordum.

"Yolanda'nın size neden gelmediğini biliyor musunuz?" dedim. "O sizin Orciny olduğunuzu sanıyordu. *İki şehrin arasında üçüncü bir yer nasıl olabilir,* diye sorarsanız; size, *İhlâl'e inanır*

mısın? Sence İhlâl nerede? derdi. Ama yanılıyordu, değil mi? Siz Orciny değilsiniz."

"Orciny yoktur."

"O zaman bunları niye soruyorsunuz? Ben günlerdir neyden kaçıyordum? Orciny ya da onun gibi bir şey, benim ortağımı vurdu. İhlâl yaptığımı biliyorsunuz. Gerisi sizi neden ilgilendiriyor? Neden cezamı vermiyorsunuz?"

"Dediğimiz gibi..."

"Ne yani, bu merhamet mi şimdi? Yoksa adalet mi? Hadi canım. Beszel ile Ul Qoma arasında başka bir yer *varsa*, siz neredesiniz, peki? Orciny'nin nerede olduğunu bilmiyorsunuz. Neler olduğunu da. Siz..." Siz..." *Söyle gitsin*, dedim, içimden. "Siz korkuyorsunuz."

* * *

KADINLA DAHA GENÇ OLAN DİĞER ADAM dışarı çıkıp eski bir projeksiyon makinesiyle geri geldiler. Cihazı çalıştırdılar, görüntüyü duvara yansıttılar. Bir sorguya ait görüntüler vardı. Yerde oturmuş, daha iyi görebilmek için arkama yaslanmıştım.

Sorgulanan kişi Bowden'di. Görüntü çok hareket ediyordu. Bowden İllitanca konuşuyordu. Onu sorgulayanların milisler olduğunu gördüm.

"... neler olduğunu bilmiyorum. Evet, saklanıyordum, çünkü peşimde birileri vardı. Biri beni öldürmeye çalışıyordu. Borlú'yla Dhatt'ın sınırdan geçeceklerini öğrenince, onlara güvenmesem de, belki beni de geçireceklerini düşündüm."

"Silahın var mıydı?" diye sordular.

"Beni öldürmek isteyenler olduğu için, silah taşıyordum, evet. Vardı. Doğu Ul Qoma'da her köşede silah bulabilirsiniz, bunu siz de biliyorsunuz. Orada yıllarca yaşadım ben."

Anlaşılmayan bir şeyler konuşuldu.

"Hayır."

"Neden?" Bunlar gayet net duyuluyordu.

"Çünkü *Orciny diye bir yer yok*," dedi Bowden.

Yine anlaşılmayan sesler geldi. "Bakın, ne düşündüğünüz umurumda değil. Yolanda ve Mahalia'nın da. Dhatt'ın neyi ima ettiğini bilmiyorum. Beni kimin aradığı hakkında hiçbir fikrim yok. *Öyle bir yer* yok."

Cızırtı vardı, görüntü değişti. Duvarda Aikam'ın aksi vardı şimdi. Ağlayıp duruyordu. Ona sorular soruyorlar, ama o sadece ağlıyordu.

Görüntü yeniden değişti. Sıra Dhatt'daydı. Üstünde üniforması yoktu. Kolu sarılıydı.

"Bir bok bildiğim yok benim," diye bağırıyordu. "Ne diye bana soruyorsunuz ki? Gidin, Borlú'ya sorun. Çünkü ne boklar döndüğünü o benden çok daha iyi biliyor. Orciny mi? Ben çocuk muyum, böyle şeylere inanayım? Ama şunu söyleyeyim, Orciny zırvalık *bile olsa*, yine de ortada dönen bir şeyler var. Bazı insanlar bilmemesi gereken şeyler biliyor. Bazıları da bilinmeyen güçler tarafından kafasından mıhlanıyor. Lanet tipler. *Bu yüzden* Borlú'ya yardım etmeyi kabul ettim, kanunsuz iş yapmasın diye. Rozetimi alacaksanız, hiç durmayın. Buyrun. Orciny'ye falan inanmıyorum ben. Ama o var olmayan şehir sizi kafanızdan vurmasın, dikkat edin. Tyador nerede? Ona ne yaptınız?"

Duvarda görüntüler akmaya devam ediyordu. Sorgucular, Dhatt homurdanıp dururken kameraya bakıyordu.

"Evet, Bowden'i duydun," dedi yaşlı adam. Neler oluyor? Orciny hakkında ne biliyorsun?"

İHLÂL BİR HİÇTİ. Hiçbir şeydi. Burası sıradan bir yerdi; bu da basit bir meseleydi. İhlâl'in elçiliği, ordusu, turistik bölgeleri, para birimi yoktu. Ona karşı bir hata yaparsanız, sizi içine çekerdi. İhlâl, öfkeli polislerin çıkardığı bir şeydi.

Orciny'ye sürekli ihlâl yapıldığını akıllara getiren bu izler, gizli olağanüstü kanunlar, İhlâl'den başka bir yer olmaması muhtemel, hiçlik halindeki parazit bir şehir. İhlâl Orciny değilse, yüzyıllar-

dır devam eden bu safsata ne olabilirdi? Bu yüzden, sorgulayıcım bana, *Orciny var mıdır?* diye sorduğunda, "Savaşta mıyız?" diye karşılık verdim.

İş birliği fırsatına dikkatlerini çekmeye çalıştım. Pazarlık etme cüretini gösterdim. "Size yardım edeceğim..." diyordum. Cümlemi yarıda bırakıp biraz bekliyor; *eğer,* demeye çalışarak, karşılığında bir şey beklediğimi ima ediyordum. Mahalia Geary ve Yolanda Rodriguez'in katillerini öğrenmek istedim. Bana bu bilgiyi verebilirlerdi, ama ben, pazarlık edemeyecek kadar asil biriydim. Onlarla anlaşmak için, az da olsa bir şansım vardı. Bu da beni İhlâl'den kurtarabilirdi.

"BİR KERESİNDE NEREDEYSE beni alacaktınız," dedim. Evime çok yaklaştığım o gece, beni izliyorlardı. "Bu işte ortak mıyız?" diye sordum.

"Sen ihlâlcisin. Ama bize yardım edersen, faydasını görürsün."

"Onları gerçekten de Orciny'nin mi öldürdüğünü düşünüyorsun?" dedi diğer adam.

Orciny'nin varlığı kanıtlanırsa beni bırakacaklar mıydı? Bu bilinmeyen şehrin insanları, Beszel ve Ul Qomalılar tarafından görülmeden sokaklarda mı yürüyordu? İki şehrin insanları da birbirlerinin diğer şehre ait olduğunu mu sanıyordu? Kütüphanedeki kitaplar gibi saklanıyorlar mıydı?

"Bu da nesi?" dedi, suratımın ifadesini gören kadın.

"Size bildiklerimi anlattım. Fazla bir şey bilmiyorum, zaten. Neler olduğunu asıl bilen, Mahalia'ydı. O da öldürüldü. Ama arkasında bir şey bıraktı. Her şeyi arkadaşına anlattı. Yolanda onun notlarını karıştırırken her şeyi buldu. Bu notları henüz bulamadık. Ama nasıl çalıştığını biliyorum. Nerede olduklarını da."

24

SABAH BİNADAN ÇIKTIK. Burası bir istasyondu. Yaşlı adam, yani İhlâl de yanımdaydı. Hangi şehirde olduğumuzu bilemiyordum.

Bütün gece, Ul Qoma ve Beszel'de yapılan sorgu görüntülerini izlemiştim. Besz ve Ul Qoma sınır görevlileriyle konuşmuşlardı. Sınırdan geçenler, bir şey bilmediklerini söylüyorlardı. "Birden çığlıklar geldi..." Sürücüler kurşunlara maruz kalmışlardı.

"Corwi," dedim. Onun yüzünü bir duvarda görmüştüm.

"O nerede?" diye soruyordu. Sesi çok uzaktan, kayıt edilmiş bir ses gibi geliyordu. Çok sinirliydi, ama kontrollü olmaya çalışıyordu. "Şef kendini nasıl bir işe bulaştırdı? Evet, benden, birini sınırdan geçirmek için yardım istedi." Beszelli sorgucular, ondan sadece bu kadarını öğrenebilmişti. Onu işten atmakla tehdit ettiler. O da Dhatt gibi kibri elden bırakmıyordu, ama sözlerine daha dikkat ediyordu. Bir şey bilmiyordu.

İhlâl bana, Biszaya ve Sariska'nın sorgularından bazı görüntüler gösterdi. Biszaya ağlıyordu. "Bundan pek etkilenmedim," dedim. "Çok zalimce."

Görüntülerin en ilginci, Yorjavic'in, Beszel'deki aşırı milliyetçi arkadaşlarının sorgusuydu. Yorjavic'in yanında olanlardan bazılarını tanıdım. Asık suratla sorgu yapanlara bakıyorlardı, yani polis. Birkaçı, avukatları olmadan konuşmayı reddetti. Sorgu çok sert geçiyordu. Polislerden biri eğilip içlerinden birinin suratına bir yumruk attı.

"Tanrı aşkına," dedi, yumruğu yiyen adam. "İkimiz de aynı taraftayız, kahretsin. Sen Ul Qomalı da değilsin, İhlâl de..."

Kibirlenerek, tarafsız davranarak, uysallık ederek, iş birliği yaparak, yani alttan girip üstten çıkarak, Yorjavic'in yaptıklarından haberdar olduklarını inkâr ettiler. "O yabancı kadının adını hiç duymadım. Hiç sözünü etmedi. Öğrenci miymiş?" dedi içlerinden biri. "Biz Beszel'in iyiliğini istiyoruz. Sebebini bilmek zorunda değilsiniz. Ama..." Bunları söyleyen adam, elini kolunu sallayarak, suçsuz olduklarını anlatmaya çalışıyordu.

"Biz askeriz. Tıpkı sizin gibi. Beszel için varız. Yapılacak bir iş olursa, talimat verirseniz, kızıllardan ya da birleşmecilerden biri, ya da Ul Qomalı bir pislik uyarılacaksa, yapılacak ne iş olursa, biz varız. Sebebini biliyorsunuz. Sormanıza gerek yok. Ama şu Rodriguez denen kızı... onun öldürdüğüne inanmıyorum. *Öldürdüyse de*, benim bilgim yok." Sinirli görünüyordu. "Bilmiyorum."

"Derin devletle temasları olması çok normal," dedi İhlâl. Ama bir olasılık daha vardı ki; Yorjavic Gerçek Vatandaşlar'dan değildi. Belki de daha gizli bir oluşumun içindeydi.

"Daha gizli bir yer," dedim. "Sizin her şeyi izlediğinizi sanıyordum."

"Kimse ihlâl yapmadı." Önüme evraklar çıkardı. "Bunlar, Yorjavic'in evini arayan Beszel polisinin buldukları. Orciny'yle ilgisi olduğunu gösteren bir şey yok. Yarın erkenden ayrılıyoruz."

"Bütün bunları nasıl ele geçirdiniz?" diye sordum. Kımıldamadan bana bakıyordu. Yüzünde, ayıplar gibi bir ifade belirdi, uzaklaştı.

SABAH ERKENDEN GERİ GELDİ. Bu sefer yalnızdı. Ben de hazırdım.

Elimdeki evrakları ona doğru salladım. "Bizim çocuklar iyi iş çıkarmış. Hiçbir şey yok. Arada bir gelen birkaç ödeme var, ama pek fazla değil. Herhangi bir şey için olabilir. Birkaç yıl önce va-

tandaşlık sınavını geçmiş. Abonelikler, kitaplar, iş arkadaşları, askerlik kayıtları, sabıka kayıtları, takıldığı yerler, bütün bunlar, onun sıradan bir aşırı milliyetçi olduğunu gösteriyor."

"İhlâl, diğer muhalifler gibi onu da izliyordu. Sıra dışı bir bağlantısı olduğuna dair bir gösterge yoktu."

"Orciny, demek istiyorsun."

"Yoktu."

Sonunda beni odadan çıkardı. Koridorun boyası da kabuk kabuk kalkmıştı. Yerde soluk renkli bir halı vardı. Koridor boyunca kapılar diziliydi. Başkalarının ayak seslerini duyuyordum. Merdivenlere doğru giderken yanımızdan bir kadın geçti. Yanımdakine hafifçe selam verdi. Sonra da bir adam geçti. Sonunda, birkaç kişinin olduğu bir hole geldik. Kıyafetleri hem Beszel, hem de Ul Qoma'da giyilebilecek türdendi.

Her iki dilde de konuşuyorlardı. Üçüncü bir dil daha duydum. Çok eski, artık kullanılmayan bir dil. Daktilo sesi geliyordu. Yanımdakine saldırmaya, oradan kaçmaya kalkışmadım. Her şeyi kabullenmiştim. İtaat ediyordum. Sıkı gözetim altındaydım.

Geçtiğimiz ofislerden birinin duvarında koca bir pano vardı. Duyurularla doluydu. Raflarda da onlarca dosya duruyordu. Bir kadın, yazıcıdan çıkan kâğıdı aldı. Bir telefon çaldı.

"Hadi," dedi adam. "Gerçeğin nerede olduğunu bildiğini söylüyordun."

Çift kanatlı kapılar vardı. Dışarı açılıyorlardı. Dışarı adımımı atar atmaz, güneşten gözlerim kamaştı. Hangi şehirde olduğumuzu bilmiyordum.

TELAŞ İÇİNDE, ÇAPRAZ HATLARLA bölünmüş yolu geçtikten sonra Ul Qoma'da olmalıydık. Rehberimin peşinden yürümeye başladım.

Derin derin nefes alıyordum. Sabahtı. Etrafta gürültüler vardı. Hava kapalıydı. Şimşek çakıyor, ama yağmur yağmıyordu. Fırtına vardı. Soğuktu. İçim titredi. Etrafımdaki insanlar kafamı

bulandırıyordu. Paltolarına sarınmış Ul Qomalılar, yaya yoluna kadar taşmış trafikte yavaş yavaş ilerleyen arabaların gürültüsü, işportacıların bağırışları. Başımızın üstündeki elektrik kabloları rüzgârdan birbirine çarpıyordu.

"Sana kaçmamanı söylememe gerek yok," dedi adam. "Bağırmamanı da. Seni durdurabileceğimi biliyorsun. Seni tek başıma gözetlemiyorum. İhlâl'desin. Bana Ashil, de."

"Adımı biliyorsun," dedim.

"Ben de sana Tye, diyeceğim.

Ashil gibi, Tye de Besźce ya da Ul Qomaca bir isim değildi. Ashil beni bir avluya götürdü. Heykellerin ve çanların altında bilgi veren videolar akıyordu. Nerede olduğumuzu bilmiyordum.

"Acıktın," dedi Ashil.

"Bekleyebilirim." Yan yollardan birine saptık. Burası çapraz hatlarla bölünmüş bir yoldu, Ul Qoma tarafında, bilgisayar parçaları ve ıvır zıvır satan marketlerle doluydu. Kolumdan tutarak gideceğimiz yönü gösterdi. Bir an için tedirgin oldum, çünkü etrafta yiyecek satan bir yer yoktu. Kolumu çekip ondan uzaklaştım. Sonra ekmek tezgâhlarını fark ettim. Ama bunlar da Besźel tarafındaydı.

Onları görmemeye çalıştım, ama belirsizlik yoktu: Koklamamayı başardığım kokulara doğru gidiyorduk. "Yürü," dedi. Beni şehirlerin arasındaki o perdemsi alana götürdü. Bir ayağım Ul Qoma'da, bir ayağım Besźel'de kalmıştı. Kahvaltı için Besźel'e geçiverdik.

Arkamızdaki pembe punk saçlı, cep telefonu aksesuarları satan bir kadın, dehşet içinde bize bakıyordu. Ashil siparişleri verirken, aniden bizi görmemeyi başardı. Ashil Besź parasıyla ödeme yaptı. Kâğıt tabağı elime tutuşturdu. Marketlerin olduğu sokağa geri döndük. Ul Qoma'daydık. Ul Qoma dinarıyla bir kutu portakal suyu aldı, bana verdi.

Yiyeceğimle içeceğim elimdeydi. Çapraz hatlarla bölünmüş sokaktan aşağı inmeye başladık. Görmemeyi başardığım her şey, şimdi üstüme üstüme geliyordu.

Her şey Hitchcock filmi gibiydi. Sanki kamera kaydırma arabasının bir oyunu gibi. Alanın derinliği, sokağın uzunluğu ve odak noktası değişti. Görmemeyi başardığım her şey, itişe kakışa gözüme giriyordu.

Sesler ve kokular duydum. Besźel'in sesleri. Saat kulelerinin çanları, eski, koca metal çanın sallandıkça çıkardığı tangırtılar, duman kokusu. Bütün bunlar, Ul Qoma'daki kokulara, etraftaki İllitanca bağırış çağırışlara, milis helikopterlerinin seslerine, Alman yapımı arabaların motor gürültülerine karışıyordu. Ul Qoma'nın parlak, plastik pencereleri, Besźel'in koyu sarı renklerinden ve taş duvarlarından hiç etkilenmiyordu.

"Neredesin?" dedi Ashil. Sadece benim duyabileceğim şekilde konuşuyordu.

"Ben..."

"Besźel'de misin, Ul Qoma'da mı?"

"İkisinde de değilim. İhlâl'deyim."

"Burada benimlesin. İhlâl'de. Kimse seni görüp görmediğinden emin değil. Korkma. Hiçbirinde değil, ikisinde birdensin."

Göğsüme vurdu. "Nefes al."

UL QOMA METROSUNA BİNDİK. Kımıldamadan oturuyordum. Sanki Besźel'in kalıntıları üstümü bir örümcek ağı gibi sarmıştı da, diğer yolcuları korkutuyordu. Dışarı çıkıp Besźel'de bir tramvaya binince rahatladım. Evimde gibiydim. İki şehirde de yürüyerek gezindik. Besźel'e duyduğum aşinalık hissi, yerini yabancılığa bırakmıştı. Ul Qoma Üniversitesi kütüphanesinin cam ve çelikten yapılmış girişinde durduk.

"Şimdi kaçsam, ne yaparsın?" diye sordum. Cevap vermedi.

Ashil deri bir kılıf çıkarıp üstündeki İhlâl mührünü gösterdi. Bu mührü gören bir adam, ayağa fırladı.

"Aman Tanrım," dedi. Göçmendi. İllitanca aksanından Türk olduğu anlaşılıyordu, ama gördüğü şeyin ne manaya geldiğini anlayacak kadar uzun süredir burada yaşıyordu. "Ben... Siz... Size nasıl..." Ashil onu itekleyip sandalyesine oturttu, yoluna devam etti.

Kütüphane, Beszel'dekinden daha yeniydi. "Kategori işareti yok," dedi Ashil.

"Mesele de bu," dedim. Haritaya bakıyorduk. Beszel ve Ul Qoma tarihi dikkatle ayrılmış, birbirine yakın raflara konmuştu. Dördüncü kattaydık. Tek kişilik bölmelerde çalışan öğrenciler, geçerken bize baktı. Ashil'de, ebeveynlerde ya da öğretmenlerde bulunan otoriter bir hava vardı.

Önünde durduğumuz kitapların çoğu çevrilmemişti. Çoğu İngilizce ya da Fransızcaydı. *Erken Dönem'in Gizleri; Gerçek ve Kıyı: Beszel, Ul Qoma ve Deniz Göstergeleri.* Bir süre kitaplara baktık. Çok fazla raf vardı. Aradığım kitabı, koridorun üç sıra gerisindeki rafın üstten ikinci bölmesinde buldum. Sade, gösterişsiz bir kitaptı. Arka sayfada kategori mührü vardı.

"Buldum." Bendeki baskının aynısıydı. Göz yanılgısı yaratan çizimler vardı. Uzun saçlı bir adam, iki farklı mimari tarzda yapılmış binaların ortasında yürüyordu. Gölgelerde ona bakan gözler vardı. Ashil'in önünde kitabı açtım. *İki Şehrin Arasında.* Sayfalar çok yıpranmıştı.

"Eğer bunların hepsi doğruysa, izleniyoruz demektir," dedim. "İkimizi de izliyorlar, şu anda." Kitabın kapağındaki bir çift göze bakıyorduk.

Sayfaları karıştırmaya başladım. Çoğu yerde mürekkep dağılmış, sayfalara minik yazılarla notlar eklenmişti. Kırmızı, siyah ve mavi kalemle. Mahalia notlarını kalın uçlu bir kalemle yazmıştı. Yazısı arap saçına benziyordu. Esrarengiz bir tezle ilgili, yıllarca alınmış notlar. Arkama baktım. Ashil de döndü. Kimse yoktu.

HAYIR. Onun eliyle aldığı notları okuyorduk. HİÇ DE DEĞİL. HADİ YA? CF HARRIS ET AL. ÇILGINLIK!! DELİCE!!! gibi notlar yazılıydı. Ashil kitabı elimden aldı.

"O kız Orciny'yi herkesten daha iyi biliyordu," dedim. "Gerçekleri de buraya gizledi."

25

"CORWI'YLE DHATT, İKİSİ DE, sana ne olduğunu öğrenmeye çalışıyordu," dedi Ashil.

"Onlara ne anlattın?"

Onlarla hiç konuşmadık, der gibi baktı. O akşam, bana, Mahalia'nın okuduğu kitabın renkli fotokopisini getirdi. Bu kitap onun not defteri gibi olmuştu. Biraz dikkat edince, her sayfada akıl yürütmeler yaptığını, okuduklarından bir yere varmaya çalıştığını anladım.

O akşam Ashil benimle iki şehirde yürüyüşe çıktı. Ul Qoma sokakları kıvrıla kıvrıla, Beszel'in tarihî tuğla binalarına, eşarplı kadınların, topçu askerlerinin tasvir edildiği kabartmalarla süslü eski binalara doğru uzanıyordu. Beszel'in isli yemekleri ve siyah ekmeklerinin kokusu, Ul Qoma'nın baharat kokusuna, ışığın renklerine, bazalt ve gri tonlardaki kıyafetlere, kesik ve sert seslere, gırtlaktan gelen konuşmalara karışıyordu. İki şehirde birden olmak, Beszel ya da Ul Qoma algımı tamamen yok etmişti. Sanki üçüncü bir yerdeydim. İhlâl'de.

Her iki şehirde de, insanlar gergin görünüyordu. Çapraz hatlarla bölünmüş yoldan geri döndük. Ama gözümü açtığım odaya değil. Ul Qoma'da Rusai Bey, Beszel'de ise TushasProspekta denilen bölgeyi geçtik, merkez ofisten çok uzakta olmayan, sade, küçük bir apartmana geldik. Üst kattaki odalar, iki ya da üç ek binaya açılıyordu. Kalabalığın içinde İhlâl geldi ve gitti. Binada yatak odaları, mutfaklar, ofisler, eski bilgisayarlar, telefonlar, kilitli dolaplar vardı. İnsanlar gidip geliyordu.

İki şehir de büyüyüp gelişirken, binalar ve alanlar birbirine karışmış, nerenin hangi şehre ait olduğu konusunda ihtilaf çıkmıştı. İhlâl burada yaşıyordu.

"Hırsızlık olursa ne yapıyorsunuz? Hiç olmuyor mu?"

"Bazen."

"Ne oluyor peki?"

"İhlâl yapmış oluyorlar. Onları alıyoruz."

Meşgul görünen kadınlar ve erkekler aralarında Besźce, İllitanca ve üçüncü bir dilde sohbet ediyorlardı. Ashil beni, hiçbir özelliği olmayan, sıradan bir yatak odasına soktu. Pencereler demirliydi. Bir yerlerde kamera da vardı mutlaka. Odanın içinde banyo vardı. Ashil bekledi. İki ya da üç İhlâl daha bize katıldı.

"Şuna bak," dedim. "Her şeyin gerçek olabileceğinin kanıtı sensin." Besźel ve Ul Qomalılara, Orciny'yi imkânsız bir şeymiş gibi gösteren aradalık hali aslında gayet mümkün ve kaçınılmazdı. Yoksa neden İhlâl bu küçücük alanda büyümeye çalışıyordu ki? Tedirginliklerinin kaynağı, *onları hiç görmemiş* olma durumunun çok ötesindeydi.

"Olamaz," dedi Ashil.

"Üstlerine sor. Güçlere sor. Bilmiyorum." Az ya da çok, İhlâl'de bazı güçler vardı. "İzlendiğimizi biliyorsun. Yoksa Mahalia, Yolanda ve Bowden, başka bir yerde, başka bir şey miydi?"

"Nişancıyla bağlantı kurulabilecek hiçbir şey yok." Bunu söyleyen, sonradan gelenlerden biriydi. İllitanca konuşuyordu.

"Peki." Omuz silktim. Besźce konuşuyordum. "O halde sıradan, sağ kanattan biriydi. Öyle diyorsanız... Ya da bu kaçakların işi." Hiçbiri iki şehrin arasında olduğu varsayılan efsanevi mültecilerin varlığını inkâr etmiyordu. "Mahalia'yı kullandılar, işleri bitince de onu öldürdüler. Yolanda'yı da öldürdüler. Bütün bunlar Besźel ya da Ul Qoma'da da olsa, en çok korktukları şey, İhlâl."

"Ama" dedi, bir kadın bana bakarak. "Ne yaptığına bak."

"İhlâl mi?" Onların eline koz vermiştim. "Evet. Mahalia ne biliyordu? Planladıkları bir şeyi ortaya çıkarmıştı. Onu öldürdü-

ler." Hava kararıyordu. Beszel ve Ul Qoma'nın ışıkları pencereden odaya doldu. Karşımdaki İhlâl mensuplarına can sıkıcı sözler söylemiştim, hepsi birer baykuş gibi bana bakıyordu.

Geceyi o odada geçirdim, beni içeri kilitlemişlerdi. Bütün gece Mahalia'nın notlarını okudum. Sayfalar arasında bir düzenleme yapmamış olmasına rağmen, yazdıklarının aşama aşama ilerlediğini görebiliyordum. Okuduklarını yorumlayarak notlar almıştı. Arkeoloji hakkında epey şey öğrendim.

Başlangıçta el yazısı düzgün, yazdıkları uzun ve düzenliydi. Diğer yazarlardan ve kendi tezinden alıntılar yapıyordu. Kendine has yazım dilini ve kullandığı kısaltmaları anlamak biraz zordu. Sayfaları tek tek okumaya başladım. Başlangıçtaki düşüncelerini anlamaya çalıştım. Mahalia'nın ne kadar öfkeli olduğu, yazdıklarından anlaşılıyordu.

Işıkların altında uzayan gölgelere baktım. İnsanlarla konuşmak istiyordum, ama sadece seyredebiliyordum.

Görünmeyen patronlar, tabii eğer gerçekten varsa, İhlâl'in derinlerindeydi. Ertesi sabah, Ashil geldiğinde, beni notlar arasında kaybolmuş bir halde buldu. Koridorun ucundaki bir ofise gittik. Aklımdan kaçmak geçiyordu. Etrafta kimse yoktu. Ama beni yakalayacakları kesindi. Kaçmayı başarsan bile nereye gidecektim ki? İki şehir arasında kısılıp kalmıştım.

Girdiğimiz küçük odada on iki kadar İhlâlci bekliyordu. Kimi oturuyor, kimi ayaktaydı. İki ya da üç dilde birden mırıl mırıl konuşuyorlardı. Bunları neden bana gösteriyorlardı?

"... Gosharian, olmaz, diyor. Şimdi aradı..."

"Ya Susur Caddesi? Orada kimseye soramaz mıydık?"

"Evet, ama herkes bir bahane öne sürer."

Bu bir kriz toplantısıydı. Mırıl mırıl telefonda konuşuyorlar, listeleri hızlı hızlı kontrol ediyorlardı. Ashil, "İşler ilerliyor," dedi. İçeri birileri daha girdi. Konuşmalara katıldılar.

"Şimdi ne olacak?" Bunu soran, geleneksel bir aileden gelmiş, başı eşarplı Beszelli genç bir kadındı. Sorusunu bana yöneltmişti. Bana, yani mahkûm danışmana. Onu dün geceden hatırlı-

yordum. İçerisi sessizliğe gömülmüştü. Herkes bana bakıyordu. "Mahalia'nın alınışını bir daha anlat," dedi kadın.

"Orciny'nin etrafını çevirmeye mi çalışıyorsunuz?" dedim. Amacıma ulaşmaya yaklaştığımı hissetsem de, ona söyleyecek bir şeyim yoktu.

Koşuşturma sürüyor, kısaltmalar ve argo sözcüklerle dolu anlayamadığım bir jargon kullanıyorlardı. Ama bir konu hakkında çekiştiklerini sezinliyordum. Kurdukları planı anlamaya çalıştım. Her kafadan bir ses çıkıyor, eller kollar kalkıyor, herkes kimin ne yaptığına bakıyordu.

"Bizi buraya getiren şeyi anlamamız gerek," dedi Ashil. "Mahalia'nın bildiklerini öğrenmek için ne yapılabilir?" Odadakileri bir telaş almıştı. Herkes birbirinin sözünü kesiyordu. Jaris'le Yolanda'nın, Mahalia'nın son zamanlarında ne kadar sinirli olduğunu söylediklerini hatırladım. Aniden ayağa fırladım.

"Ne var?" dedi Ashil.

"Kazı sahasına gitmemiz gerek." Beni dikkate almıştı.

"Tye'dan yana olanlar, el kaldırsın," dedi, Ashil.

İçeridekilerin dörtte üçü elini kaldırdı.

"Onun hakkındaki fikrimi söyledim," dedi eşarplı kadın. Elini kaldırmamıştı.

"Duydum. Ama..." Elini kaldıranları gösterdi. Kadın kaybetmişti.

Ashil'le beraber çıktık. Sokaklarda insanı rahatsız eden bir şeyler vardı.

"Sen de hissediyor musun?" dedim. Başını salladı. "Dhatt'ı arayabilir miyim?"

"Hayır. İzinli. Onu görürsen eğer..."

"Ne olur o zaman?"

"İhlâl'desin. Onunla uğraşmazsan, ona iyilik etmiş olursun. Tanıdığın insanları göreceksin. Onları zor duruma sokma. Nerede olduğunu merak ediyorlar."

"Bowden..."

"Milislerin gözetimi altında. Onun iyiliği için. Ne Beszel'de, ne de Ul Qoma'da kimse Yorjavic'le onun arasında bir bağlantı bulamadı. Onu kim öldürmek istiyorsa..."

"Hâlâ Orciny olmadığını mı düşünüyoruz? Orciny yok mu?"

"Onu kim öldürmek istiyorsa, yeniden deneyecektir. Gerçek Vatandaşlar polis ile iş birliği yapıyor. Ama Yorj ya da başkaları gizli bir bağlantı kurduysa, bundan haberleri yok. Olanlara çok kızıyorlar. Sen de seyrettin zaten."

"Neredeyiz? Kazı alanı ne tarafta?"

ASHIL BENİ, defalarca ihlâl yaparak bir yolculuğa çıkardı. İki şehir arasında dolaşıp duruyorduk. Bir İhlâl tünelinden geçtik. Neresinde nasıl bir silah sakladığını merak ediyordum. Bol Ye'an'ın giriş kapısındaki nöbetçi beni hemen tanıdı, gülümsedi. Sonra gülümsemesi bir anda kayboldu. Belki de kaybolduğumu duymuştu.

"Akademisyenlere yaklaşmayacağız. Öğrencileri de sorgulamayacağız. Yaptığın ihlâlin arkasında olanları soruşturmak için buradayız," dedi Ashil. İşlediğim suçun polisi olmuştum.

"Nancy'yle konuşabilirsek iyi olur."

"Akademisyenlere ve öğrencilere bulaşmak yok. Başla. Kim olduğumu biliyor musun?" Bunu nöbetçiye sormuştu.

Buidze'nin yanına gittik. Bizi görünce çok şaşırdı. Ashil'e korkuyla bakıyordu. Bana ise, daha çok afallamış bir halde baktı. Bakışlarıyla, *Daha önce konuştuklarımızı anlatayım mı? Kim bu?* der gibiydi. Ashil ikimizi bir köşeye çekti.

"Ben ihlâl yapmadım," dedi Buidze fısıltıyla.

"Soruşturmayı takip ediyor musun?" dedi Ashil.

"Senin görevin tarihî eser kaçakçılığını önlemek," dedim. Buidze başını salladı. Ben neydim? Ne o, ne de ben biliyorduk. "Nasıl gidiyor?"

"Tanrım... Lütfen. Çocuklar sadece hatıra olsun diye yerde buldukları ufak tefek şeyleri alıyorlar. Kataloğa bile girmeyecek

şeyler. Zaten büyük parçaları kimse çıkaramaz, çünkü sahadan ayrılırken üst baş araması yapılıyor. Çıkarsalar bile, kimseye satamazlar. Dediğim gibi, bu çocuklar sahada dolaşırken yanlışlıkla ihlâl yapmış olabilirler. Ne yapabilirsiniz ki? Bir şey ispatlanamaz. Bu onların hırsız olduğunu göstermez."

Ashil'e "Mahalia, Yolanda'ya, bilmeden hırsızlık yapmış olabileceğini söylemiş," dedim. Buidze'ye de "Neler kayıp?" diye sordum.

"Hiçbir şey!"

Bizi buluntuların depolandığı yere götürdü. Yardım etmek için çırpınıyordu. Karşımıza, daha önceden gördüğümü sandığım iki öğrenci çıktı. Beni gördüler. Ashil'in otoriter havası onları durdurmuştu. Geri dönüp uzaklaştılar. Buluntuları dolaplara koymuşlardı. Son bulunanlar en öndeydi. Kilitli dolaplarda, Erken Dönem'e ait binbir çeşit parça vardı. Muhteşem güzellikte şişeler, güneş saatleri, balta başları, parşömenler.

"Gece kim nöbetçiyse, herkesin bulduğu parçayı yerli yerine koyduğundan emin olur, depoyu kilitleyip anahtarı bırakır. Biz onu aramadan dışarı çıkmaz. Bu konuda bize hiç sorun çıkarmazlar, bunun böyle olduğunu biliyorlar."

Buidze'yi dolaplardan birinin önüne getirip açmasını istedim. Yerli yerine konmuş küçük parçalardan oluşan koleksiyona baktım. Çekmecelerin içine strafordan bölmeler koymuşlardı. En üstteki çekmeceler henüz dolmamıştı. Alt çekmeceler ise ağzına kadar doluydu. Kırılabilir parçalardan bazılarını pamuklu kumaşa sarmışlardı. Çekmeceleri tek tek açtım. Sınıflandırılmış buluntuları inceledim. Ashil de yanımda duruyordu. Son çekmecedeki, çay fincanına benzer bir parçaya baktı. Sanki ondan gerçekleri öğrenebilecekmiş gibi.

"Geceleri anahtar kimde oluyor?" diye sordu.

"Şey, duruma bağlı," dedi Buidze. Bizden duyduğu korku canını sıkmaya başlamıştı, ama yalan söyleyeceğine ihtimal vermiyordum. "Kimse kim. Önemli değil. Herkeste olabilir. Gece nöbeti kimdeyse. Görev listesi yapılıyor, ama pek uyan yok."

"Anahtarı güvenliğe bıraktıktan sonra işi bitiyor ve gidiyor mu?"

"Evet."

"Öyle, elini kolunu sallayarak çıkıp gidiyor, ha?"

"Evet. Bazen ofise uğradığı oluyor. Yerin altında şöyle bir dolaşıyor. Ama fazla oyalanmaz."

"Yerin altında, derken?"

"Bir park... Güzeldir." Çaresizce omuz silkti. "Başka çıkışı yoktur, birkaç metre aşağı inip geldiğiniz yerden geri dönersiniz. Kimseyi üst araması yapmadan sahadan çıkarmayız."

"Mahalia en son ne zaman bulduğu parçaları teslim etti?"

"Defalarca getirdi. Bilemiyorum."

"En son ne zaman?"

"Ortadan kaybolduğu gece."

"Kimin ne zaman ne yaptığının bir listesini getir bana."

"Olmaz! Bir liste var, ama dediğim gibi, çoğu zaman birbirlerinin yerine geçiyorlar."

En alttaki çekmeceleri açtım. Küçük parçaların arasında, özenle sarılmış, Erken Dönem'e ait lingamlar* ve antik damlalıklar vardı. Parçalara hafifçe dokundum.

"Onlar çok eskidir," dedi Buidze, bana bakarak. "Yüzyıllar önce yapılmış."

"Görüyorum," dedim. Etiketlerde yazıyordu. Kazının başladığı ilk günlerde bulunmuştu. Profesör Nancy'nin içeri girdiğini duyunca döndüm. Aniden durup Ashil'le bana baktı. Bir şeyler söylemeye yeltendi. Uzun zamandır Ul Qoma'da yaşıyordu ve küçük ayrıntılara dikkat etmeyi öğrenmişti. "Merhaba, Profesör," dedim. Başını sallayarak selamımı aldı. Buidze'yle birbirlerine baktılar, sonra Profesör kafasını salladı ve dışarı çıktı.

"Anahtarın Mahalia'da olduğu gecelerde, depoyu kilitledikten sonra etrafta dolaşırdı, değil mi?" diye sordum. Buidze omuz silkti. Şaşırmıştı. "Onun sırası olmadığı zamanlarda da depoyu

---

* *Lingam:* Hint mitolojisinde Tanrı üçlüsü Brahma, Vişnu ve Şiva'dan, Şiva'ya gönderme yapan fallus heykeli. *-Ed.*

kilitlemeye gelirdi. Sık sık, hem de." Bütün o küçük parçalar, pamuklu kumaştan yataklarında yatıyordu. Karıştırmamaya dikkat ediyordum, ama çekmecenin geri tarafında ilginç bir şey gördüm.

Buidze ileri atıldı, ama beni durdurmaya çalışmadı. Üstten üçüncü çekmecenin geri tarafında, beze sarılmış parçalar vardı. "Eldiven giymeniz gerekir," dedi Buidze.

Bezi açtım. Bir kat gazete kâğıdı çıktı. Onu da açınca, bir tahta parçası çıktı. Antik bir parça değildi. Elde oyulmamıştı. Sanki bir kapıdan kopmuş bir parçaya benziyordu. Değersiz bir şeydi işte.

Buidze gözünü dikmiş bana bakıyordu. Elimdeki parçayı kaldırdım. "Bu hangi döneme ait?"

"Yapma," dedi Ashil. Beni dışarı çıkardı. Buidze de arkamızdan geldi.

"Ben Mahalia'yım," dedim. "Depoyu kilitledim. Gönüllü olmuştum zaten. Aslında başkasının sırasıydı. Şimdi de biraz yürüyeyim, dedim."

Açık havaya çıktım. Kazı alanını geçtim. Öğrenciler şaşkınlık içinde bize bakıyordu. Tarihî eserlerle dolu alana doğru ilerledim. Ana kapıyı geçtim. Buradan sadece üniversite kimliği göstererek geçiliyordu. Ama işimiz gereği bize ses çıkarmamışlardı. Koruma altındaki alana geçtik. Kazı sahasına çok yakın değildi. Buraya giden yol, çalılar ve ağaçlarla kaplıydı. Etrafta Ul Qomalılar dolaşıyordu, ama uzaktaydılar. Koruma altındaki alanla Ul Qoma arasında kazılmadık yer kalmamıştı. Kazılar Beszel tarafına bile kaymıştı.

Biraz ileride başkalarını gördüm: Beszelliler, kayalara oturmuş, çapraz hatlarla bölünmüş gölün kenarında dolaşıyorlardı. Koruma altındaki alan hafifçe Beszel sınırına doğru taşıyordu. Çimenlerin birkaç metre ilerisine doğru uzanıyordu. Ortadan küçük bir dere geçiyor, Ul Qoma bölgesini ikiye ayırıyordu. İnsanlar, ellerindeki haritalara bakarak yönlerini tayin ediyorlardı.

"İhlâl bunun gibi sınırları hep gözetler," dedi Ashil. "Kameralar var. Beszel'e geçmek isteyen biri olursa hemen fark ederiz."

Buidze arkamızda kalmıştı. Ashil'in dediklerini duyamıyordu, ama gözü üstümüzdeydi. Adımlarımı hızlandırdım.

"Orciny..." dedim. Bulunduğumuz yerden herhangi bir yere giriş ya da çıkış yapmamız mümkün değildi. Sadece geldiğimiz yoldan Bol Ye'an'a geri dönebilirdik. "İhtilaflı bölge? Saçmalık. Mesele teslimatı nasıl yaptığı değil. Mesele onun ne yapmakta olduğu. *Büyük Kaçış** filmini görmüş müydün?" Çapraz hatlarla bölünmüş alanın sonuna doğru ilerledim. Birkaç metre sonra Ul Qoma bitiyordu. Şu anda ihlâl yaptığım kesindi, istesem, Beszel'e geçebilirdim, ama olduğum yerde durdum. Beszel'le birlikte kullanılan ortak alana gittim. Ul Qoma'nın kalanından ayrılan bu bölge, Beszel'e ait gibi görünüyordu. Ashil'e beni izlemesini söyledim. Cebime bir tahta parçası atar gibi yaptım, ama aslında kemerimden aşağı, pantolonumun içine bırakmıştım. "Ceplerinde delik vardı."

Çapraz hatlarla bölünmüş alanda biraz yürüdüm. Tahta parçasını kırmadan, bacağımdan aşağı bıraktım. Yere düştüğü yerde kımıldamadan durdum. Göğe bakıp bir şeyler düşünürmüş gibi yaptım, sonra yavaş yavaş yürümeye başladım. Onu ayağımla hafifçe hareket ettirdim ve üzerini bir parça toz toprakla örttüm. Arkama bakmadan uzaklaştım. Tahta parçası hiç dikkat çekmiyordu. Orada olduğunu bilmesek, asla bulamazdık.

"O gidince, Beszel'den biri geliyordu ya da bu gelen kişi o kadar sıradan görünüyordu ki, Beszelli olduğunu sanıyordu insan." dedim. "O da durup gökyüzüne bakıyor, düşünürmüş gibi yapıyor, sonra yerdeki bir şeyi ayağıyla hafifçe dürtüyor. Bir taşın üstüne oturup biraz bekliyor, yerde bir şeylerle oynuyor, sonra da bir şey alıp cebine atıyor. Bence Mahalia son zamanlarda çıkarılan parçalardan bir şey alamadı, çünkü fark edileceğinden korkuyordu. Depo kilitleme görevini üstlendiği gecelerde, sadece *eski* çekmeceleri açabildi."

"Ne aldı, peki?"

---

* *Büyük Kaçış* (The Great Escape): Savaş mahkûmlarının hapishaneden kaçışlarını konu alan 1963 tarihli Amerikan yapımı film. *-Ed.*

"Eline ne geldiyse. Belki de talimatları uyguluyordu. Bol Ye'an'da her gün üst baş araması yapılıyor. Birinin hırsızlık yapacağını düşünmemişlerdir. Üstünde asla bir şey taşımazdı zaten. Onlar çapraz hatlarla bölünmüş bu bölgeye bırakılıyordu."

"Onu alan kişinin geldiği yere. Üstelik Beszel'den geçerek."

Yavaşça dönüp etrafıma bakındım.

"İzlendiğini mi düşünüyorsun?" dedi Ashil.

"Sen?"

Uzun bir sessizlik oldu. "Bilmiyorum."

"Orciny," diye mırıldandım. "Bundan yoruldum artık." Ayağa kalktım. "Gerçekten. Bu iş iyice canımı sıkmaya başladı."

"Ne düşünüyorsun?"

Ormandan gelen köpek sesine doğru baktık. Köpek Beszel'deydi. Duymamayı başarabilirdim, ama buna gerek yoktu. Koyu renk tüyleri olan bir hayvandı. Yeri koklayarak bize doğru geldi. Ashil elini ona doğru uzattı. Sahibi ortaya çıktı, gülümsedi, sonra kafası karıştı. Bakışlarını başka yöne çevirerek köpeğini çağırdı. Adama yaklaştım. Bize bakıyordu. Görmemeye çalışıyordu, ama bize bakmaktan da kendini alamıyordu. Herhalde bizim, bu tuhaf yerde, köpekle oynama riskini neden aldığımızı merak ediyordu. Ashil onun gözlerine bakınca, adam başını çevirdi. Neden orada olduğumuzu, kim olduğumuzu tahmin etmiş olmalıydı.

KATALOĞA GÖRE, bu tahta parçası yüzyıllar boyunca, pirinçten bir borunun deliklerini kapatmak için kullanılmıştı. Daha önceden yapılan kazılarda çıkarılan diğer üç parça kayıptı. Bu kayıp parçaların yerine kâğıt tomarları, taş parçaları konmuştu. Bu zamana dek korunmuş ve ilk saat mekanizmalarına benzer kıskaçlı bir yapının kalıntıları gibi duruyorlardı; yalama olmuş sekstantlar* ve bir avuç çiviyle vida.

* *Sekstant:* Denizcilikte sıklıkla kullanılan, herhangi iki nokta arasındaki açıyı ve mesafeyi ölçmeye yarayan alet. -*Ed.*

Sahanın çapraz hatlarla bölünmüş kenarında arama yaptık. Çukurlara, ayak izlerine, kış çiçeklerini andıran kalıntılara rastladık. Ama Erken Dönem'e ait paha biçilmez hazineleri bulamadık. Çok uzun zaman önce alınmış olmalıydılar. Kimse bu parçaları satamamıştı.

"O zaman ihlâl yapıldı," dedim. "Bu Orciny'liler nereden geliyorsa, Ul Qoma'dayken bir şey almış olamazlar. O zaman parçalar Beszel'deydi. Belki onlara göre, Orciny'den hiç çıkmadılar. Ama başkalarına göre, Ul Qoma'daki bir şeyi Beszel'e götürürsen, buna ihlâl denir."

DÖNÜŞ YOLUNDA, ASHIL birini aradı. Merkeze gittiğimizde, İhlâlciler aralarında çekişip duruyor, habire oylama yapıyorlardı. Konular bana çok yabancıydı. Konuşmanın tam ortasında içeri girip cep telefonlarıyla birilerini aradılar, birbirlerinin lafını kesip durdular. O ifadesiz, mesafeli suratlarla beraber ortamda çok endişeli bir hava hâkimdi.

İki şehirden de raporlar geliyordu. Telefonun ahizesinden sesler duyuluyordu. İhlâlciler birbirlerine mesajlar iletiyorlardı. "Herkes hazır olsun," diyordu Ashil. "Başlıyoruz."

İhlâl yapılması ve işlenen cinayet onları korkutmuştu. Küçük ihlâllerin sayısı giderek artıyordu. İhlâlciler hepsine yetişmeye çalışıyor, ama çoğunu kaçırıyorlardı. İçlerinden biri, Ul Qoma duvarlarında Beszelliler tarafından yazılmış duvar yazıları görüldüğünü söyledi.

"Durum hiç bu kadar kötü olmamıştı," dedi Ashil. Tartışmalar sürerken, fısıltıyla bana bir şeyler anlatıyordu. "Bu, Raina. Başından beri bu işin içinde." "Samun, Orciny'nin bu duruma zemin hazırladığına inanıyor." "Byon ise tersini düşünüyor."

İçlerinden biri, "Hazırlanmamız gerek," dedi. "Bir yerde bir hata yaptık."

"O yaptı, Mahalia. Biz değil," dedi Ashil.

"Tamam, o yaptı. Ne zaman ne olacağını kim bilebilir? Tamamen karanlıktayız. Savaş başlıyor, ama nereyi hedef alacağımızı bilmiyoruz."

"Bu durumla başa çıkamayız," dedim Ashil'e sessizce.

Beni arka odaya götürdü. Kapıyı üstüme kilitleyince, bağırmaya başladım. "Neden burada olduğunu hatırla," dedi, kapının arkasından.

Yatağa oturup Mahalia'nın notlarını farklı bir bakış açısıyla okumaya çalıştım. Satır satır incelemeyi bıraktım. Çalışmalarının her adımını çözümlemeyi, düşünceleri arasında bir bağ kurmaya çalışmayı da. Her sayfaya yazılmış notları okumaya başladım. Satır satır ayrıştırarak, aldığı notların arkeoloğu olmaya çalışıyordum. Rastgele okumaya devam ettim.

Arka kapağın boş sayfalarına öfkeyle alınmış bir nota baktım. Küçük harflerle yazılmış başka bir notun üstüne, büyük harflerle yazılmıştı. AMA CF SHERMAN. Ön kapağın arkasında ise, ROSEN'İN AKSİNE yazıyordu. Bu isimlere, önceki soruşturmalarımdan aşinaydım. Birkaç sayfa geriye gittim. Aynı kalemle, aceleyle yazılmış bir not daha gördüm. HAYIR, ROSEN DEĞİL, VIJNIC.

Bu notun üstünde, ünlem işaretleriyle biten cümleler vardı. Önceki notlarına bağlantı yapmak amacıyla ok işaretleri çıkarmıştı. Kendisiyle çatışıyor gibiydi. NEDEN TEST YAPILIR? KİM YAPIYOR?

"Hey!" diye bağırdım. Beni izleyen kameranın nerede olduğunu bilmiyordum. "Hey, Ashil. Ashil gelsin." O gelene kadar susmadım. "İnternete girmem gerek," dedim.

Beni bilgisayar odasına götürdü. 486 ya da daha eski, antika bir makineye bakıyordum. İşletim sistemini anlamam mümkün değildi. Windows'un kötü bir taklidiydi, ama bağlantı çok hızlıydı. Ofiste ikimiz vardık. Ben bilgisayarın başında yazarken, Ashil arkamda duruyordu. Hem ne aradığıma bakıyor, hem de birilerine mesaj göndermediğimden emin olmak istiyordu.

"İstediğin yere girebilirsin," dedi. Haklıydı da. Şifreyle korunan paralı sitelere girmek için bir kez enter tuşuna basmam yeterli olmuştu.

"Ne tür bir bağlantı bu böyle?" Bir cevap almayı beklemiyordum. Zaten almadım da. *Sherman*, *Rosen* ve *Vijnic* sözcüklerini aradım. Girdiğim forumlarda, üç yazar da ağır hakaretten suçlanıyordu. "Bak."

Başlıca çalışmalarının isimlerini aldım, Amazon'da tezlerini araştırdım. Bu işlem sadece birkaç dakika sürmüştü. Arkama yaslandım.

"*Bak*. Sherman, Rosen ve Vijnic. Üçü de, ayrılmış şehirler forumlarında nefretle anılan isimler," dedim. "Neden? Çünkü üçü de, Bowden'in saçma sapan biri olduğuna dair kitaplar yazmış. Onun bütün kanıtlarının bir zırvalıktan ibaret olduğunu iddia ediyorlar."

"Bowden de öyle diyor."

"Mesele o değil, Ashil. Bak." *İki Şehrin Arasında* kitabından sayfalar açtım. Mahalia'nın yazdığı notları gösterdim. Son yazdıklarını da. "Mahalia onlardan alıntı yapıyor. En sonda. Son notlarında." Sayfaları çevirip ona gösterdim.

"Fikrini sonradan değiştirmiş," dedi. Uzun uzun birbirimize baktık.

"Bütün o parazitler, yapılan hatalar, Mahalia'nın hırsızlıkları.... Kahretsin. O, üçüncü bir şehrin var olduğunu bilen birkaç kişiden biri olduğu için öldürülmedi. Orciny'nin ona yalan söylediğini, kullanıldığını anladığı için de öldürülmedi. Onun bahsettiği bunlar değil. Mahalia, Orciny'ye *artık inanmadığı* için öldürüldü."

26

NE KADAR YALVARSAM DA, ÖFKEDEN kudursam da, Ashil'le arkadaşları, Dhatt'ı ve Corwi'yi aramama izin vermediler.

"Neden?" dedim. "Bunu onlar yapabilir. Peki, o zaman. Ne haliniz varsa, görün. Yorjavic hâlâ en iyi bağlantımız. O ve ortaklarından bazıları. Onun bu işin içinde olduğunu biliyoruz. Mahalia'nın depoyu kilitlediği günleri *net olarak* öğrenmeye çalışın. Mümkünse, o tarihlerde Yorjavic'in nerede olduğunu bulun. Birileri onu aldıysa, bulmamız gerek. Polis, Gerçek Vatandaşlar'ın peşinde. Onlar bilebilir. O kadar önemliyse, belki liderleri bile bilgi verir. Syedr'in nerede olduğuna da bakın. Bu işin içinde Copula Salonu'na giriş çıkış izni olan biri de var."

"Mahalia'nın depoyu kilitlediği her tarihi bulamayız. Buidze'yi sen de duydun. Çoğu zaman yer değiştiriyorlarmış."

"O zaman bırakın da Dhatt ile Corwi'yi arayayım. Onlar bu işi becerir."

"Sen," dedi Ashil. "Burada, İhlâl'desin. Bunu unutma. Bir şeyler talep etme hakkın yok. Yaptığımız her şey, senin ihlâlini soruşturmak için. Anladın mı?"

Hücreye gidersem, bilgisayar vermezlerdi. Güneş doğuyordu. Penceremden gökyüzünün yavaş yavaş aydınlanışını izliyordum. Saatin ne kadar geç olduğunun farkında değildim. Sonunda uykuya daldım. Uyandığımda Ashil yanımdaydı. Bir şey içiyordu. Onun bir şeyler yiyip içtiğini ilk kez görüyordum. Gözlerimi ovuşturdum. Sabah olmuştu. Ashil bir nebze bile yorgun görün-

müyordu. Kucağıma kâğıtlar fırlattı. Yatağın başucunda duran kahveyle ilaçları gösterdi.

"O kadar da zor olmadı," dedi. "Anahtarı teslim ederken imza atıyorlar. Yani, bütün tarihleri bulduk. Sana asıl çizelgeyi ve değiştirdiklerini verdim. Tonlarca var. Bu kadar çok tarih için bırak Syedr'i; ne Yorjavic'i, ne de milliyetçilerden herhangi birini araştırabiliriz. Bu en az iki yılımızı alır."

"Bir dakika." İki listeyi karşılaştırdım. "Önceden belirli olan tarihleri boş ver. Birilerinden talimat alıyordu, unutma. Aslında onun sırası olmayan tarihlerde, anahtarları aldığı günlere dikkat edelim. Kimse geç saatlere kadar çalışmak istemez. Talimat geldiği günlerde, birden iyilik yapacağı tutuyor ve 'Senin yerine ben kalırım,' diyor. İşte mesaj aldığı tarihler, bunlar. Teslimat yapması isteniyor. Bakalım sonra ne oluyor. Tarihler bunlar. Açıkçası pek fazla da sayılmazlar."

Ashil başını sallayarak şüpheli tarihleri saydı. "Dört, beş. Üç parça eksik."

"O tarihlerden bazılarında bir şey olmadı. Belki de gerçekten değiştirilmesi gereken nöbetlerdi. Talimat falan gelmemişti. Daha iz üstündeydiler." Ashil söylenenleri onaylar biçimde kafasını salladı. "Bu da bizim, milliyetçilerle görüştüğümüz tarihe denk geliyor."

"Bunu nasıl planladılar? Neden?"

"Bilmiyorum."

"Bekle burada."

"Seninle gelirsem, daha çabuk çözeriz. Neden çekiniyorsun ki?"

"Bekle."

Beklemeye başladım. Beni izleyen görünmez kameraya bağırmak yerine, dik dik duvarlara bakıyordum. Beni gördüğünü biliyordum.

"Hayır." Göremediğim bir hoparlörden Ashil'in sesini duydum. "Yorjavic o tarihlerden ikisinde gözaltındaymış. Sahaya yaklaşmamış bile."

"Pek, Syedr?" diye boşluğa doğru sordum.

"Hayır. O tarihlerin dördünde başkalarıyla berabermiş. Milliyetçi kanattan başka birileri olabilir, Ama Beszel hepsini gözlüyor ve tehlikeli bir şey görünmüyor.

"Kahretsin. Syedr kimlerle berabermiş?"

"Nerede olduğunu biliyoruz. Buraya yakın bir yer değil. Birkaç günlüğüne bir toplantıya katılmış."

"Kimlerle?"

"Ticaret Odası'ndaymış. O günlerde ticari görüşmeler yapılmış." Sessizlik oldu. Benden uzun süre ses çıkmayınca, "Ne var?" diye sordu.

"Yanlış düşünüyoruz." Bir şeyi yakalamak istercesine elimi kaldırdım. "Çünkü tetiği çeken Yorjavic'ti ve milliyetçiler de Mahalia'dan nefret ediyorlardı. Ama Mahalia'nın depo anahtarını aldığı gece, ticari görüşmelerin yapılması, sence de büyük bir tesadüf değil mi?" Yine uzun bir sessizlik oldu. O fuarlar yüzünden Gözetim Komitesi'nin toplantısının ertelendiğini hatırladım. "Fuardan sonra konuklar için bir resepsiyon verildi, öyle değil mi?"

"Konuklar."

"Şirketler. Beszel tarafı anlaşma yapmak için didişip duruyordu. Ashil, o tarihlerde o toplantıya kimlerin katıldığını bul."

"Ticaret Odası'nda..."

"Resepsiyona katılan konukların listesini kontrol et. Toplantıdan sonra yayınlanan basın bildirisine bak. Orada kimin hangi anlaşmayı yaptığını bulursun. Hadi."

"Lanet olsun." Dakikalarca süren sessizlikten sonra ağzımdan çıkan laf bu oldu. Tek başıma bir odada kilitli kalmıştım. "Neden beni çıkarmıyorsun? Ben polisim, kahrolası, benim işim bu. Adam korkutmayı iyi beceriyorsun, ama polislikten bir bok anladığın yok."

"Sen ihlâl yaptın," dedi Ashil, içeri girer girmez. "Biz de seni soruşturuyoruz."

"Tamam. Ben burada söylenip dururken, sen kapının dibinde mi bekliyordun?"

"İşte liste." Elinden kâğıdı aldım.

Kanadalı, Fransız, İtalyan ve İngiliz şirketler ve birkaç da Amerikan şirketi vardı. Hepsinin toplantı tarihleri yanında yazıyordu. Beş isim, kırmızı daire içine alınmıştı.

"Diğerleri fuarları dolaşmış. Ama bu beş tanesi, anahtarın Mahalia'da olduğu gece toplantıdaymış," dedi Ashil.

"ReddiTek's Yazılım. Burnley. Ne iş yapar bunlar?"

"Danışmanlık."

"CorIntech, elektronik işinde. Ne yazıyor burada?" Ashil göz gezdirdi.

"Delegasyon başkanı Gorse imiş, ortak firmaları Sear and Core'dan. CorIntech'in yerel başkanı ve şirketin Beszel temsilcisi ile görüşmeye gelmiş. İkisi de, Nysemu, Buric ve odanın diğer üyeleriyle beraber partiye gitmiş."

"Kahretsin," dedim. "Biz... Ne zaman buradaydı o?"

"Hepsi."

"Hepsi, ha? Ortak firmanın CEO'su da mı? Sear and Core mu? Kahretsin."

"Anlat hadi" dedi Ashil.

"Durun. Bu işi milliyetçiler yapmış olamaz. Copula Salonu'nda adamları olduğunu biliyoruz, ama Syedr, bu heriflere nasıl yardım etmiş olabilir? Corwi haklıymış. Adam palyaçonun teki. Çıkarı neydi acaba?" Kafamı salladım. "Ashil, bütün bunlar nasıl oldu? Sen iki şehirden de kolayca bilgi toplayabiliyorsun. Peki... Sizin uluslararası statünüz nedir? İhlâl olarak, yani."

"Ortaklık kurmamız gerekiyor."

İHLÂL'İN VÜCUT BULMUŞ HALİYDİM. Ashil böyle diyordu. İhlâl oluşan her yerde istediğimi yapabilirdim, ama uzunca bir süre, bunu boşa harcamama sebep olmuştu. Kemikleşmiş bir tarzı vardı. Donuk ifadesinden, ne düşündüğü anlaşılmayan biriydi. Bazen beni duyduğundan bile şüphe ediyordum. Ne tartışıyor, ne uzlaşıyordu. Öylece durup iddialarımı dinliyordu.

Asla satamayacaklarını söyledim. Mesele bu değildi. Erken Dönem eserleriyle ilgili bir sürü şey duymuştuk. Fiziksel koşulla-

rı hakkında tartışmalar yapılıyordu. Özellikleri konuşuluyordu. Neyin doğru olduğunu görmek istiyorlardı. Bunu sağlaması için Mahalia'yı tutmuşlardı. Bunun için de, onun Orciny'ye olan ilgisini kullandılar. Ama Mahalia olanları anladı.

Corwi, ticari heyetin Beszel turu sırasında arabada çok sıkıldıklarını, kazı sahası yakınlarında çapraz hatlarla bölünmüş bir parkta biraz dolaştıklarını, dinlendiklerini söylemişti.

Sear and Core, bir Ar-Ge firmasıydı.

Ashil bana baktı. "Bunun bir anlamı yok," dedi. "Kim parasını batıl saçmalıklara yatırır ki?"

"Nasıl emin olabiliyorsun? Ya işin içinde başka şeyler varsa? Sen haklıysan da, CIA tek bir bakışla keçi öldüren tiplere milyonlarca dolar para ödüyordu.* Sear and Core bu iş için birkaç bin dolar harcamış, çok mu? Buna inanmak zorunda değiller: Gerçekleşmesi *küçük bir ihtimal* olan bir şeye bile para yatırabilirler. Sırf meraklarını gidermek için."

Ashil cep telefonuyla bir yeri aradı. Hava yeni kararmıştı. "Meclisi toplamamız gerek," dedi. "Yüksek çıkarlar söz konusu. Meclisi toplayın. Acilen." Aynı şeyi defalarca tekrarladı.

"Her şeyi yapabiliyorsun," dedim.

"Evet. Gösteri yapmamız lazım. İhlâl, güç demektir."

"Bana inanıyor musun, Ashil?"

"Nasıl yapabiliyorlar? Yabancılar ondan nasıl bilgi alabiliyor?"

"Bilmiyorum. Bulmamız gereken de bu. Çevreden birkaç kişiye biraz para vermişlerdir. Yorjavic'in hesabına gelen paraları biliyoruz." Gerçi, küçük miktarlardı, ama...

"Mahalia için Orciny'yi yaratmış olamazlar."

"*Ortaklarının CEO'sunu*, Mahalia anahtarı her aldığında buraya getirmiş olamazlar. Beszel çöküntüde olduğundan işe yaramaz bir yer. Buraya gelip önümüze bir kemik atıyorlar sadece. Mutlaka bir bağlantı olmalı."

---

* *To kill goat by staring*: Metafizik birtakım güçlerle iş başarmayı ifade eden bir deyim. *-Ed.*

"Evet, bakacağız. Ama bunlar vatandaşlar değil, Tye. Ve bunlar hiçbir şeyden..." Bir sessizlik oldu.

"Korkmuyorlar," dedim. İhlâl donup kalmıştı, Ul Qoma ve Besźel'deki itaat refleksi onları çok şaşırtmıştı.

"Bize verdikleri kesin bir cevap yok. Bir şey yapacaksak, gücümüzü göstermemiz lazım. Çok fazla adam gerekiyor. Eğer bütün bunlar doğruysa, Besźel'deki belli başlı işletmeler kapanır. Bu da şehirde krize yol açar. Felaket olur. Kimse böyle bir şey olmasını istemez.

"Bir şehrin İhlâl'le tartışması olmayacak bir şey değildir, Tye. Daha önce bu tür şeyler yaşandı. İhlâl'le *savaştılar.*" Bir an sustu. "Bunun kimseye bir faydası yok. Bu yüzden varlığımızı göstermek zorundayız." İhlâl'in göz korkutması gerekiyordu. Bunu anlıyordum.

"Hadi, çabuk," dedim.

İhlâlcilerin bulundukları yerlerden gelip toplanmaları, kargaşa yarattı. İhlâl telefonlara cevap veriyor, onaylıyor, reddediyor, kimin gelip kimin gelmeyeceğini bildiriyor, herkese Ashil'i dinlemelerini söylüyordu. Kararları o veriyordu.

"Kaç kişi lazım?" diye sordum. "Neden bekliyorsun?"

"Bir *varlığa* ihtiyacımız var."

"Dışarıda olanları hissediyor musun? Havada bir tuhaflık var."

İki saatten fazla, bu böyle sürdü. Yediğim ya da içtiğim bir şeye konan bir şey yüzünden sinirlerim iyice uyarılmıştı. Tıkıldığım odada söylenerek dolanıp duruyordum. Ashil'e habire telefon geliyordu. Koridorda bir hareketlenme oldu. Koşuşturma sesleri ve bağırışmalar geliyordu.

"Neler oluyor?"

Ashil telefondaydı, dışarıyla ilgilenmiyordu. "Hayır," dedi. Sesinden bir şey anlaşılmıyordu. Defalarca *hayır,* dedi. Sonra telefonu kapatıp bana baktı. Suratında ilk kez, insani bir ifade gördüm. Ne diyeceğini bilemiyordu.

"Ne oldu?" Bağrışmalar daha da yükseldi. Şimdi sokaktan da sesler geliyordu.

"Bir kaza olmuş."

"Araba kazası mı?"

"Otobüs. İki otobüs çarpışmış."

"İhlâl mi yapmışlar?"

Başını salladı. "Beszel'delermiş. Finn Meydanı'nda çarpışmışlar." Orası çapraz hatlarla bölünmüş büyük bir meydandı. "Sonra kayarak Ul Qoma'da bir binanın duvarına çarpmışlar." Bir şey diyemedim. İhlâle yol açan her kazaya, İhlâl'in müdahale etmesi gerekirdi. İhlâlcilerden birkaçı oraya gitmiş, olay yerini çevirmişlerdi. İhlâl yapanları alıyor, suçsuz olanları bırakıyorlardı. Yetkiyi iki şehirde de mümkün olduğunca çabuk bir şekilde polislere devretmeye gayret ediyorlardı. Dışarıdan gelen seslerin ihlâle yol açan trafikle bir ilgisi yoktu. Başka bir şeyler olmalıydı.

Otobüsler, mültecileri kamplara götürüyormuş. Kazadan sonra hepsi dışarı çıkmış. Eğitimleri verilmediği için sürekli ihlâl yapıyorlarmış. Ne yaptıklarını bilmeden, iki şehir arasında dolaşıp duruyorlarmış.

Görgü tanıklarının ve geçenlerin nasıl telaşa kapıldıklarını tahmin edebiliyordum. Beszel ve Ul Qoma'daki masum araçlar da, otobüslerin kontrolden çıkıp iki şehir arasında ihlâl yaparak çarpışmasına şahit olma talihsizliğine uğramıştı. İkiz şehirlere giriş çıkış ihtiyacıyla beraber, kontrolü yeniden sağlamakta güçlük çekiyorlar, araçlarını çıkardıkları yerlere sokmaya çalışıyorlardı.

Korku içindeydiler. Yaralılar, istemeden de olsa ihlâl yapıyordu. Dil bilmiyorlar, yardım isteyemiyorlardı. Mahvolmuş otobüsün etrafında dolanıp duruyorlar, kucaklarında çocukları, yaralarından sızan kanlarla, sınır dışına çıkarak ihlâl yapıyorlardı. Olay yerine yaklaşanlar, kılıklarından hangi milletten oldukları anlaşılmayan bu insanların iki şehir arasında sürekli ihlâl yaptığını görüyordu.

"Bütün yolları kapattık," dedi Ashil. "Tamamen. Sokakları boşalttık. Bu iş bitene kadar, İhlâl her yerde kontrolü eline aldı."

"Ne?"

İhlâl güçleri. Hayatımda böyle bir şey görmemiştim. İki şehrin girişi de kapanmıştı. Artık birinden öbürüne geçmek mümkün değildi. İhlâl'in en sıkı kuralları uygulamaya konmuştu. İki şehrin polisi de, İhlâl'in talimatlarına göre hareket ediyordu, sınırlar kapatılırken destek birimleri çağırmışlardı. Dışarıdan, gittikçe yükselen siren sesleri geliyordu. Megafondan, iki dilde de anonslar yapılıyordu. *Sokakları derhal boşaltın.*

"Bütün bunlar bir otobüs kazası için mi?"

"Bu kaza *kasten* yapıldı," dedi Ashil. "Pusu kuruldu. Birleşmecilerin işi. Bu çok normal. Her yerdeler. Her yerden ihlâl haberleri geliyor." Kendisini toparlamaya çalışıyordu.

"Hangi şehrin birleşmecileri?" Sorduğum sorunun cevabı belliydi.

"İkisi de. İş birliği içindeler. Otobüslerin önüne geçenlerin Besź birleşmecileri olduğundan bile emin değiliz." Elbette beraber çalışıyorlardı; bunu biliyorduk. Ama bir hayal peşinde koşan bu çılgın insanlar, bu kadar ileri gidebilirler miydi? Bu kazayı onlar mı yaptırmıştı? Bu mümkün müydü? "İki şehre de dağılmış durumdalar. İsyan ediyorlar. Ortaya çıkmamızı istiyorlar."

ASHIL TEREDDÜT İÇİNDEYDİ. Yanımda gerektiğinden fazla kalınca, konuşmaya başladım. Ceplerini kontrol ediyor, kendisini savaşa hazırlıyordu. Bütün ihlâlciler göreve çağrılmıştı. Onu da bekliyorlardı. Siren sesleri ve bağırışlar bitmek bilmiyordu.

"Ashil, Tanrı aşkına, beni dinle. Dinle beni. Sence bu bir tesadüf mü? Lütfen mantıklı ol. Ashil, o kapıyı açma. Her şeyi kontrol altına aldığını mı düşünüyorsun? Sence bu kaza olayını *çözdük mü*? Aniden bir ayaklanma başlıyor, öyle mi? Bu birilerinin işi, Ashil. Senin ve diğer ihlâlcilerin dikkatini dağıtmak istiyorlar.

"Mahalia'nın teslimat yaptığı gecelerde burada hangi şirketlerin olduğunu nasıl öğrendin?"

Ashil kımıldamadan duruyordu. "İhlâl biziz," dedi. "Ne istersek yaparız."

"*Kahretsin*, Ashil. Ben senin korkutacağın bir ihlâlci değilim. Bilmem gerek. Nasıl soruşturuyorsunuz?"

"Kılavuzlar var. Muhbirler." Pencereden dışarı baktı. Sesler kesilmek bilmiyordu. Kapının önünde biraz bekledi.

"Beszel ya da Ul Qoma'daki casuslar, bilmek istediklerini sana söyler, değil mi? Yani, Besz Ticaret Odası'nda birileri, kimin nerede olduğunu bulmak için veritabanlarına girdi. Kırmızı alarm verildi, Ashil. Birilerinden dosyaları karıştırmasını *istedin*. Bir şeylerin peşinde olduğumuzu bundan daha iyi ne kanıtlar sence? Birleşmecileri gördün. Onlar bir şey yapamaz. Beszel ya da Ul Qoma, hiç fark etmez. Hepsi de bir avuç sulu gözlü *punk*çıdan başka bir şey değil. Eylemciden çok casus var etrafta. Birileri talimatlar veriyor. Birileri planlar kuruyor, çünkü peşlerinde olduğumuzu öğrendiler. Dur bir dakika," dedim. "Sadece Copula Salonu'nu kapatmadınız, değil mi? Bütün sınırlar kapatıldı. Bütün uçuşlar da iptal edildi, değil mi?"

"Besz Air ve Ilitania'nın uçuşları durduruldu. Hava alanları kapalı."

"Peki, ya özel uçaklar?"

"Talimatlar aynı. Ama özel uçaklar, hava yollarının uçakları gibi kontrol edilemiyor."

"İşte bu. Özel uçakları durduramazsın. Birileri kaçıyor. Sear and Core binasına gitmemiz gerek."

"Orası..."

"Bütün bu olanların kaynağı, orası. Bunlar..." Pencereyi gösterdim. Dışarıdan kırılan cam sesleri, bağrışmalar, araçların acı frenleri, kavga dövüş sesleri duyuluyordu. "Bütün bunlar, bizi yanıltmak için yapılıyor."

27

SOKAKLARDAKİ ŞİDDET OLAYLARı yatışmaya başlamıştı. Bir devrim, daha başlamadan bitmiş ve kimsenin bundan haberi olmamıştı. Olaylar hâlâ devam ediyordu, tehlike tam anlamıyla geçmiş sayılmazdı. Askerî önlemler kaldırılmamıştı. Bu kargaşayı sokağa çıkma yasağı bile kontrol altına alamazdı.

İki şehirde de insanlar oradan oraya koşuşturuyor, sokaklarda Beszce ve İllitanca anonslar yapılıyor, İhlâl'in bütün giriş çıkışları yasakladığı duyuruluyordu. Cam çerçeve kalmamış, hepsi kırılmıştı. Sokaklarda başıboş koşturanların çoğu korkudan değil, şaşkınlıktan ne yapacağını bilemez haldeydi. Birleşmecilerden olamayacak kadar genç çocuklar etrafa taş atıp duruyordu. Bu onların yaptıkları en büyük ihlâl girişimi olmalıydı. Komşu şehre attıkları taşlar camları kırıyordu. Ul Qoma itfaiyesi sirenlerini çala çala hızla geçti, gökyüzünü aydınlatan alevlere doğru gitti. Arkasından Beszel'e ait bir araba geliyordu. Her biri de, şehrin farklı yerlerindeki yangınlarla mücadele ediyordu.

Ortalarda dolaşan çocuklar evlerine girse çok iyi olacaktı, çünkü her yerde ihlâlciler kol geziyordu. O gece kimse onları göremedi. Hâlâ saklanıyorlardı. Besz ve Ul Qomalılar telaş içinde koşuştururken, bir ihlâlcinin hızla yanlarından geçtiğini gördüm. Ama bu farklı bir hareketti; daha kasıtlı, Ashil ve benimkiler gibi şiddetli. Daha önce yapmış olduğum pratikler sayesinde, onların beni görebildikleri gibi, ben de onları görebiliyordum.

Birleşmeciler de sokaktaydı. Günlerce o ara bölgede yaşadıktan sonra onları bir arada görmek, çok şaşırtıcıydı. Her kesimden

geliyorlardı, üzerlerinde belli bir yere ait olmayan, evrensel denecek türde punk ve rock tarzda ceketler vardı. Şehrin göstergelerine alışkın olanların hemen fark edeceği türden tiplerdi. İstedikleri ister Beszel ister Ul Qoma olsun, hepsi bir aradaydı.

Tek bir grup haline gelmişlerdi. Besźce ve İllitancanın kurnazca karışımıyla yarattıkları bir dilde duvarlara yazılar yazıyorlardı. İki dilde de yazılmış, *BİRLİK OLUN! BİRLEŞİN!* yazıları her yerde okunuyordu.

Ashil yanıma geldi. Elinde bir silah vardı; biz çıkmadan az önce hazırlamıştı. Yakından görmemiştim.

"Zamanımız yok," dedim. Tam bu sırada, köşeden küçük bir grup çıktı. İhlâlciler gelmişti. "Nasıl böyle hareket edebiliyorsunuz?" dedim. Sayıca oldukça fazlaydılar. Korkusuzca grubun üstüne doğru yürümeye başladılar. Gangsterlerden üçünü derhal yakaladılar. Bazıları kaçmayı başarmıştı. İhlâlciler silahlarını çıkardı. Silah sesi duymadım, ama birleşmecilerden ikisinin yere düştüğünü gördüm.

"Aman Tanrım," dedim. Yola devam ediyorduk.

Ashil önüne çıkan ilk arabayı elindeki anahtarla açıverdi. "Bin," dedi. Arkasına baktı. "Engeller kalktı, hepsini alacaklar. Bu acil bir durum. İki şehir de İhlâl'in gözetiminde."

"Aman Tanrım..."

"Bu kaçınılmazdı. Şehirleri ve İhlâl'i garantiye almak gerek."

"Ya mülteciler?"

"Başka olasılıklar da var." Motoru çalıştırdı.

Caddelerde pek az araba vardı. Her köşeden bir bela çıkacakmış gibiydi. İhlâlciler küçük gruplar halinde yollarına devam ediyordu. Arada bir içlerinden biri bizi fark edip durdurmaya kalkıyor, ama Ashil her seferinde ya kimliğini işaret ediyor ya da birtakım şifreler giriyor, o da geçmemize izin veriyordu.

Daha fazla ihlâlcinin bizimle gelmesi için yalvardım. "Olmaz," dedi. "Sana inanmazlar. Yanlarında olmalıyım."

"Ne demek istiyorsun?"

"Herkes bununla uğraşıyor. Tartışma kazanmak için uğraşacak zamanım yok."

Birden, etraftaki ihlâlcilerin sayısının ne kadar azaldığını fark ettik. Acemi demokrasiye dayalı yöntemleri, kendi başlarına karar aldıkları dağınık yapıları sayesinde, Ashil'in onu ikna ettiğim gibi davranması mümkün olacaktı, ama kriz çıkmış ve yalnız kalmıştık.

Otoyola çıkıp sınıra doğru gittik. Her yerde milisler ve polisler vardı. Geceleri arada bir esrarengiz biçimde İhlâl ortaya çıkıyor, polise talimatlar veriyor ya da birleşmecilerden birini alıyor, sonra yeniden yok oluyordu. Onları iki defa, Kuzey Afrikalı mültecileri bir yere götürürlerken gördüm.

"Olanlara inanamıyorum. Bütün bunlar..." Ashil sözünü yarım bıraktı. Kulaklığından gelen mesajı dinlemeye başladı.

Olaylardan sonra bütün kamplar birleşmecilerle dolmuştu. Zaman kaybedilmeden sonuca varılmıştı, ama kalan birkaç birleşimci, sokak kavgalarına devam ediyordu. Bu birleşik hareketten geriye, sadece bu kalmıştı. Sınırları geçmenin zafer sarhoşluğu içindeydiler. Öte şehirdeki arkadaşlarını selamlıyor, sloganlar atıyor, camları kırıyorlardı. Halkın onların yanında olmadığını fark etmiş olmaları gerekirdi. Ama yine de, kendi şehirlerine dönmüyorlardı. Nasıl dönsünler ki? Gururları, çaresizlikleri ya da cesaretleri onları tutuyordu.

"İmkânsız değil," dedi Ashil. "Sear and Core'un başkanı bunu yapmış olamaz, *dışarıdan biri*... Biz..." Etrafı dinledi. "İhlâlcilerden kayıplar verdik. Şehirleri birleştirmeye çalışanlarla ayırmaya çalışanlar arasındaki savaşta kan dökülmüştü.

Ungir Salonu'nun duvarlarına *BİRLEŞİN* yazmışlardı. Bu salon Sul Kibai Sarayı olarak da biliniyordu. Yazının boyası akmış, neredeyse okunmaz hale gelmişti. Beszel'in iş merkezlerinde olanlar, Ul Qoma'da olanların yanından bile geçemezdi. Sear and Core'un merkez ofisi, Colinin Nehri'nin kenarındaydı. Ölmekte olan bu bölgeyi yeniden canlandırmıştı. Karanlık suları geçtik.

İkimiz de gökyüzündeki hareketliliğe bakıyorduk. Tepemizde bir helikopter uçuyor, ışıkları aşağıda bizi aydınlatıyordu.

"İşte onlar," dedi. "Geç kaldık." Ama helikopter batıdan, nehir kenarına doğru gidiyordu. Bu bir gidiş değildi; tersine, birini almak için geliyordu. "Hadi."

Gecenin karanlığına rağmen, Ashil'in usta şoförlüğü gözümü korkutmuştu. Köprüye yöneldi, Beszel caddelerinden tek yönlü olan bir tanesine ters yönden girdi. Yayalar önümüzden kaçıyordu. Çapraz hatlarla bölünmüş iş merkezinden geçip Ul Qoma'ya girdik. Beş yüz metre kadar önümüzde, helikopter binanın çatısına inmek üzere alçalmaya başlamıştı.

"İndi," dedim. "Çabuk ol."

Her iki yanında Ul Qoma binalarına ait küçük bölmelerin yer aldığı bir depo vardı. Meydanda kimse yoktu, ama gecenin bu geç saatine rağmen, Sear and Core binasında ışıklar yanıyordu. Saat çok geç olmasına rağmen, binanın girişine nöbetçiler dikmişlerdi. İçeri girdiğimizde, saldırgan bir tavırla bize doğru gelmeye başladılar. Mermer yer döşemeleri, şık aydınlatmaları, çelikten yapılmış şirket logosu, duvarlarda asılı sanat eserleriyle bu bina, magazin dergilerinden fırlamış gibiydi.

"Defolun buradan," dedi, eski bir Besz askeri olan nöbetçi. Elini silahına attı, adamlarını üstümüze saldı. Ama aniden geri çekildi: Ashil'in nasıl hareket ettiğini görmüştü.

"Oturun," dedi Ashil. Onları korkutmak için dik dik suratlarına bakıyordu. "Bu gece, bütün Beszel şehri İhlâl'in denetimi altında." Kimliğini gösterme gereği bile duymadı. Adamlar geri çekildiler. "Asansörü açın. Helikopter alanına çıkan kapının anahtarını verin. Kimse peşimizden gelmeyecek."

Nöbetçiler yabancı olsalardı; Sear and Core'un memleketinden, Avrupa'dan ya da Kuzey Amerika'dan gelmiş olsalardı, Ashil'i dinlemeyebilirlerdi. Ama burası Beszel'di ve nöbetçiler de Beszelliydi. Ashil'in dediğini yaptılar. Asansöre biner binmez silahını çıkardı. Daha önce görmediğim türden, kocaman bir silahı vardı. Namlusunda bir susturucu takılıydı. Nöbetçinin bize verdiği anahtarla en üst kata, yönetim katına çıktık.

ASANSÖRÜN KAPISI binanın terasına açıldı. Etrafımız çatılar ve antenlerle çevriliydi. Ul Qoma'nın tek göz odalarıyla iki şehrin gökdelenleri önümüzde uzanıyordu. Helikopter alana inmişti. Motorları yavaş yavaş çalışıyor, neredeyse hiç ses çıkarmıyordu. Helikopterin önünde bir grup adam toplanmıştı.

Motor sesinden başka bir şey duyamıyorduk. Her yerden, birleşmecileri doldurdukları polis araçlarının siren sesleri geliyordu. Helikopterin yanındaki adamlar geldiğimizi fark etmediler. Gizlice yaklaşmaya başladık. Dört kişiydiler. İkisi iri yarı, dazlak kafalıydı. Aşırı milliyetçi gibi görünüyorlardı: Gerçek Vatandaşlar gizli görevdeydi.

Tanımadığım bir adamı ortalarına almışlardı. Yüzünü göremediğim bir adamla hararetli bir şekilde konuşuyordu.

Hiçbir şey duyamıyordum. Tam bu sırada, adamlardan biri bizi gördü. Bir kargaşa oldu, herkes bizden tarafa döndü. Helikopterin pilotu dönüp ışıklarını bize doğru tuttu. Adamlar hızla hareket ediyordu. Son görebildiğim kişi, doğrudan yüzüme baktı.

Mikhel Buric'ti. Sosyal Demokrat, muhalif. Diğer adam da Ticaret Odası'ndandı.

Helikopterin ışığı gözümü aldı. Ashil'in beni tutup havalandırma borusunun arkasına doğru çektiğini hissettim. Epey bir süre kimseden ses çıkmadı. Ateş edilmesini bekliyordum, ama ateş eden de olmadı.

"Buric," dedim, Ashil'e. "*Buric*. Syedr'in böyle bir şey yapacağına ihtimal vermemiştim, zaten."

İrtibatı sağlayan kişi Buric'ti. Her şeyi o ayarlıyordu. Mahalia'nın ilgi alanlarını bilen, Beszel'deki konferansa geldiğinde olay çıkarttığını ilk gören, oydu. Mahalia'nın çalışmalarından, amacının ne olduğundan, ne istediğinden, paranoyakça düşüncelerinden ve bir piyon gibi kullanıldığından haberdardı. Ticaret Odası'nda olduğu için, bunu yapacak gücü vardı. Orciny'nin çıkarlarını sağlamak uğruna çaldığı parçalara müşteri bulmaya başladı.

"Çalınanların hepsi de dişli parçalarıydı," dedim. "Sear and Core, buluntuları soruşturuyordu. Bu bilimsel bir deneydi."

Soruşturmanın Sear and Core'da olduğunu, Buric'e muhbirleri haber vermişti. Belki de, bildiğimizden daha çok şey bildiğimizi sanıyordu. Ne kadar az şey bildiğimizi anlasa, eminim çok şaşırırdı. Onun pozisyonundaki biri için, o aptal birleşmecileri kışkırtmak hiç de zor olmamıştı. İhlâl'in yolunu kesip iş birlikçilerinin kaçışını ayarlamıştı.

"Silahları var mı?" Ashil uzanıp baktı, başını salladı.

"Mikhel Buric!" diye seslendim. "*Buric*! Gerçek Vatandaşlar'ın senin gibi bir satılmışla ne işi var? Yorj gibi iyi askerlerin ölümüne sebep oluyorsun. Sana bulaşan öğrencileri ortadan kaldırıyorsun."

"Hadi oradan, Borlú," dedi. Sesi öfkeli gelmiyordu. "Hepimiz vatanımızı seviyoruz. Beni tanıyorsun." Gürültüler gelmeye başladı. Helikopterin motoru hızlanmıştı.

Ashil bana baktı, sonra saklandığı yerden çıktı.

"Mikhel Buric," dedi, ürkütücü sesiyle. Silahını doğrultmuştu. "İhlâl yaptın. Benimle geliyorsun." Ashil'in arkasından gittim. Buric'in yanındaki adama bakıyordu.

"Bu, Ian Croft. CorIntech'in başkanı," dedi Buric. "Burada konuk olarak bulunuyor. Suçlamalarınızı bana yapın. Pislikler." Gerçek Vatandaşlar da silahlarını çıkarmıştı. Buric helikoptere doğru ilerledi.

"Olduğun yerde kal," dedi Ashil. "*Geri* gel." Gerçek Vatandaşlar'a bağırdı. "Ben *İhlâl'im*."

"Ne olmuş yani?" dedi Buric. "Burayı *yıllardır* ben yönetiyorum. Birleşmecileri ayakta tutan, *Beszel'e iş imkânları sağlayan* benim. Onların ıvır zıvırlarını *Ul Qomalılardan* uzak tutuyorum. Ya sen ne yapıyorsun? Seni, korkak İhlâl. Ul Qoma'yı koruyorsun."

Ashil bir an için hayretle baktı.

"Gerçek Vatandaşlar'a gösteri yapıyor," dedim, fısıldayarak.

"Birleşmeciler tek bir konuda haklıydı," dedi Buric. "Sadece tek bir şehir var. Eğer *İhlâl* batıl inançlıları ve korkakları beslemeseydi, herkes tek bir şehir olduğunu görecekti. *O şehir de*

Beszél'dir. Vatanseverlerin *sana* itaat etmelerini mi bekliyorsun? Onları uyarmıştım. Ortaya çıkabileceğini arkadaşlarıma *söylemiştim.* Burada bir işin olmadığı kesin olmasına rağmen."

"Bu yüzden de minibüsün kamera çekimlerini sızdırdın," dedim. "İhlâl'i bu işten uzak tutmak için. Olaya *milislerin* bakması işine geliyordu."

"İhlâl'in önceliği Beszel değildir," dedi Buric. "Lanet gelsin İhlâl'ine de. Biz burada tek bir güç tanırız, o da *Beszel*'dir."

Croft'a, helikoptere binmesini işaret etti. Gerçek Vatandaşlar şaşkındı. Ashil'i vurup vurmamakta kararsız kaldılar. İhlâl'le bir savaş başlatmak istemiyorlardı. İhlâl'e karşı çıkmayı bir günah gibi gördükleri belli oluyordu, ama silahlarını da indirmiyorlardı. Ashil ateş ederse, karşılık verecekleri kesindi. Hem, onlar iki kişiydiler. Buric'e koşulsuz itaat ettikleri için, sahiplerinin nereye ve neden gittiğini sorgulama ihtiyacı duymuyorlardı. Sadece onu korumakla görevli olduklarını biliyorlardı. Buric, onların milliyetçi duygularını kullanıyordu.

"Ben İhlâlci değilim," dedim.

Buric dönüp bana baktı. Gerçek Vatandaşlar şaşırmıştı. Ashil'in tedirgin olduğunu hissettim. Nişan almış bekliyordu.

"İhlâlci değilim." Derin bir nefes aldım. "Ben, Müfettiş Tyador Borlú. Beszel Ağır Suçlar Birimi'nden. İhlâl'le beraber çalışmıyorum, Buric. Ben Beszel *polisini* temsil ediyorum. Ve Besz kanunlarını. Çünkü sen o kanunları çiğnedin. Kaçakçılık benim soruşturma alanıma girmiyor. Ne istersen kaçırabilirsin. Ben politikacı değilim. Ul Qoma'yla işlerin bozulması da umurumda değil. Burada olmamın sebebi, senin bir katil olman." Herkes sus pus olmuştu.

"Mahalia Ul Qomalı değildi, Beszel'in düşmanı da değildi. Öyle görünmüş olmasının tek sebebi, senin ona anlattığın zırvalıklara inanmasıydı. Böylece ondan aldığın *çalıntı eserleri* Ar-Ge şirketine satabilecektin. Bunu güya Beszel için yapıyordun, hadi canım sen de: Her şeyi sadece birkaç dolar kazanmak için yaptın."

Gerçek Vatandaşlar rahatsız olmuşlardı.

"Ama senin ona yalan söylediğini anladı. Ortada bir sır olmadığını, tek amacının ona hırsızlık yaptırmak olduğunu anladı. Ondan kurtulmak için Yorjavic'i tuttun. Suç Ul Qoma'da işlendi. Yorjavic'le aranda bir bağ olduğu anlaşılsa bile bir şey yapamayacaktık. Ama bitmedi. Yolanda'nın saklandığını duyunca, Mahalia'nın ona bir şeyler anlatmış olabileceğinden endişelendin. Onun konuşmasını istemiyordun. Onu tam da kontrol noktasında öldürtmen çok zekiceydi. Bakan Mikhel Buric, hükümetin ve Beszel milletinin bana verdiği yetkiyle seni Yolanda Rodriguez'i öldürmeye azmettirmekten tutukluyorum. Benimle geliyorsun."

BİRKAÇ SANİYE, ŞAŞKINLIK DOLU bir sessizlik oldu. Yavaşça öne çıktım, Ashil'in yanından geçip Buric'e yaklaştım.

Gerçek Vatandaşlar, artık bize başka gözle bakıyordu. Kifayetsiz bir yerel polis olmadığımı anlamışlardı. Ama bunlar Beszel adına ödenmiş çirkin bedellerdi, inandıkları politikalar ya da onları tanımalarına rağmen, onlara gösterilen cinayet sebepleri için değildi. Adamlar kararsız bir ifadeyle birbirlerine baktılar.

Ashil de öne çıktı. "Cehennem olun," dedi Buric. Cebinden küçük bir silah çıkarıp bana doğrulttu. İster istemez geriledim. Bir el silah sesi duydum, ama tahmin ettiğim silahtan çıkmamıştı bu ses. Patlayan bir şey yoktu. Çok şiddetli bir nefes verme sesine benziyordu. Bir an, öldüğümü sandım.

Buric arkaya doğru sendeledi. Göğsünde kan vardı. Vurulan ben değil, oydu. Silahını elinden düşürdü. Duyduğum sessiz patlama, Ashil'in silahından gelmişti. Buric kanlar içinde yere düştü.

Art arda silahlar patlamaya başlamıştı. Aynı anda iki patlama oldu. Sonra bir üçüncüsü geldi. Ashil yere düştü. Gerçek Vatandaşlar onu vurmuştu.

"Durun, durun," diye haykırdım. "Ateşi kesin!" Ashil'in yanına koştum. Kanlar içinde yerde yatıyordu.

"İkiniz de tutuklusunuz," dedim. Gerçek Vatandaşlar birbirlerine baktılar, sonra bana ve yerde hareketsiz yatan Buric'e dön-

düler. Bu koruma işi, birdenbire kana bulanmış, işler iyice karışmıştı. Aralarında bir şeyler konuştular, asansöre doğru koşmaya başladılar.

"Olduğunuz yerde kalın!" diye bağırdım. Ama beni dinlemediler. Ashil'in başındaydım. Croft, helikopterdeydi. "Kımıldamayın," dedim. Ama Gerçek Vatandaşlar kapıyı açıp asansöre binerek kaçtılar.

"Ben iyiyim," dedi Ashil. Yarasının nerede olduğunu bulmak için onu yokladım. İçinde bir tür çelik yelek vardı. Kurşunun gövdesine isabet etmesini önlemişti. Ama omzunun alt tarafına da bir kurşun gelmişti ve yarası kanıyordu. Sear and Core'un adamına bağırdı: "Hey, sen! Olduğun yerde kal. Beszel'de seni koruyorlardı, ama artık Beszel'de *değilsin*. İhlâl'desin."

Croft eğilip pilota bir şeyler söyledi. Adam başını sallayarak motoru hızlandırdı.

"Bitirdin mi lafını?" diye sordu Croft.

"Dışarı çık. Bu araca el konuldu." Acısına rağmen, kolunun kaldırıp silahını doğrulttu.

"Ben ne Beszelli, ne de Ul Qomalıyım," dedi Croft. Dilimizi bilmesine rağmen İngilizce konuşuyordu. "Umurumda değilsiniz. Sizden korkmuyorum. Ben gidiyorum 'İhlâl.'" Kafasını salladı. "Serseriler. Bu şehrin dışında herhangi birinin sizi umursadığını mı sanıyorsunuz? Size *para verirler*, istediklerinizi yaparlar, hiç soru sormazlar, bir de sizden korkarlar." Pilotun yanına oturup emniyet kemerini bağladı.

"Belki bu aracı durdurabilirsiniz, ama denemenizi tavsiye etmem. 'El koymuşlarmış.' Benim ülkemi kışkırtırsanız başınıza neler geleceğini biliyor musunuz? Beszel ya da Ul Qoma'nın gerçek bir ülkeye karşı savaşa girmesi düşüncesi bile komik. Hele de, sen, İhlâl."

Helikopterin kapısını kapattı. Bir an hiç kımıldamadık. Ashil yerde yatıyordu, ben de onun başına çömelmiştim. Helikopterin motorları tam güç çalışmaya başladı, yavaş yavaş havalanmaya başladı. Hızla dönen pervanelerinin yarattığı akımla üstümüz

başımız uçuşuyordu. Helikopter, Buric'in yerde yatan bedenini sarsarak havalanmıştı. Hafif bir dönüş yapıp gecenin karanlığında kayboldu.

Arkasından bakakaldım. İhlâl baskını devam ediyordu. İki şehirde de paraşütçüler havadan baskın yapıyordu. Gizli ofisler, ihtilaflı binalar basılıyordu. İhlâl'e saldırmak için Beszel ya da Ul Qoma'da ihlâl yapmak gerekirdi.

Ashil telsizden anons yaptı. "Yaralı ihlâlci var." Yerimizi bildirdi.

"Geliyoruz," diye cevap verdiler.

Duvara yaslanıp oturdu. Gökyüzü doğudan aydınlanmaya başlamıştı. Kargaşa devam ediyordu, ama azalmaya başlamıştı. Hem Beszel'den, hem de Ul Qoma'dan siren sesleri geliyordu. Birleşmecileri bir gün daha içeride tutacaklar, sonra da normal hayata dönülecek, mülteciler kamplarına gönderilecekti. En kötü durumu atlatmıştık. Şafağın rengiyle kızaran bulutlara baktım. Buric'in üstünü aradım, ama bir şey bulamadım.

ASHIL BİR ŞEY SÖYLEDİ. Sesi çok zayıf çıkıyordu. Tekrarlamasını istedim.

"Bunu yaptığına bir türlü inanamıyorum," dedi.

"Kimin?"

"Buric'in. Hepsinin."

Bir bacaya yaslanıp ona baktım. Güneşin doğuşunu seyretmeye başladım.

"Hayır... Mahalia çok zekiydi. Gençti ama..." dedim.

"Evet. Sonunda gerçeği buldu. Ama onu bu işin içine Buric'in soktuğuna insanın inanası gelmiyor."

"Ve bütün bu olanlar. Cesedi bulamayabilirdik." Buric bir yandan çok ustaca davranmış, bir yandan da acemilik etmişti. Güneşin doğuşunu seyrediyor, yardımın gelmesini bekliyordum. "Mahalia konusunda uzmandı," dedim. "Tarihi iyi biliyordu. Buric akıllı biri ama o kadar iyi değildi."

"Ne düşünüyorsun, Tye?" Merdivenlerden yukarı çıkan ayak sesleri duyduk. Biraz sonra kapı çarpılarak açıldı. İhlâlcilerden bir kadın geldi. Telsizle konuşuyordu.

"Yolanda'nın nerede olduğunu nasıl öğrendiler?"

"Planlarını duymuşlardır," dedi. "Arkadaşın Corwi'nin telefonunu dinlemişlerdir."

"Bowden'e neden ateş ettiler?" dedim. Ashil suratıma baktı. "Copula Salonu'nda. Orciny ile ilgili olduğunu sanıyorduk, çünkü Bowden gerçeği biliyordu. Ama Orciny değildi. Onun..." Yerde yatan Buric'e baktım. "Onun adamlarıydı. Neden Bowden'in peşinden gidecekti ki?"

Ashil başıyla onayladı. Yavaşça konuşmaya başladı. "Mahalia'nın Yolanda'ya her şeyi anlattığını sandılar."

"Ashil?" Kadın yanımıza gelmişti. Ashil ayağa kalkmaya çalıştı, ama hemen oturdu.

"Ashil," dedim.

"Tamam, tamam. Sadece..." Gözlerini kapadı. Sonra birden açıp bana baktı. "Bowden, Orciny'nin var olmadığını söylemişti."

"Evet."

"Hadi. Seni götürüyoruz," dedi kadın.

"Ne yapacaksınız?" diye sordum.

"Hadi, Ashil," dedi kadın. "Yaralısın."

"Evet. Ama..." Ashil öksürdü. Bir bana, bir kadına baktı.

"Onu buradan çıkarmamız gerek," dedim. "İhlâl yapmamız lazım."

Ama geçen gecenin etkisi henüz geçmemişti. Kimseyi ikna etmek mümkün değildi.

"Bir dakika," dedi Ashil. Kimliğini çıkarıp bana verdi. "Ben onaylıyorum." Kadın kaşını kaldırıp baktı, ama ses çıkarmadı. "Silahım da orada bir yerde. İhlâlcilerin geri kalanı..."

"Bana telefonunu ver. Numarası kaç? Şimdi gidin. Onu buradan götürün. Ashil, ben halledeceğim."

28

ASHIL'İN YANINDAKİ İHLÂLCİ, benden yardım istemedi. Hatta beni kovaladı.

Ashil'in silahını buldum. Ağır bir şeydi, susturucusuyla gayet uyumlu görünüyordu. Yeşil yumuşak bir maddeden yapılmış bir ağızlığa benziyordu. Silahın emniyetini bulmam epey bir zaman aldı. Cebime koyup merdivenlere yöneldim.

Aşağıya inerken, telefonu çıkarıp kayıtlı numaralara baktım. Hepsi de anlamsız birtakım işaretlerle kaydedilmişti. İhtiyacım olan numarayı tuşladım. Tahmin ettiğim gibi, numaradan önce ülke kodu yazmama gerek kalmamıştı. Çalıyordu. Bu arada aşağıya inmiştim. Nöbetçiler bana bakınca, kimliğimi çıkarıp gösterdim.

"Alo? Kimsiniz?"

"Dhatt, benim."

"Aman Tanrım, *Borlú*, sen misin? Neredesin? Neredeydin? Neler oluyor?"

"Dhatt, sus da dinle. Daha sabah olmadı, biliyorum, ama kalkman gerek. Yardımına ihtiyacım var. Dinle."

"Borlú, uyuyor muyum ben sanki? Senin *İhlâl*'le beraber olduğunu sanıyorduk. Neredesin? Neler oluyor?"

"İhlâl'le beraberim. Dinle. İşe gitmiyorsun, değil mi?"

"Hayır. Ben mahvoldum."

"Yardımın gerek. Bowden nerede? Sizin adamlarınız onu sorguya almıştı, değil mi?"

"Bowden'i mi? Evet. Ama onu tutmadık. Neden soruyorsun?"

"Nerede şimdi?"

Dhatt'ın yataktan kalktığını, toparlandığını duyabiliyordum. "Evinde. Merak etme, gözleniyor."

"Onu mutlaka aldırman gerek. Ben gelene kadar. Lütfen, hemen şimdi adamlarını gönder. Onu aldırdığında beni ara."

"Bekle, hangi numaradan arıyorsun? Telefonumda çıkmadı."

Ona numarayı verdim. Meydana baktım, gökyüzü aydınlanıyordu. İki şehirde de kuşlar ötüyordu. Aşağı yukarı gezinerek beklemeye başladım. Sokakta pek kimse yoktu. Olanlar da hızla bir yerlere gidiyorlardı. Herkes kendi şehrine dönmeye çalışıyordu. İhlâl yapmamaya çalışıyorlardı.

"Borlú. Gitmiş."

"Ne demek bu?"

"Evinin önüne bir ekip koymuştuk. Vurulduktan sonra, korumak için. Geceki kargaşada, o ekibi başka bir yerde görevlendirmişler. Yerine kim geldi, evin önü ne kadar süre korumasız kaldı, bilmiyorum. Ekibi oraya geri gönderdim. Olaylar yatışmaya başladı. Milisler ve seninkiler, sınırları yeniden kurmaya çalışıyorlar. Ama sokaklar çıldırmış gibi. Neyse, ekibi oraya tekrar gönderdim. Kapıyı çalmışlar, ama içeride kimse yokmuş."

"Orospu çocuğu."

"Tyad, neler oluyor?"

"Oraya geliyorum. Bak, İllitancasını bilmiyorum. *Bowden için arama emri çıkar.*" Bunu tıpkı filmlerdeki gibi, İngilizce olarak söylemiştim.

"Tamam, sorun değil. Borlú, dün gece neler olduğunu gördün. Sence onu gören olmuş mudur?"

"Denemek zorundayız. Ülke dışına çıkmaya çalışıyor."

"Sorun değil, mahvoldu o zaman. Bütün sınırlar kapatıldı. Nereye giderse gitsin, mutlaka buluruz. Beszel'e bile geçmiş olsa, sizinkiler onu sınırdan geçirecek kadar alık değildir."

"Tamam, ama yine de arama emri çıkaracak mısın?"

"*Tamam.* Ama onu bulamayacağız."

Her iki şehirde de yollar kurtarma araçlarından geçilmiyordu. Sivil araçlar da trafiğe çıkmıştı. Kurallara uymaya çok dikkat ediyorlar, sorun çıkarmadan yollarına devam ediyorlardı. Yayalar da aynı şekilde. Dışarıda olmalarının mutlaka önemli bir sebebi olmalıydı. Görmemeyi başarma konusundaki duyarlılıkları takdire şayandı. Çapraz hatlarla bölünen alanlar eski haline geliyordu.

Sabah serinliği çıkmıştı. Ashil'in bana verdiği iskeletli anahtarlıkla Ul Qoma plakalı bir aracın camını kırdım. Tam bu sırada Dhatt aradı. Sesi farklı geliyordu. Şaşkındı.

"Yanılmışım. Onu bulduk."

"Ne? Nerede?"

"Copula Salonu'nda. Milisler sınırda bekliyordu. Onu çıkarmamışlar. Fotoğraftan tanımışlar. Bana haber verdiklerinde, saatlerdir orada bekliyormuş."

"Ne yapıyormuş?"

"Bekliyormuş."

"Onu aldılar mı?"

"Tyad, bak. Alamıyorlar. Bir sorun var."

"Neler oluyor?"

"Ul Qoma sınırlarında değil."

"Sınırı geçmiş mi? O zaman Beszel devriyesiyle konuşalım."

"Hayır, *bak*. Nerede olduğu *belirsiz*."

"Ne? Ne halt ediyor bu?"

"Sınırın hemen dışında, öylece duruyormuş. Ona doğru yaklaştıklarını görünce de yürümeye başlıyormuş. Ama hareketleri, kılık kıyafeti... Ul Qoma'da mı, yoksa Beszel'de mi olduğu *belli değil*."

"Sınırı, kapatılmadan önce mi geçmiş?"

"Tyad, olay çok karışık. Kimse evrak takibi ya da bilgisayar girdisi yapamıyor. Bu yüzden, ne zaman sınırı geçtiğini bilmiyoruz."

"Onu almanız gerek."

"Tyad, beni dinle. Tek yapabildiğim, onları oradan çıkarmak. Onu gördüklerinde çok korkmuşlar. Onun İhlâl *olduğunu* söylüyorlar. Aslında yalan da değil, olabilir de. İhlâl her yerde. Sınırlar

kapatıldı, Tyad. İnsanlar ihlâl yapma riskini gözealamaz. Bowden Ul Qoma'ya geçmeden, bir şey yapamayız."

"Şimdi nerede?"

"Nereden bileyim? Onu izlemeyi göze alamıyorlar. Tek söyledikleri, yürümeye başladığı. Sadece yürüyor. Kimse nereye gittiğini bilmiyor."

"Kimse onu durdurmuyor mu?"

"Onu *görmelerinin* doğru olduğundan bile emin değiller. İhlâl de yapmıyor. Sadece..." Dhatt bir an sustu. "Tyad?"

"Tabii ya, birinin onu fark etmesini *bekliyor*."

Hızla Copula Salonu'na yöneldim. Fazla uzak değildi.

"Ne? Ne diyorsun, Tyad?"

"Bunu istiyor. Kendin söyledin, Dhatt; hangi şehrin sınır görevlisi yaklaşıyorsa, o şehrin tersine doğru gidiyor. Yani?"

Bir an sessizlik oldu. "Kahretsin," dedi Dhatt. Bu belirsiz durumda, Bowden'i kimse durduramazdı.

"Neredesin? Copula Salonu'na yakın mısın?"

"On dakikada orada olurum. Ama..."

Ama o da Bowden'i durduramayacaktı. Endişesini anlıyordum, o da şehrinin sınırları içinde olmayan birini görerek ihlâl yapmak istemeyecekti. Ona endişelenmemesini söylemek istedim, ama haksız değildi. Gözetlenmediğinin garantisini veremezdim. Güvende olduğunu söyleyebilir miydim?

"Ul Qoma tarafına geçince milisler onu tutuklayamaz mı?"

"Evet, ama onu izlemeyi göze alamıyorlar, ihlâl yapmaktan korkuyorlar."

"O zaman sen git. Lütfen, Dhatt. Sadece şöyle bir yürüyüşe çıkacaksın, ne var bunda? Copula Salonu'na git, oralarda dolaş. Etrafında birilerini görürsen ve Ul Qoma sınırlarındaysan, hemen tutuklarsın." Kimse böyle bir şeyi kabul etmezdi. Bowden böyle belirsiz bir konumdayken ve onunla herhangi bir iletişim kurulamazken, bu ancak gerçekçi bir inkâr olabilirdi. "Lütfen, Dhatt."

"Tamam. Ama bak. O yürüyüşe çıktığımda etrafımda beliren kişi Ul Qoma sınırı *içinde değilse*, tutuklayamam."

"Dur bir dakika. Haklısın." Ondan ihlâl yapmasını isteyemezdim. Üstelik Bowden Beszel'e geçebilirdi, böylece Dhatt tamamen çaresiz kalırdı. "Tamam. Yürüyüşe çık. Copula Salonu'na gelince haber ver. Bir yeri arayacağım."

Telefonu kapatıp başka bir numarayı aradım. Uluslararası arama yapmama rağmen, ülke kodu çevirmedim. Sabahın erken saatine rağmen, telefon hemen açıldı. Cevap veren ses, çok telaşlıydı.

"Corwi."

"Şef? Aman Tanrım! *Şef, neredesin*? Neler oluyor? İyi misin? Neler oluyor?"

"Corwi, sana her şeyi anlatacağım, ama şimdi olmaz. Hemenl harekete geçmen lazım. Çok çabuk. Soru sormadan dediklerimi yap. Hemen Copula Salonu'na gel."

SAATİME BAKTIM. Sabah olmuştu. Dhatt'la Corwi sınıra doğru yola çıkmışlardı. İlk arayan Dhatt oldu.

"Buradayım, Borlú."

"Onu görebiliyor musun? Onu buldun mu? Nerede?" Sessizlik oldu. "Tamam, Dhatt, dinle." Ul Qoma'da olduğundan emin olmadığı bir şeyi göremezdi. Ama kimsenin olmadığını söyleyebilirdi. "Neredesin?"

"İllya ve Suhash'ın köşesindeyim."

"Kahretsin, keşke konferans görüşme yapmayı becerebilseydim. Gelen arama var, hatta kal." Corwi'ye geri döndüm. "Corwi? Dinle." Arabayı kaldırıma çekip torpido gözünde olduğunu tahmin ettiğim Ul Qoma haritasını çıkardım. Eski şehirlerin çoğu çapraz hatlarla bölünmüştü. "Corwi, Byula Caddesi'ne... ve Warsza Caddesi'ne git. Bowden'in fotoğrafını gördün, değil mi?"

"Evet."

"Biliyorum, biliyorum." Arabayı çalıştırdım. "Beszel'de olduğundan emin değilsen, onu tutuklayamazsın. Dediğim gibi, şöyle bir yürüyüşe çık. Eğer Beszel tarafında *belirirse*, onu tutuklayabilirsin. Yerini bana bildir. Dikkatli ol. Tamam mı?"

"Ne konuda dikkatli olayım, şef?"

Mantıklı bir soruydu. Bowden Dhatt'a ya da Corwi'ye saldıracak değildi. Böyle bir şey yaparsa, ister Beszel'de olsun ister Ul Qoma'da, suçlu konumuna düşeceğini biliyordu. İkisine birden saldırmaya kalkarsa da ihlâl yapmış olacaktı. Şaşılacak şekilde, henüz ihlâl yapmamıştı. İki şehir arasında dengeli bir biçimde yürüyüp duruyordu. Tıpkı Schrödinger'in yayası gibi.

"Dhatt, neredesin?"

"Teipei Caddesi'ne yaklaştım." Teipei Caddesi, Beszel'deki Mirandi Caddesi'ne denk geliyordu. Corwi'ye nereye gideceğini söyledim. "Az sonra oradayım," dedi. Nehri geçiyordum. Sokaklardaki araçların sayısı artmaya başlamıştı.

"Dhatt, Bowden nerede? Yani, sen neredesin?" Yerini söyledi. Bowden çapraz hatlarla bölünmüş sokaklarda yürümek zorundaydı. Aksi halde iki şehirden birinin sınırları içine girebilirdi. O zaman da tutuklanacaktı. Şehrin eski sokakları çok dardı, hızlı gidemiyordum. Arabayı bırakıp koşmaya başladım. Önüme çıkanları ite kaka yoluma devam ettim. Bir elimde İhlâl kimliğim, bir elimde telefon vardı.

"Mirandi Caddesi'nin sonundayım, şef." Birden, Corwi'nin sesi değişti. Bowden'i gördüğüne inanamıyordu. Aslında görmemişti, yani görmemeyi başarmıştı. Ona çok yakındı. Belki de Bowden onu görebiliyordu.

Ashil'in silahını bir kere daha inceledim. Ama bir şey anlamadım. Nasıl çalıştığını çözememiştim. Tekrar cebime koydum. Corwi'nin Beszel'de, Dhatt'ın Ul Qoma'da beklediği, Bowden'in iki şehrin arasında gidip geldiği yere gittim.

ÖNCE DHATT'I GÖRDÜM. Üniformasını giymişti. Kolu askıdaydı. Telefon görüşmelerini kulaklık takarak yapıyordu. Geçerken omzuna dokundum. Beni görünce çok şaşırdı. Telefonunu kapattı, gözleriyle bir yeri işaret etti. Fark edip etmediğimi anlamak ister gibi yüzüme baktı.

Gereksiz bir bakıştı. Çapraz hatlarla bölünmüş kalabalık caddede Bowden'i açıkça görebiliyordum. Yürüyüşü çok tuhaftı. Ne Beszellilerin, ne de Ul Qomalıların yürüyüşüne benziyordu. Hiçbir yere ait olmayan bir tarzı vardı. Onu arkadan gördüm. Amaçsızca yürümüyordu. İki şehrin merkezlerinden, sınırlardan uzak durmaya dikkat ediyordu.

Onu meraklı gözlerle izleyenler, hangi şehirde olduğundan emin olamasalar da, yan gözle bakmadan duramıyorlardı. Onlara uzak durmalarını işaret ettim. Hepsi bir anda dağıldı. Pencerelerden gözetleyenler vardı, tabii. Beszel tarafından Bowden'e doğru yaklaştım.

Ondan birkaç metre uzaktaydım. Corwi bana bakıyordu. Telefonunu bırakıp silahını çıkardı. Ama doğrudan Bowden'e bakamıyordu. Belki de İhlâl bizi bir yerlerden izliyordu. Bowden, onların dikkatini çekecek şekilde ihlâl yapmamıştı: Ona dokunamazlardı.

Ellerimi kaldırıp yürümeye devam ettim. Hiç yavaşlamadım, ama bir an, Corwi'yle göz göze geldik. Arkama bakınca Dhatt'ı gördüm. Bana bakıyordu. Sonunda güneş doğmuştu.

"BOWDEN."

Bana döndü. Yüzü ifadesizdi. Ne olduğunu anlayamadığım bir şey tutuyordu.

"Müfettiş Borlú. Sizi burada... görmek ne güzel." Sırıtmaya çalıştı, ama beceremedi.

"Burası neresi?" dedim. Omuz silkti. "Yaptığın şey çok etkileyici," dedim. Yine omuz silkti. Tavırları ne Beszellilere, ne de Ul Qomalılara benziyordu. Birkaç gün boyunca böyle yürüyebilirdi. Eğitimli, tecrübeli bir vatandaş, yabancı tavırlı olanları hemen fark ederdi. Elindeki şeyi bana doğrulttu.

"Beni vurursan, İhlâl seni alır."

"Eğer izliyorsa," dedi. "Burada senden başkası yok gibi. Bu geceden sonra sınırlar yüzyıllarca kapalı kalacak. İhlâl beni izliyorsa bile, durumum çok tartışmalı. Neyle suçlayacaklar? *Sen* neredesin?"

"Mahalia'nın suratını yüzmeye çalıştın," dedim. Çenesinin altındaki kesikten bahsediyordum. "Onun bıçağıyla. Ama yapamadın. Onun yerine, ağır bir makyajla tanınmaz hale getirmek istedin." Gözlerini kırpıştırdı. Hiç cevap vermedi. "Sanki kimliğini gizlemek ister gibi. Elindeki ne senin?" Bowden elindeki şeyi bana gösterdi, sonra yine nişan aldı. Eski, bakır bir nesneye benziyordu. Tıklatılan bir şeydi. Metal bantlarla tutturulmuştu.

"Kırıldı. Şey yaparken..." Tedirgin olmuş gibi değildi. Aniden sustu.

"Tanrım, onu bununla vurdun. Mahalia her şeyin bir yalan olduğunu fark edince onu vurdun." Bowden öfkelenmişti. Her şeyi itiraf edebilirdi, ama bulunduğu yer yüzünden, kimse onu alamazdı. Elindeki şeyi gördüm. Ona doğrultmuştu. Sivri uçlu biçimsiz bir şeydi. "O aletle ona vurup öldürdün. Bir anlık öfkeyle, değil mi?" dedim.

"Nasıl ateş edeceğini bilmiyorsun, öyle mi? Her şey doğruydu. Bütün o 'garip fizik' söylentileri. *O elindeki*, Sear and Core'un peşinde olduğu şeylerden biri mi? Parkta geziniyormuş gibi yapıp yerden alıverdikleri şeylerden mi bu da?"

"Bu bir silah sayılmaz," dedi. "Ne işe yaradığını görmek ister misin?" Elindeki şeyi salladı.

"Kendin satmak istemedin mi hiç?" Bu sözüme alınmıştı. "Nasıl çalıştığını nerden biliyorsun?" diye sordum.

"Ben bir arkeolog ve tarihçiyim. Hem de en iyilerdenim. Şimdi de buradan gidiyorum."

"Şehirden çıkacak mısın?" Başını eğdi. "Ama hangi şehirden?" Hayır dercesine silahını salladı.

"Peki, ya Mahalia?" Bowden "Onu kastetmedim" dedi. "O..." Bir an duraladı. Bir şeyler geveledi.

"Sana çok kızmıştı herhalde. Ona söylediğin yalanları anlayınca."

"Ben hep gerçekleri söyledim. *Sana da*, Müfettiş. Hem de defalarca. Orciny diye bir yer yoktur."

"Onu pohpohladın mı? Gerçekleri anlayabilecek tek kişinin o olduğunu mu söyledin?"

"Borlú, seni şu an, olduğun yerde öldürebilirim. Kimse de bir şey yapamaz, buranın neresi olduğunu kimse bilmiyor. Ama bu çözüm değil. İhlâl de dahil, *kimse* burada kurallara uymuyor. Kendi kurallarına. Eğer bir işe *yarasaydı*, hangi şehirde olduğu kesin olmayan biri tarafından öldürülseydin, senin de hangi şehirde öldüğün belli olmayacaktı. Cesedin sonsuza kadar olduğu yerde kalacaktı. İnsanlar üstünden atlamak zorunda kalacaktı. Çünkü kimse ihlâl yapmayacaktı. Ne Ul Qoma, ne de Beszel, cesedini kaldırmayı göze alamayacaktı. Cesedin çürüyüp kokana ve sonunda yok olana kadar orada kalacaktı. Ben gidiyorum, Borlú. Seni vurursam, Beszel mi gelir, Ul Qoma mı?" Corwi'yle Dhatt onu duymuş olmalıydı, duymazlıktan gelseler de. Bowden hareket etmiyor, sadece bana bakıyordu.

"Ortağım, İhlâl, haklıymış," dedim. "Bütün bunlar Buric'in altından çıkmış bile olsa, onun Mahalia'yı kandıracak kadar gücü yoktu. O zeki bir kızdı. Bu yüzden, arşivlere hakim, Orciny hakkındaki sırları ve söylentileri bilen birini tuttu. Sen doğruyu söyledin, haklısın: Orciny diye bir yer yoktur. Bunu defalarca söyledin. Mesele de buydu, değil mi? Her şey Buric'in fikriydi. Mahalia'yı o konferansta gözüne kestirmişti. Sear and Core'un bunlarla doğrudan bir ilgisi yoktu. Onlar sadece adamları tuttular. Bu iş için Buric'e ihtiyacın vardı. O da zaten Ul Qoma'dan bir şey çalma fırsatını tepmedi. Bu işe ne kadar yatırım yapıldı? Ama fikir senindi ve senin peşinde olduğun şey para değildi. Çünkü sen, Orciny'yi özlüyordun. Evet, Orciny hakkında yanılıyordun."

Kazıdan çıkan eserler arasından seçim yapılıyordu. Detaylarını sadece arkeologların ya da onları oraya bırakanların bilebileceği şeylerdi bunlar. Zavallı Yolanda böyle düşünmüştü. Sözde Orciny,

sözde ajanlarıyla talimatlar gönderiyor, geç kalınmamasını, teslimatın derhal yapılmasını istiyordu.

"Mahalia'ya gerçekleri sadece onun anlayabileceğini söyledin. Yazdığın kitabı reddetmen de bir oyundu. Ona bir korkak olduğunu mu söyledin? Mutlaka öyle demişsindir." Ona yaklaştım. İfadesi değişti. "'Utanıyorum, Mahalia, çok fazla baskı yapıyorlar. Sen benden daha cesursun. Devam et, bulacaksın...' Böyle mi dedin? Saçmalıkların yüzünden bütün kariyerin bitti. Yapacak en iyi şey, her şeyin aslında doğru olduğu sanrısını yaratmaktı. Eminim iyi para almışsındır. Buric'in de, Sear and Core'un da kendilerine has sebepleri vardı. Milliyetçilerse, üç kuruş için adam doğramaktan çekinmez. Ama senin için bütün mesele *Orciny*'ydi, değil mi? Ama Mahalia bunun saçmalık olduğunu anladı, Doktor Bowden."

Olmayan bir tarihi ne kadar gerçekçi yaratabilirdi ki? Sadece arşivlerden, karşılaştırmalı metinlerden değil, sonradan yazılmış metinlerden de faydalanmıştı. Ama Mahalia yine de gerçeği öğrenmişti.

"Bundan çok rahatsız olmuşsundur," dedim.

Gözleriyle bizi takip ediyordu. "Öyle... Bu yüzden." Mahalia ona teslimatların sona ereceğini söylemişti. Bowden'i asıl kızdıran bu olmuştu.

"Senin de kandırıldığını düşünüyor muydu? Yoksa bu işin arkasında senin olduğunu da anlamış mıydı?" Bu çok önemli bir detaydı. "Bence bilmiyordu. O seni *koruduğunu* sanıyordu. İkinizin de biri tarafından kandırıldığını söylemek için seninle görüşmek istedi. İkinizin de tehlikede olduğunu sanıyordu."

O öfkeyle saldırmıştı. Planladığı şey yolunda gitmediği için birilerini cezalandırmak istiyordu. Mahalia'nın gerçeği öğrenmiş olması, asıl niyetini anlaması, onu çileden çıkarmıştı. Mahalia onu, hile yapmadan, terslemeden ezip geçmişti. Bulduğu kanıt onun bütün fikirlerini yok etmişti, geliştirilmiş versiyonuyla Orciny 2.0 altüst olmuştu. Mahalia, Bowden'e, bir efsaneye inanacak kadar aptal olduğunu gösterdiği için ölmüştü.

"O ne? Bunu o mu..." Elindeki şeyi Mahalia'dan almış olamazdı.

"Yıllardır bende duruyor bu," dedi. "*Bunu* ben buldum. İlk kazılarda. O zaman güvenlik bu kadar sıkı değildi."

"Onunla nerede buluşuyordun? *İhtilaflı* bir binada mı? Orciny'nin orada olduğunu mu söylüyordun?" Yerin bir önemi yoktu. Herhangi boş bir yer, cinayet için çok uygun olabilirdi.

"O anı hatırlamadığımı söylesem, bana inanır mısın?" dedi.

"Evet."

"Sadece bu durağanlık, bu..." üzerine düşününce, tasarladığı şeyler yıkılıvermişti.

Mahalia'ya, elindeki şeyin kanıt olduğunu söylemişti herhalde. Mahalia, *Bu Orciny'den olamaz*, demişti belki de. *Düşünmemiz gerek. Böyle bir şeyi kim kullanır?*

"Bunu sen kırdın."

"Tamir edilmez değil, edilebilir. Eserler de." Ölümüne dövülmek için kullanılmış olsalar bile.

"Onu kontrol noktasına götürmek iyi fikirdi."

"Buric'i aradım. Şoförü göndermek istemedi. Milisler ya da polisler sorun olmayacaktı. Tek derdimiz İhlâl'in bizi fark etmemesiydi."

"Ama haritalarınız eski. O gün masanda görmüştüm. Yorj'la birlikte topladığın bütün o şeyler. Anlamsız. Onları Mahalia'yı öldürdüğün yerden mi aldın?"

"O paten sahası ne zaman yapıldı?" Bir an, şaka yapıyormuş gibi geldi. "Bu doğrudan nehre açılıyor olmalı." Eski demir parçasıyla öldürüldüğü yere.

"Yorjavic kendi şehrinde yolunu bilmiyor muydu?"

"Pocost'a gitmesi için bir sebep yoktu. Konferanstan beri oraya gitmemiştim. Ona verdiğim haritayı yıllar önce satın almıştım ve bu oraya en son gidişimdi."

"Ama şehir değişiyor, değil mi? Minibüsü yüklemiş bekliyordu. Onunla nehir arasında rampalar, borular vardı ve gün doğuyordu. Plan yürümeyince, sen ve Buric... birbirinize düştünüz."

"Tam sayılmaz. Atıştık, ama işi büyütmedik. Onun asıl derdi, senin Ul Qoma'ya gelmendi. İşlerin karıştığını o zaman anladı."

"Sana bir özür borçluyum aslında..." Omuz silker gibi yaptı. Bu haliyle bile, kibarca kararsız olduğunu gösteriyordu. Yutkunup duruyor, ama nerede olduğu hakkında bir ipucu vermiyordu.

"Nasıl istersen. Buric, Gerçek Vatandaşlar'ı sokağa saldı. Ul Qoma İlk'i bile suçlamaya kalktılar. Benim de inandığımı sandı." Bowden iğrenir gibi baktı.

"Daha önce olanları duymuş olmalı."

"Erken Dönem hakkında yazdıkların, uydurma soygun, hepsi seni rahat bırakmamız içindi. Orciny'ye eklediğin hikâyelerdi." Bana bakışı yüzünden, saçmaladığını söylemekten vazgeçtim.

"Peki, Yolanda?"

"Onun için çok üzgünüm. Buric onun ve benim... Mahalia ya da benim ona bir şeyler söylediğimizi düşünmüş olmalı."

"Aslında söylememiştin. Mahalia da, Yolanda'yı bütün bunlardan korumak istiyordu. Orciny'ye tek inanan oydu. En büyük hayranıydı. O ve Aikam." Buz gibi bir ifadeyle baktı. İkisinin de çok zeki olmadığını biliyordu. Bir süre konuşmadım.

"Yalan söylüyorsun, Bowden. Yolanda'nın orada olacağını Buric'e söyleyen sendin. Bunu bilmediğimi mi sanıyorsun?" Nefesi titriyordu. "Kızın ne bildiğini öğrenmek için onları oraya gönderdin. Ama o hiçbir şey bilmiyordu. Bir hiç uğruna öldü. Ama sen neden geldin oraya? Seni de öldürmek istediklerini biliyordun." Birbirimize baktığımız uzun bir sessizlik oldu.

"Emin olmak istedin, değil mi?" dedim. "Oldun da."

Yorjavic'i gönderip bu sınırlar ötesi suikastı sadece Yolanda için yapmış olamazlardı. Onun bir şeyler bildiğinden bile emin değillerdi.

Her şeyi bilen kişi, Bowden'di.

"*Benim de inandığımı düşündüler*," demişti daha önce. "Yolanda'nın orada olacağını söyledin. Sen de oraya gittin, çünkü Qoma İlk'in seni öldüreceğinden korkuyordun. İnandığını mı düşünüyorlardı? Ama kontrol edebilirlerdi, değil mi?" Kendi sorumu kendim cevaplamıştım. "Sen de oraya gittin. Orada *olmalıydın*, yoksa onlara oyun oynadığını düşüneceklerdi. Yorjavic

seni görmeseydi, bir şeyler planladığından kuşkulanacaktı. İki hedefi de oradaydı." Bowden salonda bir tuhaf yürüyor, acayip davranışlar sergiliyordu.

"Orada olmak ve birini onun yoluna..." Bir an durdum. "Üç hedef mi vardı?" dedim. Her şeyi bozan bendim. Kafamı salladım.

"Seni öldürmeye çalışacaklarını biliyordun, ama Yolanda'dan kurtulmak için bu riski göze aldın." Orciny onu öldürmeye çalıştıktan sonra, Bowden'in suçlu olduğuna kimse ihtimal vermeyecekti.

Suratı asıldı. "Buric nerede?" diye sordu.

"Öldü."

"İyi, çok iyi."

Üstüne yürüdüm. Elinde tuttuğu, Bronz Çağı'ndan kalma izlenimi veren değneğe benzer şeyi bana doğru kaldırdı.

"Umurunda mı?" dedim. "Ne yapacaksın? Burada ne zamandır yaşıyorsun? Şimdi ne olacak?"

"Her şey bitti. Orciny çöktü." Bir adım daha attım. Nefesi hızlanmış, gözleri fal taşı gibi açılmıştı. "Tek seçeneğin var. Besźel'de bulundun. Ul Qoma'da yaşadın. Tek bir yer kaldı. Hadi. İstanbul'a mı gideceksin? Sivastopol'a mı? Yoksa Paris'e mi? Sence bu yeterli mi?"

"Orciny bir palavra. İki şehrin arasında gerçekte ne var, biliyor musun?"

Bir an ikimiz de durduk. Benimle gelmeye cesaret edemezdi. Elindeki silaha benzer şeyi bana doğru uzattı. Aniden uzanıp elinden aldım. Aletten sesler çıkmaya başladı. Mekanizması çalışmıştı. İçinden, Mahalia'nın kafasını kesen metal bıçaklar fırladı.

Bowden inleyerek diz çöktü. Ağzından af, özür gibi bir şeyler döküldü. Onu dinlemiyordum. Onu tutuklamadım. Ben polis değildim ve onu İhlâl de tutuklamazdı, ama onu yakalamıştım. Büyük bir rahatlama hissettim; çünkü her şey bitmişti.

BOWDEN'İN NEREDE OLDUĞU hâlâ açıklığa kavuşmamıştı. "Hangi şehirdesin?" diye sordum. Dhatt'la Corwi yakınımdalardı. Bowden'in vereceği cevaba göre ikisinden biri yanıma gelecekti.

"İkisinde de," dedi.

Onu tutup döndürdüm, itekleyerek yürütmeye başladım. İhlâl'in de verdiği yetkiyle onu iki şehirden de çıkarıp İhlâl'e götürdüm. Corwi'yle Dhatt arkamdan bakıyordu. Sınırı geçerken, başımı eğerek onlara selam verdim. Birbirlerine bakmadılar, ama bana bakıp selam verdiler.

Bowden'i İhlâl'e götürürken, soruşturması devam eden biri konumundaydım. Bowden ise, kendi davamın kanıtıydı.

Son

İHLÂL

29

O ALETİ BİR DAHA GÖRMEDİM. İhlâl'in bürokrasisi içinde kaybolup gitmişti. Ne işe yaradığını, Sear and Core'un onu neden istediğini hiç öğrenemedim.

İsyanın çıktığı geceden sonra Ul Qoma'da tedirginlik hakimdi. Birleşmecilerin çoğu tutuklanmış, kalanlarsa kaçıp saklanmıştı. Ama milisler baskınlara devam ediyordu. Sivil liberaller durumdan şikâyetçiydi. Ul Qoma hükümeti Uyanık Komşular adıyla, yeni bir kampanya başlattı. Bu kampanya kapı komşularına (neler yapıyorlardı?) ve komşu şehirlere (sınırların ne kadar önemli olduğunu gördünüz mü?) yönelikti.

Beszel geceleri daha bir tenhalaşmıştı. Bunu söylemek şehir adına büyük bir talihsizlikti. Basın, olayları önemsiz göstermeye çalışıyordu. Politikacılar imalı imalı konuşuyor, *yaşanan gerginlik* gibi laflar ediyorlardı. Ama işin tadı kaçmıştı. Şehir kontrol altına alınmıştı. Birleşmeciler, Ul Qoma'daki yandaşları gibi göz önünden çekilmişti.

İki tarafta da hızlı bir temizlik yapıldı. İhlâl, otuz altı saat boyunca sınırları kapattı. O gece Ul Qoma'da yirmi dokuz, Beszel'de on üç kişi ölmüştü. Bu sayıların içine otobüs kazasında ölen ve kaybolan mülteciler dahil değildi. İki şehrin sokaklarında yabancı gazeteciler kol geziyordu. Birileriyle devamlı röportaj yapıyorlardı. İhlâl'in temsilcileriyle görüşmek için düzenli taleplerde bulundular; "anonim olarak, elbette."

"İhlâlcilerden, rütbesi indirilen oldu mu hiç?" diye sordum.

"Tabii," dedi Ashil. "İhlâl yaparlarsa, artık onlar da aranan kaçaklar arasına girerler. Kolu bandajlıydı. Zor yürüyordu.

İsyandan sonraki gün ofise dönmüş, Bowden'i de yanımda sürüklemiştim, ama bu duruma pek itiraz etmemişti. Hücremde kilitliydim. Ama o günden sonra kapımı kilitlemediler. Gizli bir hastanede tedavi olduktan sonra, Ashil'le üç gün geçirdim. Her gün şehirlerde ve İhlâl'de yürüyüşlere çıktık. İki şehir arasında nasıl gidilip gelineceğini, onların arasındayken nasıl konuşacağımı öğrendim. Önce biriyle, sonra diğeriyle, ya da ikisiyle birden, ama Bowden gibi hava atmadan; daha çok, üstü kapalı kelime oyunlarıyla.

"Bowden nasıl yapabildi? Nasıl öyle yürüyebildi?"

"O, şehirlerin öğrencisiydi," dedi Ashil. Belki de vatandaşların kendilerini nasıl gösterdiğini fark etmek için dışarıdan biri gibi davranmalıydı ki; iki şehir arasında dolanabilsin.

"Şimdi nerede?" diye defalarca sordum. Ashil her seferinde bu sorumu geçiştirdi. "Bazı mekanizmalar var, onlarla ilgileniyor," dedi.

Hava kararıyordu, hafif yağmur başlamıştı. Paltomun yakasını kaldırdım. Çapraz hatlarla bölünmüş demiryolunda, nehrin batı kıyısındaydık. İki şehirden de trenler geçiyordu.

"Bowden hiç ihlâl yapmadı," dedim. Gerginliğimi ona daha önce hiç belli etmemiştim. Dönüp bana baktı, kolunu ovuşturdu. "Hangi yetkiyle... Onu nasıl alabilirdik?"

Bol Ye'an kazı alanına doğru gittik. Kuzeyden Beszel, güneyden Ul Qoma trenleri geçiyordu. Seslerini duyabiliyordum. İçeri giremezdik, hatta Bol Ye'an'a yaklaşamazdık bile, birileri bizi fark edebilirdi, ama Ashil olayın çeşitli aşamalarında, hiç söylemeden girip çıkıyordu.

"İhlâl herkese cevap vermiyor, biliyorum. Ama Gözetim Komitesi'ne raporlar sunman gerek. Bütün davaların hakkında." Kaşını kaldırıp bana baktı. "Biliyorum, Buric yüzünden güvenilirlikleri ortadan kalktı, ama bir kişinin suçunu bütün komiteye yükleyemezsin. Şehirlerle İhlâl arasındaki dengeler değişmedi,

değil mi? Onların da haklı oldukları yerler var. Yani, Bowden'i neden tuttuğunu açıklamak zorundasın."

"Bowden kimsenin umurunda değil," dedi. "Ne Ul Qoma'da, ne Beszel'de, ne Kanada'da, ne de Orciny'de. Ama evet, onlara bir rapor sunacağız. Belki de, Mahalia'nın cesedini çöpe attıktan sonra ihlâl yapıp Ul Qoma'ya geçti."

"Onu Bowden değil, Yorj attı," dedim.

"Belki. Göreceğiz. Belki de Beszel'e, oradan da Ul Qoma'ya geçmesi için onu zorlarız. İhlâl yaptı, dersek, yapmış demektir." Ona baktım.

Mahalia gitmişti. Sonunda cesedini evine göndermişlerdi. Daha sonradan, Ashil, ailesinin bir cenaze töreni düzenlediklerini söyledi.

Sear and Core Beszel'den çıkmadı. Buric'in ipliğinin pazara çıkmasından sonra, fazla dikkat çekmek istemiyorlardı. Şirketin teknik departmanları çalışmaya devam etti. Ama içerisindeki ilişkiler yine de pek şeffaf sayılmazdı. Buric'in şirkette kiminle temas kurduğu anlaşılamadı. Hatalar yapılmıştı, bu yüzden korumaların yerleri ayarlanıyordu. CorIntech'in satılacağına dair söylentiler çıktı.

Ashil'le ben, tramvaya, metroya, otobüse, taksiye binerek, yürüyerek şehirleri dolaştık. İki şehir arasında mekik gibi bir halimiz vardı.

Nihayet, "Peki, ya benim ihlâlim?" diye sordum. İkimiz de günlerdir bunu bekliyorduk. *Ne zaman evime dönebileceğimi* sormadım. Sonunda Beszel'deki parkın yukarı kısmına gitmek için fünikülere bindik. "Eğer Beszel'in güncellenmiş haritasına baksaydı, Mahalia'yı asla bulamazdın," dedi Ashil. "Orciny." Kafasını salladı.

"İhlâl'de hiç çocuk var mı?" diye sordum. "İhlâl'de doğan çocukların durumu nedir?"

"Olmalı," dedi, sözünü kestim, ama o yine de konuşmaya devam etti. "İhlâl'de nasıl yaşayabilirler?" Şehri saran bulutlar çok çarpıcı görünüyordu. Ona bakmaktansa, bulutları seyretmeyi ter-

cih ettim, İhlâl'de kalan çocukları hayal ettim. "Nasıl İhlâl yaptığımı biliyorsun," dedi aniden.

"İhlâlci olduğumu nereden biliyorsun?" diye sordu aniden.

"Ne zaman eve döneceğim?" diye sordum kayıtsızca. Hafifçe gülümsedi.

"Sen çok iyi bir iş çıkardın. Nasıl çalıştığımızı gördün. İşimiz sadece şehirleri ayrı tutmak değil. Beszel ve Ul Qoma'daki herkesi tek tek ayrı tutmak. Biz, son kanalız: İşin çoğunu şehirlerdekiler yapıyor. Sistem işliyor, çünkü herkes görmemeyi başarıyor. Bu çok önemli. Kimse bunun işe yaramadığını söyleyemez. Ama istemeden de olsa ihlâl yaparsan, geri dönüşü yoktur.

"Kazalar, trafik kazaları, yangınlar, bunlar istemeden yapılan ihlâller..."

"Elbette. Geri dönmek için uğraşırsan, belki olabilir. Ama yine de başın derde girer. Bir anlık değil de daha uzun bir ihlâl yaparsan, geri dönüşü olmaz. Bir daha asla görmemeyi başaramazsın. İhlâl yapan pek çok kişi var, yaptırımlarının ne olacağını yakında göreceksin. Ama bir olasılık daha var, çok nadir de olsa. İngiliz Donanması hakkında ne biliyorsun? Birkaç yüzyıl öncesinden bahsediyorum." Dikkatle ona baktım. "Ben de İhlâl'deki herkes gibi acemiydim burada. Kimse doğuştan ihlâlci değildir. Hepimiz başka yerlerden geldik. Hepimiz bir kereye mahsus ihlâl yaptık."

Bir sessizlik oldu. "Aramak istediğim bazı kişiler var," dedim.

HAKLIYDI. Şu anda kendimi Beszel'de hayal ediyor, çapraz hatlarla bölünmüş bir alanda Ul Qoma'yı görmemeyi başarıyordum. Alanın sadece bir tarafını yaşamak. Yaşadığım yerdeki insanları, binaları, araçları görmemeyi başarmak. Böyle yaparmış gibi davranabilirdim belki, ama İhlâl'i kandıramazdım.

"Bu çok büyük bir olaydı," dedi. "Bugüne dek yaşanmış en büyük olay. Böyle bir şeyle bir daha karşılaşamazsın."

"Ben dedektifim," dedim. "Tanrım, hiç şansım yok mu?"

"Tabii," dedi. "Buradasın. İhlâl de burada, ihlâl yapanlar da; yani bizim yakaladıklarımız." Bana bakmıyordu. Üst üste binmiş şehirleri seyrediyordu.

"Gönüllü olan var mı?"

"Gönüllülük senin durumuna pek uymuyor."

Eskiden evimin olduğu yere doğru gittik.

"Kimseyle vedalaşamaz mıyım? Hoşçakal demek istediğim insanlar var"

"Hayır," dedi. Yürümeye devam ettik.

"Ama ben dedektifim. Senin gibi çalışmam."

"İstediğimiz de bu zaten. Bu yüzden ihlâl yapmana çok sevindik. Zaman değişiyor."

O zaman yöntemler korktuğum kadar acımasız değildi. Geleneksel ihlâl yöntemiyle çalışanlar da olabilirdi. Gözdağı verme, nereden geldiği belli olmadan kâbus gibi inivermek, internetten bilgi toplamak, telefon dinlemek, muhbirleri kullanmak, kanunun arkasındaki güçlerle oynamak. Bizler sadece birer piyonduk. Birer süpürge. Her ofiste olması gereken bir eşya. Durum biraz komikti.

"Sariska'yı görmek istiyorum. Kim olduğunu biliyorsun, değil mi? Ve Biszaya'yı da. Corwi ve Dhatt'la konuşmak istiyorum. En azından veda edeyim."

Bir süre yanıt vermedi. "Onlarla konuşamazsın. İşler böyle yürür. Hayır diyorsak, hayırdır. Ama onları görebilirsin. Kendini göstermeden."

Anlaşmıştık. Aşıklarıma mektuplar yazdım. Elden teslim edilecekti, ama benim elimden değil. Onlara bir şey açıklamadım, sadece onları çok özleyeceğimi yazdım. Pek de nazikçe olmamıştı.

Dhatt ve Corwi beni son kez görebildiler, ama ihlâl yapmak endişesiyle konuşmadılar. Dhatt Ul Qoma'da, Corwi de Beszel'deydi. Ben ise tam olarak hiçbirinde değildim.

Dhatt'ı ofisinden çıkarken gördüm. Beni görünce bir an durakladı. Dışarıda onu bekliyordum. Başımı önüme eğmiştim, bu yüzden ben olduğumdan emin olamadı. Ona doğru elimi kaldırdım.

Bir an tereddüt etti, sonra o da hafifçe el salladı. Hızla uzaklaştım. Ama önce o uzaklaştı.

Corwi bir kafede oturuyordu. Beszel'deki Ul Qoma mahallesindeydi. Onu görünce gülümsedim. Kremalı Ul Qoma çayı içiyordu. Beni görünce doğrudan yüzüme baktı. Orada olduğumu biliyordu. Bana veda eden o oldu. O göremese de, ben de ona teşekkür edip onunla vedalaştım.

Çok şey öğrenmiştim. Başka şansım da yoktu zaten, ya da isyan edecektim. Burada İhlâl kaçağı olarak yakalanan kimse yoktu. Dolayısıyla böyle bir şey yapmak ya da yeni yaşam gerçeğimin, şehirler ötesi hayatımın intikamını almak yerine, tercihimi ikisini de seçmemekten yana kullandım. Görevim değişmişti: Kanunların tarafını tutup bunları sürdürmekle değil, kanunların var olmasına sebep olan şeyi koruyordum. Gerçekte iki farklı yerde iki farklı kanun vardı.

Orciny ve arkeologlar davası böylece sona ermişti. Beszel Ağır Suçlar Birimi'nden Müfettiş Tyador Borlú ortadan kayboldu. Artık ihlâlci Tye idim. Beszel'in ve Ul Qoma'nın dışındaydım. Ustamdan öğreniyordum. Bulunduğum yerde herkes filozoftur. Nerede yaşadığımız konusunda çekişmeler yaşarız. Ben bu konuda liberalim. Arada kaldım, evet, ama her iki şehirde de yaşıyorum.